

אוצר שירות ישראל בספרד

פרק רביעי

**על שם המנוח
שאול רוזנבלום, ז"ל, פיטסבורג**

שירי שלמה בן יהודה אבן גבירול

מקובצים על-פי ספרים וכתבי-יד
סדורים, מוגהים וمبוארים על-ידי
חי. נ. ביאליה וי. ח. רבניצקי

ספר רביעי
הערות וບאורים בספר שלישי

מהדורה שנייה

הוצאת «דבר», תל-אביב
תל-אביב, תרפ"ח

Copyright 1927 by the «Dvir» Comp. Ltd., Palestine.

I3
A17
1927
4
cop. 2

ת כ נ

- הערות ובאורדים . . . . .
146—3
נוסף להערות ובאורדים ותקוני טזיות . .
148—147
רשימת המקורות לשירי קדש . . .
151—149

.א.

רשות, חתימה בראשי הבתים "שלמה". נדפסה בשח"ש לרשות ע' קכ"ט על פי העתק ב'ג' מתק' כ' א. ובממש'ק לדוו' ע' 10 גם עפ' כ' פ. שורה 1. המשורר דפק על שעריו השטמים, שעריו הרחמים, וקורא בקול לדודו, הוא הקב'ה: שער פתח ונגו.

ש' 2. נכהלה נפשי — תחל' ו/ה. נשערה שער — יהו', כ'ז, לה. ש' 3-4. ולמה נפשי נכהלה? — כי לענה לי שחתת אמי, כלו' היושמעאים בני הנר שחתת שרה נוכנונה לחערבים שמשלו בימי רשב"ג (ספרדי), ודים לבנה עלי' יהו' לא, י'), יعن שפע אלהים בקהל צעקת הנער (ברא' כ'א, יז) ויושמעאל עלה לנדרלה. קול צעקת נער — כ'ה בכ' פ., ובשח"ש: אל קול הנער, שלא לפ' המשקל.. ש' 5-6. מני חצאות לילה — מאמצע גלות אדום. פרא — יושמעאל, ער'ה' ב' ברא' ט'ג' יב. חזיר יער — אדום (רומי), נדרשת חול' ויק' יג. ש' 7-8. הקץ אשר נחתם — עדת'ה' דן' יב, ה' ואין טבין — שם' ה', כה. ואני בער — תחל' ע'ג, כב.

.ב.

רשות לפסת, חתימה, "שלמה". נדפסה בשח"ש ע' קכ'ו עפ' מה' כ'י, אצל דוקם בספריו הגנומי, צור קענט' וגנו' בנוסח משובש מאיד ובממש'ק ע' 67 עפ' כ' פ. צורת השיר היא שיחה בדרך אהבה בין הקב'ה וכונמת ישראל בוגלה.

שורה 1-2. דברי הקב'ה לכונמת ישראל. עלה — נ'א: "גשטע". ש' 3-4. מכאן ואילך תשובה ישראל. לביא... נמר — רמו לשתים מרבע טלביות שבדןיאל ז', ה' ו' לביא' זה בבל ו"נטר" זה יון. קם — בן הגינה רשות', ובכ'ז' "וקט". ש' 5-6. דעתות פרוא-יושמעאל. בחצאות ליל-עי' לטעה בהערה לשיר א' 5-6. ש' 7-8. אליו אמו — הנר. ושובי' — ברא' ט'ז, ט'ז; כלו' שיעבוד יושמעאל את ישראל עובדיו. לגברתך — כ'ה אצל דוא' ושאר הנוסחות הן בוגד המשקל.

.ג.

רשות, חתימה, "שלמה". נדפסה בשח"ש ע' קל'ב ובממש'ק — 12 עפ' טקורות שונות, ובשוו'ט ס' ר'ינ'ג בנוסח אחר ומשובש.

שורה 1-2. עבד עברי יש קצתה לעבודתו ששה שנים (שם' כ'א, ב') ולשבורי
בגולות אין קץ.
 ש' 3-4. לבן אמה — לישמעאל בן הנר. וביד ילייד בית — עבד ירום'
 ב', יד). מצוק וצר מוא — ערלה' תחל' קיט, קמנ; ובשות'ם: מצור'ת, מצוק'.
 ש' 5-6. כ'ה בשחש' ובמטש'ק, ובשות'ם משובש. וטח תפש צה — פיך לעונתינו.
 ש' 7-8. הנה לך חניון וגנו — אם גנזה עלי עבדות ולא תמהר לנוاني, מוטב
 שניהה עבדים לך לנורך, אלהינו, ולא נצא לחפשי מעבודתך לעולם; כלו' רק את
 על עבודתך טקבלים אנו עליינו באהבה. הנה — כ'ה במטש'ק, ובשאר נסחאות: (הנני').

.ד.

נואלה, חתימתה "שלמה" בראש הบทים ונגם בראש ד' החוויזים הראשונים, והאות
 שי'ן מצורפת לשתי החתיות.נדפסה במח'א ח'ב ע' ק'ל, בסדור ע' ובם, כלבו'
 ביצר לשבת א' אחר הפסחה, וכתוכה בצורת שיחה בין הקב'ה לישראל, שיר זה וכן
 רבים מהם בקובץ זה נסמכים עפ' ר' לאחד מפסיקי התנ'ך, שמצטרף (בסופי הכרותין)
 להרו' האחרון של כל בית, וחוזר ונשנה בכל פעם, והוא משמש בעין ציר ובירח לכל
 השיר; ואנו יש שהנחנו ויש שהשמננו.

שורה 2. לאמה מצדריה — כלו' מכורה לאמה, ולידי מי? ליד ישמעאל בן
 הנר השפהה המצרית. ובמח'א מנוקד בטעות: (לאמה).
 ש' 5-6. ואם עשריריה — מלחה' ישע' ו/ינ; כלו' שנשארה מעט מהרבת,
 תהיה שלishiיה — תעשה שוב חשובה. תהיה — בן הגנו לש'ם, ובמח'א:
 תהא', ובכ'ב: (תהי).

ש' 7. רני בת ציון — צפ' ג', יד.
 ש' 9. מכאן עד ש' 24 דרכיו ננסת ישראל. לכל תכללה וגנו' — ערלה' תחל' קיט, צע.
 ש' 14. קול התור וגנו' — כלו' קול הנאולה, ערלה' שח'ש ב', יב.
 ש' 15. שפך עליינו וגנו' — ירום' יד, ט. עליינו — כ'ה לנכוון בסדור ע'ו,
 ובשאר נסחאות: (גנו').

ש' 17-18. ולחוצים... ונזירים — בן הגנו לש'ם, ובמקורות הניל בלי ו'.
 ש' 19-20. עד אנחנו וגנו' — ח'ב' א', ב. וללבבי וגנו' — כי עמי ערלה' שיב'
 י'ו, ז' ובשאר נסח' חסר.
 ש' 23. זה יגיחנו — כלו' בשתייע לענו' קצת הנחה מזה ישעבכנו זה.
 ש' 25. טcan ואילך תשוכת הקב'ה. אריא אל — כינוי לישראל.

ש' 27-28. לעת הרשותם וגנו — עת הנאולה. ובעת ההיא וגנו — דן, יב, א.
ש' 29-31. ובא וגנו — ישע' נט, כ. אמן וגנו — ירט' כח, י. בימות
עניתנו וגנו — תחל' צ, טו.

ה

נאולה, חתימתה כניל ולבסוף, חזק). נרפסה בכ"ב ביווצר לשכת ב' אחה'פ, במח' רוח ובסדרו עי', ונמצא בנוסח מתוקן בכ"ב 576.
שורה 2-4. לאור נקוה — ישע' נט, ט. משלו בנו עבדים — איכה ה, ח. אמלות — חזק וכח, מהלכ' תחל' כ"ב, כ.
ש' 5-6. עשה לטובה אותן — תחל' פ"ג, י. עד שת יגנו — דן, יב, ג.
ש' 7-10. זדים — נאוי זרים. אזלת ידי — דב' ל'ב, ג לבזה — נאוי, שמה' לsuma ולבזה — שמות אלופי אדום (ברא' ל"ו, יט); והכוונה לטלכות אדום. נאלמתו וגנו — ישע' נג, ג.

ש' 11. איכה ג', ג.

ש' 13. שך-בנל (ירט' כ"ה, כט). עד אשר קרס — עד מפלתו (ישע' טז, א).
ש' 15-16. ומ שך ותירס — בני יפת (ברא' י', ב). וונרס — מל', וינרְס בחצץ שני" איכה ג', טו).

ש' 17. הרוי שישים וגנו — טראשית שלטן ישטעל.

ש' 23. שבחוני וגנו — הצרות הבאות שבחוני את היישעות מלשכבר.
ש' 25. קע ראשון וגנו — קע הגלות הראשונה (גלות מצרים) נפטר ונגלה לאברהם (ברא' ט"ג, יט). לאברהם — נאוי, "לאב המתן". נפטר — כ"ה בכ"ב; נאוי, "נכתר".
ש' 26. קע שניי — קע הגלות השנייה (גלות כבל) הוחר ונגלה לירימה (ירט' כ"ה, יא). לירמי הוו — כן הגהנו לשחת'ש, ובכ"ב, "ליירימה". קטר — נאוי, "גופתר".
ש' 27. קע השלישי וגנו — כ"ה בכ"ב, ובשער הנוסחאות: קע השלישי לדניאל גערה, וקע הרביעי מכל עין נסתרי, ולפי זה נמצא בבית זה חרוץ טויה.
ש' 28. ויחשב כל תר — כל תר וחוקר ייחס חשבונות לדעת את הקע.
ויחשב — כ"ה בכ"ב; נאוי, "ויחסב", כל' יחסום פיו ויישוק.

ו

נאולה, חתימתה כניל, נעהקה עי' שמח' מתוק כי"ב הניל.
שורה 1-7. שלחה וגנו — ישע' נ, א. מהול וגנו — איזוב ו, ג. הילכו וגנו — עפי תחל' לא, יא. ידענו וגנו — ירט' יה, כ. שובה וגנו — תחל' קכ"ג, ד.

ש' 9–13. וועל מני וגוי – ש'א י"ג, כה. נר בצדים חיצון – חזק לגדرون; כלו' שנלו מארצן. קץ חוץ – עת החוץ, הוא ומן הגאולה. והחוץ שם גמור טן חוץ עט זכרון (ואלי יש לנקר חוץ), וכבר נמצא לרשות' שם זה באותה הצורה במק'א. חוץ צוֹן – בן ההנו ונדרגה ובכל הטעורות בטועה, חוץ, צורה ונקור שאינם נכוֹנים לפ' הרקוד והחרוא, ואין בהם כל טעם לפני העניין; וקשה יותר שיש כאן לפני פונם פון (ה遐운), כמו חשבון, בתלמוד מן שוכן; ואלי יותר נבן לתוךן, פשׁוֹן, כלו' קץ החופש והגאולה, וכבר מצאו לרשיביג שם, חפשׁוֹן, בפיוט אחר (ע'), רישימת המלים בסוף); ומציין שהוא חורו שין בצד'ו, ואפשר שיש לתוךן, הקיצוֹן (כמו בשיר כיב' ש' 3) או, הרצון, חננו וגוי – תחל' קב'ג, ג. ה ביתה וגוי – איכה ה', א. ש' 15–20. משפט עבדים וגוי – מליצה מעין זו נמצאת גם למעלה בראש שיר נ'. שיש שניים וגוי – שט' כ'א, ב. אדונם – הרודה בס. קב'ג וגוי – עפ' ירט' ל'ב, ב. ש' 22–26. שופט משפט כריתות וגוי – כלו' החותך בחורתו את משפט השדה לצתת וגוי (ויק' כ'ה, ג). נצמתו צמיתות – כלו' חלפו ונבלו. קורצ' שחיות – כלו' הנוראים לי שחת לבתו ולhashchitani, והוא מליצה רוח.

ג.

גאולה, לשבת נ', אחיה', חתימה כמו בשיר ד', והאות ל' של "שלמה" הראשון היא באמצע חרו' א' בחלקת "לאומי". נדפסה בשוויט סי' קצ'א ובכ'ב ביצור לשבת נ' אחיה' ונטמיש'ק ע' 20, ומיסורת על הכתוב בתחל' ק'ב, יד: "אתה תקום תרhom ציון", שנשנה בסוף כל בית.

שרה' 2. מכורים בלא הוֹן – תחל' ט'ה, יג. תשובב למרבץ – לטקום רכזם הראשוני, לציון.
ש' 3–5. עבורת – נ'א: עטרת. לבוש ית שבק – הכהנים (שט' כ'ה, ד); נ'א: לובשי. תרעת וגוי – דהי'א ב', נה; כלו' הסופרים והחכמים. להודות וגוי – תחל' צ'ב, ב. ש' 7–8. לבויו וגוי – ישע' י'א, יב. יונן – בנו למשיח עד'ה'ג, לפני שטש ינון שט'ו (תחל' ע'ב, יונן וכן להלן בשיר כ', שי' 16).

ש' 9. עתרי, וגוי – עד'ה'ג עתרי בת פוצ'י (צפ' נ', י); כלו' עדרי ישראל הנפוצים. ואלי כך פריש רשות' בספר צפ', עתרי – עדרי, ובנות' אחרות: "עדרי".
ש' 10–11. כתנס וחנס – כינויים למלצרים: "טנס" תרגומה של צוּן מלצרים, ו"חנס" – ישע' ל', ד; כלו' כמו גאולות מלצרים. נ'א: "חנס וטנס". לובש וגוי – ישע' נ'ט, יז.
ש' 16–17. כי לא יונח וגוי – איכה ג', לא; נ'א: "עניתיו בן כתוב בספר חזוני כי לא יונח וגוי". טעו וגוי – ישע' כ'ה, ד.

ש' 19-20. ה ש ב ונו' — השב את ישראל לנחלתו. ו ס ק ד ונו' — בשזה' מז: זכר ... נטשה'.

ש' 22-23. בנוסחה אחרות בא בין שני החרוזים עוד חרוז זה: שטחים חדשים ואرض חדשה. וזוריים תכני ע ונו' — עפ' ישע' כה, ה. ובנוסחה אחרות בא במקום חרוז זה חרוז אחריו: "ופדרוי ה ישבון לציון", והוא, בגראה, תקון מפני דרכי שלום.

ח.

פיוט, חתימתו, שלטה חזק. נדפס בסרעג' ח'א כ'א ונעתק ע' שטחי מכ'ב. שורה 1-3. גזה טרכ' ע — ערה'כ יה'ו' ל'ג, יב. ולובשי תשב'ץ ונו' — שעירו כך: לובשי התשבען (כלו' הכהנים) שטכניםרים בעבודתם על ישראל היושבים בין העטים, רודמים, כל' אסורים ונלואים (והיא מל' ערבית), וכן יש מפרשין את המלה, "בדמה בתוך הים" (יה' כ'א ל'ב), ומיצאו שימושם רשב'ג במלחה זו באותה הוראה גם במק'א, אותן תקף לבית המקדש, שהוא בית עולמים מ'או אמר שלטה' לבנותו (ט'א ח', יב).

ש' 4-6. לבני קטוורה — לבני הנר, כל' בני ישמעאל, וטבנוי גבירה — מבני שרה, כל' בני ישראל, ברם ונו' — שה'ש ח', יא.

ש' 7-9. זבולוי — טקדמי. ושיר השיראים ונו' — שה'ש א', א.

ש' 11-13. חנסים — מצרים, על שם העיר חנס. גם אלה ונו' — מש' כה, א.

ש' 14-15. וצדייק ונו' — תhalb' צ'ב, יג. ה' אל שלטה — מ'א ג', ה.

ובסיעג' ה' אל בית שלטה', ולא נמצא פסק כזה בתנ'.

ט.

נאולה, לשבת ד' אח'א, חתימתה, שלטה' בראשי הכתים, וגם בחרוז א', שכולה, ל'טה". נדפסה בטיקטו בכ'ב, בטבח'ש ע' פ'ב וכטמיש'ק-22, וכתובה בדרך שיחה בין כנמת ישראל, הקובלת על קשי השעבור ואורך המלות, ובין הקב'ה, שמדבר אליה תנחותם; ותשיבת הקב'ה מתחלה בכל בית בטלת, הויל'.

שורה 1-4. ש כל'ה א כל'ה ונו' — דברי הקב'ה, ק צי — דברי כנס'ו; נ'א: קצ'ו. כי עוד ונו' — ב' פזומים, כ'ו, וכ'ה בכ'ב וכטמיש', והוא הנון לפהמ'ש, שלכל השורות הפתילות בהויל' משקלן ט' הנעות, ויש נוסחות שנשתמש בהן, כי' הרא'ון. ש' 5-9. א שלח ונו' — מל'א', ג', א. ט לאך — א' מלאנין. ועל הדר ונו' — תhalb' כ'ה הנה ש כל'ך ונו' — זכ' ט', ט. עוד — כ'ה כטמיש'ק עפ' חזוניהם, וונסוף "עוד" לשחט'ש, ויש נוסחות כל' עוד', בלשון הכתוב מפש.

ש' 10-12. לא לוי, לא לוי — כיה במקביה שערת' ב' חל' ב', ב' ויש נסחאות:
לא לאל לוי, ודוי' מנקה: "לא לאל" כל' לשוא. ויש נסחה: "חלליין, ואלו ציל': "להיל'".
כלות החל — עוב' א', ב' גוזזים כרחל — עדת' ישע' נ'ג' ז' רחל, כרחל-לנעיל.
ש' 19-23. ויגיע התור — זמן הנואלה. סתום וחתום — עת הקץ, עדת' ב'
ד' י'ב, ט. ארטונן זרים-ישע' כ'ה' ב' תסתור-תחרות בלשון המטה. וטעתו —
חניתה ורצוי; מרפא וטעהו" — עדת' ישע' י'ט, כב.

ש' 24-25. וידם כפתר — כיה במטש'ק עפ' חזונים, וכפתור" כנראה כינוי
לגוים שונים ישראל, ועי' ברא' י', יד; וכנסחות אחרות: וספרה כפתר", כנראה כינוי
לחיכל, עדת' ב', הר' הפטיר" (עמ' ט', א'), או על שם הפתורים שבמנורה ובכותרות העמודים.

כיום אי כפתר — ירט' ט'ג', ד. השלך — נ'א "נשלך", בנפעל שלא כדין,
ש' 28-32. הטוני לפניו וגנו' — חרוץ זה כנראה נשתבש או ששלטה בו יד
הצנוראה, ובודוק יש לפרש: המוני, כל' זה מכברطبع המוני (עמ'י, המון ישראל) עי אחת
האומות, בבור הנגולות (ואולי ת', באחת' צ'ל', כפתה' או, בשחת', עדת' ב', ט'ג'),
אלא שככל פעם נפרע הקב'ה מהרה משונאייהם: טנף (מטרידים) ומבלל; ועתה הנסי עדין
בגולותיו וארבע מלכיות נקבעו עלי בעית צבעו (עדת' ירט' י'ב, ט), האוכל בלי הרף את
בשריו ולא ישבע עוד (עדת' איוב לא', לא). להיות אני עוד — כיה במטש'ק,
ובמקביה ש' (הייתי אני). והוא נבן יותר לפני המשקל. ישבע — בן הגנה, ויש עוד נסחאות
שונות לכל הבית הזה.

ו'

יוצר לשכת ה' אהה'ם, חתימתו כנ'ל בהוספה חזק', והאות ל' של, שלמה' הראשון
חסורה, נדפס עי' הרכ' בחג'י III ובמטש'ק 25. נס פיוות זה כתוב בדרך שיחח כנ'ל.
שורה 4-5. בכלל עת וגנו' — בכלל עת אשר תירא מפני החגור כל' מות, הוא
האויב. חצצוף וגנו' — ישע' ל'ח, יד.
ש' 7. מאומה וגנו' — חרוץ זה הוא כנראה חרוץ הבירה שהוויה ונשנה בסוף כל בית.
והוא קצור הכתוב החל' קי'ח', כב.

ש' 9-10. רענן ושותן — מוסף על טשנאי. וידו לא ימנע — מלאכותנו
ש' 11-13. אקווה לעת מרפא — בן הגיה הרכ' בהערת עדת' ירט' ח', טו,
וכיה במטש'ק. ובגוף המקורו, ואקומו. כחנה מול פננה — ש'א א'.
ש' 16-19. זרע לך צדקה — עדת' ישע' י', יב. ובכל אהוב חטם ונו' —
חרוץ זה חסר חציו ונשפט, כנראה, מפני דרכי שלום והשלטונו טדעתנו. מי מנה — בת' ב'ג' י'.
ש' 24. ומואיב וגנו' — עדת' אסתר ט', כב.

ש' 26—28. וכלו וננו — תhalb' ס'ט, ד. זעפֿךְ אשא — מיכה ז', ט. ונאלאטהי
כראחל — ישע' נג' ג אולוי מצוקין וננו — כלו' גראתי תחיה כפרת פשעי.
ש' 29. אל עני תדבא — הטלה עני' השלטנו לשחת'ש, והוא ערחה'
משי' כ'ב, כב. ואולי יש להשלם עפֿךְ.
ש' 32—33. מיזוד על איוב מ', כט. ידרחן ויישחק וננו — כלו' כתינוק זה
שהוא דוחק בידו את הצפור ושוחק והוא נאנקתו, בן אני ביד הצר.
ש' 34—37. צינוק — במאסר יירט' כ'ט, כט. אשלח וננו — מלאי ג', א.
בערב וננו — תhalb' ל', ג.

יא.

נאולה, חתימתה שלטה' כפול, נעתקה עי' שמה' מתח' כ'ג, ונדרסה במח' תטן.
שרה 1—8. שבועה קבועה וננו — השבואה הקבועה על ייך מאז לנום את
האוותה השכללה ומגנור עוד בה' וננו, (ערחה' ישע' נג' ט), פנה אליה, אל אותה
השבואה, לקים אותה, נחמסו שליה — יירט' יג', כב. היotta ה — במח' חום,
כבלה וננו — ישע' ס'א, י. זכר תוצר וננו — יירט' ב', ב. בעבותות וננו —
הוש' יא, ד. זכר אל תפר וננו — יירט' יד', כא.

ש' 12. אל תקצף וננו — ישע' ס'ד, ח.
ש' 17—23. קסוזות — סגירות. באטרו — נ'א; באטרוי. איך תחיל וננו —
רכרי התחרף לישראל: איך תחכה לקבוץ נפוצותך ואתה הלא מפוזר וננו, עד أنها וננו —
תhalb' יג' ג השבחת חנות — שם ע'ג, ג.
ש' 25—31. היום כמה וננו — כמה זמן שהלכנו בגולה, נרדפנו וננו —
ערחה' איך ח', ח. ואולי לשם החרו יש להגיה, הונחנו, שבטי נחלתך — ישע' ס'ג, יג.

יב.

נאולה, חתימתה כנ'ל. נעתקה עי' שמה' מתח' כ'ג.
שרה 1—6. בית זה מיזוד כלו על פסוקיו שה'ש: א', ה; ב', ג; ג', טו; ז', יג
בהוֹד — נ'א; בעז, וקויי וננו — ישע' ט, לא.
ש' 7—11. לשובנת וננו — תhalb' צ'ד, י. דומה וננו — בראי' כ'ה, י.
לעג וננו — תhalb' קב'ג, ד; איוב ל'ד, ז. הטה וננו — דני ט, י.ח. פקח־קוח — ישע' ס'א, א.
ש' 14—17. נתישות וננו — שם י'ה, ה. תחן וננו — תhalb' ס'ג, ג. והללו —
נ'א; וחלכו, מרעמסס — מטעמים. ובני מעני וננו — ישע' ס'ג, י.ד. ילבו — בן
הגנהו ערחה', ובכ'ו, יעלו.

ש' 20—23. ל' חיל וגו ח' י' לאלהים שהוא חיל (עוז) וגוחי מבטן (וחמליצה)
ארונה טרבי הכתומים מיכה ד', י' תחל' ב', ס.

יג.

נאולה, חתימתה, שלמה חזק). נעתקה עי' שמה' מתח' כיב'.
ש' 1—8. שכורה — בן הנחנה לוונה בחברה למלה של אחריה, כדרך רשב'ג
בהתחלת כמה מסיטויו מופיע זה ("שכיה עניה", שודדים נודדים), שופחה נזופה, שכולה
אכולה, ועוד), והוא עד'ב, "שכיה ולא טין" (ישע' נ'א, ב'א), ונען סיוע להנעה זו יש
למצו אבחינו השני: כוכך בדעתך ודטך מסוכה, וא'כ הכתוב מדבר בשתיות כוס התרעלה;
ובכיב' הנוטה: שלוליה, מלחה שאין לוונה עם חברתה עליה ישפה ושאייה מהורתה נס צד
עצמה, התבו שי — נ'א, לא תמושי. אזכור גנו — שנטשכת לכלת אחורי במדבר (ירט'
ימ' ב') ואו (כובורי לך זכוכית זו) אלכישך סותי (כנדרי) מלוכה. חטאם וגנו — עפי
ירט' י'ד, יט. רני וגנו — ישע' נ'ד, א.

ש' 9—13. תשוכת הכנסת ישראל לאלהים. וכל עצי גנו — יחו' לא', טנו
ותספה — ותכלת שארית ישראל.
ש' 20—22. כי עזובוני גנו — תחל' ב', י' גוחך בטחך — עפ' תהלים כ'ב י'.
אבקר וגנו — יחו' ל'ה, יא.

ש' 25—31. במרה — נ'א, מרה, ירה וירה — ט'ב י'ג, יג, שה פזורה —
ירט' נ', יג ענייה מרודה — עפ' ישע' נ'ת, ג.
ש' 33—39. חכואה — בניו לכנסת ישראל, עד'ב, חבי נמעט רגעי (ישע'
כ'ו); ולפי דרשת חזיל על הפסוק, חכלה השרון (שה'ש ב', א): שהיא חכיה בצל.
עד מה שביח — נ'א; עד מתי בשכיה, ואינה לפה חטאך. ואולי צ'ל: עד מה בשכיה,
ענוייה — גענה ונגענה. ענייה סוערת — ישע' נ'ה, יא. עירום ועריה —
יח' ט'ג, בט. השב וגנו — כלו' את הקראה, כליה יפהפה" (כנסת ישראל) קשא אליך,
אל אלוף געריה, הוא ה'.

יד.

נאולה, חתימתה, שלמה, כפול שמו, מלבד האות היא שהיא כפולה ארבע.
נדפסה בט'א ע' 22, קונה'פ — 59, שע'ש — 50 ובממש'ק — 28. וنم היא בדרך
שיטה בnal.

שרה 1—4. שביה וגנו — ישע' נ'ב, ב', צרופה וגנו — עד'ב שם ט'ה, י'
שטעתי וגנו — שט' ב', כו

- ש' 5—8. שחוותי וגוי — עדת'כ תחלי ל'ח, ז' דב' כ'ח, לב. נדר ש וגוי — עדת'כ ישע' ס'ה, א. כי אין לי וגוי — רות ד', ד. שובה ה' וגוי — בט' י', לו.
- ש' 9—10. עדת'כ ישע' נ', א; איוב לא', לה; ישע' ט'ט, כה.
- ש' 11—12. לטגדל וגוי — עדת'כ זוכ' ב', ט. לטה תבכי וגוי — ש'א א', ח.
- ש' 13—14. לטה אצקה וגוי — איוב יט, ז המונה — הצר הצורה ולוחין טלה'כ, והאכלתי את מוניך" (ישע' ט'ט, כו).
- ש' 15—16. ייחד וגוי — עדת'כ מל'א ב', יב. לעבדים וגוי — דב' ב'ח, סח.
- ש' 17—20. מי אתה וגוי — ישע' נ'א, יב. מלacci וגוי — מל'א נ', א. מזובי וגוי — עדת'כ ירט' לא', ט; והכוונה: אשלח מלacci לאסוף מזוה ומזה, כל'ו' מכל המקומות, את ישראל המתפזרים בין האומות. מזורי — כ"ה בט'א, ובממש'ק; מזורה.
- אסוף — בממש'ק; אסטוף; גנד המשקל. מחר וגוי — שט' ח, יט.
- ש' 21—24. לקבץ שלishi — ראש אלפי ישראל. משמע וגוי — ישע' נ'ב, ז מדוע לא וגוי — ש'א כ', כג.
- ש' 26—28. הטלבים וגוי — עדת'כ תחלי ס'ה, ל. הנה עד וגוי — ישע' נ'ה, יד. הנה ראייתי וגוי — ש'א ט'א, יה.

טו.

סליחה, חתימה, שלטה ברבי יהודהaben', וכנראה החסר עוד בית שחתימתו "גבירול"; בסופם כל בא אחד מכתוبي התנ"ך שיש בו חרוז לשורות הקודמות ומסרים במלחה, י". העתק שמה' מהוק כי'ב, נמצא במק'ק כ' (?) ונדפס במק'ר א' ע' ל'ג, שפ'ד — לא' וסדרו הקרים ליה'כ — ע'ג. עניינה זכרון זכות אבות. ועי' בהעתנו לראש שידrig.

שרה 3—4. נטשך — נ'א, "ונמשך". הלעולמים וגוי — תחל' ע'ג, ח.

ש' 5—9. בני איתנים — בני האבות, לפי דרשת חזיל על הכתוב, והאותנים מוסדי ארץ" (טיכה ז', ב). בבבci וגוי — ירט' לא', ט. ח שוב וגוי — עפי' טיכה ז', יט.

שורר אמרונים — זה משה, נאמן ביהו' של הקב'ה. בניים וגוי — דב' ה', יד.

ש' 10—14. תבן וגוי — ישע' ט', יב. זבול — נ'א, שחיקות. שפהה... נברת — בני הנגר ובני שרה. ורבת בניים וגוי — ויק' ט'א, יג. פסוק זה עתרת — זה אהרן שעמד בתפללה על ישראל. ונתן וגוי — ויק' ט'א, יג. פסוק זה הוא גנד המשקל. ואולי ציל פסוק אחר: להקשר קורת לפני ה" (במד' יין, ח).

ש' 15—19. הבט עטך — כ'ה בכ"ב, ובנוסח' אחרות: "הבט כי לעטך", "הבט לעטך". דרנה — יהו' כ'ה, יג. מל'אך מקנא — זה אליו, שהוא "קנא" בן קנאין ה בא לפני וגוי — يولל ג', ד.

ש' 21—24. ב עלום וגנו — ישע' כ"ג, יג; שם מ"ט, ד. בין ש' 21 לש' 22 בא במקור אחד חרוז נספה: «**היו בשיות לפני תישים**», ולא נרשם אצלנו שם המקור, וכ�팽ה שהוא במח'ק כ' הניל. על נbam וגנו — תhalb' קכ'ט, ג. נאמן קדושים — זה שטואל, עפ'י הכתוב שיא' ב', כ; ועי' הושע ב', א. טוב עם וגנו — ש'א ב', כג' ש' 25—29. כל בית זה נספה עפ'י מקור אחד שלא נרשם שמו אצלנו, וכ�팽ה שהוא מה'ק כ' הניל. אליפז וקדר — אדום וישראל. בארצות מוניות — בארצות האויבים. ביד'ו וגנו — איך א', יד. עתה אקים וגנו — תhalb' יב', ז.

טו.

סליחה למו"ש בליל' אשטרות, חתימתה, שלמה' בראשי החורים של הבית הראשון
ובראשי הבתים "שאנה", המקור שמתנו העתקנו לא נרשם אצלנו ונמצא גם בהעתק שטח'
מתוך כ"ב 808 מנהג תלמסאן.

שורה 1—4. א ת קולנו — נ'א: "אל קולנו". וטע שה ידרינו וגנו — תhalb' צ', יג.
ש' 7—9. עוז־זה אדורם (ברא' ל'ג, נח); נ'א: עוז, עדה'כ, ומלך עוז ימשל נמי'
(ישע' יט, ד). ושהך — היא בבל; נ'א: ומשך.
ש' 13—17. יטור וגנו — מבני ישותיאל (ברא' כ'ח, טו). שושנה וגנו —
ישראל מבין האומות, וינץ וגנו — שה'ש ז', יג. והשב את שבות וגנו — יורם ל', יה.
ש' 19—25. צניפת — נ'א: צפירתי. וציצת אפרים — ישע' כ'ח, ד.
ובהר צטרים — דהי'ב י'ג, ד. נין עובד — הכוונה למשיח שהוא ממשחת דור
בן ישע בן עובד, שהרים — דהי'א ח', ח. חורן וגנו — יה'ז מ"ג, טז. שוכבי
גנו — כלו' השוכבים בגלות. ובת פוצץ — כלו' נפוצות ישראל, עדה'כ צפ' ג', יז
נא: "פנימי". ועל אדורם ופלשת וגנו — תhalb' ס', ז.

יג.

סוטון לש'ת, חתימתו בכ"ז (שלמה') באותיות את ב', ש', וכן היא החתימה באותיות
בראש החלק השני של מצוות ל'ת. ובמקור בא הבית הרביעי לפני השלישי שלא כסדר
החתימה, נדפס ב, מועדי ה" מנהג ספרדים, ליוורנו שנת ר'ם.

שורה 3—6. כתו פתן וגנו — תhalb' נ'ח, ה. איש חמשים וגנו — דוד, הוא
הקב'ה, שלח לנו לכנסת ישראל (שה'ש ד', טו) את איש המיטים, הוא אדורם או ישותיאל.
ש' 9—14. יובילו וגנו — תhalb' ט'ה, ל. ט אדורם — כן הינהנו ובמקור
מעטוני', כנראה מפני דרכי שלום.

י'ח.

ס' 576, ע"י מתח' שטח' מתק' ס' תימן כ"ב וע' צ'ב מתק' ס' פ'ב.

שרה 1-2. שׁוּבֵי וָנוֹ — דברי נחמה הם של הקב"ה לישראל. בתולה — בתולות ישראל. לנוה זבולות — לארץ ומקדשך, והה'א של זבולות בליך מפיק. לב שר נחמה ונוו' — לבשר נחמה לציון השוממה. נחמה לשוממה — כ'ה בס' תימן כי'ב וככ' פ'ב; נחמה לחומה השוממה, ואולי צ'יל; לבשר לחומה השוממה, מה שנכנון יותר גם למפת'ש. כי באחלמה ונוו' — עדת'כ ישע' נ'ה, י'ב.

ש' 3-4. מ' ח' ב' ו' ו' ח' — פורו עשרה השבטים ט'ב י'ג, ז. משולח ט'ק ז — ישראל המנורשים מארצם, עדת'כ ישע' ט'ג, ב. ו' מ' פ' ו' ו' נ'ו' — כלו' קרווע ושותע ע'י כל עובי דרכ', עדת'כ תחל' פ', יג. לבנות — נ'א: "לטרית".

ש' 5-7. לנולם ע' ש' ר — לעשרה השבטים שנלו. לבוצע ברך — תחל' י'ג, ט' ט'ו' נ'ים — הכהנים בנלו. פורה דורך — שיתנקם באדרום, עדת'כ ישע' ס'ג, ג' נ'ו' א' ו' ו' — שעורו כך: אקומו לעיר את נואם דברי ישע' ס', א) "קומי אורדי" ונוו'.

י'ט.

נאולה, חתימתה, שלטה (כפוף) חזק'. נעהקה ע'י שטח' מתח' שטח' שני כ"ב 576-808. ויש ט' שטפקק אם שיר זה לשבג'ו הוא, ואולם מליצת נוה חרשי' שבשיר זה (ש' 13) נמצאת גם בשיר כ'ב ש' 7, ומ' שטפקק בהז' יפקק גם בוזה.

שרה 1-5. ש' ו' ל' ט' י' ת- — כינוי לכונת ישראל עפ' שה'ש. בל' תרמ'ית ונוו' — כלו' בלב שלם תפיל ונוו'. טה להלה טה להלה — נ'א: "טהלה, טלה", ה'יל'ה — נ'א: "הזהילה", ופדו'י' ה' ונוו' — ישע' ל'ה, י.

ש' 9. י' ט' ח — נ'א: "חתמה", ללעג — נ'א: "ללעגה".
ש' 11-14. ז' ב' י' ת- — נ'א: "נוה", לע'ר ונוו' — חדש את הנוה (ההיכל), ובא נסתך ת' נספור; ואולי יש' לקראו "נִקְהָ" במפיק ה'א, ובן קרא שד'ל טלה זו בשיר כ'ב ש' 7, ע'יש'; נ'א: "עיר קדר ובותיה". אבן מ אוסה ונוו' — עפ' תחל' ק'ית, כ'ב.

ש' 17-19. נ' ח' ל' ח' ב' ל — כינוי לישראל, עשה'כ: "יעקב חבל נחלתו" דרב' ל'ב, ט. ל' קריית חנה — לירושלים, עשה'כ, קריית חנה דור" (ישע' כ'ט, א).
ש' 24. נ' מ' ק' ד' ו' נ' מ' ג' ע' ק' ד' — הכינוי הראשון הוא לאברהם שנפקד בגין לזקוניו והשני ליצחק שנעקר ע' המזבח; נ'א: "ענק ונם נפקדר", בזוכות נם ונוו' — בזוכות אברהם שאמר "יקח נא' ונוו' (ברא' י'ח, ד).

ב.

- מוארה, חתימתה, שלמה הקטן מאלקו חזק". נדפסה בשעה'ש ע' 68 ונמטש'ק –
78, ונמצאה בכר' פ'ב.
ש' 1–2. שם שי – כינוי להקב'ה עפ'י תחל' פ'ד, יב, לט ה תהיה וגנו –
ירם' יה, ח; שח'ש ב', ט.
ש' 3–4. הנץ – בן מביא ד'ז בשם "חונינים", והוא ערה'כ ברא' ט/, ו; בשעה'ש:
הצין, ונמטש'ק: "צין". וס' מדר גנו – עפ'י שח'ש ב', יג, הלעד גנו – עפ'י תחל'
ע'ג, ה, שרידיו צפנת פענה – שאירית יוסף, עדח'ב עט' ה, טו.
ש' 5–7. היהותי בצעאן – ערה'כ תחל' כ'ה, מג, זה מושך גנו – יסודו
בכתוב שם' יב, כא, ארוי מרצח – יסודו בטש' כ'ג, יג; והכוונה לבבל. ועי' לטعلاה
בשיר ב'. וספרא – ישמעתאל, ע"ש. עצמי פצח – מיכה ג', ג, חזיר – רומי.
מנצח – מסריה. יטה וצפונן טנגה – דנו' ח', ד.
ש' 8–10. שחק טוחח – עפ'י ישע' ט/, כב, הסוגר גנו – שם כ'ב, כא.
מלכים גנו – תחל' כ'ה, יא, אסידי גנו – זכ' ט/, יא. בצדקת גנו – בזכות
יעקב שנבר אצלו בטה פטעים בכח'ק השם "אבירי", ונאמר בו "וישליך" גנו (ברא' ל'ב, ד).
זהה מדריכי הפיטש לנכונות את האות האותה בדרך רמז ע'ש אחת מתוכנותיהם או פעולותיהם
שנבררו במרקא, ואיפלו מן הקלות שבקלות (רש''). ויותר ננון לפריש, אביר שולח.
כינוי לע יעקב שליח אבירים, כל' מלכים, טל' ללחם אבירים, (תחל' ע"ת, כה).
ש' 11–12. עוצית – כינוי לבת אדרום ישבת ארץ עוז (אייה ד', כא), ונחוג
אצל הפיטננים. שעיר – אף הוא כינוי לאדרום על שם, עשו... איש שעיר (ברא'
כ'ג, יא). בני צפור – כינוי לישראל. ואת האם גנו – ערה'כ דב' כ'ב, ג.
ש' 13–15. בשעה'ש באו החזרות האלה שלא נסדרם. וזה ש ב – נמטש'ק:
"יה השבי שלא לפהמת'ש. יפתח לח – יפתח לח, והוא כינוי לישראל; כל' חדש יטיה
קרים. וחיבש – עפ'י יהו' יין, כד, שיר יידידות... לנצח – כל' תחלות
דוה, יצחצח – ישיר צחות.
ש' 16. קרן יגון גנו – ערה'כ תחל' קל'ב, יג, ועוד המכינוי, יגון, למשיח בן
דוה, ע' לטعلاה בשיר ז', ש' 8.

כג.

הרשות, חתימתה, שלמה חזק, נדפסה בשבחי אלוהים" והראן ע' ק'א. רוב חרותיה
הם נמטקל ש'ת יתר וש'ת ב', וקצתם לקוי משקלם, ואולי נשחטשוו.
שורה 5. ר' ע – כינוי להקב'ה.

ש' 9—10. חסרו וגנו — ערה'כ תחל' מ'ב, ט. ברית אורה — ברית אברם,
ש' 11—14. זכריו וגנו — דברי הקב'ה לישראל. הורי עני וגנו — ערה'כ אויב
י', ב; ירמ' ט'ה טו. קומי וגנו — ישע' ס' א.

ככ.

הבדלה למצו"ש של פרשת החדש, חתימתה, "שלמה חזק". נדפסה בשח' ש' ע'
100 וט' א — 24.

ש' 1—2. מנזר — נסיך, כינוי לאליהו הנביא, עד' דרשת חול' (סוכה נב':)
שפנה נסיכי אדם . . . ומשיח ואליהו. לעם נגוזר — כינוי לישראל בגלות, ערה'כ יה'
לי', יא. הן והן — הנה והנה. פינחים — הוא אליהו עפ' דרשת חול'.

ש' 3—5. לנחם צאן — שה פוזה ישראל. וקץ קיזון — קרא להן, לישראל,
את הקץ האחרון ויום הרצון של הגואלה. בני אמה — ישמעאל בני הנר. אדים —
רומים, אדים, הרומים — לנעל. ומתחו יש באזהרות, שיר פ'ט, ש' 383.

ש' 6. חיש וגנו — חיש והשב את הירושה, כלו' את הנחלתה, לאוთה הנורשה
(עפ' דה'ב כ', יא); ומעין זה אמר המשורר בשיר ו' ש' 17. ואולי יש לנקד: י'ךשה',
והוא צווי כמו במד' ל'ג, נג, כלו' ירש לך מהר את הנורשה, ולראשה — כמו, האבן
הראשיה זכ' ד', א' כלו' בת ישראל תהי לראש על האומות.

ש' 7. זה חדש — כלו' החדש הזה בניסן, שהוא גם זמן הנגולה לדעתה חז'ל.
נונה חדש — חיש את נונה קדרון, וחסר הטומן. ושדי' בט' א' פנקד: "נונה", כלו' נונה
שללה, של הנורשה הניל, ועי' שיר י'ט ש' 13. ובכל קדרש — כינוי של גנאי לבתי
האלילים, והוא עד' ויתע את הקדרשים (ט'ב כ'ג); ובט' א' ועם קדרש".

ש' 8. קרא ישותות — ישע' ס' יה. ליגעות — לצאן היגעות; ונשח'ש;
לרגנותה. וצאן רועות וגנו — איבר א', יד.

בג.

הבדלה למצו"ש, חתימתה, "שלמה ברבי יהודה", נדפסה בט' א' ע' 20. שדי' מיחס
את השיר לרשב'ג ולכן הכנמו הוקובע זה. אולם אחורי העין בסגנון השיר ובצורתו יש
לפקפק אם לא לשולמה אחר הוא.

שרה 2—4. ירנן — שורת נצחון, כלו' ישתחן; ואולי צ'ל'ו; ירמן. אל דעתתי
גנו — תחל' ל'ט, יג. רותה וגנו — שם ב'א, יד.

ש' 5—7. למתה וגנו — שם ע'א י. הקדי שם וגנו — ערה'כ ירמ' י'ב, נ.

ש' 9. שטע גנו — תחל' ל'ב, ה.

ש' 14—16. כי קוצר ונגו' — ישע' ב', כ. והכוונה: נתנו סטלים באמצעות היכיל
וצר המוקם. איך תעשה ונגו' — איך תוכל לראות בהעותך לך אלהי מסכה לצרה,
ככיו? ומליצה זו יסורה עד האחות בשני כתובים: שם' ל', יז וישע' ב', כ.
ש' 18. השב סגנון ונגו' — כל' השב סגנון הנכאים נברמו למאמר חז'ל;
סגנון אחד עולה לכמה נביאים) וחוזינותום, בפתיחה. מ ש א וגו' — ישע' ב', א.
ש' 20—22. סלע ונגו' — שם ל', ט. חולף ונגו' — מחליף אליהם או
האליהם החולפים, עדה'כ ישע' ב', יח—כ.
ש' 24—25. שבת הה ונגו' — שם י', ד; והכוונה על הצר להזקע, ג' ל וגו' —
העירה ועוררה בפתיחה את שמחת בית השואבה החשובה והנהרת.
ש' 29—31. ו עבר — עבר הירדן. קבוצי ונגו' — הקבוצים בגלוי ובד רמה.
דורש ונגו' — הדורש אל האלילים יחולף ככליל בעומק. יסוד המליצה בווע' ב', יה;
אולי צילו, בטהרה' ת', בעבריה.

בד.

בקשה לשבח נצבים, חתימתה, שלמה' ואחיך א' בראשי הบทים. נרפסה במתוך
ב' ע' שעדר, שפידר — טז ובמטש'ק — 30, והכנסנוו לקובץ שיריו רשbeg על ספק רשות
shedil, אבל יש להודות, כי מחוק עצם הפוטוס וסנונו אין הכרע גמור לבך.
שרה' 1—2. ה' תשפט ונגו' — ישע' ב', יב. ה' טעון ונגו' — תhalb' צ', א.
ש' 3—4. צרים — ניאו; זרים, שם אדר ונגו' — ישע' ל', כא.
ש' 5—6. כדר מה ונגו' — עפי יהו' כיא לבן; וכנראה פ', רשbeg מלאה זו כמשמעות
בערבית: אסורה וכלהה, ועי' לעיל פיות ח', ש' 2 ובחערתנו לשם. לאמר ט' ונגו' —
דב' ל', יב.
ש' 8—12. לולא ונגו' — ישע' א', ט. צרו ונגו' — אילכה ד', יה — יט.
אולי יתעתת ונגו' — יונה א', ג.
ש' 14—18. נסבו — ניאו; שבוי. כי עת הה ונגו' — הושע י', ג. אשר אמרו
ונגו' — תhalb' יב. לא לנו' ונגו' — שם קטיו, א.
ש' 19—26. טאט ונגו' — כלוי טאטא והשמד מלכי נכיות וקדר בני ישמעאל
(בראי' כיה, ס. מלכי — ניאו; מלכות). אשר אמרו ונגו' — תhalb' פיג, יג. האיש
ונגו' — שיב כיא, ה. לולי ה' ונגו' — תhalb' קכיד, א. על צו ארנו ונגו' — אילכה ה', ה.
ש' 28—34. ואבותינו ונגו' — תhalb' עיה, ג. מנומות הקץ — הקץ מתנותה; כלוי
עורה ה'. קומת הה ונגו' — שם מיד, ג' ולכח ונגו' — שם פ', ג. תצתה — אולי יש
לנקה; תצתה. כי ילך ונגו' — ישע' ט', ה.

ש' 36—42. רג'ל י. — נא: "מהרהה". ויב א ונוו — הווען ו/ו. ד. ומ לך ונוו — ישע' ליג' י. ווושר ה שיר ונוו — שם כי' א. קרי א-ת-נא: "קערית". ות מ-ה-נא: ותכבשי אל ה' ונוו — תחלה' קט'ג', כנ' ווירדו-נא: ווירדו. לא בחתאיינו ונוו — שם קיג', י. ש' 44—46. כי לא בטע שיינו — עפי ישע' כי, יב, וכנראה נפה טויה כאן אגב גרא של הסוגר הקודם, ויש להנעה כליה' שם ממש: כי גם כל מעשינו ונוו. הר אנו ונוו — תחלה' פיה, ה.

כ-ה.

טלחה, חתימתה בראשה, שלמה. נדפסה בשפ"ר וויניציאה תע"א ע' נ' ובשפ"ר דפוס ליבורנו תרכ'ה — קט'ז ע'א. שורה 1—3. שתיל עמיאל — זה מלך המשיח (ע' דהי'א נ' ח). מד' חד ש ונוו — ישע' ס', כנ'. ש' 4—6. יסראבל... יכרבל — يتלבש. ונבל — עיר במדינת צור (יח' כ'א ט); והכוונה לעמי נכר. טקבָל. — בן יש לנקר לשם החירות, והוא עד, ח'רין. ברזול ונוו — תחלה' ק', יה. ש' 7—9. העת ונוו — מהר והחיש את עת בוא הדוד נחמו בעבי, הוא המשיח, וואשו הדומה לכתר פז ישניה ממחבואו, וזה שהוא צפון ונוו יתגלה לשוליטית, היא הכנסת ישראל עפ' האגדה על שה'ש. ומייסד על הכתובים שה'ש ב', ט; שם ה', יא. ותירש ונוו — כלו' השוליטית תירוש את העמים שלא הורישום עדין בימי יהושע. ש' 10—12. אריה — יהודה הנ בשל לארוה. מחזoir — אדום, הוא רומי. לפרא — ישמעאל. בכור שור — יוסף. לא תחסום ונוו — דב' כ', ד.

כ-ו.

רשות לשבת חזהט של פטה. חתימתה בראשה "שלמה". נדפסה במח'ר ע' צ'ז, שוז'ט שיר כ', ט'א ע' 23, ל'ש — 55 ובטמיש'ק. שורה 1—2. שר ש בננו ישי — משיח, עד'ה'כ. ישע' יא, א. נקבר — כלו' צפון ונוו כשורש באדמה. הוז'א ונוו — עד'ה'כ שה'ש ב' יא-יב. ש' 3—4. עבד ונוו — הכוונה לעשו וישמעאל המושלים ביעקב. צ ע'ר — יעקב. שעיר — עיזו; נא: "שעיר". ש' 5—6. זטן אלף שניים — לננות אדום, כלו' להרבנן הבית השני, וא'כ נכתב שיר זה בערך ד' תחכ'ח (ד'ג). נעב-ד—נא, געכרי, ונכון יותר לפהט'ש. ננות — במח'ר: "שנא", קאת ונוו — עד'ה'כ תחלה' ק', ג. קאת-כ'ה בשוז'ט, ובנטהאות אחרות: ל'קאת'.

ש' 7—8. ל בוש וגנו — דנ' י', ה. סתום — שם י'ב, ה; והנוקוד סתום
לצוויי, כמו שמור וזכיר, לשחת'ש.

כג.

הרשאות נלדעת ריש'ז לפטח, חתימתה "שלמה", נדפסה בשחה'ש ע' א' ובממש'ק—68.
שרה' 1. גו שאות כפים — כן הגינה ריש'ז; נ'א: "גושאה עינים".
ש' 3—4. עדחה'כ ישע' נ' ב'; שם מ'ה, יג.
ש' 5. בבו א — נ'א: "ביבא".
ש' 7—8. עדחה'כ שם ל', ב';

כח.

הרשאות לחנן העולה להוראה, חתימתה "שלמה", נדפסה בשחה'ש ע' קס'ג, ליבנו'ן;
תרכ'ג גלוין ז' ובממש'ק ע' 18. לפי השערות ריש'ז כבר המשורר פיות זה לכבוד החנן
ר' יוסף בן ר'ש הגניד, שנשא לאשה את בת ר' נסים גאנין לשוררו בשבת שלפני
חתוננה בשעת עלית החנן לתורה; וכן היה דרך הפיטנים לחבר לכבוד בני נדיבים שירוי
חתוננה טיסדים על מליציות בשחה'ש, שפטשוטן דברי ידידות ואהבה בין חנן וכלה וישראל
כהן רמזו לכנסת ישראל ונגעיה לטמות המשיח וללאולה.
שרה' 1—2. פשטטה נטשטעה, שיישלח לבלה בת הגדי'ב חנן נאה לה מהזר
במעלותין, והרטז לכנסת ישראל ישולמית, בת נדרבי' (שה'ש ז', ב), שיישלח לה הקב'ה
את משיח בן דוד, שנאמר עליון, אדרמוני עם יפה עיניסי (ש'א טין, יב). כבן פורת
גנו' — ברא' ט'ט, בב. ולפי ההשערה הנ'ל רמזו כאן המשורר לשם החנן יוסף. עלי'
עין — כן הגינה ריש'ז, ובכ'ז, עלי' מיט'ס.
ש' 3—4. ל זכור דברי תורה גנו' — המשורר משבח לחנן וכמדרכשו —
 לישראל שהוא רץ תמיד לדברי תורה.
ש' 5. ט אן — עדחה'כ מ'ב ה', בה; האות נ' של מאן נסמכה למלה שלאחריה
ונחשבת לעניין המשקל בשוא-גע. י'ב א' גנו' — עדחה'כ תחל' קב'א, א.
ש' 7—8. ה ש ב' גנו' — השב את המעושה, בלו' את כנסת-ישראל העובה בגלות,
לאלוף נוריה, ובא שווא-גע מיותר, ורשי' מפרש כאלו נכתב בלו' ל': אתה אליהם אלוף
נוריה של בת-ציון, השב אלך את האומה המעושקה; ומזה הדבר שהנוסח בנוף השיר
אצלו בלו' שימושית פתוחה, ובחתוף תחת האלוף והלו' השניה דגושא (א), וד'ז טנקה;
אלוף' — בשוא תחת האלוף. ת ב' א מ' ו' גנו' — עדחה'כ שה'ש ב', ה, והכוונה לבית-התקדש,
והמלה, לטוי' נוספת לשחת'ש.

כט.

רשות, חתימתה, שלטהו. נדפס ע"י ניביר בלבנון' שנה ששית גלין 15 ואצל דוקט צור קעננטיינס' וגנו' ע' 158, טבה'ש – צ'א ובטש'ק – 6. פיטוז זה והארבעה הבאים אחריו דומים זה לזה בצורתם ובתבונם וגם במשמעותם. ועניהם לפי פשטוטם דברי אהבה וידיות בין חזק וחשוקתו, שטלא'צ'ותיהם שאולות ברוכן מכתובי שה'ש, והכוונה לנכסת ישראל המתגעגת לנואלה.

שורה 1–2. אתה הקב'ה השוכן בהיכל בין ברובי הוהב, מתי תכין את יצועה של המטה לטשיה בן דוד שנאמר בו, אדרמוני עם יפה עיניטי (שה'א ט'א, יב) או, דורי צח ואדם (שה'ש ה', ט. טת ... יצעויה – כן הגהנו, כלו' מציאות המטה; ובלבנון' וכן בטש'ק: מטבחות ... יצעו יהי, וכן הוא אצל דוקט).

ש' 3–4. צבי נח מד – כינוי לנואל ישראל, וזה חר על ה גנו' – כלו' כבר הגעה עת הנואלה, ודמיון עלות השחר לנו' או לדגל בראש ההר נמצא בשורי רשב'ג. על ר אש – כ'ה אצל דוקט ובטש'ק, ובלבנון' חסר, ראשי. ש ניר – שוא מיותר, ואצל דוקט, חרוי, ובטש'ק: חבורו. שנירוי וחרטונו – עד'ה'כ שה'ש ד', ח. ש' 5–6. מ על פר א יס – רומו ליישעאל. לי על ח נ – כינוי לנכסת ישראל. הנני לכתוך גנו' – כ'ה במטש'ק, ואצל דוקט: נם אתה, שלא לפהמ'ש.

ש' 7–8. לארטונוי – אצל דוקט: "בארמוני. עסים ורטוני – ער'ה'כ שה'ש ה', ב.

ל

רשות, חתימתה, שלטהו. נדפסה בלבנון' היל' ובמה'ש ע' צ'א, ונכתבה בדרך שיתה שליחות בין הקב'ה ונכסת ישראל.

שורה 1. ש ובנת – שבקנת נירט' נ'א, יג, והשוו'א השניה רהוותה לתנועה הראשונה של המלה שלאחריה ומשמשת יתה, ובמה'ש: בתוכך שדהה. אלה' י כו ש נ – חבק' נ, והכוונה לנלוות ישמעאל.

ש' 3–4. נחתם – כ'ה בטבה'ש עד'ה'כ איכה ב', ז, ובלבנון': נחמד', אחות – כן הגיה צלנק לפהמ'ש, וככ'ז: אחותי, ובמה'ש: יפה. וראי ערוגתך גנו' – כלו' הגעה עת הנואלה.

ש' 5–6. מה לך – תשובה לנכסת ישראל. יק ש נ – מבני קתורה (ברא' כ'ה, ב'), כלו' בארץ ישמעאל. דיש נ – מבני שער (שם ל'ג, כה), כלו' בארץ אדום. עצי – כן השלטנו לפי הענן והטשקל, וכן מצאנו במא'ש, ובלבנון' חסר.

לט

רשות, חתימתה, שלמה). נדפסה בשו'ם שיר כ'ה, בלבנון; הניל ובמבה"ש ע' צ'א, וענינו נnil.

שרה 2. וצבי א שר ברוח – הגואל, והוא עדח'כ שה'ש ח' יד.
 ש' 3–4. ל يوم וננו – כ'ה בשו'ם, והכוונה ליום בואך אלוי, ובלבנון: יום
 בואך, ואני עוליה יפה לפ' החתימה, ואולי צ'ל: ליום בואך בשו'א מיותר במשקל,
 בדרך המשורר לפרקם, וכן חקן בר' במבה"ש. תליין וננו – עדח'כ שה'ש א', ים
 ריחך – כ'ה בשו'ם, לפי שהדרוד ילין בין שדרה לצורו המתו ותקלוות מריחו הטוב;
 ובלבנון: רוחך, עדח'כ ישע' ס'ג, יד.
 ש' 6. שלחה וקחהו – עדח'כ שה'א ט'ו, יא, והפיטן שמתכוון למשיח בן
 דור משתחמש בברברים שנאמרו על דוד.
 ש' 7–8. הוא – כלוי הלא הוא. יפה עין וננו – עדח'כ שם שם, יב.
 דורי ורעני זה – עדח'כ שה'ש ה', ט'ו קומ נא טשחהו – שייא ט'ו יב
 ובמבה"ש: "קומה".

לכ

רשות, חתימתה, שלמה). נדפסה בשו'ם שיר כ'ו, בסה"ש בנדר ובלבנון; הניל,
 וענינו נnil.

שרה 1–2. שלום לך – כ'ה בלבנון, ובשו'ם ובמבה"ש: שלום לבן, דורי
 הzech וננו – עדח'כ שה'ש ח' י. רק ה וננו – עדח'כ שם ו', ז.
 ש' 3–4. להושיע – כ'ה בשו'ם, ובלבנון: "והושיעה". וצלח וננו –
 שב' יב, כט, "צלה" – בלבנון, "צלה נא", שלא לסתמייש.
 ש' 5–6. מה לך וננו – תשובה הדוד, הוא הקביה. כמעיל – של
 הכהן הנדרול.
 ש' 7–8. תחפץ אהבה – עדח'כ שה'ש ג', ה. אחישנה עת ה – עדח'כ
 ישע' ס', כב. ארד כטול חרטום – עדח'כ תחל' קליג, ג. ארד – בן הגהנו, ובשו'ם
 ובלבנון: אדרי.

לט

רשות, חתימתה, שלמה). נדפסה בשו'ם שיר ר'ט, אצל דוקם, צור קענט" ונו ע'
 157, בלבנון; הניל ובמטה"ק ע' 7, וענינו נnil.

שרה 2. פני אמי – כלוי ארצי, ואצל דוקם: בני עמי.

שי 5-6. אטלא לך — אצל דוקס ובלבנון: 'לה אטלא'. בלבב טוב —
כ'ה בלבנון, ובשו'ם ואצל דוקס: בלב הטעוב.
שי 8. הוא ראש גנו — בן הביא דז' בשם, אמריו נועם, ובשו'ם: 'ראש הוא'
גנו, ואצל דוקס: 'ראש בית הלחמי', וכמטש'ק: 'הראש'.

לד.

מתוך קצورو נראה שהוא רשות, ואפשר שהוא מאורה או גאולה (רש''). ולפי
רשותה דז' הוא רשות לחתן. חתימתו, 'שלמה', נדפס בשח'ש עי' ב', שעיהיש —
41 וכמטש'ק — 19.

שרה 1-2. יעתה גנו — ילכש כסות אור, עדjac תחל' ק'ה, ב. טהוידך
גנו — אור השטש נאצל מהוד אלהים ואין אורו חסר עי' כק; וכמטש'ק: 'טאויך'.

שי 3-4. רידת החטה בכל יום בפתח מערב היא היא השתויה לפניהם כסא
הכבוד והשכינה שבתערובת, וכן אמר התשורר בכתיר מלכות: 'בכל يوم תשתחוו (החתמה)
למלנה ותקור לעיר בערבה' (רש'').

שי 5. מיום עברך גנו — מיום שהתחילה השטש לעבוד אותה, גם הוא שר למטשלת
היום, שכן כל עבד אשר יהדר פניו רבו נהדר אף הוא, עד' עבד מלך גמלך' דז'.

שי 7-8. הכוונה על שקיית השימוש וזריחתו המתחדשות בכל יום.

לה.

רשות, חתימתה 'שלמה'. נדפסה בשח'ש ע' קנ'ט, מבה'ש — ע'ח וכמטש'ק — 8.

שרה 3-4. לטראה השטשים אזכיר את שם אלהים והם אצל לעדרים נאמנים על
בוראם, עפ' תחל' ח', ד. לשטייך, שטיך... עדרי עדי — לנעל.

שי 5-6. מקום שבתי — הארץ, ברקעו וגנו — מושב על המקום, כלו'
בהתרע לעני שטח הארץ אזכור את רוקע הארץ ויסודה על ארניתה.

שי 7. הניג לבו גנו — בראותי את כה השבל והמחשכה שבקרבי. היגג —
בן הגיה רשייז לפחט'ש, ובהעתק כי שלפנינו, הגות'.

לו.

רשות לבני או לנשותי, חתימתה, 'שלמה'. נדפסה בג'א ע' 29, ט'א — 22,
קונ'ס — 4, מבה'ש — ע'ז וכמטש'ק — 15.

שרה 1-2. ריעוני שואלים אותן למי תשא את נפשך ותשאף לטרוטי השטשים?
שי 4. ונפ שי גנו — עדjac תחל' ס'ג, ב.

ש' 5—6. עם מנתה וננו — כלו' שמהתי וחלקי באלהים; עם מנתה — כיה בקונהיפ, וכט"א: גם מנתה, ובניא חסורה הטלה " מנתה". ב עו שי — כיה בטיא, ובנוסח אחרות: וועשי". אזכורה אותו — בניא חסר, אותן.

ש' 7. שיר — כיה בנטמישיק עפי כינן ובשאר הנוסח: טוב.

לט.

רשות, חתימתה, שלטה, נעהקה עי' שמה' מתוק כ"ב ס"י תימן רט"א.
שרה 7—9. הטען שיר — עט' ה', כב וקתרת כלילו' — עדחיכ כליל
חקטר' (ויק') ו/ט). הכי — הלא, וגוזו' — תחל' ע"א, ג'

לט.

רשות, חתימתה, שלטה, נרעשה במחאי א', דף צב, שוזט ס"י כיט, שהיש ע'
ק"א קונה"ט — 42, מחאי א' — 178 ונטמישיק — 17.
שרה 5. לגדלו' — ניא: "לנדליך".
ש' 10. חגדיל — ניא: "תיטיב". הנש מה — במחאי: "כל נשמה", בקונהיפ
בא הבית האחרון בנוסח זה:

אָנַשְׂרָר אֶל בְּרָאָשִׁות רְצִוֵּנוּ
אֲשֶׁר לְשָׁמוֹ תְּהִלֵּל כָּל (ה)נְשָׁמָה.

לט.

רשות, חתימתה, שלטה, נעהקה עי' שמה' מתוק כ"ב 576 ס"י תימן רליג,
ונרעשה בנטמישיק ע' 9.
שרה 4—6. דמ עי — בנטמישיק: וודמעי. טיחל — עדחיכ תחל' ס"ט, ד.
בתוחלת — בנטמישיק: בתוחלתוי.
ש' 7—8. אם יאהר וננו' — אפלו' אם יאהר לענותני, לפ' שידעת כי סוף
כל סוף יענה, והכפליל "בי" לחזוק הנראות, וכן נמצא לרש"ג שימוש, כי כפול להוראה
כוו בשיר ט' ש' 4; ובנטמישיק: יענכי.
ש' 9—11. ולבי וננו' — כלו' בהיות לבי טר עלי אשיך את דאנטי בנהמת
זכירה (א', ט). דבר על לבבה — כלו' לעצמה, עדחיכ שיא א', יג.

מ.

רשות ליום כ' של ר'ה, חתימתה "שלטה", נדפסה בגנ"א ע' 15, שה"ש – קב"א
ובכטשיך – 38.

שרהה 1–4. שנים נפנסו וגנו – הלשון והלב האמוראים לטטה, זה מפני
גדות הבורה וזה מספר תחלתו. יבין – ניא: יבימ"ז

ש' 5–6. משרותים – טלאכי מרים. צ עיר – ניא: עניי.

ש' 7–10. הב' – חלא. יקריב לך וגנו – זה מקריב קרבן עשרה, שור שמן,
זה קרבן עני, תור רזה, ואני תקריב ותערב לך חלתי קרבן "על ידי חווה ומזה", כלו'
ע' נביא וכחן; טוה – כהן בלשון החטים ("טוה בן מזה", בר' כ"ח). נכוון מארך –
בגנ"א: נבון יהיה, ורזה – שם: "ברזה".

ש' 11–12. בני שמת תי כרכוח – כלו' הנשמה העלונה, החכתה, והדרות החיווני.
שנים נפנסו – הנשמה והרות. ובכלשון שפתה הפיטן בה סימן, כמו כן לפרק
בקצת מפיוטיו הקצרים.

מא.

רשות לשנת חותם פ', החתימה, שלטה. נדפסה אצל דוקס "צור קעננטניס" וגנו'
ע' 172, שה"ש – קט'ה, מבה"ש – 77 וכטשיך – 74. צוין בספרו "סיג. פאווייע".
הוא נטפק אס Shir זה לנכירול, אבל לדעת רשי' הנכונה אין יסוד לפקסוקן.

שרהה 2. תבונתי וגנו – עדה'ב מ"א ה', ט. יא. רחכח – יבמ"ק; הרבה,

ש' 3–4. נטרם עוד ישכיל לבני להניד תחלתן כבר נדרלו' חסידיך עלי' ועל הכל,

ועכ' אין כי יכולת להודות לך. ישכיל – ניא: "יגדי", תחלתן – אצל דוקס:
תחלתו; ניא: פלאיך".

ש' 5–6. ואיה צור וגנו – אצל דוקס: ואיה כל זולתך סובל עלם". תולה
עלם במו אשכל – ציר מליצי זה נמצא גם בכמה פירושים אחרים, כגון בפיוט
הנשיג ערוך שיר, ושירו לאל נועם, שלדעתי צוין בספרו ליטן' ע' 312 שניהם והראושון
גם לדעת בר' הם ל' שלטה בר אבן המכינה, הנער", וכן נמצא גם בפיוט "שוכן ערד",
שהחותם בראשו, שלטה הקטן ברבי יהודה, טשולש, ולדעתי חוקר הפיוט אף הוא לרשביג
וציע אם באמת הרשביג הוא הראשון שהשתמש בצייר זה והפייטנים הכאים אליו
קיבלו' ממנה, או שפייטן אחר בשם "שלטה" הוא אביו הרראשון של אותו הצייר. ועי'
אצל צוין בספרו, סיג. פאווייע, ע' 485–484 רישית הפייטנים שהשתמשו בטיליצה זו,
ש' 7–8. הן לך וגנו – כלו' عليك השלכתי, ובנין נפעל (גנשלך) ת' קפעל נמצא
אצל רשביג עוד במק"א; ניא: "גנשלם", ובידך וגנו – עדה'ב אויב ייב, י.

מג.

געתק עי' שמה' מכיבכ. וכנראה הוא קטע מפניות שלם.
 שורה 2—5. ול א שק ע גנו' — תחל' כיב, כה, וב זה — כן הגנהו עפי הכתוב
 הניל ולשם החזרו, וشعורו: "ולא שקע ובזה ענות עניין; ובכיבי, ונבואה. אש בע עני' —
 שם ייז, טג

מג.

רשות, חתימתה "שלמה". נדפסה בשווים ס"י ביז, שהיש ע' ניא, מה'ק — עד'
 ובטבה יש — עית, ונמצוא בכתה סידורים ומוחוריים בשם "בקשה".
 שורה 2. א ערך לפניך — את תפלי.

מד.

רשות לנשחת ליטים אחדונים של פצח, חתימתה "שלמה". נדפסה בשווים ס"י צ'ט,
 ט'א ע' 23, שה'ש — קנב ובמטש'ק — 75.
 שורה 1—4. עורה כבודי — תחל' נ'ז, ט. וכעגור גנו' — עד'כ ישע' ל'ת, יד.
 ש' 5—6. לבוי וסודוי — עצה לבוי ומחבתוי. שפט זי — במטש'ק מנוקה; שפטוי.
 ש' 9—10. ביום עמד'י בסוד'י — בסור קהלי ועדתי להתפלל. ואם ירבה
 גנו' — כלו' גם אם ירביה חי מה הוא.
 ש' 11. תכל וגנו' — שעורו לדעת רשות'ן: "תכל נפשי והודי לומר לך", ובשווים:
 אבל נפשי תחולך בעודי, ורשות'ן משער להגיה: "מעודי".

מה.

רשות, חתימתה "שלמה". נדפסה בשוה'ש ע' קנו', מה'ש — ע'ט ובמטש'ק — 14.
 שורה 1—2. שת'י גנו' — עד'כ תחל' ע'ג, כה. בפחד'י — שוא' טיוטר
 לפחט'ש, וכן בש' 6: "ומכל". ט צור — כן הגיה רשות'ן, עד'כ יחו' ד' ח. ובעהתק
 שלפנינו היה כתוב: "מצרים".
 ש' 3—4. ל שם אל גנו' — עד'כ תחל' קנב, ה. ויישע' סיג, ה. בידיך —
 עד'כ תחל' ל'א, ו; "בידיך" — כן הגיה רשות'ן לשמת'ש, ובעהתק שלפנינו היה כתוב
 בידיך; ואולי אין צורך להגיה, והמשורר לשמת'ש נקד "ביך" גם באמצעות מאמר, כמו
 שנמצא בשיריו מעין זה גם בשאר מקומות.
 ש' 7—8. תמיד בכל עת עבדותי לפניך בזירות ושרוים אשנה בך ברב אהבה.

מו.

רשות לנשמה, חתימתה שלמה. נדפסה אצל ריטמן בספרו רעל פאעיעס ע' 8, דוקס צור קעננטיניס וגו'—171, שה'ש—קליד ובטמישק—16.

שרה 1—2. שחרתיך... שחרי-לנעיל. שחרי—בן נהיה רשות להתחיינו אל (נפש), ובשאר הנוסחאות: "שהר". וספר שת' וגו'—כלו אפירוש לך נמי בתפלתי ואפי בהשתחוית אפים ארזה, וכן נמצא ברשות לסדר העבודה של רשכיגן; לך אפירוש נמי ואפי (רש''). וזוג המילים, נמי ואפי, מצויים לרוב בשיריו הספרדים.

ש' 3. ואדמתה לדל—כיה בטמישק עפי כיף, ובשאר הנוסח: "ואכטה כדל".

ש' 5—6. מרומות—כיה בטמישק עפי הניל, עלי' בשיר הבא ש' 5; ובשאר הנוסח: "מקותות". יכילהך לשברך—נא: "יכילון שבתך", ואינו נכון לפחת'ך. תוויך—נא: ביבן.

ש' 7—8. אצפונן—נא: "אבין". וגבר וגנו—בגבור חזקך, כלו חזקי אליך, לא אוכל עוד הצפינו בלבד ויוכור פי בישירות.

ש' 9. אני על בן וגנו—בן תקן רשות את הדלה עפי שתוי נוסחאות, ויש נא: לך אודה אלהי ואומר.

מן.

רשות, חתימה שלמה קטן. נדפסה אצל ריטמן ע' 9, שה'ש—קליד, קונה'פ—47, טבח'ש—ציב ובטמישק—13.

שרה 1—2. שוכן מונגין—כלו שוכן בהיכלי. ונם וגנו—עדה'כ ישע' ליה, י.

ש' 3—6. לך חסיד—תחל' ס'ב. יג. תעוזטך—יחיד מן, תעוזותך. ואיך יוכל וגנו—רבי י', יוז; רבי י', כדו; ואיך—רשות הנה, והויך, כתוב ברכ'ן, שאחוה כה בכ'ן, וכן בקונה'פ, ומוסב על, תעוזטך; רשות תקן: שאחוה.

ש' 7—8. נכח ה —נא: נכמה), ויפק וגנו—עדה'כ משיח, לה.

ש' 9—10. שבך מקום זבח —מליצה מעין זו מצויה בכתה מסיפות רשב'ג; עי', למשל, שיר נ'ה, ש' 30. וטנהת זכרוני —במי ה', טו; ובקונה'פ: מנחת עשרוני.

ש' 16. רוחך וגנו —עדה'כ תחל' ל'א, ג.

מן.

רשות לקידוש, חתימתה שלמה, נטול. נדפסה בשווים סי' צ'ה, ריטמן ע' 7, שה'ש—קיט, כבוד הלבנון 119, טבה'ש—ע'ח ובטמישק—51.

שורה 1—2. ת ה ל ת י . . . ת פ ל ת י — נ"א : "ת פ ל ת י . . . ת ח נ ת י ".
 ת ה ל ' ק מ י א , כ ; ו ה ש ר י א ש ל ' ק מ ט ר י א : מ י O T H R , מ פ N I L S H O N H C H O T O V .
 ש' 3—4. ל M A D — N " A : , B M A D R , L S T H R — Y S H U ' C I T , T O N ; N " A : " H S T D R I ; W I S H
 U O R N O S H C : , L R A O T H . Y R A A H — N " A : , A R A A H ; U O R N O S H C : , Y H O H A .
 ש' 5—6. A H S B — N " A : " A Z C R , S H O B I L K W N O ' — S H A S H B O M H R A L I K , A L
 H M K O M S H M S H M Y C H A T H I , P H A R — A C Z L R O M I Z W S H D I L : , " A B H D R , R A S H I T H C H L T I —
 U D H A C B N H Y Y A , Y O N ; N " A : " H C H L T H I .
 ש' 7—8. H N H L K W N O ' — C M P R S H B S O N G R : , " L L S H C B B O D K L A ' W N O ' , U M D I
 L F P N K — Y R M , Y H , C .
 ש' 9—10. M U T H I O T W N O ' — M U T H H I O T H N P S H I U P F R , C L O ' M U T H Y R D H T I L N Q F ,
 T M S H C L P N K , W C N U N U D L A (C N T R M , M S H ' H , C) H I T H H N D O L H T I (C B B O D H N P S H I) C M T O S H A K
 T M A O N I M W C U P F R , S H C H H W N C N U H A L P N K , C L O ' T L I O D H T I U D P O T H I ; D R I Z M C I U L S R S M W H G N I H
 C H : , S H C H H L K W N P S H I U D L A H I O T H U P F R M U T H B M O S H A K H I T H H N D O L H T I ; C L O ' T R M N O L D H T I
 W N D O L H T I , C L O ' N P S H I , H I T H H U D B M O S H A K (B S H M I M) .

מ. מ.

ר ש O T , N D P S H B S H U H Y I S H U ' , 65 .

- שורה 1. T R M H I O T H N O ' — M U Y I N H A A M D R R S H B G , B C H T R M L C H T O T (ש' 105—106) :
 " ו T R M H I O T H I B C H S D I K K R D T H N I ; W N M M K C T T M S H A R H H R O Z I M M O C I R I M A T H M L I C H T O T B , C H T R
 M L C H T O T . H S D R C B A N I — U D H A C B T H L ' K I Y T , M A .
 ש' 3—6. R K M . . . U C M I — U D H A C B T H L ' K L ' T , T O N , Y C K W H K P F I A N I —
 U P F I H C T O B A I O B Y , Y , B T N S H A O L — Y O N H B , G ; C L O ' T H H T I O T H B C T N , W M C A N O
 S H H S H T M S H O H K R D M O N I M B C N O I , S H A O L , L B C T N .
 ש' 7. N H G N I — C N N K D N O L P H M I S H , W R S H ' M N K D S H L A C D I N Y H G N N O , W C C ' Y :
 " Y H G N N O , S H L A L P H M ' S H .
 ש' 9—10. H O M R . . . U S H I T H N I — U D H A C B A I O B Y , H .
 ש' 11—12. W L A A M D R L K W N O ' — L A A C Z T D K B O H H S H H I C R H S H I A N I , H U R I M
 W N O ' — U D H A C B B R A ' N , A ; S H M S H , Y M .
 ש' 14. H P I T H N M S I Y I M B M H S H P T H C M N H G N O B C M H M S H I O R I G N .

ג.

רשות ל„נשמה“, חתימתה „שלמה חזק“. נדפסה במח"ד ב' ע' ס'ג, מה"א ב' – ב', שה"ש – קי"א, קונה"פ – 46, שעה"ש – 41, טנה"ש – ע' ונתמ"ק – 69. השיר מוסדר על המקרא „ברכי נשפי את ה“ וגו' (תחל' ק"ג, א) עפ"י דרשת חז"ל (בר' יט): „הני חטשה ברבי“ וגו', ובשות על הכתוב הניל (רש"ז).

ש' 1–4. ש ח' – ישע' נ"א, כה. י'ח'ידה – כני שנור בפי רשב"ג לנשמה בכתה מקומות עפ"י תחל' כ'ב, כא; וכמה"ר: „נשמה“. לוולטך פנוי – פני רך לעולמך, כלוי לעלם הנשמות. לי לך ווולטך – נ"א: „ווטך ולילך“. הבל ולמה – הבל וריק (למה" בל) ארמית: הבל).

ש' 5–8. ב ח' י'ך – נ"א: „בחיותך“; ובמה"א: „בעולמך“. א' שר ג'עלם כמו א' ח – נ"א: „וכאשר ג'עלם אתה“, וחתה – נ"א: „ורמה“.

ש' 9–10. ח ס'ין – תאר לאלהים (תחל' פ'ט, ט). גויה נאלטה – את חומר גומו של האדם. ועי' בשר נ'ג' ש' 11; ויש נ"א לסוגר זה, וגס תולה אדרמה על כלמה, ולפי זה יחרט הנמשל (רש"ז).

ש' 11–12. ל צ'ורך – בקונה"פ: „לאל חי“. לא שם דמותך באדרמה – יש מפרש: לחיות כליה ונפסד באדרמה; ורש"ז פ"י: שלא עשה את הנפש עפ"י הדמות וההבחנית של יתר הבריות שבאדמתה, אלא חצובה מיו כבידתו וכצלמו.

ש' 14. תה'ל וגו' – עדה'כ תחל' ק"ג, ג

גא.

רשות ל„ברכו“ ליום א' של פסח, חתימתה „שלמה“. נדפסה בשוח'ט סי' קצ'ד, מה"ד ב' ע' סג, ריט"ז – 8, דוקס, צור קעננטניס וגו' – 171, שה"ש – קי"א, קונה"פ – 3, מבה"ש – ע' ונתמ"ק – 70.

ש' 1–3. ל צ'ורך – נ"א: „ליוצרך“. זוכרי וגו' – עדה'כ קחל' י'ב, א' ב' צ'ורך – נ"א: „געורך“. ל'יל – בשוח'ט: „ליליה“.

ש' 5–8. ובcosaך באדרמה – נ"א: „בעודך על אדרמה“. ומכתחך – נ"א: „ומכטך“. ל פניו לך – נ"א: „לפינך“. דבירך – היכלך, כלוי משכןך.

ש' 9. את אדוני – נ"א: „שם אדוני“.

נב.

רשות, חתימתה "שלמה". נדפסה בשח'ש ע' קי' ומטש'ק-11, וכל צלעות השיר נחרזות בהברה דומה בך', וכמה שוואים נעים מיטרים בראשי החזרותם.
שרה 5. ט ה ל ל ב ה י ט י ב ר – שعروו: "בְּהִיטִיבָךְ מַהְלָל", ונקור בך' ת' בך'
לשם החזרה.

נג.

רשות לקויש ליום א' של סוכות, חתימתה, שלמה: נדפסה בשוו'ט ט' קי' ב'
ט'ה'ר א' ע' צ'ב, שעה'ש – קי'ח, כבוד הלבנון הניל, טבה'ש – ע'ז' ומטש'ק – 64.
שרה 3–4. א ע ט פ' ונו' – עדה'כ תhalb' ס'א, ג' חסידך יותר – רב מתודתי
לך; ורש'ז ט': חסידך מרווחה וגדול סכל החסדים. כי – נ'א; ואם; עוד נ'א; על'.
ש' 6–8. כחולם – שוא נע מיטור במשקל. הקשב תחנתה – נ'א;
לקשיב תפלהי. יתר – בן נקרינו להברילו מן, יותר' הקודם.

נד.

רשות לברכי ליום כי של פסח, חתימתה "שלמה". נדפסה בחכחת לוורנו תקליב,
שעה'ש ע' 45 ומטש'ק – 72.
שרה 1–3. טסלותם ירוטו נ – עדה'כ ישע' ט'ט, יא. תבל ונו' – תhalb'
כ'ד, א. יער – ישע' ט'ה, כג.
ש' 5–6. מקור סוד זה – האמור למטה; טקור' – נ'א; טקומי. אנה – אולי
צ'יל; איה. ומ יעתוד בסודו – ירמ' ב'ג, יה.
ש' 7–8. מלא ונו' – ישע' ו', ג. להיות אחד נורא – נ'א; להיות
נורא אחד.
ש' 9–12. חרוזים אלה מיסדים על האגדות האמורות במעשה מרכבה. באופן
מרכבותם – עדה'כ שם' יד, כה. יתקבצו – עדה'כ צפ' ג', ט. לעבדו –
שוא נע מיטור.
ש' 13–14. השם ונו' – עדה'כ תhalb' קמ'ג, יה. ורכב ע בע – עדה'כ שם קי'ג, ג.
לנד ונו' – לעם נורא מטלון בין קוין ודרור.
ש' 15–16. ליום קומץ לעד – עדה'כ צפ' ג', ח. שאրיתו ונו' – עדה'כ
עמ' ה', טו, ויחנן – אולי צ'יל; "ותהנן". אשר תברך מביך – גט' כיב, ג.

גָּה.

- סיטוט, חתימתו „שלמה חזק“. נדפס בבחכמת ובתיא ע' 24.
- שרה 1. תחל' קיד, א.
- ש' 2-4. ש' חק וננו' – עדחיב ישע' ט', כב. או ר וננו' – עדחיב תחל' קיד, ב' ב שפ' תיך וננו' – עדחיב ויק' ה', ד, והכוונה: שהכל נברא כאמור בלבד, כפ' אדר וננו' – עדחיב יחו', כיד, ז.
- ש' 5-7. יר גנו' וננו' – עדחיב תחל' פ'ט, יג. ש' די וננו' – עדחיב שם ס'יח, טו. צ' עדת וננו' – עדחיב שם שם, ד. זהם ה' – מעשי בראשית.
- ש' 8-9. על כל ימיה וננו' – עדחיב איווב כ'ג, ג. ווישבה וננו' – זיכ' ייד, ג' ב אפק חמתה – בבחכמת: „אפק בחמתה“.
- ש' 12. לא טרעים וננו' – עדחיב יוט' י', ה.
- ש' 14-16. יין וננו' – בשאר הנוסח' סדר הצלעות הפוך, ו'כוס' ח' „יין“. יין תרעולח – עדחיב תחל' ס', ח. על ט' וננו' – עדחיב ש'א יין, כה.
- ש' 17-19. זדים – אולי צ'ל: „זרים“, עדחיב ישע' כיה, ה. עם עני וננו' – תחל' ייח, כה. זהם חנדלה וננו' – עפי יחו', כה.

גָּר.

- סיטוט לשית, חתימתו „שלמה (כטול) חזק“. נדפס בשוז"ט ס' לי, חכמת'ם, קונה'יס ע' 52 ובמטש'ק – 65. משקלו נזהה לח' תנויות.
- שרה 1-2. לא יכל כל עוד – ניא: „ולא יכולון“. להם – כל'יהם, עיד החל' הארנית. זהם לא – ניא: „ולא“.
- ש' 3-5. ט' יומס... עוד – ניא: „מעט... הם“. מה יאבדו וננו' – תחל' קיב', גז. ה' אלה הי וננו' – שם קיד, א.
- ש' 6-9. ט' סדי טרווט – מלאי מרום. ושנאן וננו' – כן הנהנו עפי צירוף שתי נוסחאות; ובקונה'יס: „להלך תי, יודת“. חזות – ניא: „להחות“. כי גדור ולנו' – תחל' ציו, ד; ניא: „כי אל גדור ונורא מאדר“.
- ש' 10-13. ימלל טבל – ניא: „זמר עד בליל“. עז' להל ליל – ניא: „לך יעדך שיח ליל“. ושמך – ניא: „ואתה“. על כל וננו' – נח' ט, ד. ונפשי וננו' – תחל' קליש, יוז; ניא: „כוי גדור ה' ומחלל מאדר“.
- ש' 14-17. בכבודך – ניא: „עוזך“. שאתק וננו' – ניא: „כוי אוטך לא יוכלו גלגול וטסכה“. כי עצמת וננו' – ברא' כיו, טו.

ש' 18—21. בארכבע חיות — של המרכבה. זרוים וגנו — נפוצות ישראל תקבע ארבע כנפות הארץ; נ'א: "תקבע מזיוות", ועוד נ'א: "בארכבע זיוות", לtau עים כחיות — עפי תhalb' קיט, קעו, דלוות וגנו — ברא' מיא, יט.

ג'.

אופן, חתימתו, שלמה, כפול. נדפס בקונהייפ' ע' 17 וכמבה"ש—פ"א. ולאחר שנדפס הגלيون מצאנו את הפיטוט גם בספר עברי, ושם העיר המסדר כי הפיטוט הוא לר' שלמה בר טרוני, והתייחס "בר טרוני" רטובה בחירותים 16, 17, ב"רום מלאי רוח וחיה נושאתה, ובנוראה היא הנכון". שורה 2—4. הוד — נ'א: (כבוד). רוק — שמים (ישע' מ', כב). וחלד תל ה וגנו — צייל (ולא כמו שנדפס פנויים בטיעות; ותלה) כלוי תלה את הארץ וגנו, ערhetic איבם כיא ג' הגוף — כיה אצל בר', ובכינויו, "והגוף". הנשפט ה' — נ'א: ב'ו נשמה'.

ש' 5—6. אשר בידו וגנו — איזוב ייב, י' עט' ד', ים. כל חי' — נ'א חסר,

ש' 7—10. בתרם יומים — לפני סדר זמניהם. גל גל — נ'א: עשה, ואולי יש לנקד: גלגול. ובאיין טעינות — מש' ח', כד. בשום — נ'א: (בשותמי), ח'ך וגנו — ברא' א', ב.

ש' 11—15. למעלת — נ'א: מעלה, ובדמות — נ'א: (בדמותה), וענן ורוח — נ'א: (רוח וענן). מרום — נ'א: (נאר), ה'ס' וגנו — תhalb' ב'ה, ג.

ש' 16—20. ברום — נ'א: (ברוח), וחיה — מיפור על הכתובים ביה' א', כ—כא במעשה מרכבה. ורצים וטמים — נ'א: (ותשים ורצים).

ג'.

מסחאניב (לר'ה), חתימתו, שלמה הקטן בר יהודה (משולש), נדפס בספר ע' 29 (מקוטע), שפיר — נ'ד ובמה' איי-קכ"ה יסדו בדברי "ספר יצירה" ובאנדרות מעשה בראשית. ויש לרשכ"ג עוד פיותם מסוג זה, שישודם בעניינים האמורים ונם בענייני מרכבה ושמות הקדש (עי' למטה, מיא, מיט ועיד, ובפיוטים ה', שם איזום ונורא), "אמיר אדרי", ה' אלפת שמן המפרשי).

שורה 1—3. מלבותך וגנו — תhalb' קמ'ת, ג'. שוכן עד-תאר לה' בסxi (ספ' 8). מאז — מעולם. נשגב לבדו — ישע' ב', יא. שם מלכוותו — בשמי: "שם כבודו". ט' יוחד ואין שני — עריה'ב קhalb' ד', ח. לצד — נ'א: (לנndo); להוציא מדעת בעלי השניות המתאימים באלה' החשוב ואלה' הרע. שככל עולמו וגנו — עד האמור בפדר'א (ס' נ'): "שמות מאייה מקום נבראו? מאור לבשו של הקב'ה". בשלה מה וגנו — הכוונה לספר קסר וסדור" שבסxi.

ש' 4—5. לעצת אטזון — לעצת התורה, היא החכמתה, שנאמר עליה „ואהיה אצלו אמן“ (מיש' ח', ל) וכאstor בספר"א: „יעין הקב"ה עם התורה... לבראות את העולם“. להקת וגוי — חשב לנלונות ולהוציאו לאור את קווין עשר ספריות שכחן נברא העולם. לבירר — חקק ורשם פעול מן השם, לביררי. ניא: „לבלב“, כלו הפריה. עשרה באין סוף — עפ"י האמור בס"י שם: „ומידן עשר ואין להן סוף“. וחמש בחתם מהו סכמים — כלוי חמש מיטין מקבילות כנגד חמש משmaal, וכן נאמר בס"י: „חמש כנגד המשי“. מה סכמים — עיד „מקצועות“ (יחי' מין, כב), ובכרע"י: „מסכימים“.

ש' 6—7. טבין סודם וגוי — הם הם דבריו סי' : „הבן בחכמתה... דע וחשוב וצורך שادرין יחד והויזר אחד ואין לו שני, ולפניהם אחד מה אתה סופר“. מה — בכרע"ו וכפירותיו "מי". ש' 8—9. הן עשר וגוי — כלו מספר עשר ספריות אין להוסף עליו ואין לגרוע ממנה, כאמור בס"י: „עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה“, והן כאחוות במצוור, כאמור שם: „געוץ סופן בתחלתן ווחילתן בסופן“, הן — ניא: „הכוי, ואולי הוא הנכון, ידע ויצור — עפ"י המובא למעלה מס"י, דעת וחשוב וצורך. בס יעץ ר' — ישלוט באותן עשר הספריות. ועודיו וגוי — כל ברואי מעלה ומטה.

ש' 10—11. הן באותיוות וגוי — לפי האמור בס"י (פי' ב' וגו'): „עשרים ושתיים אותיות יהוד... שלוש אמות אש, תולדות השמים אש ותולדות אויר רוח ותולדות ארץ מים, אש למעלה ומים למטה ורוח חק טבריע ביןתיים“; ניא: „ברוח חזק“.

ש' 12—13. קינה וגוי — בס"י (פי'): „יצר מתחו ממש ועשה את איןנו ישנו“. קים וגוי — בס"י שם: „וחצב עמודים גודלים מאיר שאין נתפס“. קבע וגוי — קבע את אבני בהו בתוך החומר הרומה לקו יירוק, והוא לפי הבריתא בחינה (יב), שנמצאת גב בס"י (פי'): תھו קו יירוק שטקיף את העולם כולו, בהו אלו אבני המפולמות המשוקעות בתחום שמהן יוצאים מים“.

ש' 14—15. טבע וגוי — בס"י (שתט); בשפטו: „טפה“. טטל וגוי — עפ"י מאמר אנדרה: נטל אש ומים ופתחן זה בזה ועשה מהם שמים“. ט בס וגוי — עפ"י סי' (פי'): ארבע אש מים, חקק וחצב בהן כסא הקב"ה, שרפים ואופנים“. ט בס — ערך ותקני, והיא מלה מצויה אצל רשביג לא תות וגוי — בר' א/ ית.

ש' 16—17. נש א וגוי — אליהם הרים על כל הבריאה את שמון, אשר שמהו בכלל; כלוי שהוא מתחה את כל הבריה. נת לה וגוי — מליצה מצויה אצל רשbeg ופייטנים אחרים. נש ב וגוי — כלוי הוא למעלה מן המוקום והוא טקומו של עולם. כי ביה וגוי — ישע' כ"א ד; כלוי העולמות כלם הם בית, בתוכו בכוכב, שהוא מקוםם.

ש' 18—21. ברוח וגוי — בס"י נו'יק: „עשרה ספריות בליתה — אחת רוח אלהים חיים נכוון כסאו מאוז“. בכנז מושל וגוי — כלוי המושל בכל והותך של הכל היא רוח

אליהם ונו', ובשפ'ר: „בָה... מַוְשֵׁלָתָה... הִיא“. רם על כל ונו' – בעל א' מנסח: רם על כל ועל הכל מקוף... רודה בכל ועל הכל תקופי; ובשפ'ר הצלע, רודה בכל' הוא שני בנית. וככל היוצרים ונו' – הסיטים של בית זה ושל אחיו באים בשפ'ר מחולפים זה בזה. היוצרים – כיה בשפ'ר, ובמה' א'יז: „היצור“.

ש' 22–25. בת אמר – במת' א'יז, במאמר אחד: יג ע – שם, ל' ינעה, ובשפ'ר: „יןעה“. לובד ונו' – כה במת' א'יז עדח'כ איבר ה', יג; ובשפ'ר: „לונד הניטים ערמים ערומים?“. אסדת שחקים – אוור המזלות, וכן אמר רשב'ג בכתיר מלכותה: „והוא סובל שנים עשר מלחות על קו החוף אפסחו“, הוו הא תל'ה ונו' – עדח'כ איבר ב', ז' ועמ' ט', ז; והכוונה לחיבור ארבעת היסודות של הארץ. ויוציא א' ונו' – עדח'כ איבר כ', א' ; ותעלומות בא ת', תעלומות, לשם החירות.

ש' 26–35. יקהל ויפריש – מהבר בני אדם ומפרדים. יעשיר ויויריש – עדח'כ ש'א ב', ז' יפסצץ ויקרי ש – מפוצץ המזקנים ויקפיא את הנזלים. ויחביר ונו' – נתן צורה לגמלים. יתרויסם ונו' – עדח'כ מש' ל', ת. יקרים ונו'

איוב י', י'יא. יכוננהו – בשפ'ר: „יחינו“. יעורר נרדמים – ישני אדמה לתחיה.

נת.

פיוט, חתיתתו „שלמה“, נמצא בס' כי'ג, במת' א' ע' 130. ומיוחס לרשב'ג, והוא בענייניו ספר יצירה ובמנון לשונו, ועי' בהערתו לראש הפיות הקודם.

ש' 2–4. ח' אחד ונו' – ז' יד, ט. שלש ים ונו' – עפ'י משנה ראשונה במת' יצירה; בלב נתיבות פליות חכמה. מבין סודם – וכן אמר המשורר בפיות הקודם (ש' 6): „מבחן סודם ונו‘“.

ש' 7–10. לבבות ונו' – כל' לבות בני אדם בהתבוננה בעולם הבני ימצאו של, יש' בלודי אלהים חל בו שנוי והמנין והמשקל; ואולי, שנוי' מל' שנויות וכפלות, כל' חל בו הרבי, וرك האלים בלבד הוא בעל האחדות השלטה. בת ספר ונו'

עדח'כ ע' ח', לד. נתנו מרועה אחד – קהלה י'ב, יא.

ש' 11–14. טראש ועד סוף ונו' – כל' בנזחות הזמן ובאין סוף של המקום ובכל מלאו עולם בין השחק העומד לעד ובין בתכל, היא הארץ הנסדרת, יש סטנים (טופתים) ועדים נאמנים על מציאותך. צפון וים וקדם – בכיא'ז: „כמטרה ומערב צפון“, מזה אחד ונו' – שט' י'ג, יב; כל' השחק מזה והתכל מזה.

ש' 15–18. נזבד – נאצל. אתה תעמד ונו' – עדח'כ תחל' ק'ב, נג. לבן כל יצור ונו' – בכיא'ז: „כל היצורים לך יתנו“, הלא אב אחד – מלא' ב', י.

ס.

אהבה, חתימתה „שלמה“. נדפסה בג'א ע' 29 ושעה'ש-46. וטוחן סגנון הפיוט אין הכרע נמור אם הוא לרשבען או לר' שלמה אחר.

ש' 1-7. ייחידתי – נשטתי. שביינתך ונוי – שכינהך שכינה בתוך לבות עם סגולתך, בלב בנים ואבות, שהנשמה היא חלק אלה ממעל והר נ אצל מכסה הכלור שירד לשון אדם, והוא היא דמות אדם בחיות המרכבה. ומלאתי זהר וגנו – עד' נר ה' נשמת אדם. שבסנה – כן נקר ד'ז, ובג'א: „שכינה“, ואצל בר': „שכינה“, „ומלאתי – כיה אצל בר', ובג'י: „מלאתי“.

ש' 9-10. חטונת הור – של אליהם. אכיל – בן הנינה בר', ובג'א: אוכיל'.

את טעון בבוד – את הבא טעון הכלור; כלו' חלק אלה הוא הנשמה.

ש' 11-12. באotti ונו' – תשוקתי לאלהים באה מתוך שאיפתי ליקרתי; כלו' ליקר העליין שהוחצתי ממנה.

ש' 13-15. מעון בינה ונו' – מוסב על הנשמה. טטר... ככסייר – עדה'ב תחל' יג', יב.

ש' 16-17. וטהתי ונו' – היא שמחת נילי והוא שיחת ועתרת מחשבות.

ש' 18-19. התם לטה לה-לטסימ שבחה עד תומה. יסיה וטכל לה – כלו' טכל פיה; ואולי יש לנקד: „טמבללה“.

ש' 20. ענה וגנו' – מהר נא אלהים וענה את הבת (כלו' נסת ישראל) החולה באחbatchה אותה (עדה'ב שה'ש ב', ח).

ש' 21-22. דברי אלהים לישראל. טטי ישועתי ונו' – עדה'ב ישע' יב, ג.
אי מתי –بني לכטני, עפ' שה'ש ו', ד.

ס'.

אoston, חתימתו „שלמה (כפול) קטן“. נדפס בבר' ע' 43, שפ'ר-סיו ובת'יק-30, ומיפור על ציורי המרכבה בטקרא ואגדות בענין זה שכטרקי דרייא וב'הילהת' וכןומה; ופיטנים של אחריו רשב'ן חברו אופנים כמתכונת האoston זה (גנון האoston, „טלאכים מליליכים“, של רטב'ע, וביחוד דומה לו הרבה האoston, „אראלים וחשלים“, לישע'aben ובארה).

שורה 1-5. בני נאים – בניו לטלאכים עפ' תחל' ס'יח, ייח. להטי'ה – טל, „להט החרב“, בעין קל – נחשת קל, יחו' א/, ג. הבו וגנו' – תחל' כ'ט, א.

ש' 6-8. חיות על יות וגנו' – חיות של מעלה הקבועות בסאס הכלור. איזורי וגנו' – אוזרים בצעע זיו זהה. וזה תץ – אורך, מל', בhalb נרי' (איוב כ'ט, ו). טחנות אר ב ע – ארבע מחנות של טלאכים לאربع רוחות הכסא, מhana מיכאל וגנו', כטפורש לטטה.

- ש' 12—13. טכון מ שמר וגוי — הטענרט של הטענה הראשון אל פניהם הטענרט נמסר ביד השער הנדריל מיכאל.
- ש' 15—16. ויקוּוֹ וגוי — מהאסתם ומתחברים לשאול איה מקום כבודו ויקרבו מתחוך כריעה והשתהוויה מול פרנד של מעלה. וילוּוֹ — ניאוֹ "ויאוֹו". סגונד — בשפ"ר: "ההוֹ".
- ש' 20—21. בחיל — כה' בטח'ק; נ'א: "וחיל". נת קף — חזק. איפח — כמו, פה. ואלה — כה' אצל ברע; נ'א: "ואיזה".
- ש' 26—28. לאאטחם — לטיסתם; וכדר'ע: "ומאייהם", שלא לפהט'ש. חוג העליה — שטים. יום וליל — נ'א: "כל היום". מקום אהיה — מקום אלהים, טל, אהיה אשר אהיה (שם' ג', יד).
- ש' 30—33. טכוסי הוד — בניו למלכים העורכים במערכות הוה. שהוד וגוי — יעדו עדות בטענה רבעית. ברבי עית יעדו — ניאו: "ברביי וייעודי". שיר טכתם — נ'א: "שיר וטכטם".
- ש' 36—37. ניצוצים — בניו למלכים. עטוסים החטוסים — בני ישראל (עדה'כ ישע' מז', ג) העשוקים. לך קולם — נ'א: "לעומתך".
- ש' 40. ערבו — טל, ערב וטחוך; כלו, געימטו לענות קדווש.

סב.

נדפס במח"ר לעשיית ע' י'א, טח'ק—נו', הויט שקלוב תקנ'ב וכטטש'ק ע' 82 (קטע טמן בשעה'ש—54), ובחרוזים השkolim (ח' תנועות) שהקדמים הטשורר ורשיג לתחלה תפלה זו ישימנה על ראש מהללו וקראה בשביב נך, כתור מלכות. בה כלל הפיטן הפלוטוף את מיטב הגינוי ותוכית השקפותו על חבראו והעולם ונפש האדם לפוי היסודות של ההולכים בעקבות האפלטוניים החורשים ולפי השיטה שהצעה אותה בפרוטות יתרה בספרו הערבי "סקור חיים". ועי' ב"התהיה" ח'א וח'ב להרשות, שבאו שם דבריהם להעיר על כמה טקומות בכתור מלכות, מן הצד הטעני. תפלה זו היתה לטופת לקצת פיטנים אחרים (כגון רשביא, דבא'ז ושלמה שרביט הזהב) שעשו כטענה.

- שורה 1—2. תהלי קל'ט, יד.
- ש' 3—16. לך הגדולה וגוי — דהייא כ'ט, יא—יב (כטחיר בא נס הטענרט הכתוב, כי כל בשמים ובארץ). מה יאבדו וגוי — תהיל' ק'ט, נז. כי עצמת וגוי — ברא' כ'א, טן. לך חביבון וגוי — נ'א: לך חביבון העוז והסוד והכח והעוז והיסוד. ובשמות אלו, היסוד והסוד, משפטש רשיג להוראת החומר והצורה. להוציא א' לא/or וגוי — עדה'כ איזוב כ'ה, יא. זה טוב וגוי — עדה'כ תהיל' לא', כ. שכ'ל ורעיון —

נ': שבת ורعنן. פ' כל ט אורהו – בן מנוקד במח'ר, ובמח'ק: "מצל מאורו", כל' נאצל, ואולי הוא הנכוון; נ': אורה, נ' היה. הוייה – כ'ה במח'א', ועליה יפה לפני החזרו; נ': "הוה" ואולי צל': היה. אשר אמרנו לנו – איכה ד', ב. שני העולמים – העווה' והועה'ב. בנזות – נ': צנחת'. ותרא אותו ונו' – שם' ב', ב. ש' 17–23. כל – ניא: לכל'. מ נין – בנוסח' אחרות נוספ' כאן עוד: ושור כל עניין. ולא בא אחד הקינוי ונו' – כל' לא כאחדות שנקייה מן החוץ או כו' שבמניין, שקל עליה רבוי ושני תادر ובינוי, אלא אהדות גמורה ופשטה. אמרתי ונו' – תחל' ל', ב. ואין לו ונו' – עדה'כ קהלה' ד', י; כל' חילתה לאחד שיפול.

ש' 25–28. איך ולמה ואין – כל' שאלת איך ולמה ואני או איך; ולדעת ר'יט' פירושו של אין' כמשמעותה העדר ואסיפה. ובתרם היוט – כל' אתה לפעלה בגין חומר ומקומו. עמווק ונו' – שם ז', כה.

ש' 30–32. אדם להבל דעתה – תחל' קמידה. ד. ואבל ונו' – ברא' נ', כב'.

ש' 34–35. ונאה טכל מרכבה – של מלכות. ומעין זה אמר ר'יה'ל בטילוק, אלהים למי אמשילך?; נגהת מל' מרכבה וגאות טכל מהשבח' (נד'כ). ומרותם ונו' – נחט' ס', ח.

ש' 36–40. אתה נבואר... וכגבירותיך – בנ'א בא פסק זה אחרי "להחותאים אפק". ובריוותיך – נ': חסר. אשר יעשה ונו' – דב' ג', כה. זעף – במח'יא: יום אפק". אפס – שם: זעף. הטע הנבוריים ונו' – ברא' ו', ד.

ש' 41–44. עליון – במח'אי חסר. וענני – נ': ואם. עוננים – נ': עוניה. הנאה – העילם העליון; ובמח'ק וטchap'ק: הנאה. בהר ונו' – ברא' כ', יד. עולם – נ': עליון. אפס קacho – בם' ב', יג.

ש' 45–50. ואدونינו... אלה – נ': חסר. ובכבוד – ניא: ובכבוד. ולא ראו – במשמעות הספר.

ש' 52–57. נכהה – נ': נכהה; ודין' טניה לבנון לשיטות החרות, נכוחים; ולא סרו ונו' – ש'א ז', יב. הברואים – ניא: הנבראים. הכל הולך ונו' – קהלה' נ', כ.

ש' 59–68. נבער ונו' – ר'יט' י', יד. הייתה אצלך אמן – עדה'כ מש' ח', ל. חפץ מוצן – כל' הרצון הקדום המוכן טאו, וענין ה"חפץ" תופס מקומ השוב בשיתתו הפילוסופית של רשב'ג (עי' "התחיה", הניל' ווגם בספרו הגנרטני של רד'ק על הסfilosofia של רשב'ג). שמתו – כ'ה במח'ר וחסר במח'ק. כה ט שך ונו' – כאור העין שיוציא מן האופל שבצען, ומעין זה אמר רשב'ג בשיר פ'ה שי' 4: "ומאן כאור עין משכחה", וחבב ונו' – לקוח טס' יצירה. ותבן ונו' – עדה'כ ישע' מ', יב. וידיו אהל ונו' –

מלצות אלו יסודן בפרשנה המשכנן שם' כ"ה, ד. הבריאה השפה להחיזונה –
 הכריאת של מטה, הוא עולם החומר, השפה – כ"ה במח'ר, ובמח'ק חסר.
 ש' 70–74. סובב ונוג' – קהיל' א', וזה במח'ר חסר, הולך', ארב רב עתס – עפר,
 טים, רוח, אש. יסוד אחד – היסוד ההיוול, ושםו להם ונוג' – הוועש ב', ב; נ"א חסר.
 ומשם יפרדר ונוג' – בראי ב', יא.
 ש' 77–81. ויעלה דרך גבולו – עדיח' ש"א ו/ט. וסודיו – חשבון
 תקופותיו; במשמעותו: "סודיה", להווריע ונוג' – תחל' קטיה, יב.
 ש' 84–98. מעתה – במח'ר: "מעט". מטאורה פנוי המשמש – במשמעות
 חסר "פנוי". קו התלי – הוא הקו הנקרוא דרכו. הירח ונוג' – עודח' איבוב כיה, ה'
 וישע' יג', י. יחייה אחורי נסלו – שב' א', י. יש אדון ונוג' – טובא בלשון
 רשכ'ין בראיעא מהימנא (פ' קדוישים); ואשתאיין (בלקוי השימוש והירח) כנוגא בלא
 נשמטה דעת אדון עליהם מחשייך מאוריהם. נבואה מעלה נבואה – קה' ה', יג
 בעת ההיא – במשמעותו: "בעת הזאת", אליה – נ"א; עליה. ולכורות מפלצתה
 ונוג' – מ"א, ט"ה, יג.
 ש' 100–105. הנקר א כובב – הוא פְּרָקוֹרֶם. בעשרה ימים – ניא:
 בעשרה חדשין, ונונתן כח ונוג' – במח'ר טסורים. ומטוון – נ"א; "טווון", נונתן
 לפתחאים ונוג' – מש' א', ד.
 ש' 107–112. נגה – הוא גַּנוּם. וככל הוג' – ישע' ס"א, י. ובעתה
 עשר – במח'ר: ובשנים עשר, מקשרות – כלו' מביאה ליריב בשול. מנד
 תבאות ונוג' – דבר, יג, יד.
 ש' 115–122. מאה ושבעים – נ"א: "מאה וחמש ושבעים". ונונתנת
 תשוועה למלבים – תחל' קמ"ה, י; במשמעות חסר "טלבים", להרים ולהשפיל –
 נ"א; "להשפיל". ובית נתיבות נצבה – מש' ח, ב. ותקודר ונוג' – בשעה שקייתה
 בערב הייא באה ונוג' – אם' ב', יד.
 ש' 124–134. ומעדנות ונוג' – איבוב לה', לא, לפני פ', חזיל והמפרשים
 הקרטוניים שם, שכיטה וכטיל משפיעים על גידול הפירות; במח'ק; וمعدנות. עד
 היוטו ששח חדשים – בקובט הצפון, וכן להלן בקובט הדרומי. וכל טוב
 ונוג' – ברاء, כ"ה, י.
 ש' 135–144. ט' יכיד – כיה במשמעותו; נ"א: "מי י nied", לכבבי – נ"א:
 "כלל ככבי". ואם תחתיה ונוג' – ויק' יג, כה. והאידר ונוג' – שם' כ"ה, לג. עד
 טלאת – במח'ק: "עד כלות", עדיפתו – במח'ק: "שפתו", והוא כחתן ונוג' –
 תחל' יט, לג.

ש' 146—152. מְאַדִּים — הוּא מָאָרֶס. מְגַן גְּבוּרָהוּ וְנוּ — נָחָר בְּדָה.
 נָהָפֵךְ וְנוּ — עֲדָהָבְּ תְּהֵלָה לְבָבְּ דָה. כִּי דְגָלִי הַם וְנוּ—מְשֵׁא אָ, טְזָן וּבְתְחָרָה; רְגָלִיוֹ,
 שְׁנָה הַטְשָׁוָרְדָה לִיחִידָה, לְפִי שְׁמוֹסֶב עַל כּוֹכֶב מְאָדִים.
 ש' 154—159. נְלָגֵל וּמְסִבָּה — בְּלִשׁוֹן זוּ אָמָר בְּפִיטָּמָה נִיּוֹ, ש' 16;
 וּבְמְשֵׁקָה; 'חֹלוֹק' בְּמְסֻבָּה, צְדָקָה יְלִין בְּהָיָה — יְשֻׁעָא אָ, כָּא.
 בְּמַדָּה רְחַבָּה — בְּתְחָרָה; כִּי מְדָתוֹ נְרַחְבָּה, תְּבֹואָה וְתְנוּבָה — בְּמְשִׁיקָה; תְּנוּבָה
 וְתְבוֹאָה), וּמְשִׁבְיָה מְלָחָמָות — תְּהֵלָה, מְגַן, הוּא יְשֻׁפְטָה וְנוּ — שָׁם, טְזָן,
 ש' 160—165. נְדּוֹלְתָּחָר — נְאָא; פְּלָאִי נְדּוֹלְתָּחָר, שְׁבָתִי — מְזָלְטָרְנוּסָה,
 לְעַבּוֹד וְנוּ — יְשֻׁעָא בְּחָרָה, כָּא. נְכָרִיה עַבְדָּתָהוּ — בְּתְחָרָה חָסָר.
 ש' 166—174. נְלָגֵל שְׂטִיבָנִי — הוּא נְלָגֵל המְזֻולָּה. חַשְׁבָּב אַפְּדָתָו — שְׁמָיָה,
 כָּהָרָה. אַפְּדָתָו — נְאָא; אַנְדָתָו, נְאַצְלָל בְּחָרָה — נְאָא; נְאַצְלָל בְּלָה. אִישׁ אִישׁ
 וְנוּ — בְּמָטָר, יְמָטָר.
 ש' 179—183. וְלְאַחֲתוֹ הַבְּתוּלָה וְנוּ — יוֹקָר, כָּא, נָגָן "הַבְּתוּלָה" — זוּ מְזָלְטָרְנוּסָה
 בְּתוּלָה, בְּצָוֹרָת גְּבוֹרָה — נְאָא; בְּצָוֹרָת גְּבוֹרָה בְּקַשְׁתָּה. וְיִהִי רְבוּבָה קְשָׁתָּה—בְּרוֹאִי כְּיאָ, כָּא
 וְלְצָדוֹ — נְאָא; וְלְבָדוֹ. וְיִטְיָן וְנוּ — יְוִנה בְּרָא. גְּבוֹהִים — הַגְּבוֹהִים. שְׁנִים
 עַשְׁר נְשִׁיאִים וְנוּ — בְּרָאִי כְּחָרָה טָן.
 ש' 184—191. נְלָגֵל תְּשִׁיעִי — הוּא הַגְּלָגֵל הַמְנִיעָה הַרְאָשָׁוֹן, בְּמַעַרְבָּנוּ —
 בְּתְחָרָה בְּמְטוֹעָה; בְּמַעַדְנוּ. בְּתְוֹקָף — נְאָא; לְתוֹקָף. מְאָסָס וְתְהָוָה וְנוּ — יְשֻׁעָא מְטָהָר,
 ש' 192—198. בְּרִיאָוֹתִיךְ — עַפְּסָי מְחָדָר וּמְשֵׁקָה; סְדוּדָה גּוֹרָאָוּתִיךְ.
 נְלָגֵל הַשְּׁכָל — הוּא שְׁכָל הַפּוּעָל. וְהָוָא הַחִיכָּל לְפָנָי — מְאָוָי, זָהָרְשָׁרְיוּ
 וְנוּ — יוֹקָר, כָּא, לְבָבְּ. הוּא לְכַבּוֹד — בְּנוֹסָחָה אַחֲרוֹת חָסָר, הוּא. שְׁמַתְּסִבְתָּהוּ —
 נְאָא; מְצָבָתוּ. וְאַלְיָיךְ תְּשֻׁוְקָתָו — בְּרָאִי דְּרָאִי.
 ש' 199—215. טְזָיו נְלָגֵל הַשְּׁכָל — נְאָחָר, גְּלָגְלָל; וְעוּוד נְאָא; טְזָיו
 הַשְּׁנִינָה, לְהַט הַחֲרָב — שָׁם נְדָה. אֶל אֲשֶׁר יְהִי הָנוּ — יְהָוָה אָ, יְמָם. גְּנוּרוֹת
 פְּנִינִיּוֹת — עֲדָהָבְּ מִיכָּה דְּרָאִי. וּבְטוֹיוֹ זָהָר בְּיִחְשָׁבָתָם שֶׁל הַרוֹחָנִים נְנִשְׁמָות
 וּמְלָאכִים) מִהָּאָור הַעֲלֵיוֹן נִמְצָא כַּמָּה פָעָמִים אַצְלָ רְשָׁבָג וּשְׁאָרְקָדָמְנוּם. הַלִּיכָּוֹתִיךְ
 צְוָסְיָוָת — עֲדָהָבְּ מִשְׁאָלָא, נָגָן מְקָפוֹם וְנוּ — קְהָלָה חָרָה, זָהָרְשָׁרְיוּ
 עֲדָהָבְּ בְּמָטָר, בְּנָה בְּעַט סְוֹפָר טְהִיר — תְּהֵלָה טְיָה, בָּרְצָוֹת וּבְאוֹת — עֲדָהָבְּ
 יְהָוָה אָ, יְהָ, מְהַם בְּרָקִים וְנוּ — בְּתְחָרָה; 'מְתָהָם זְקִים וּמְתָהָם בְּרָקִים', וּבְתְחָרָה חָסָר
 מְתָהָם זְקוּמָה, לְרוֹכֶב עַרְבּוֹת — תְּהֵלָה, פִּיתָּה, הָ. שְׁאַתָּה אֶלְהָיִנוּ... וְעַשְׂתָּה
 יַדְךָ בְּלָנוּ — בְּנָן מְצָאָנוּ בְּהַעֲתקָ דְּרִיכָה, וּבְשָׁאָר הַגּוֹסָחָה מְהֻופָּךְ; שְׁאַתָּה אֶלְהָיָנוּ
 וְאַתָּה עַשְׂתָּנוּ וְלֹא אַנְהָנוּ וּמְעָשָׂה יַדְךָ בְּלָנוּ, וְכִי אַתָּה אֶדְוֹנוּ וְאַנְהָנוּ עַבְדִּיךְ וְאַתָּה בְּרוֹאָנוּ

ואנחנו עדין". והנוטח (או התקונן) של ר' ר' יותר נקבע לדעתנו לפי שיטסים בל' המקרא,
בדרכן דשכינן כאן בסוף כל פרשה קפנה. אתה עשיתנו לנו — עדהיב תhalb' ק', ג'
נא; ולא אנו, וטעמה ירדך כלנו — ישע' סיד', ג'.
ש' 217—219. נוה החביוֹן — במחair חסר "נוה", ושם הסוד והיסוד —
ע' בתהוויה" היא ע' 59 בהערה. ושם יעדך — במשמעותו; וועדרו, זאייש לא
נוו' — שם' ליה, ג'.
ש' 221—228. בערודנוו' — עדהיב שא' כיה, כת. כח יהלייפס' — ניא;
יחלפוּ כה', ושם ינוחוּ ונוו' — איזוב' ג', גז, ואלה בני נח — ברא' ט', יט; ובני
נחי' כאן מל' מנוחה, כמו "גנוח מאובייבם" (אס' ט', טט). במראות הצבאות —
שם' ליה, ה' את פנוי האדונן ונוו' — עדהיב שם ליה, גג והוא יתנ' וגויי-ברא'
טיט, ג' וגום זבת ונוו' — במי' יג', גג.
ש' 232—236. לא תבכה אשס' — עדהיב ישע' סי' כה. זעום ה' ונוו' —
טש' כיב', יה. וקפאון זיקרות — עדהיב זב' ייה, ה' וציה ונוו' — עדהיב איזוב'
כח', יט; במשמעותו; ושלג' וציה" בנגד ההרגו. אם לשבט ונוו' — שם ליה, ג' וצורה
נוו' — חב' א' ב'.
ש' 238—243. ט אוזר הצור — מצור הבורא. ומתקבת ונוו' — עדהיב ישע'
ニア, ט; ג'בורה' כאן מל' בר וטוהר. ואצלת ונוו' — עדהיב דב' ייא, ז' עשיתה...
הצובה — במשמעותו; "עשיתה... העזרה", זונשטוּ באש ונוו' — ישע' לה, לנ;
וואול' ציל'; "ונשתחק", ובמשמעותו; "ונשתחה", וחסר, בה', נברא הנוף — ניא חסר
הנוף. מפנוי אשר ירד — שם' יט', יה.
ש' 245—251. ט קוֹר בבודה — כה' במשמעותו; ניא: "יסודה", לא ישלוּט
עליה כל'יוֹן — במחair נספח; כי הمعد מקור בבודה. עניינה וסודה — אחורי זה
באה במחair הוספה; והנפש הסכלחה בבל' דעת, היא המונגעת, רק לא האבד התחמלה',
והנפש החבטה — תאר זה לנפש מגוֹן אצל רשבען, אך תקבל — במחair: רק
תקבל', ותשחק ונוו' — טש' לא, כת. תנוֹד — במחair בטיעות; תטהר', וכל' יט'
טמתה ונוו' — ויק' יג', טה גוללה וסורה — ישע' טט, כת. בכל' קדר ונוו' —
ויק' יט', ד'.
ש' 252—257. בתתך — ניא: "בשותך". להצל' ונוו' יונה ד', ג' תביין —
במח'ק; "תבין", וכל' אשר מטך ונוו' — כל' אשר יעלם אדם מטך, אתה צופה ורואה
מכית ומחוק. ט בית ונוו' — שם' כה', יא (ובא כאן, "צפנוי" בשינוי הוראה).
ש' 259—268. לראות אותותיך — עדהיב תhalb' ע'ד', ט; ובמחירות, בריותיך'.
להניד ונוו' — שם ע'א, יה. אני עבדך ונוו' — שם קט'א, טג. והן אלה קצחות

וננו — איוב כ"ג, יד. ומזה עצמו ראשיהם וננו — עדח'כ תhalb' קליט, יי; בנוסחה אחרות אחריו, "ראשיהם" נוספה; ומזה יקדו רעהם. כי ח'ים וננו — מש' ד/, כב, כל שומעיהם — נ"א: "השומעים", אמתותך — נ"א: "אמונתך", ויבוז לבו — נ"א: ייבוז רועוני. על בן מצא וננו — ש"ב, ז/ כה, מראשי תhalbתו — במחיר נספה; לבקש לחלי חטא צרי סלחתו. מעוננו ישח — איוב י"א, ג/ ובמה יתרצת וננו — ש"א כ"ט, ד. זה — נ"א: "עדר", בראשי — כלו' בראשי תhalbתו, כתבו בשורה שלמעלה.

ש' 269—281. לדעתני — בדעתוי, כלו' לפי שאני יודע. חסרונו — במשמעותו, חסרון ידיעתי. ואתה בגבור — במחיר נספה עוד: ואתה קים ואתה גדור. ואתה אלוה — במחיר נספה; כי אתה נדל העצה ורב העיליה, אלה האלים ואדוני האדונים. טלא בלבך — נ"א: "טלא מרמה". צל — נ"א, בצל". רוח הולך וננו — תhalb' ע"ח, לט. מה חי — במח'ר: מה חי. ולא אין טובאי — נ"א: "מאין טובאי"; ועוד נ"א: וכאיין. באתי לפניך וננו — עדח'כ אס' ד/, טז, יוסיפ ולו' יסוף — על דרך האמור באבות: וROLE מוסיף יסוף בשני הוראות; כלו' יוסיפ מכובים בלבד הרף.

ש' 282—291. רבו מספורה — נ"א: "עצמך מספר", ואתודה — בתחריה ני' רשותי, "אתהודע". אשבייך וננו — עדח'כ תhalb' פ"ט, ז/ שם ס"ה, ה. ואתה תשטע וננו — מ"א ה/, לד. קשיתי עורף — נ"א: "ועורף הקשית", קצתי בתיכחותך, וסורתה יי — נ"א: "ומטשפטיך סרתיך". ואתה צדיק וננו — עדח'כ נחט' ט/, לג' נושם בל' ריבים).

ש' 296—314. ובאותן את היונק — בם' י"א, יב. על שדי וננו — עדח'כ תhalb' כ"ב, ז/ וקחתי ואני — עדח'כ הושע י"א, ג/ החבא אתני — במח'ק: "הסתתרתני", געלמו מעיני — במח'ר: "געלמו ממנה". באשר יוסר וננו — דב' ח/, ה. והוספה על כל זה — נ"א חסר. אמונהה שלטה — נ"א: "לב טהור ואמונה שלמה". ועם נבל וננו — תhalb' ע"ה, יח; נ"א: "ועם עם נבל". ותחתיתה תעמד בהחרת — עדח'כ ויק' י"ג, כג ובל אשר בתוכו יטמא — שם י"א, לנ.

ש' 330—315. פיסקא זו חסירה במח'ק, ובמחיר נמצאת בלבד רבים. ושידל באנדורי (ע' 1320) מביאה בשניים קלילים מותך מה' כת'י בלבד. קטנית וננו — ברاء' ל'ם, יא, ובדמי עוני — במח'ק: "וביצרי הרע". עומדים על ימינו לשתני יי — עדח'כ זכ', ג/, א; עומדים — במח'ק: "נצח". לא יתגני — איוב ט/, יח. להביעו בcaps ר' נני — עדח'כ שם מ"א, ה. וחתרת יי וגור — עדח'כ יוננה א/, גמ. אני לשלוום וננו — עדח'כ תhalb' ק'ב, ג' ויישם דמי וננו — עדח'כ מ"א ב/, ה. אם ייבו אנו וננו — ברاء' ל'ם, מה והנה — נ"א חסר. מעיר לעוזר — ש"ב, י"ה, ג' אולי אובל וננו — בם' כ"ב, ז.

ש' 331—367. והם תר — במח'רו; וופר. ואל תעלנו וגנו — תחל' ק'ב, כה.
 וצדתי — נ'א; יצידה. כי אם אצא... לטה — כ'ה בתוכו, והוא הנכוון, ובשאך
 הנפה, משובש. ואשוב ערום וגנו — עדח'כ איבר א', נא. אל באפס' וגנו —
 רמי י', כד. במתאזני משפט — במח'ק; משקל. לעשות לדוח משקל —
 איבר ב'ה, כה. נגש ונענכח-ישע' נ'ג' ז'. ד. והאלחים יבקש וגנו — קחל' ב', טן.
 תולעים ירומים — עדח'כ שם' ט'ז. ב. המזע ידסנו — עדח'כ תחל' א', ד.
 על סת וגנו — מש' כ'ה, כא. אשוריו — נ'א; נשרו.ירב לאל אמריו —
 איבר לה' לא, ובמח'ק חסר, לא. ויחליך דבריו — נ'א חפה. והאורב יושב
 וגנו — שופט, י'ג. ט. יגאה ולא ידע לט-ה — במח'ק; בא ולא ידע כמה; במתש'ק;
 "בא ולא ידע לטה". תחל' רוח וגנו — עדח'כ שופט, י'ג, כה; ובמח'ק בא בל' הכתוב
 שם. חיל וחוֹן — נ'א; חן, וחסר, חיל. ולרדוף — נ'א; ולדורו. מתח להכת
 וגנו — עדח'כ ייח' א', יג. כביר וגנו — איבר ח', ב. בשלום וגנו — שם ט', כא. ועיניו
 וגנו — שם כיא ים. חולפות — נ'א; חולפות. בטל חמה וגנו — עדח'כ שא' כ'ה, ז.
 קשת וגנו — איבר כ', כד. ישטפוזו וגנו — עדח'כ תחל' קביה, ד', ה. חליים וגנו —
 דבר, כ'ה, טט. ונעריהם יתקלסו בו — עדח'כ ט'ב ב', גג. ותעלולים וגנו —
 ישע' ג', ד. לחצר מות — שע'פ, ברא' י', ב', וכא כאן להוראת בית הקברות. רקמה
 ותולע — תולעת שני. והיום קצר וגנו — עד' מאמרי חז'ל באבות פ', ב. והגעשים
 אצ'ים — שם' ה', יג. חשי'ם — נ'א; להליחצים חשובים. שוחק — במתש'ק; "טמנו שוחק".
 ש' 371. ילה' וגנו — עדח'כ דהי'ב ב'א, כ.

ש' 372—390. עוני וגנו — ברא' ד', יג. מה תעש ה וגנו — יהוש' ז', ט.
 אם תקטלני וגנו — עדח'כ איבר י'ג, טו. מחתך — אויל יש לנקד; מחתך, כל'י
 באש החמה שלך. במליצות הנשכנות האלה (ש' 374—375) השתמש גם עמנואל הרוטי
 באחד משיריו לאמור:

אם פקטליני אל לך אוחיליה

אנועם לעורה מטהך אלך.

אתכם בקבוקות חסוך יומץ צה, ט'

חתתקה אברוח ערי צלך.

ולא אשלך וגנו — ברא' ל'ב, כה. זכר נא וגנו — איבר י', ט. ואל תחזק וגנו —
 עדח'כ שם' י'ב, לג. וטש ארות וגנו — עדח'כ שם שם, לד. זכר עניין ומרוד —
 איבר ג', יט. צרסת ני — במח'ר נספה; ולא שרטתני. וידעת ה וגנו — תחל' קט'א, עה.
 ולהיטיב וגנו — עדח'כ דב' ח', טז. ואמור לטלך זך וגנו — עדח'כ ש'ב כיד, טן.
 ותשים עלי טשדר — איבר ז', יב; בתוא טכמר — ישע' נ'א, ב. והנשארים

גנו – ויק' כ"ה לט. עיניך כי ואינני – עדה'כ מש' כיג, ה. למה אמות
ונו – עדה'כ דב' ה, כב.

ש' 394–392. והפליטה הנשארת טברד – שם' יי, ה. יחסלנה
ילק – עדה'כ דב' כיה, לח. לאך – ניא: למאכל. יגיע כסיך וגנו – תחל' קבית, ב.
ש' 396–394. תכין וגנו – עדה'כ שם, יי, זט. וחרש – במטש'ק: "ותנו".
פי וגנו – ניא: פי והורני טליהות שניאה: ושמור דרכי וגנו – עדה'כ שם ליט, ב.
בזכרון – במטש'ק: "זכרון ורצון", לשחר דבירך השם ומנו – בטהרו: לשחר
דבירך השם וביתך החרב ולחון עשרה ולחצות אכינו (וחרכותיו?) ולהיות שם קבורותינו
עם כל הצדיקים אבותינו.

ש' 405–408. ואני און כי מעשים וגנו – בטהר' מקוצר: "אני און כי לא
צדך" וגנו. נעור וריך – נח' ה, ימ. בגפן בוקק – הווע' יי, א. לא צדק – במטש'ק:
ואין כי לא צדק" וגנו.

ש' 409–424. במחיק בא בשינויים וקצורים הרבה. והיות קרוב אליו – ברא'
טהר' ה. בפקודת שלום ורצון – במטש'ק: בפקורת רצונך. וחרפת נבל וגנו –
תחל' ליט, א. זאל תפטר וגנו – שם כיא, ט. ומחתאת טהרני – שם ניא, ד.
ומלפני אל תשליبني – שם שם, יג. ואחר כבוד תקחני – שם ע"ג, כה.
לחמי העולם הבא – ניא: אל עוהיב. זאל על תקראני – עדה'כ הווע' יי, ג.
מחלד חלקם בחיים – תחל' יי, א. חזconi – ניא: תזכיר. וסתהות הארע
גנו – שם ע"א, ב. ואומר – ניא: אונ אוטר. אודך ה' וגנו – ישע' ייב, א. על כל
הטובה – ניא: "על הטובה, און בטוך וגנו – תחל' פיא, ה. יהיו לרצון וגנו –
שם יט, טו.

סג.

סילחה, סמתאניב, חתימתה "אני שלמה ברבי יהודה גברול", מוחמש וחזק, כפול.
נדפסה בספר"ע ע' 53, תשאי'ב–87, התה' חוכ' 1–1, מה' איי – לב' ובשעה'ש–51. כל
בית בשיר זה של ארבעה צלעות וסוגר. כלם תחתם אותן את שטן החתימה
ובסוף ארבעת הצלעות הבירה דומה והסוגר מסיים במלת, אדם. הצלע הרביעי והסוגר
שניהם פסוקים מכח'ק.

ש' 1–4. ה' מה אדם – תחל' קמיד, ג. אונושים וענושים, אמלים
ועמלים – לנעל'; ובטהר' איי מנוקד: אטלאס. רואיהם יאמרו אים – עדה'כ
ازוב כ', ג. אוזלו וגנו – שם יי, א. אך הבל וננו – תחל' פיא, י.

- ש' 5—7. נְפָלִים — ר', מַן «נְפָלֶל». נְטָמוֹ — מְלָהֵב אִיּוֹב י'ח, ג' וּבְסְרִיעָע וּמַחָ' אִי' «נְדָטוֹ». נְמָשָׁל וּנוּנוֹ — תְּהַלָּי מִיטָּה, י'ג, נְבָעָר וּנוּנוֹ — יְרָטָ' י', י'ה.
- ש' 9—10. יְעַצְּנוּ רַע וּנוּנוֹ—נְאָאָז; יְזַמְּנוּ רַע וּתְוקָעָעָצְנוֹ. יְחַסְּרוּ וּנוּנוֹ—תְּהַלָּי סָ'ה, ג' יְצָר וּנוּנוֹ—בָּרָא' ח', כ'א.
- ש' 11—13. שְׂקָד גְּדִישָׁ — עֲדָהֵב אִיּוֹב כ'א, ל'ב; נְדוּשָׁ הָוָא תְּלַקְּבָר וּרְגָבָר גַּעֲבָר הָעָפָר. שְׂוֹכָנָן גְּנוּשׁ וּנוּנוֹ — עֲדָהֵב שֵׁם ז', ה. לְחַצְּיָר גְּנוּת וּנוּנוֹ — עֲדָהֵב תְּהַלָּי קִיטָ' וּנוּעֲבָשָׁ מְלָהֵב, עֲבָשָׁו פְּרִוּדָהָתָה, יוֹאָל אָאָז, בְּלָוָי נְרָקָבָ; וְאוּלִי יִשְׁלָמָן לְנַקְּדָה: «עֲבָשָׁי», שְׂקָדָתָה וּנוּנוֹ—תְּהַלָּי קִטָ'תָה, ג' שְׂלָא יִמְצָא הָאָדָם — קְהָלָ' ז', י'ה.
- ש' 14—16. לְקוּחִים וּנוּנוֹ — לְקוּחִים לְטֻמָּה לְדִבְרֵיכֶם שְׁמָם עֲוֹת וְתוּכָה בְּיּוּם דַּין וּחוּבָן, בְּתְּפִתְּחָת אֲחֹזּוֹת — אֲחֹזּוֹת נְחָלָה בְּגִיהָנָם. לְכָודִים וּנוּנוֹ—קְהָלָ' ט', י'ב.
- לוּ חַכְמָוָנוּ וּנוּנוֹ — דְּבָרָי, כְּטָה. לְבוֹתָנוּ וּנוּנוֹ — מְשָׁ' ט', י'ג.
- ש' 17—19. לְקִיטְוָרָ נְחָלָל — לְאָשָׁוָל גִּיהָנָם (גְּנָחָלָה), וּשְׁתַמְשָׁוָבָוָה הַפִּיטְנִים לְשֵׁם הַחֲרוֹתָה. מְתַקְּנוּ וּנוּנוֹ — הָוָא מְוָכוֹן וּרְגָבָל לְהַסְּתָבָן. תְּמִיד מְהַמְּתָ פְּרִיצָה חַיָּות, בְּלָוָי פְּגָעִים רָעִים. וְאוּלִי כְּנוֹת הַמְּשֻׁבָּר לְצִהְיר שְׁתָגָרָה לְאָדָם בְּכָל יְוָמָיו. בְּכָחָלָל — בְּגָנוּל שְׁמָם הַפְּעָל (בְּחָלָ''). מְתַקְּנוּ לוּ וּנוּנוֹ—אִיּוֹב כ'א, ל'ג. מָה יִתְרֹזֵן לְאָדָם — קְהָלָ' א', ב'.
- ש' 20—22. הַטּוֹנָם סְגַ-מְלָהֵב, בְּלָוָי סְבָנָ (תְּהַלָּי נ'ג, ד'); בְּתִשְׁאָא'בָה: «סְנוּ יִשְׁרָאֵל»; הַמְּבִינָן — נ'א: «חַבֵּין». חַבְמָ — הַגְּשָׁה בְּקָרְבֵיכֶם. הַיּוֹצֵר וּנוּנוֹ — שֵׁם ל'ג, ט'ג. הַשְּׁקִיפָּה — שֵׁם י'ה, ב'.
- ש' 23—25. בְּבָוָא קָצָו וּנוּנוֹ—עֲדָהֵב יְרָמָ' נ'א, י'ג. תְּשֻׁרְהָוָו — כְּטָה, תְּסֻעָרְהָוָו, וּבָרָן מְנַקְּדָה; «תְּשֻׁרְהָוָו» בְּפָעָל. בְּחַרְמָוָנוּ וּנוּנוֹ—עֲדָהֵב ח'ב, א', ט'ו. בְּוֹרָ וּנוּנוֹ—תְּהַלָּי ז', ט'ו.
- בְּאֲשֶׁר הָוָא סְוָוָתָ וּנוּנוֹ—קְהָלָ' ז', ב'.
- ש' 26—28. חַלְיוֹ וּעְדָיו — מְלָהֵב הַוּשָׁע ב', ט'ו. דָּאוּי וּנוּנוֹ—עַומְד לְשָׁלָמָה חָבוּ עַל פְּשָׁעָו וְחַטָּאתָהוּ. דָּאוּי — נ'א: «רוּחוֹ». רְגָבָיִם וּנוּנוֹ — הַרְגָּבִים יְבָלוֹ אֶת שְׁרָשָׁיו וְסְרוּוֹן. רְוֹאִיּוֹ וּנוּנוֹ — אִיּוֹב כ', ג' רְבָה וּנוּנוֹ — בָּרָא' י', ה'.
- ש' 29—31. בְּטַל אֹוֹתָ וּנוּנוֹ — עֲדָהֵב אִיּוֹב כ', כ'ב; וְהַכּוֹנָה: כַּשְׁמַחְמָלָא תְּאָתוֹנוֹ שְׁלָא אָדָם יִצְרוּ יִנְיאָהָן; בְּלָוָי יִסְרוֹהוּ כְּלִיוֹתָיו. יִנְיאָנוֹ — נ'א: «יְבָאָנוֹ». בְּלָע וּנוּנוֹ — שֵׁם ט'ו, ט'ו. וְלָא יְרָאָנוֹ — אֶת הַחִיל; נ'א: «וְעַזְלָא יְרָאָנוֹ». בְּשָׁלוּוּמָ וּנוּנוֹ — שֵׁם ט'ה, כ'א.
- בְּקוּם רְשָׁעִים וּנוּנוֹ — מְשָׁ' כ'ה, כ'ה.
- ש' 32—34. יִקְרֹז נְשָׁחָת וּנוּנוֹ — בְּמַתָּהָן. יְחִידָתָו — נְשַׁתָּהָן. מְשָׁחָת וּנוּנוֹ — עֲדָהֵב אִיּוֹב ל'ג, כ'ד. אַלְיוֹן יִתְוֹדָע — אֱלֹהִי הַמְּשֻׁפָּט. יְשָׁלָם וּנוּנוֹ — שֵׁם כ'א, י'ט. יְוֹדָע וּנוּנוֹ — תְּהַלָּי צ'ה, י'א.

- ש' 35—37. ירד וגוי — איוב כ/, ח. יסוער במוֹץ — עדת'ב הושע יג, ג
גועש — נא: «געשו», יחד בסיל ובער — תחל' מט, יג. יוקשים וגוי —
קהל ט, יב.
- ש' 38—40. הנה אם נחש וגו' — אם יהא adam נחפש ונבדק יטצא שהוא
כלו סג ונדק מל' חך, קוין). סג ונחדק — נא: «סג נאלת ונחרך». היה
כאבק דק — עדת'ב ישע' כת, ת. האנו ש וגוי — איוב ד/, ז. המלמד אדם —
תחל' צה, ז.
- ש' 41—43. זורים וגוי — זרים ישכנו באלה, והוא וגוי — עדת'ב איוב כיא, לב;
כלו והוא בעצמו — אותו יובילו לקבות, יובילו — נא: «ויקלו», ובאורח וגוי —
ירם יד, ח. ויחלש וגוי — איוב יד, ז.
- ש' 44—46. דל — כני לאדם. דרכו וגוי — נא: דרכו על נתיבות Urma.
דברי פיו וגוי — תחל' ל"ה, ד. דברת וגוי — קחל' ג, יח.
- ש' 47—49. הבר וגוי — יפה פירש בר' שמלת, הוברי יש לקרוaan כאן כמו
חובר; ולדעת כמה מפרשים גם, הוברי שמים' ישע' מ"ה, יג הוא מל', חובי' בחלוף
ח' בה'; ומצאננו אצל רשב'ג' בכמה מקומות שמליף את האותיות ה' וה' זו בו לשם
החרוז או לצורך סימני החתימה בראשי החזרות. והכוונה: האדם הוא חומר אשימים
ומרביה פשעים. בצד רוח נתם יס — עדת'ב איוב יד, ז. הרוי פשעים — נא: הרוי
בתמים; ובחתהיה; הוכר כתמים). בנחל' רוח נתם — נאש הגינהם. הנה בה יותנו
תמים — יחו' ט, ז. הבל וגוי — תחל' לט, ז.
- ש' 50—52. גזoor וגוי — ע"ז: כי עפר אתה ולא עפר תשוב. גווע — ניא: געווע.
צרא-כלו, יתפזר ליסודותיו; ובמה' א"י מנוקד: יופר. גר וגוי — תחל' לט, יג. גם בני
אדם — שם מט, ג.
- ש' 53—55. בת קוף וגוי — עדת'ב איוב ט, ז, כד. בהבל וגוי — קחל' ז, ז.
במota אדם — מש' יא, ז.
- ש' 56—58. יצועו וגוי — עדת'ב ישע' יד, יא. ועשות ניא: גונש. יקר פרדיון
נספו — תחל' מיט, ט. ישוב וגוי — שם ז, ז. יום ענות אדם — ישע' נח, ה.
- ש' 59—61. רוח נשוב — רוח נשbeta. רודה וגוי — חמת עכשוב, כלו, רמה
וחולעה, תרדו נבתו ראווי — דומה. רוח הולך וגוי — תחל' ע"ח, לט. רוח בני
האדם — קחל' ג, נא.
- ש' 62—64. ירב — ירב ויתקוטט. וטותו וגוי — טותו יטתק לו ויומו נתה
לערוב (עדת'ב רפה היום לערוב) שופט, יט, ט. וילך וגוי — שב' יח, כה. ורחק
וגוי — ישע' ז, יב.

- ש' 65—67. זידל — נ'א: "ויכלה". לא יש א גנו — קהיל' ח', יד, לא ירד גנו — קהיל' מ', ט, ית. לא יכון אדם — מש' יט, ג.
- ש' 68—70. חדשיו חץ — ערחה'ב איוב כ'יא, כא. זכרו גנו — איוב י'ח, יז. זה חלק אדם — שם כ', כט.

ס'.

- פזון, חתימתו "גבירול". נדפס בספר'ע ע' 54, תשא'ב—91, אצל רימ'ז—6, טבח'ש — פ'ה ובמטש'ק—52.
- ש' 1—3. ה' מה אדם — קהיל' קמ'ד, יג. ימיו גנו — שם שם, ד. ולא ידע בוגודם — אינו מרגיש בעברם. בהתאם יבא אידו — מש' ז, טה ווישכב וירדם — יונה א', ה.
- ש' 6—8. זהם גנו — שם ט' ט', כא. עוננו הנכמס — עונו שנעשה בסתר; נ'א: עון. ועטס — במטש'ק; וויטס.
- ש' 11—14. בשקר גנו — נ'א: "בשקר ית hollow ויבשו ית hollow". הטהורה טטמא־ל' תימה: כלום יצא מהור מטמא גנו, והוא ערחה'ב איוב י'ה, ד וירט' ט', יט.
- טעולל — עלילות. כמו עשב ייבש — ערחה'ב תחל' קמ' ה,
- ש' 16—19. ולא נחם — אינו מחרטם. ולחם גנו — ערחה'ב מש' כ'ג, ג וכ'ים גנו — ערחה'ב ישע' נ'ה, כ. וכתנויר יחס — ערחה'ב הווע. ז, ג. חטא אשר בו יוחם — שנולד ביה ערחה'ב תחל' נ'א, ג.
- ש' 23—27. ופיו גנו — בן הגהנו ערחה'ב תחל' ג', יט; וכן מצאנו אחיך בנוסח מדויק; ובשאר נוסחים בטיעות: ופנוי. עוננו הנדרלה — נ'א: יהי נרפש ונדרלה. כבגר גנו — ערחה'ב ישע' נ'א, ג. לשובני בתיה גנו — איוב ד', יט.
- ש' 28—32. נקסס — מלhic יחו' ייז, ט. אמת בצעו — ריט' נ'א, יג. מרוסס — מרוזץ, וברבורי רזיל (שכח ה', א): "עבה או מרוסס". ויבכה גנו — יום אשר יركב כלוי ביום המיתה, יבכה מאשר שמה עליו תחללה. הנקסס — המנווי, טל', חקסו על השהי (שם' יב, ד), כלוי שנרשם בחשבונו; נקסס' וכן, נקסס' — כפולים בתמונה שלטים. כמו שבולול גנו — ערחה'ב תחל' נ'ה, ט.
- ש' 34—38. לבך נרכך בעלה — כלוי איננו גלותי אם עלה נרכך. במאזנים גנו — אם עלה במאזנים יהיו ערכו כהבל. וככלוב גנו — ערחה'ב ריט' ה', כז. ועל לבך עלה — ערחה'ב ריט' ג', טז; ודי מתקן; מעלו ברך ימעלה. כדי להשווות חרוץ זה אל המקבילים בשאר הבתים; אבל לא מצאנו בקהל עתיד בהיא נוסחת שתהא ל' הפעל סגולה. וכרכב יבלה — איוב ייג, כה.

סota.

תוכחה, חתימתה, שלמה (כפול) חזק. נדפסה אצל דוקס, "אור קעננטניס", וכן ע' 164, ריט"ז-ב', קונהייפ-43, תשאיב-136 ובמחאיי-לה.

שורה 2-3. ט מצוקי נשייה - מטלאות העולם (גנשיה, מל', בארץ נשיה, תhalb', סית, יט). טחר - במחאיי, (טהר),

ש' 5-8. נפש השכילי - אות נשי הшибילו; (נפשי-ניא), (נפשי, השכילי-ניא), (חוילוי), וטמות חולין, וכן (לאל הווילוי וטמות חולין); ועוד (נא), (חולין), סגולת קניינך - שכרך בעוה'ב,

ש' 10-13. תלבשי שמלה - עדחיכ יחו', ז', כה, בצעת - (נא), (בצאת), יום - אצל ריטייז, "אך".

ש' 15-19. מה לך נסוכה - ב' מה אצל מונק עפ', מה, כי פין, (נסוכה), האר לנשמה מל', (ואני נסכת) (תhalb', ב'), וזה, בדרכ לך לא מה שוכחה - כלו' בדרכ העולם הזה שתיה קצורה ואני נטשכת הרבה, והוא עדחיכ, מה לך לדורך ונוו' (ירט' ב', יחו'); ובשדר הנוטה, מה לך נסוכה (טבוכה) בארץ לא משוכחה, בה תלוכחה - (נא), (היא, תלוכה). תדרמה ארוכה - היא דומה לאורוכה וטרפה ובאמת אינה אלא קשת דרכנה לפצועה, כל יקרה כזוב וננו' - (נא), כל יקרה אכזב וכל טובה צבוי. וזהו גטס - טסוגע על טוב. ולאחרים נעזוב - עדחיכ תhalb', מ'ט, יא.

ש' 22-26. ובאשר - (נא), (וכאשר), ואצל ריטייז, אל מקום ילך. היום קזר - (נא); כי היום קזר, ורחוק החזר - החזר המליך העליון, וזכריו טצבה - שעל גבי הקבר; ואצל ריטייז: "ושכח מטבח זכריו מעכבה"; ובר' מנקרו, "מצבה", כלו' יום עשרה בדין,

ש' 30-33. קרואי מעונה-כלו' לאליהם; (נא), לאל מעונה, בכל רגע - (נא), (בכל פעם). בכח תמיד לעיניינו וננו' - (נא); בכח תמיד לפניו והתחנני לעיניינו. ואז - (נא); "ועם"; ולפע גוסח זה יש לקרוא: "יביאך ת' יביאך",

ס"ה.

תוכחה, חתימתה "שלמה הקטן ברבי יהודה", נמצאה במחקרים כי ונדפסה בס' תחום איט', סר"ע ע' נז, מהיר II-ה', מהק-קייב, שפ"ר-ו', תשא"ב-137, מבה"ש-ט"ה ונמטשיך - 61.

ש' 1-4. שוכני וננו' - איוב ד', יט. וטור האדם וננו' - קhalb', ג', יט. אנחנו - (נא), אנו. לנכבר וננו' - איוב יג, ב. ינבה - במחירות, "וְגַתָּה".

ש' 10—16. ואנה מוץ אך—ניא: „ולאין, לך יון וגנו—עדהיב זונה ד/", ניא: בקיקיון. ועוד בקר — ניא, ובכקר. גדלותות תבך ש — עדהיב יומט' טיה, חן. נופל — כלו' גרווע ישפלו, ואולי יש לנקרו: „גפל". את — תי, אתה" כמו בטוי יאנ, טו. ותפ ש ע וגנו — עדהיב מש' כיה, כא. תחטמה — מוסף על הפת; ניא: „יתטמאה", ומוסב על הלחם. איז — ניא: „הלא".

ש' 21—22. בכל זאת וגנו — ניא: „בכל זאת לא חשבת ולא ליו לא קשחת". ואם הטייב—כלו' אם התאהה ערבה ומתקה בראשיתה מה תעשה באחריותה (מש' כה', חן), עיר מאטר חזילו; יצה"ר תחלתו מזוק וסופה מר"; ניא: „ואם לא טוב", ועוד ניא: „ואם לא תטיב ראשיתך מה תעשה באחריותך".

ש' 23—26. יעוז וגנו — ישע' כה, ג. יסתהר — ניא: „נסתרו, זונצרו וחתואש שו — שם מיא, ח. שאו לבב וגנו — עדהיב איכה ג', מא; ניא: „לב אל כפים לאל אריך אפיקים".

ש' 27—30. זה על החטאותינו וגנו — ניא: „זה על נפשותינו ואוי על החטאותינו". ווגם כצאן וגנו — במתשייק: „כמו העצאן". ועונגנות וגנו — תחל' ליה, ח—ה. עונגינו — במתשייק: „פשעינו".

ש' 32—33. חסדייך — ניא: „ידיך"; ועוד ניא: „עו ידרך, דלהתיך — ניא: „דליך".

ס'.

תוכחה, חתימתה (בש' 2, 5) „שלמה". נדפסה בשיחס ע' 3.
שרה 2—4. שובי — לדעת יליג הוא פ' כי כמו, ושב ה' אלhin את שבותך" (דבי, לי, יג), ומוסב על הנפש. לבבי — בן הגיה רשות, וככיו: „לבבי, מעליי — בן הגהנו ונקרנו, וככיו, ממעליי", ורש' ז' נדחק לפרש, ואינו אלא שבועש. נלי — מל', גולת סוד" (מש' כה, יט); כלו' התוויה, ופי' הרשות, גלי' נרשי — מושעה. באי בהדרך וגנו — עדהיב ישע' כה, כ. וסגור וגנו — נעלית את מסגר הדלותות של הפשעים, וסגורו, כאמור, לדעת יליג הנכונה, אינו צווי כמו בכתוב חנ'ל, אלא בא בחרואת שם כמו „סגור לבם", הוועש ימ' ח). עת זהלי — עת פחד, מל', וחלתי ואירא איבר ליבם, ו. בככ' שתחולין, ורש' ז' תקן. עת זהלי, ויליג הוסיף ותקן. עת זהלי, והוא הנכון.
ש' 5—8. הודי... פשעך... בצעך... — בן הגיה רשות, וככיו: „הור... פשעך... בעך", ואל תהיישני — כלו' אל תשתקע בשינה. ותחעצל — שייא נע מיותר, וכן בש' 9—11. וועה. זומרה — בן הגיה רשות, וככיו, זטראה.

ש' 13—16. ולא — בן הינה רשות, ובכביי, לא, שחת בלי — ישע' ליה, יא
וחבל חבלי — איבן כ"ג, יב. והאות י' יתרה לשיהם. רחבו — בן הינה מל' "ורחבעם"
תחל' צ', ס; ואצל רשייז; "ורחביו".

ש' 18—21. טוב וגוי — ישע' א', יט. תצדקי תהללי — בן הינה ערהי'כ
ישע' מ"ה, כה; ואצל רשייז; "ותהלהי". חמאני תמנע — בן תקן רשות, ובכביי, "חמאני"
וחטאני. לא תחרלי — בן הינה, ובכביי, "תמלחלי", ורשייז; תקן; "תמלחלי".

ש' 22—26. זכרו — בן הינה רשות, ובכביי, "זוכרו". ואל תשכל ל', ותહול ל' —
כלו, אל תנהני בסכבות והוללות. بعد ונוי — שעورو כף; ונום בעד ונוי, מפעלהך — בן
הינה רשות, ובכביי, "מפעלהך". טלפוני — בן הינה רשות, ובכביי, "פנוי". השו"א של "בער"
יתרה במשקל. אם תפעלי, וגוי — אם רוצה זאת לפעול טוב לך ולוי, כלו לנפש ולנוות,
אל תלעי אל ביתהאלי (מייא טיה לא), כלו אחריו אפס ואונן, הם הקנים הארץים
חוולפים, שכן בית אל נקרא, בית און, והוא ערהי'כ, ואל עלו בית און, הווש' ד', טה
אל בית גומי — בן הינה, ואצל רשייז; "בית אלהי", אה ל', — בן משער רשות להינה מל'
ויאהל אברם (ברא' יג, יה), כלו הח אלהי ושכני בביה אלהים; ובית האלי', בית
אליהו ו"אהלי" לנעל. תעדי וגוי — תעדי הראשון מל', מהעה מלכין' (דנ' ב', כא)
והשני מל', "עדית עדית" (יח' כ"ג, ט) וחל' הראשון בחיק מל' מחלת והשני בחיק מל'
חל' כהן, תכשיט; והכוונה: הסורי מעלי' מחלת ותתקשת בחל' כהן (יל'ס).

ס' ח.

תוכחה, חחיתה, שלטה' (בשרה הראשה) ואלפאניתא. נדפסה במח'ר II ע' ג'
ס' תחווים איט' תשא'ב — 12, מבחר' — פיד ובמדר תפלה לקראים ודרויים לעשרה
ימי רחמים — קל'ה.

שרה 1—3. יפ קד זדוני — זכרו חטא'; במח'ר: עוני'. מה אטר
לאני — ברא' מ"ה, טו (שם ברביבים: "נאמר"). בשחי וגוי — ירמי ל'א, יט. בחבל
גוי-ערהי'כ איבן ז, טז ותhalb' כיב, ד. בשחת עלומי — ישע' מיה, ד. אין שלום
בעמ'י — תהלי' ליה, ד.

ש' 4—6. גחלתי וגוי — כלו אש הנוהם בוערת בקרבי, כי ידעתה שהפנקם פתוח
והנושה (הקביה) בא לתחבע פרעון עונתו. כי טבלה — בן הוא הנושה הנוכן; ניאו:
"כטנליה" — בשטמגלה. נפתחת — נפתחת. והנו שה גוי — מיב' ד', א. גר וגוי —
ברא' כ"ג, ד. ואשובה וגוי — הוושע הי, טו; כלו אשוב לטקום שבאתו משם.

ש' 7—9. ועל חטא' וגוי — במח'ר: "על רשייע אשר נבר ועל פשע' אשר
עבר". מה אש יב וגוי — שיב כ"ד, יג; זדונן וגוי — ערהי'כ עוכ' א', ג' (בצלע זה התנוועה

טיוורתה, ואולי צילו: "ודון לב"). מ בתן קראני—ישעיה ט'א, א. ח שב בנט שׁו— במח'ר: "חַשֵּׁב נֶפְשָׁו". כ עז וגוי—הנבל חושב א"ע בעז שתול וגוי (עדח'ב ירמי י"ג, ח). והוא לקבורות יובל — איוב כ"א, לב.

ש' 10—12. טפל שקר—עדח'ב שם י"ג, ד. ויטן וגוי—שמ' ב', יב. יש לך— בסדר הקרים: "וַיֹּתֶל". כ אבן דום ה—כאבן ישך לקבור. ל בית מהות ה—לקבר. מצל אשר וגוי—ש"א כיה, כא. בחר לו לא סמכתחו וגוי—כלוי לא יעד לו בחרו בצעאת נפשו, אף כי בשעה שתאכלתו אש הגינה; ובא, "סמכתחו" בלבד לשם התהוו. אף כי וגוי—יחז' ט"א, ה. ובסדר הקרים בא החת בית 12 גוסח אחר:

קָצְלָם מִתְאָר וּרְקִים פָּתָע פְּתָאָם עֲקוּם וְאִישׁ שָׁבֵב וְלֹא יָקוּם.

(מתוך דברי המפרש בתשא"ב נראה שהיתה נס לפני נסחא זו).

ש' 13—15. דבר נשמה יגוי—כל ימי חי היה אמרת נשמה אל הנוף שלא יחתה. עד היומי וגוי—יונה ד, ב. זו זאת נס שי וגוי—בית זה אינו במח'ר. בכל מה — בתחז'יס: (כלב ימה). עדרום וגוי — איוב א, כא. אנכי חטאתי — שב' כיה, ז.

ש' 16—18. נכו הה וגוי—דברי הנפש אל הנוף. מה לך וגוי—שופט' י"ח, כג; כלו מה לך כי נועקת על העונש. כל הפעלים בבית זה באוים בתשא"ב בתמונה ט'ב; חשקתי, דבקתי, נזקתי; ואולם מדברי המפרש שם נראה שלפניו היה נסח נכוון בונחת, שי א' נס שי וגוי — דברי הנוף אל הנפש: לא אני לבדי חטאתי אלא, גם אתה וגוי — (יחז' ט"ג, נב). ועי' למטה ט'ט, שבאו שם דברי וכוח בין הנפש והנוף באורך. עד א' ד א' ג וגוי — כלוי בעוד אני דואג לעוני ולענשי ישיבוני רועוני, נפלת נאי וגוי (שב' כיה, יד) והוא יוכיח בין הנוף והנפש בריבם. עד — במח'ר: עת, ה שיבוני — שם: ישיבוני.

ש' 19—24. כי איין בלתק'—ש"א ב', ב. ארחותיך למדני—תהל' כיה, ד; וכן הוא בסדר הקרים. ב' יומם — במח'ר: לוסט. אל תט וגוי — שם כיה, ט. וא תה כי חנני — שם ט'א, יא. ולוי אני עברך — ט'א א, כה. עלותינו — ניאו; לעולותינו; והכוונה לעונות נעלמים או לעונות נערומים. כי צל ימינו — איוב ח, ט; במח'ר: כי רוח חיינו.

טט.

תוכחה, חתימתה, שלמה (בבית הראשון), אני שלמה הקטן ברבי יהודה גבירול מלקי חוק". נדפסה בספריע' ע' 37, מח'ר II—יב, מה'ק-52, תשא"ב-4, שפ"ר—כ"ח, מה'איי-ט'יט ובסדר תפלוות לקראים ודוריים לעשרה ימי רחמים—קס'א. יסוד תוכחה זו בדבורי חז"ל: "נוף ונשמה יכולים לפטור עצם מן הדין" וגוי (סנה"ה צ'א, ע'ש).

שורה 1—4. שָׁרַעַלְיָנוּ—כָּלֹעַ שטר עונות עלי כהוב וחתום בעדים וקנין
עליל פרווע השטר מהר, ביום דיזן, לפֵי החשבון, מחרת—במח'ר', מטחרת'. והיה ה'
לדיין — ש"א כ'ה, טו. אזי בחשבינו — מדי העלותי על לבי את העתיד
לבוא עלי לאחר זמן אני בוכה בלוי חוק וקצב, כי עת לבנות לנו" (קהל' נ', ד).
אזי — נ"א, א"ך, למרחוק — במח'ק, מתרחוק. הקפדה — נ"א; הפקודה, פחד
ונו" — איוב ד', יד. שרירות — נ"א; בשירות, לבבי — בשפה'ו; לב. כי איך
ונו" — ברא' מה, לד נוחוננה כאו; אל אפיי—להקכח').

ש' 5—7. שוד ונו" — אווי ואמיי זהה שודונו רב; ובשפה'ו, שור"ה, שוד;
יום יבקש ונו" — ירט', נ, כ; נ"א; יווסי, וחשבנו ונו" — ויק' ב'ה, כי הנפש ש
עם הבשר — דב', ייב, כב, יבו א דבר שנייהם — שמ' כיב, ח.
ש' 8—11. צדקה ונו" — ירט', נ, יא. הודי עני ונו" — איוב י', ב. הביאני
נ"א; עזבני, ביטגר — הנוף. במחשבים הוושיבני — איך נ', ז. טנף ונו" —
אני טווחת וסמלת את זוחמת הנוף, ומגבלת סורחת — כינוי לנוף, אני כי ברחת —
ברא' ט'ג, ז. במח'יר בא במקום בית 11 בית זה:

טוב, אל תדרגן ליום תריין צרכני טנסתרות גאנאי

ש' 12—15. נלאתי ונו" — ירט', ב', ט. השיאני ונו" — ברא' נ', יג. ואותי...
קולע — במח'ר', ואמ... זקלע. לא השיב ונו" — איך ב', ח. אך עתה ונו" —
איוב טיג, ג. וטאלל — נ"א; וטאלל, וטאלל, וטאלל — בשפה'ו, ומשתה. ובטן ונו" —
מש' יג, כיה.

ש' 16—19. יגוף — יינה; דרש, גוף, כמשמעותו של שורש זה בלשון ארמית,
והוא שאמר להלן; עין כי הוא כשמי... יש מנדרים, גוף מל' גניפה. נבל שמו
ונו" — ש"א כ'ה, כה. ובמצחצת נסחאות משובש: גבל הו". פותה ע — פעול מן, פטען,
כלו, הגוף יצודני בפתע בהתאם ובנשכו אוחז במלתעתותיו והיותו ונו" (ברא' ב'ג, יט). לא
יש ספר — רב ועצום טלספר אותו, או שבושה היא טלדבר בו; וכסדרע: לא זכפר,
ואולי הוא הגנן, זכלם ז'חר — כיה ברוב הנוסחאות; יותר נכון לנקוד: זכלם
ז'חר. כדי רשותנו ונו" — דב' כ'ה, נו — בשפה'ו, הגוף. כי כלו ונו"
ישע' ט', טו.

ש' 20—24. זך אני ונו" — איוב ל'ג, ט. אני טלא ונו" — יש כאן תנעה
יתרה במושקל, ובטהר'ק חסר, אני. ומה יבלתי ונו" — שופ' ח', ג. נשבל ונו" —
בלוי הנשמה, שכול — בסדרה'ק, נשלל. לעז האשכל — הגפן, עי' יהוז טו, ב, ג.
אשר לא ונו" — יט, י' ואין עונה ונו" — ט'א יהז, בט. אשכחים ואתייש —
כלו, נס בCKER נס בערבן, ואמייש — כמו, ואמייש, נכן הנוסת במח'אי ובטהר'ק), טלהיכ

"וַיִּמְשֶׁחָשֵׁנִי" (שם' י"י כא), שהוא לודעת כמה מפרשיות כמו "וַיִּמְשֶׁחָ", מל' אמש, כמו חלמי ש — במח'ר: *(בחלטיש)*, טמ' קומתו וגנו' — ישע' מ'ו, ז.

ש' 25—28. ראש הפקודה — עיקר העונש. ראש — כה במח'ר, ובשאר נוסחאות, ראה), שלמו גנו' — ירט' נ', כת. נא — כה בשפה', ובשאר נוסחאות הספר, ושלמי גנו' — מ'ב ד', ז. ובסדרה'ק: *(לכוי ושלמי)*. צמאתה — במח'ר: *"נמצאת"*, בך נדמית — על ידך נכרתית ואבדתית, טל', אויל לי כי נדרתית (ישע' ו', ח). אין חאטורי גנו' — ירט' ב', כת. זג' חנו' מה גנו' — שם' ט'ו, ז.

ש' 29—34. אטליים גנו' — הפטין אומר: האמלם, כל' הנפש והגוף האומללים, שתרנשיות ומתנחות ייחד מכל' מצוא משפט צדק כל אחד לעצמו, יתחכרו עוד הפעם יהה, כמו בתייהם, ונדרנים ייחד באש של ניתנם, והכל עד משל הזיל חניל': *"מְרַכִּיב חָנֵר עֲגָם"*. אחד באחד גנו' — איוב פ'א, ח. לב דורש וגנו' — כינוי להקביה, הבוחן לבבות וודע כל המעשים. עד ייו — במח'אי מנוקה, עדויו, ואולי הוא הנכוון, ובعروו גנו' — ישע' א', לא. קל קול גנו' — עי' הענש יוסר ויסתלק קלקל העון, אבל המוסר והענש לא יכבה, כי סופיטוק האדם הוא בשור ודם. המוסר — במח'ר: האסורה. בשמם גנו' — ברא' ו', ג. י. היד גנו' — האיש היהיר אשר ייחד לכלת בשירותם לבו — אלו באთ למדור לו כמפעלו לא הותה שום בריה יכולה לעמוד לפניו. יהי ר' בטראע בטעות: *"יחיד"*. כמעל לו — במח'ר: *"כמעללו"*. אדני מי יעד — תחל' קיל, ג. ואל תישראל גנו' — עדת' תחל' ו', ב. וי' נפש גנו' — שם' כת' יב. להרויחני — להבייא רוחה לי. לריב — בסר'ע: *(לדין)*. אל באפ' גנו' — תחל' ו', ב.

יע

רשות לסדר העבודה של יהוכם, חתימתה אותיות א'ב ואח'ב, *"שלמה נבירול"* בשין כפולה. נדפסה במח'ק ע' 78, תשא'ב — 34, ובמח'אי ליה'כ — קל'ב. שתי הטלית האחורניות של שלוש הצלעות בכל בית החוץ נחרזות בהברות שותה עם הטלה האחורונה של הפטוק הבא בסוף כל בית כסוגו.

שורה 2—4. ברב רבקי ודף י-ברב דבקי בך ובדפק על דלתיך. בקראי גנו' — תחל' ד', ב.

ש' 5—8. בשם ש' ואמשי — בברק ובערוב. *(אמשי) — בתsha'ב: "וּרְמְשִׁי"*, ערבית בלשון ארמית. *"לחשי"* — שם: חיל לחשי. שובה גנו' — תחל' ו', ח. ש' 9—12. אורה כי ועוקבי — בניוים ליזה'ר. עולבי ועוצבי — בניוים לשונא, העולב והעוצב אותו. וחייבי — טל', לטמן בחבי' איוב לא, לנו. ורוח גנו' — תחל' נ'א, יב.

- ש' 13—16. באלפי — בקהל עם. כסוי ואפי — ידי וטני, והכוונה לנפילת אפים; ומילצת בעף ואף, מוגנן מציה בשיריו הספרדים. ושפתינו לנו — שם סג'ן, ו'
- ש' 17—20. ברכבי — מל', עבדות פרך, כלו' טוים צאתי בגלות לעבר את אובי. תמיד ערבי ונמסבי — תמיד המערה והנסכמים. שברתי לנו — קויתי בעני למלכי, להן יי אלהי, לנו — שם יה', כת.
- ש' 22—24. פרוך — שבוח, חורצו וקורצ'י — מכירתי; נא: קורצ'י ופורהץ', לאומץ' וועלץ' — לפקוד לבו ומשחנני, לנו לה. כי הוא יוציא — שם כה', טו'
- ש' 25—28. חוט שבי צי וציצי — כיה במח'ק, והכוונה לפתיל הרוכס את החישן והאפו, העשויים משbezנות, ולפתיל הציצין, או שירטו "שביצי" לכתנת תשbezין, והכוונה לנכטול בגדי בהוננה; על כל פנים, "שביצין" אחד הוא עם "שביט" (ישע', ג', יה), וכן נמצאה טלה זו בצל' כמה פעמים בלשון חכמים, ורשכ'ן אף הוא נהג חלוף באותיות בנות מוצא אחד לשם החירות, כגון ה' בח' וצ' בם, הקרובות מאד במקטא הספרדים, ולפיכך מי שקורא כאן: "שביצי וסיטי" (כמו שהוא בתשא'ב) או "שביטי וסיטי" — לא משתבש. עס'יסי — אין נמי, מל' יטפו ההרים עס'ים יואל ד', יה. זדר רסיטי — דם ההזיה של הקרבנות. מנייסי — הקערות של השלחן, שכן תרגום "קערותיו" — מניסוהו (שם כה', כת). בסייסי — לנו ליבור, "ובנו נחתת" — תרגומו; ובisisה דנחשא' (שם, ל', יה). אמרתי לנו — תהלה' קט'ב, ג'
- ש' 29—32. שפת לך כי לנו — קריית הקרבנות בתורה עומדת במקום הקטורת מעשה רוקח, וכן "עיריך שבחיי ותפלתי נתתי במקום הזבח, והוא עד", ונשלמה פרום שפהינו. ברקחים... צובח — נא: ברקחים... בזחחים, שעה שייח' לנו — קבל תפלה בפתח הקרבנות, בידך לנו — תהלה' ליא, ג'
- ש' 33—36. למד אותו — בתשא'ב, למדני צור', מס' צודת יי — לנו להקב'ה; נא: "חמדתי", מצות עבודת יי — עבודת יהה'פ, שנאטרה בביתהכnest. תעדותי לעדרת יי — חערת העבדה וענינה לעדת ישראל המתפללים. ארני ננדך לנו — תהלה' יה', ג'
- ש' 37—40. נאה — לנו להקב'ה. בצלע — בשבי. זה של יי — וחולשתי, טלי, כל הנחלים אחיריך' (דב' כה', יה). סלעינו — לנו — שיב' כיב', ב'
- ש' 41. רופם לנו — רופם בהוד ובתפארת את סף הבית וסחוותו שנחרבו, ערדה'כ יה', מיא, טז: "נד הסף שהיפ עז", סעפי — נא: צעפי. זה שב לנו — הכוונה השב לכהן (המניף חנופה בקרבנות) את המזונות. צפצופי כצופי — דברי תפלה כדברי; נא: "בצופי". יהיו לרצון — תהלה' יה', טו'

עא.

רשות לנשמה. יומ א' של ר'ה, חתימתה "שלטהי". נדפסה בשוו"ט ס' כ"ח, מהאי – ע' 176 ובמטשי"ק – 37. עיקר תבנה דברי תחנוגים לשיליח-צנור. שורה 1–4. שואף וגוי – עודחיך איזוב ז' ב ותחל' קכ"ג. ב. שוכבה ואשובה – מלא' נ', ג. היה כרב חובל – המשל מוסף לש"צ. נכנע בתצבו – בעת סערת הים. ש' 5–10. קם טרם להתרפלל – כלו' לבקש רשות לפני התפללה; טרם... ערך – במטשי"ק; "היום... יערבי", לו... רואו... בה לבו – כ"ה במטשי"ק; נ"א: "לי... רואו... כי, לב", שיבת גנו – ערחה'ב הוועז', ט. ב מ' ע צבו – כלו' בדעתות; במטשי"ק; "בטו עצבי". נ שמת גנו – כלו' נשמה הטיהול לך תעד ותשטר את לבו שלא יעשה על אחורי שובג, ואולי צ'ל, העיד; כמו שהוא בפהאי' ובמטשי"ק. מ' ה' לך – במטשי"ק; מ' ה'יך; ואולי צ'ל; מ' ה'ליך".

עב.

סליחה, חתימתה, שלטה הקטן חזקי, נמצאה בתקופ"ר כי ונדפסה במח"ר ע' נ"ה שפ"ר – י'ב, תחום וחתט'ש.

שורה 2–4. וארנן לב קר – תחל' ניט, י"ג, נ"א: לך בקר, ינתן – בשפ"ר; תנתן. נפשי באלתיך וגנו – אס' ז', ג.

ש' 5–7. לפנים גנו – רות ד', יג. בעת טרייבי – במח"ר; לטריובי; נ' א חסר, בעת; חטאתתו כשניים – ערחה'ב ישע' א', יח; בשפ"ר; חטאתי כשני. כלו' הפק לבן – ויקי, יג. אדרדה כל שנותי – ישע' ל'ה, טה. אני תמיד – כלו' אבל תמיד (מל', תאניה ואניהם); נ"א: "ואאנין".

ש' 9–10. לזרבהה – במח"ר; "בזבזה", ונתקופר בסלייחה – נ"א: וחטאטו נמהה, תודתי וגנו – בתקופ"ר; בהתודותי חטאתי יהיה בקרבן עולתי. ושירותי – במח"ר ותחום; "ושיחתי".

ש' 13–16. וכחנין – במח"ר; "וכחן", טכשרת – כלו' מטהרת מן העוננות. טכשרת... טכשרת – נ' אלהיפך. בלבד אשפֶך – במח"ר; ואשפֶך; בתקופ"ר; ואשפֶך נפשי ברנתיין; בתחום; ואשפֶך את רנטתי.

ש' 17–20. קדם וגוי – במח"ר ותחום; ה'ן קדם במקודש. טהוריהם – הכהנים. להפיכם וגוי – להטיל גורלות, שכיכאו הכהנים החדשים (אללה שלא הקטירו עוז טיטחים) ויקטירו קטרת, לפי ההלכה (כימוא פ'ב, ט'ח); הפיקים השלישי, חדשים לקטרת באו והפסו). בה תודאות וגנו – כלו' יהי רצון שהיא ווידי על חטא חשוב כתו קרבן תודה. כתו קרבן – במח"ר; "תהא בקרבן"; ובחום; "יהי קרבן".

ש' 21—24. חזה קדש—בשפ' ר': "אהה קדרשי", ידי כבדה וגנו—איוב כ', ג. ב.
גנו — במחקיך, בשפ'יך וכתה'ם: "עמדו, לבד בר וננו — ישע' כ", ג. ימ. א זכיר—
נא: נזכיר', טעו זור — בשפ' ר': צור מעוז, ובטה'ם: טנדל עז, ת עביר —
בשפ' ר': "אעריך". וענחתה וגנו — ברא' ל', לג.

עג.

סליחה, חתימתה, "שלמה", נדפסה בסר' ע' יב.
שרה 3—5. אל עולם—כנ הנקנו לשפטיש, ובperf': אֱלֹהִי עָולֵם; ואולי אין צורך
להנega, וה坦ועה המיטוורת היא משום לשון הכתוב ישע' מ', כח. בנהה לדענו—עדה'ך חהלה'
קל'ט, ב. ה' מלבנו וגנו — ישע' ליג, כב. בת החותה וגנו — הכנסת ישראל מלחתה.
ש' 10—16. אל תבזה וגנו — עדה'ך חהלה' כ', כה. אתה [ידך] — כנ
השלטנו עדה'יך שם, מדה; גואל — שם קריאה לאלהיהם. הננו בידך — איוב ב', ג.
דט עתו וגנו — תהלה' ג', ט.

עד.

סליחה, חתימתה "שלמה", נדפסה בסר' ע' ז.
שרה 2—8. אחריו שובי וגנו — ירמ' ליא, יט. אתה אשר וגנו — شب' יט, כ.
ובנהמת וגנו — ישע' ה', ל.

עד'.

סליחה, חתימתה "שלמה", נעתקה ע' שטח' מכ'ב ס' חימן 576, ונדפסה בסליח'
כטנאי', ירושלים תרטמ'ג.

שרה 1—4. בכובתי — ניאו: "בחורותי", ב' גר וגנו — תהלה' ל', ג.
ש' 5—10. זד — ניאו: "צד", וחותנו וגנו — בתייך התאהה והחטא כבר טמונה
הפורענות כחתמת פתנים בתוך הדבש. לא זוור וגנו — ישע' א', ו. והכוונה לחטא בלבד
תשוכנה. ולא נטליך וגנו — ולא חשב עד היום שיושליך ויתחפש בכור שאונן, כלוי'
בקבר. שאונן — כנ הנקנו עפ' הכתוב חהלה' מ', ג; ובמקורה: "שאנן". ומצאו אצל צונן
שמביא חרוץ זה מתוק כ' בנ'א: "והוא חלך ביום ילק בבור שאון ושם נחפש". עפר
וינו ש וגנו — איוב ז', ה. ימי וגנו — תהלה' ק', כ, יב.
ש' 12—19. בכבי וגנו — מש' ז', ה. זה גוזר וזה אצל — מהבליז הזמן.
ובבכי וגנו — תבנה עד שאוניך תצלנה (ש' א' ג', יא). בכץיך וגנו — איוב י', ב.
לחרכותי — כנ הנקנו, ובעהתק שטח' להרבותי; ניאו: "לרכותי".

ש' 20—26. נלמי וננו' — עפ' תחל' קל"ט, טו, עלותה י — עוני הנעלם, כמו "עלומינו" (תחל' צ', ח). ערי מות י — נא; על מותי, והוא כמו, ינהנו על מות' (שם ט'ח, טו). סוף — נא; בסוף).

ען.

סליחה, חתימתה, סליטאן'. נעתקה עי שמה' מכיב ס' חיטן 567.
שרה 5—9. עוזרתי וננו' — תחל' כ', ט. עיטה י — בתפללה. בנטול —
תחל' קלייא. ב. בלבב אטול — עדhic, מה אטולה לכתך' (יחז' ט'ז, לו). אצעך
וננו' — ט'ב ב', יב.
ש' 10—13. יה זמרת י — עדhic שם' ט', ב. יקшибני — יקשיב אליו;
ואולי ציל; יקרבני.
ש' 16. איתן אב המוני — אברם הנקרא, אב המון נויים (ברא' י'ג, ד).
ש' 21—25. עוז תרחבני — תחל' קל'ח, ג. עונו תבבש — מיכה ז, יט.
וחסדר וננו' — עדhic תחל' לב', ב.
ש' 26—29. נאלם ברחל — עדhic ישע' ניג. זה שכור בל' יין — עדhic
שם נא, כא. עד כה וננו' — כלו' עדרין הוא הולך ובוכת. מאין וננו' — תחל' קכ'א, אה.
טהתך' וננו' — כלו' השיבני שעורתה הבוא מאתך'.

ען.

טעמך לליל יא, חתיתתו, "שלמה" ואחיך ס' א'ב עד ל. נעהק עי שמה' מכיב 410.
שרה 1—8. ומחה וננו' — עדhic ישע' מ'ד, כב. לזרם מעוז וננו' — בתפללה, ל'א, ג.
טקוּה וננו' — ירטע' י'ג, יג. עס נדבה — יישראאל עפ' תחל' ק', ג; ואולי יש בזה
רמז לאברהם עפ' אנדת הזיל בבר' ל'ט, שהרי הוביר להן גם זכות יצחק ויעקבה.
ש' 9—11. רוויה כספו — תחל' כ', ה. ולנו יוחק וננו' — כלו' יוחק לו
לונרונן ברית יצחק שנעקר בהר הטוריה שהיה מנוט ומשנגב לישראל. נדול וננו' —
ברא' ד', יג.
ש' 14—15. יוזר תס וננו' — כן הנהנו ונקדנו, ושירושו כך: זכות יעקב, שדרתו
התומה לפניו בכיסא הבוד, יועיל לישראל בכווא צמח (משיח) — זכי' ג/ ח) למחות כל
עוני וננו'... ובתקורה, יושר... ועל לו. עבור קם וננו' — בזכות פנהם (במי כ'ה, ז).
וכנראה בשאר האותיות החסרות הזכיר המשורר זכות שאר צדיקים אבות עולם, בדרך
במקצת פיווטיו מסוג זה.

עח.

פיוט, חתימתו, קטע חוק, נדפס בשפ"ר ע' 157.
 שורה 1—4. ט' יום איוֹם—ט' יום נורא, הוא יום הדין, נבר ה גנוו—איכה ג', ט'.
 ב מ ע ני — כן הגהנו לפ' החרון, ובמקורה, במענה, את חטאי גנוו — ברא' ט'א, ט.
 ש' 5—9. ק הוו גנוו — הווע' י'ד, ג. ר שעכט — כן הגהנו למבחן, ובמקורה:
 'רשעיכם', י'ד י'כט גנוו — עדה'ב תחל' קל'ה, ב. ובאו — אויל ציל; וצאו, וטלאו
 גנוו — עדה'ב שם' י'ט, י.
 ש' 11—14. לנבר גנוו — עדה'ב שם' ל'ה, י. א של'ה — אשקט. ט עונגה —
 שטיפ. זה צליחח נא גנוו — נחמי' א, יא.
 ש' 15—19. אל ל — אטלא. שנוחיו גנוו — عمل כל שנותיו בעבודות שנאינו
 המריעים. ה זריה — זורה והפען. הק רה גנוו — ברא' כיר, יב.
 ש' 21—24. נרפיים יהיו — יהיו נרפואיים; ונמצא כמה פעמים בתנ"ך רפה
 במושעות רפא. גל ק ע גנוו — נלחה את קע הנגולות הארוך יותר מדי. נר ערוץ — הכוונה
 לטשיה, עדה'ב תחל' קל'ב, יג. ברוך ה' גנוו — שם ס'ח, ב.

עת.

סליחה, חתימתה, 'שלמה'. נעתקה ע' שמח' מכ"ב 808.
 שורה 4. מש' טיז, י.
 ש' 5—8. ש ד' גנוו — שעורו כה: שדי ישמע שועת בחיריו ואלי יזהה את העין
 הדומעת לנכח שעריו ואתם עם בני ישראל אשר יגמצע ווישתה ראש וולענה בלעג צרוו,
 ובמליצה בזו ממש משתמש הפיטן בשירו "שהורת ונואה": "לשוכנת דותה גנוו, לעג
 השאננים תשחה ותגמיע, ועינה כל היום נגרך תודמע", והוא עדה'ב, ישחה לעג כמים"
 (איוב ליד, 8). ב ל ע ג — כן הגהנו על ספק הטליצה הפליל, ובמקורה, בלהב, ואם נוסחא
 זו נכוונה יש לפריש בדוחק שהמלה, 'יהזה' מוסכבה על הבן, כלו' שיישראל יזהה בלהב
 צרוו גאל'י הוא שם הקריאה. ואל י'ח שב גנוו — תחל' ל'ב, ב.
 ש' 10—14. ל ה ל ל נו סדו — נאספו ואולי ציל כאן, גוудו', מפני שהמלה
 גוודוי נמצאה בשורה שלஅחריה. ל ס לד ב ח' ל'ה — עדה'ב איוב ו', י. ר חטינו
 הניחום — רחטי אליהם יתנו להם מנוחה וישיחום, כלו' ייחטום, בכל עת; ואולי ציל;
 'הנחים', ובא עדה'ב, "בהתחלך תנחה גנוו היא תשיחך" (טש' ו', כב). וזהו רחום
 גנוו — תחל' ע'ח, לת.
 ש' 15—19. מרודים גנוו — עדה'ב ישע' ניח, ג. מי כמבה גנוו — מיכה ז', יה.
 ש' 24. ובחבלי שוא גנוו — ישע' ה', יה.

.כ.

רשות, חתימתה „שלטה“. געתקה עי' שטח' מכ"ב 576, ונמצאה ברשימת נ'ב.
 שורה 1—2. שחרורה וגנו — בנסת ישראל (שה'ש א', ח) הנחות מכל הנינים
 וועלמותי, כינוי לנים עפ"י דרשת חז"ל על הכתוב „עיב עלמות האבוק“ — שם שם, ס'.
 שבך — כן יש לנקד לשחמייש, על עלמות — תחל' פ"ו, א.
 ש' 5. גוזחה — יוצרה, עשהיב תחל' כ"ב, י.
 ש' 15. ואנווה — את הווא' הוספנו לשחם'ש.

.פא.

רשות, חתימתה „שלטה“. געתקה עי' שטח' מכ"ב 576. גדרפה במחיר ע' שמין,
 ושם חסר הבית האחרון. אחריו שנדפס הנליון בא לידנו סדר שליחות לאשמרת הקבר
 מנהג ספרדים ויניציאה שנה מתנ'ה, ושם דף מ'ט מצאנו פיות זה (בשם פוטו) בא
 בהוספות כתים רבים ובשנויים גודלים. ראש הכתים שלآخرו החitemה, שלטה, בונים שם
 את המילים: שער רחמים לאבי פתח' והבית המתחיל, ראה כי נכנע', גנו, האהרן
 בנוסח שלפנינו, הוא הוא האות ריש של החitemה המלה „שער הרמו שם, וחתת
 ומושמי מادر רזה' באה שם בבית זה נסחה נכמה יותר; ונשטע מادر דלה'. וקשה
 להזכיר אם נסחה זה שלפנינו הוא קיזור של הנוסח ההוא, או להיפך, שהנוסח ההוא
 הוא הרחבתו של זה שלפנינו.

שורה 2—5. יד של חה — לעוזתין; בט' סלי הניל בטעות; יה, סלהה, ל' קח ה —
 שם; ומונחה, ט אוור עינוי — כנראה היא קרייה לאלהיים.
 ש' 10. ומ שמנני וגנו — עדה'כ' ישע' י"ז, ד, רזה' ושותה — עבר נפטר מן נלא'ה.

.פב.

תוכחה, חתימתה „שלמה קטן“, גדרפה בשפ"ר ע' ניג. שד'ל ב„נהלו“ מיחס
 תוכחה זו לרשב'ג, אבל מתחם הסגןון והצורה אין הכרע נמור בדבר, ואולי היא לweis
 בן אבון, וצ"ע.

שורה 2—6. הקבר אוור וגנו — ברא' מ"ד, ג, ושיא' כיט, י, שאר ישוב
 וגנו — ישע' י', בא. תחברו — תחתחו. ושר אר יציל וגנו — כלו' יתחברו יחד
 שאריות העם שהציגו אותה אלהים מרכב וכלייה. יתחברו — מלה זו מפוקפקת, ואולי
 צ'ל; יתנכרו, וחבלי וגנו — את חבלי החטא של החולבים בדרך עקש קציזו, כלו'
 עזבו את דרך החטא, והאריכו את טיתורי (עדה'כ' ישע' מ"ה, יב) התשובה לנקוב
 ולחתור שעריו רקיע.

ש' 12—14. בָּא שׁ וְנוֹ — יִשְׁעֵי ס'ו', טו. אַת יְהִלְכֹ — עֲדָהֶכְ מ'א כ'א, כו.
 ש' 15—18. חַנְא אַבְגָּה וְנוֹ — דְבָרֵי הַקָּבָיה בְּפִי הַמְּשֻׁרָה. אֲשֶׁר הַמְּסֻחָה
 שָׁנְעָשָׂו עַתָּה לְסָחוֹ וּמְאוֹם. וְאַעֲרָךְ וְנוֹ — עֲדָהֶכְ תְּהֵלָה קָלִיבָה, יי. אַם בְּחַקּוֹתִי
 תְּלִכְבֹּו — זַיְקָה, ב.
 ש' 20—22. תְּמֹודָר — תְּמֹתָרָה. וְשַׁלְטִיחָם רְגָנוֹנָם — הִיא תְּחַת זְבָחִי שְׁלָמִים.
 וְדַמְעַתָּם וְנוֹ — תְּחַת נְסָקָה יִזְכֹּר דְמָעוֹת וּגְינִיסִיכְוִי מְלָא גּוֹן עַיד, לְהַנְּתִיקָה יְהוּ כ'ב, ב.
 ש' 23—26. טַמְאָת וְנוֹ — הַם טָהָרוּ אֶת לְבָם מְטוֹמָאָתוֹ וּשְׁרִירָתוֹ אֲחָרֵי אֲשֶׁר
 טָרוּ מָאָר בְּדָבְרֵי עֲדָהֶכְ עֲדוֹת נְתָבָם, כָּלָל בְּמִצּוֹת תּוֹרָתֵם הַכּוֹבָה. וְרַחֲטִי וְנוֹ — אֲחָרֵי שְׁוֹנָם
 מְדָרָכָם קָוָו לְרַחְטֵי אַבְיהָם שְׁבָשָׁמִים. וְעַל הָ וְנוֹ — עֲדָהֶכְ תְּהֵלָה, נ'ה, כג.
 ש' 27—30. נְחֹזָע — שִׁיאָה, כ'א, ט; כָּלָו שָׁאֵין לְהַחְמִיזָן הַחְבִּירָה — מְלָיָה,
 אֲחָבָרָה עַלְיכָם בְּמָלִים (אַיּוֹב ט'ז, ד); כָּלָו אֲשֶׁר חַמּוֹן. וְטְבָחָר וְנוֹ — כָּלָו הַחְלִיטָה
 אֶת הַנְּעָצָזָן בְּמִבְחָר בְּרוֹשִׁים; וְהַכּוֹנָה שֶׁלָּא יִבְמְחוּ בְשָׂוָא אֶלָּא בְּאֶלְהִים בְּלִבְדֵי. וְאַוְלִי צ'לָזָן
 "וּבְמִבְחָר בְּרוֹשִׁים נְעָצָזָן". וְטְבָחָר בְּרוֹשִׁים — מ'ב י'ט, כג. וְעַלְיָה קְנָה וְנוֹ —
 עֲדָהֶכְ יִשְׁעֵי לְיִהְיָה אֶל תְּמוּכוֹ — כָּן הַגְּנָנוֹ, וּבְשִׁפְרָה בְּטָעוֹת: אֶל תְּמִירוֹן.

פָּנָ

סְלִיחָה, חַתִּימָה "שְׁלָמָה חֹקָה", נְדָפָה בְּשִׁפְרָה מְהָ טְרִיפְוּלָם, לוֹרְדוֹנוֹ תְּרִכְתָּה,
 דָּף קְטִין ע'א.
 שָׁוֹרָה 3—5. וְאֶת רְגָלִי וְנוֹ — תְּהֵלָה קְטָאָזָה, וְאַרְגָּנָן וְנוֹ — שֵׁם נִיטָה, יי.
 ש' 8—9. וְאַוְדָךְ וְנוֹ — שֵׁם קְלָטָה, יד. וְאַבְרָךְ וְנוֹ — נְחַטָּה, ט', ה.
 ש' 10—13. טְעוֹז וְנוֹ — יִשְׁעֵי כ'ה, ד. טְכַל מְקָרָה — מְכַל פָּנָעָ רָע.
 ש' 15—16. קְרוּבָּךְ כְּנִיתָה — כָּמוֹ שְׁכַתָּב בְּתְהֵלָה קְמָתָה, יד. קְרָאָתִי —
 כ'א: קְרָאָתִי.
 ש' 25. וְאֶתְחָה וְנוֹ — מ'ב י'ט, יט.
 ש' 26—29. בֵּית הַדּוֹתָךְ — בֵּית הַמְּקֹדֶשׁ. חֹסֶה וְנוֹ — יוֹאָל ב', יי. אַיִן
 עוֹד וְנוֹ — יִשְׁעֵי ע'ה, כא.

פָּדָ

פִּוּטָה, חַתִּימָתוֹ "שְׁלָמָה", נְדָפָם בְּסִרְעָה ה'ב, תְּשָׁא"ב וּבְמַחְאָאי חַב ע' קִינִיד.
 שָׁוֹרָה 1—4. שְׁמָם וְנוֹ — אַיִבָה ה', יח. וְנוֹשָׁלָם הַמְּנוֹ — הַוּשָׁע י'ה, ג.
 ש' 7—8. אִישׁ עַתִּי — בְּסִרְעָה וּמַחְאָאי חַסְר, אִישׁן. תְּשֻׁבָה וְנוֹ — עֲדָהֶכְ
 מִיכָה ז', יט.

ש' 11—14. מטלה — שמי ל', לה. שעיר מפלח — שאבורי מתרסים
ונקרים בנפלו מראש החוק; ואולי צ'ל: משלחו, ועל הבזה וגנו — עדה'ג
תחל' כיב, כה.

סfn.

בקשה. נדפסה בשעה'ש ע' 39, מס' 90בל IC לונדון ובמטשי'ק ע' 3. שיר
זה בניו בדרך שיריו החול ומכוון בדרכיו היופי הנחונים באלה, כגון בשווי הברות גם באמצעות
החרוזים ובלגייל.

שרה 3—5. בדבר יהו — נשאטרת יהו אור (בדא' א', ס' נמצאה היה, כל')
הנשמה. היה א' — נ'א: כי, ומ אין וגנו — כמו שאור העין נטהך וויצא ממקום האפל
שבועין, בן נשכה ישווה של הנפש טן האין, וכן אמר רשביג למלחה ב'כתר מלכות' —
ש' 62—63: «לטהך משך הייש מן האין כהמשך האור היוצא טן העין». תורה בימי'ז —
ביד ימי'ז; במטשי'ק: «תודה».

ש' 7—15. עלי עבדות — שאחה מעבידה לך. באדמה — נ'א: על אדמתה;
ע'ם עצמותה, יש חיותה — נ'א: «עד חיותה». חקה ושפוקה — צרכיה ומחסורייה;
ש' 18—24. צרה בתבכירה — עדה'ג ימד', ד', לא. קרב לבך — קרב לבה
ופנימיותו, והוא עס'י תחל' נ'ה, סב. קרב, בקבן — לנעל. וצלעתתו וגנו —
צלעות הלב הם במקום עצי אש של המערה, והוא מיליצה מצויה בפיוטי הספרדים.

תלך... עקד — גטמישיק: פיקד... בקידוד. ותש קד וגנו — עדה'ג מש' ח', לד.
ש' 26—28. וכש פה היה וגנו — עדה'ג תחל' קכיג, ב. כף ליטול סף — ליטול
ההיכל; סף — כה' במטשי'ק עפי' כי, ובשאר הנוסחים: כף. בגעתה — בנטשת אליך
בתפה; ופירושו של בר' «געטה» טל', געה' טופרך, שאם כן היה צ'ל: «בענותה».
ש' 29—32. תדרם מה — טל' דותיה ושתיקתה. ותדרם מה — טל' דטיזן, כלו' דותה
לצפור שטפרה בראשתה ומוקה להחלה טמנה ולברות. תקים חצות ליל לה —
עדה'ג תחל' קי'ט, סב. ותש טר — טל' ליל שטורים, כלו' ערדה כל הלילה. בספר
טל' אבותהיך — טעללי יה, עדה'ג שם ע'ג, כה. בספר — נ'א: «ספר», טלאכותיך,
טל' אכתה — לנעל.

ש' 35—45. רפה שברה — עדה'ג תחל' ס, ד (רפה) — בן הגנה בר/, ת'
רפא', כלשון הכתוב). שברה — נ'א: «סתורה». במקום וגנו — כלו' בשיטים מעון
אליהם והנשותם. ולה — ת', ואותה לשוחהם. לזרים — נ'א: לוריים. היה מצר
וגנו — היה לי לצוד מבצר טן האור הצור אוותי בעת יציר. ועל תסגר ייחידה —
אל תפזר את הנשמה אל הצר. ולא אויב וגנו — עדה'ג תחל' נ'ה, יג.

ש' 47-52. אנשי שלום ה וגנו' — עדhic ירט' כ', ז, ולדעת בר' הכוונה על הנוף ואבירותו, שהם חברים תמידיים לנשמה ומוסכים אותה להטה. ורדה וחתם מה וגנו' — עדhic חבי ב', ח. פרוי העץ בשרגשו — פרוי העץ הוא לפני טبع בראשו, והוא משל ערב ידוע ומוכא לרוב בדבריו הקדטוניים. וההט של אמת וגנו' — כלוי הנוף בראשו באדרמה ודומה לאומו, שהוא חומר עכור.

פ'. סליחה, חתימה, לשלהמה. נדפסה בכריע ע' 12.

שרה 1-6. לך ה' הצדקה — דן' ט', ג. ומוחבר אל האמור בסליחות. עולם סובל — מלייצה מצויה בפיוטי רשביגן. לבן — היל' בשוויא לשיחת, והרבה מהם בשיריו רשביגן. וויש בר וגנו' — עדhic ישע' ל', יה. יום ימתקו וגנו' — הוא יום המיטה, עדhic איוב כייא, למ'

פ'. גנאה, הנפה. נדפסה בשיח' ע' 15, ורישין מיהם אותה לרשביגן, ובלים הדין עמו

גנאה מן התוכן והסנגנון ומכתה מליציות שנמצאתה دونמתן גם בשאר שיריו הרשביגן. שורה 1-7. עדי מתי יצרינו וגנו' — ראה مليיצה دونמתה בפיוט ע'ה שי' 5. יצר, יוציאר, לנעל. רע ומרי — לדעת רשיין הוא ערחה' ב', ב' רע ומרי ירט' ב', יט), שיש מן הקדמוניים שטפרושים כמו "ומרי". ואז — בן הגניה רשיין, יותר נראה להגניה "וואחויק" או "אחותק" והוא עדח' ב', חזקי מצח וקשי לבני (יחז' ג', ז). אר חי — בן הגניה רשיין עדח' ב' מש' יט, ג' ושם ה', ו (אגודה חיים פון חפלס ת', מסלף), ובכפי מלאה מסופקת ("כחיה" או "רוהטי"). מסלולים — דרכים סלולים וישראלים. וגנו' — שערוו כך: משוננה נצתת לocket נפשי (עדhic מש' יא, ל). וזרק ה וגנו' — עדח' ב' הושע ז', ט.

שי' 14-24. ונם צעיר ורב — בן הגניה המניה בכ'י, ובגוף השיר: "ולצערו". ואולי יש להגניה: "ובכל צעריך ורבך". לשראש — להעקר ועי' עז' ז, בן וכגן שר נח שב ונפה — העווה? דותה כמעבר מעולם הנפשות שלפנין הלידה לעולם שלאחרי המתה, ובאמת הארץ כלל נושבת יוושביה הם כעוביים ושבים ודומים לנדרים. בהבלו יונגי עם — עדhic איוב ט', כט. ומות וגנו' — עדhic תחל' מיט', טז. סוף ירעם — ישקם סוף רעל. ברבן וגנו' — עדhic ישע' ל', בת. ואם בפה וגנו' — ואם במחלה יתתקו בפיו הבל' החיים סופם שנעתקים ונהמכים לראש פתן, וכל המלייצה מיוסרת על הכתובים איוב כי' יט. ויסופ' בnal ל'ם — עדhic שם שם, ז.

ש' 27—32. ה טוב ונוי—רשיון פי: ה טוב כי אחר בהכלי עוה", האמורים לטללה, גם בזמנ הנא אחר המות, אותו הותן אשר עליו מחר ונוי; כלוי הילכו אחורי האדם התענוגנים המדוטים גם לעוה"ב. יותר קרוב לפרש שהוא מוסב על אהבות ונוי שלטעללה, כלוי המעת טנני הפענים הכרוכים בעקב הכלוי עוה"ז כי קיבל עוד בגללים יסורים ועונשים גם בזמן הבא, אשר נועד לטרגוע נצחי שלא ימוש לעד, כלוי חי עולם בגין, ואלהים הבינו לכל המשיכיים. צפונ ונווי — עדה"ב תhalb' ל"א, ג. בר שפי נחלים — של הניגנים.

ש' 37—44. ח לא טוב ונוי — עדה"ב במד' ייד, ג; כלוי טוב לי שאושב מדרבי הרעות והשתמש בכל הבית הזה בעבר ת' עתיד לשחיהם. ועד לה לוב מלתי — עדה"ב דב' יי, טה ועוד לא שוכבתתי — כלוי לא אהיה עוד שוכב ולא אוסף לחטוא. ואבין ונווי — בן הניה רשיון עדה"ב מש' כ"ב, טה ובכ"ז, ואכ"ז. וחק אליו ונווי — בן הניה רשי", ובכ"ז "וחוק עולמי"; יותר נכוון להניה: "וחוק עולם". ועיני לא על לים — מהתבונן על דרכי. על חובי — על עוני.

ש' 50—57. בזבוליים — במעון העליון, ולא נושא ונווי — אל נשא פשע לא יכולם בחסרו את בעלי התשובה, שהרי כמה פעמים בשיר והבטיח לשוכבים השבים מהטמא בלב שלם על מנת שלא יכשלו עוד להמצאים נחת ונוי. לעבדו — אויל צל': לעובדי, א ני — בקמץ ולא בח' לשח'ם.

ש' 51—61. וחטאתי נבחי — בן הניה רשיון עדה"ב תhalb' נ"א, ה; ובכ"ז, נצחי. ומדריכך עברי — בן הניה רשי", ובכ"ז, תעבוריו. וסורי מhab'ים — מהבלי הותן, בעודך במנורך — במעונך, כלוי בנוף, בן מכנה רשבג את הנוף גם בשאר מקומות מושרו. לזריך — בן הנגהו לשחיהם, ובכ"ז, ולצורך. תערני ונווי — עדה"ב תhalb' טיב, ב. כערג — בן נקרנו, ואצל רשיון הנקוד משובש. ולא נא ח עצלי ונווי — מעין זה אמר הפטין לעיל בשיר נ"ה, 7. אל אל תזל, ונווי — תלכי להתיצב לפני אליהם להשיכם דבריהם, כלוי לחת דין וחשbon. תזלי — יורת' ב', לנו. וסota איטה — וכסות איטה, ובמליצה זו השתמש אחורי רשיון גם רמאי בפיומו, מפני פחד ה' לבשתי סות איטים" (רש"ט); ואנו מוסיפים ע' גם, לובשי סות איטה, שהראש' מיחסו בטאות לרשבג, והוא באמת לרמב"ע.

ש' 73—84. אני אעננה ונווי — אני מדבר תוכחות קשות לנפשי על חטאיה והיא תענני ותאמր: הבי טוב לי מעשה החומר ונווי? וכזה מעין זה בין הנפש והגוף נמצאו גם בשר ניז. ובזון חולל — עדה"ב תhalb' נ"א, ג. ווילדר לטללים — עדה"ב אווב ה', ג. ובל ימץ אנה יה — טל', תאווה נהוה, מש' יג. יט. למלאות ולהשלים — למלאות נפשו ולהשלים את חפציו. ויוצר בו נקשר ונוי — יוצר הרע מקשור בלב האדם מלדה (עדה"ב משל' כ"ב, טז) והוא מעורב בכיסליו וקרביום, כלוי מטלא

את כל אבריו, וויצר – בן הנחנו, ובמקורה, "ויצא", ורשות נרחק לפרש מה ספריש. ויעמוד במתכטן – היצור עומד במארב ואורב לאדם ותוון לו על דרכו טצדדים וחבלם, והשתמש בטלת, מכתן, שפירושה במקרא טطمון, עד הארטי להוראת מארב. ש' 85–90. והוא א – הנוגה. ולאhabים – לדבורי חזק. טועיליס – בן הניה רשי, ובכ"י כלו כתוב "מנעלים". והטוסר יפרע – היצור. התתנ – בן הנחנו ערה"כ איבוב י"ד, ב; ואצל רשיון, התווי, כלו האפשר להוציא טהור טטמא, בן אי אפשר להפוך את היצור הרע לטוב. או תדרמה ונוג' – כלו האם תחשוב שאפשר להפוך את העוד לפוך ואת האפלים לת' אפלות, לשם החירות לאור צח.

ש' 91–110. לואת טעדו ונוג' – כלו מאחר שהנפש ברשות היצור ואין מנום טמן לפיכך טעדו ונוג'. ותתמה ונוג' – ערה"כ יודט' מיח, לו. ולבי ישתוומס – ערהייך תhalb' קמיג, ד. זנוחני בילויים – עובוני השמחות. ולולו, כי שברוי ונוג' – עד' מاطר חזילו; יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ונוג' ואלטלי הקביה שעוזר לו אינו יכול לו (סוכה ייבכו). שברוי, שברוי – לנעל. חילים – בן הניה רשי ערה"כ שם' ט'ו, י"ד; ובכ"י צירום, שלא לפוי החירות. כובש בנבכי מצולמים – ערהייך פינה ז, יט. טצולים – ת' מצולות, לשם החירות.

ש' 111–120. ברוע טעלוי – בן הניה רשי, ובכ"י, ברע טפעלי, ואין הכרח להגנה. חביון – מעוז וטחסה. ביום יקר פדיון ונוג' – ביום משפט כל בני אדם, והוא ערהייך תhalb' מיט, ט. לאט נא בעטלאך – כלו חוסה על עמלך, כלו, על האדם שהוא מעשה יזין; גלאט נא בעמלך, הוא ערה"כ שב' יה, ז. נאכ ונוג' – ערה"כ תhalb' ק"ג, יג. כערבי פלוויים – כתפלה ערוכה וטסורתה. הבי מעשי קלייס – הלא מעשי קלים הם ובאיין ואפסם הם, ואין כדי שתבוא במשפט עמי.

פתח.

ازהרה (תוכחה). נעהקה עיי שטה' טכיב 576 סי' תימן, ומתוכה במליצה חרוזית, וכמתוכנה חבירו תוכחות ריי הלווי, ר' בחוי ושאר פיטנים.
ש' 1–6. שובי נפשי ונוג' – תhalb' קט' ז, שטיית תחת ונוג' – ערהייך בט' ה, ב. ופרק עולו – ערה"כ ברא' כיא, ט.
ש' 7–11. ותטשבי ונוג' – כלו משנת לדרכך האוילאי את הייר ההולך בדרך תום, ומлицחה הוא ערה"כ ייחיך הולץ, איבוב לא, כו, ונפש יקרה תשוד' (טש' ז, כו); שכלה... כסלה – לנעל. ותשובי ונוג' – ערהייך הוועש ב', ז.
ש' 13–16. ותלבּי ונוג' – ערהייך ירט' ב', ה. ולא אמרת ונוג' – איבוב לה, י.
ש' 17–20. מה אטולה ונוג' – יהו, טיא, ל. על טי ונוג' – ערהייך ישע, י, ג.

- ש' 21—22. וחטא תך וג' — עדחיכ ירמ' יiae א.
 ש' 23—24. שמעי בת גנו — תחל' מיה, יא. טרם יחתוך — שמ' ייב, לה.
 ש' 28—32. וככסי גנו — ירמ' ד', יה. ונאלו גנו — עדחיכ תחל' ק'ג, ה.
 וקומי גנו — איכה ב', יט.

פט.

תוכחה, נעהקה עי צ'ב מכ' פיב.
 ש' 8. ות עבדי גנו — העברי את אליהם אשר יקשיב גנו. ביום זה — כן
 הנהנו, ובכיצ' "ביום זהה", והלשון מגוננתה.

צ.

- שיר זה, כנראה מתכוון הוא תוכחה, ובאים בסופו דברים מעוניין עצמו וمتלוננותיו על אנשי זמנו. נמצאה בכיצ' לkıיה בכתה חסרים והשלמו כמה מקוטות מדעתנה.
 נדפסה עי בר' במונש'.
 שרה 1—2. [ינטרא על'] — כן השלמו עפי המשקל והחרוז, עדחיכ תחל' נז, ג
 יערב שיחי — שם ק'ה, לד. ואשר מך — כן הנהנו עפ' טיב יiae, ג
 ש' 4—5. וMbpsן גוחי — עדחיכ תחל' כ'ב, י. ועינוי מדרעה גנו —
 עדחיכ שם קטין, ח.
 ש' 6. ויביר מעבדי — עדחיכ איוב לד, כה. זרה ארחי — עדחיכ
 תחל' קל'ט, ג.
 ש' 7. לעל פשעי נשקר — עדחיכ איכה א', יד. [געק ד] — כן השלמו.
 כה עקד מזחי — כמו שקשרור אוורי; כלוי בחוק, "בחעקד" — כן הנהנו, ואצל
 בר' "בחעקד".
 ש' 10. קשה לעמוד על כוונות חרוו זה ועל ההוראות השונות של הפעל, החסלן.
 השני כאן כמה פעמים.
 ש' 11—12. נפל אשת — תחל' ניח, ט. מזורה הרשות — מש' א', יה.
 בשת עלומים גנו — עדחיכ ישע' נ'ה, ד. וחת אמר זך ל��חי — איוב יiae, ד.
 ש' 13. רע מכנ — רע מצדך ונכחתו. הסבותי פחוי — אני בעצמי היהתי
 הגורם לכשלוני ומוקשי.
 ש' 14. ואם תמות תחוי — נאמר חולין: "מה יעשה האדם וייה? ימת עצמו"
 ש' 15—16. ות לטש ע[עפ'ה] — כן השלמו לפי העניין והחרוז, עדחיכ
 ילטש עינוי (איוב טיא ט). לוזות גנו — עדחיכ מש' ד', כה.

- ש' 17. ועל א[ז]ן ק[ר] ש[ר]ט[ן] וגנו – כן השלטנו ערהי'כ שם ו, כ.
 ש' 19. [וְיַעֲמֹד נִי עָזֹת –] כן השלטנו ערהי'כ שם י'ח, וכן ונחר טפוחוי –
 ערהי'כ ירמ', ו, כט.
- ש' 20. [ב] ק[ר] ב[י] ח[יל] [ב] ב[ד] – כן השלטנו ותקותי האבד...
 נ' ח' – ערהי'כ איכה ג, ית.
- ש' 21. [וְהַנְּנוּ גַּנוּ וְגַנוּ –] כלוי איש ריב אני לאנשי זמני הקשה למצרים
 עם טשה וככשרים עם אברהם בן תרח. המוקף בבית זה השלטנו; ואולי ת', "והנני
 ציל", "וההני".
- ש' 22. [גְּנוּ יְוָת] – כן השלטנו. נ' מ' שלות – דומות זו לזו, ולבות גנו –
 הלבנות נפרדים זה מזה ואינם מתחברים יחד כשלג עם האש אשדר על הארץ.
- ש' 23. ואם צ'לם גנו – כלוי האפשר להשות את הנקלה לנכבד? צ'ל מ'
 מ' כ' – שופט' י'ח. כצלטן האחו' – אחד מנכורי דור (шиб' כיג, כח).
- ש' 24. כטו ט[ע]די ע[מ]ר[ט] – כן השלטנו עפי' עוזא י', לד (טלו'קי נשים
 נדירות). כ' אבירות הקרחי – אבירות שהיה בעדר קרת.
- ש' 25. [וְאַמ] יְהִי הַידָּד גַּנוּ – כלוי האם יהיה היד שישי בו יוד, שהוא
 קול קריאה של שטחה, כהדר אחד ממלי מדין (ברא', ל'ו, לה). אל דד – אחד
 מהתנכאים במחנה (כט' י'א, כט). כבל' דד השוח' – אחד טרעי אובי.
- ש' 26–27. שני הבתים לקו כחסר וקשה לתקן, ואנחנו השלטנו את המוקף
 עפי' דה הי' כ'ג, טז, ית.

צ'א.

- רשות ל„נשמה“ ליום א' של פסח, חתימה „שלטה“ (חסר ה') טרובע, ובראש
 בית ראשון ה' מרובע ובשני הנתים האחרונים שבע פעמים פ', ואולי האותיות ח'ס ה'ן
 ר'ח, ח'ג פסח“. נדפסה בקרובץ כתנהג ק'ק אורג'יל, לוורנו שנתה תרייב דף ה' עיב.
 החווים הראשונים של הבתים פוחחים בנשמה, וחותמים באחד מן הפעלים הנדרפים
 לטשעת שבת ותלה, שהפיא הפעל שליהם הוא אותן החותמות בראש הבית. ורשות
 לנשמת בזרה כזו יש עוד לרשבין בשחריות ליום ב' של ר'ה.
- שרה 1–3 נ' ש'ת גנו – שערו כה: „נשמת חוגני גנו תחנסקי“, כלוי הארדך.
 ה'צ'ת מוני גנו – לנעל, כלוי טבעת את המצרים המתוים אותו והצלה את המוני
 עם וישראל. ח' מ'ידי גנו – ישע' ס'ג, ז.
- ש' 4–6. ש' א'ופי ת' נ'ין – כנו לישראל, שהතינן (מצרים) שאף לבלעם,
 והטלאה, שאופי תנ'ין יסודה בירט' יה, ג' של' ח' גנו – תחל' כיה, כו.

ש' 7—9. ט קו ע—כינוי למצוירים. י כ א ב צ ד ו—עדח' ב ב' ל ג נ ה. ל ע ש ה...
ל מ כ ה ו ג נ י — ת ה ל י ק ל י ו, ד, ז.

ש' 12. טו צ י א ה ו ג נ י — ש מ ס' ח, ז.

ש' 14—15. פ ע ל ו ג נ י — ש מ מ' ד, ב. פ ע ל ת ל חו ס י מ ו ג נ י — ש מ ל י ר, ב.

צ ב.

קרובה לברכת טל ליום א' של פסח, טנין, חתימתו "שלטמ'", נדפס ב, חזוניים.
קוושטאנדרינה שנת שט"ה ובקרובען לו רוננו תרכיב דפ' ז.
ש' 1—4. ש זו פת ש מ ש ו ג נ י — כינוי לכנסת ישראל בגנות מצדים (עדח' ב
שח' ש א', ז). פ ת רו ס י מ — כינוי למצוירים (ירט' מ' ד, טו). ת נו ב ב ב — תרבה בולה.
ע מו ס י מ — כינוי לישראל (עדח' ב ישע' טו, ז). ט ג נ ו ג נ י — ת ה ל י ק ל י יה, לא. והסתמיך
הפייטן פסוק זה, שהתחלהו טנין, לברכת מגן.

צ ג.

כ נ י ל, ט ה ה ה, חתימתו "שלטמ'", נדפס שם.

שורה 1—4. גו י י ג נו — תי נו יותינ גו, ואולי צ'יל: "גְּנוּנִי רֵי מַן גָּגָג
צְבִינָנו — כְּנוּנִי לְאֵי וְעַדְהֵיכִים יְרֻטִּי נֵי, יְטִי). טו ב ל ב ל — כינוי להקביה (עדח' ב ת ה ל
קמ' ה, ט). ה ל א א ת ה ו ג נ י — ש מ פ' ה, ז. והוא מענינה של ברכת מהתמים.

צ ד.

קרובנה, סדר הטל, מיסוד עפי סדר א' מרכען, ב' ב זוגות בתים, וכשני הכתים
הஅחרוניות חתימתו "שלטמ' (כפול) הקטן". סדר טל זה הבני א' הוא כמתכנת סדרי הטל
ההנחות, ונרטמו בו ייב' אבות העולם (אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרון, יהושע, שמואל,
דוד, שלמה, אליהו, אליהו ועובדיה), ייב' חדרשי השנה, ייב' מоловות ויב' שבטי ישראל.
כל זוג של בתים חותם בטסוק מעניני הבתים. נדפסה בטקורות התנ'ל, ושם באה' לפנ' סדר
הטל עוד רשות, שהתחלה, "אשאלה טל טאים", אבל כנראה מסגנונה אינה לדרישין
אלא לפיטן אחר, שהוופיע על ט' הטל רשות משלאן.

שורה 1—4. ב ט ל ו ג נ י — באותו הטל האזכור בשמי ערבות, לברר וללבנן את
עוניותיהם של ישראל ולהיות את המתרם (חג'י יב), בו האמץ את עם ישראל הנושא
ברגלו שונאי כהדורש מתבן (ישע' ב'ה, ז), ובזכות האב, אברהם שלא חש את בנו
(ברא' ב'ב, יב) מן העקדה תאמצ את שכט ראותן למול טלה.

- ש' 5-8. בטל ברכה וגנו – בטל של ברכה ייעשו הגבוחים (כינוי לשטמים), להצטיח מעדני גרש גנוגהים (כינוי לשטש וירח, עשה'כ דברי ל'ג, יג-יד); מטנד שטם מטלא... ומטנד תבואה ש טש ומטנד גרש ירח ים). עם כתה ים – עם ישראל הכתמים ונכספים לך חביב בברכת יותן וגנו (ברא' כיא, כה).
- ש' 9-12. בטל גבורה – אולי יש בזה רמז לzechק שהוא מדת הגבורה, ושעון – תטוק. טס נגר צפונן – מבור צפוניות, כלו' מן הגלות. גביר געקד בטען – יzechק שנעקד בהר הטוריה מקום התקדש.
- ש' 13-16. בטל... רפס – דשן ונסק בטל את ניר השדה השוטט; ואולי רפס' הוא מן לשון ניר וחירשה בלשון ארמית, כלו' דשן והרוש. דלי וטרוד – כלוי עניי וטרוד, עדhic איכח א', ג. שה אובד – כינוי לישראל, עלה'כ תחל' קיט, קען, והפס' וגנו – השטעה קול דורו וגנו (שהיש' ה, ב).
- ש' 19. למטען הוחק וגנו – כלוי למטען יעקב שנחקרה דמותו בכיס האכבה. בנם – מטעות הדרוס, וצל' (בכיס),
- ש' 21-24. בטל ועד וגנו – זטן וחבר את הטישור והעקוב לאחדים (עדhic ישע' ט' ד); כלוי' ישר מסלה לנואלה ותחיה. ושפ' וגנו – עצמותיו של ישראל עילו מן הקברים כל' רקבון, בס' יון וסת' וגנו – החזון לטוער הנואלה תיעדר ותקבע בסיוון, לקים את דברי החזונה, וזהה שאരית וגנו (מיכ' ה, ו).
- ש' 25-28. בטל זרוי פ' וגנו – בטל המרווף ונטוף תשוקק את הארץ (יסודרי כינוי לארץ עשה'כ, נתה שטם ויזד ארץ' (ישע' מא, יט) ועוד בפה כתובים). זקו פ' וגנו – זקוף את "יונת אלם" (כינוי לישראל עשה'כ תחל' ניה א) הלכוודה בפה הgalות. למטען זך וגנו – בוכות משה שקבל את התורה. תזקק וגנו – תזרע ותעודד את יהודת כינוי אריה, שנאסר בו זינק מן הבשני (רב' לנ', כב).
- ש' 29-32. בטל חזג וגנו – בטל חזג (כלוי בטל השטמים), הצפון ונגנו לעתיד לבוא להחיות בו את המתים, תטהר כיהלום את החושיםך. ואולי יש לקרוא "הצפוני", וטרמו לאגדה, חול בטל אטרתי – זו רוח צפונית שמולחת את הזהבי (ביב' כה), והכוונה: לנטוך בטל של ברכה על רוח הצפון הפתוחה, שמשם הרעה. ל ע' לו'ס – דהHIGHיב לנ' גז' והשתמש בו באז' תי' לעילם לשם החזרוג, כי זרע השלו'ם – זכ' ח', יב.
- ש' 34-36. טרפס – עלים, מלח'כ "וכל טרפסי צמחה" (יחז' י'א ט). למטען טב' ס' וגנו – בוכות אהרן שעסוק במטס (בסדרו) העבודה בתקדש להקריב קרבן ומנה. תטל ל' – התסובך ותנן מל', "ויטל לנו" (נחי' י'ג, טו).
- ש' 37-40. בטל י' יש ע' וגנו – בטל התהיה יציאה כלוי' ישובו ויחיון, הלקוחים למota (עדhic מש' כה, יא) והנהרנים ביד שונאי ישראל. באב יעל צו וגנו –

- כלוי בחודש אב שהוא עכשו זמן אבל, ישמח העם שנאמר בו "וינטלם וינשאמ'" (ישע' ס"ג, ט), ותעל'נו — שם' ט"ז, יד.
- ש' 42—43. יוחילוֹן — תחא להם תקוה, כב' יר' ונו' — יהושע שנאמר בו "וילן ונו'" (יהושע ח', ט).
- ש' 45—48. חסיד קדרטונֶן — ערחה'ב, זכרותיו לך חסיד געריז'ך" (ירט' ב', ב). לט' שולח ונו' — שהיש ד', ג. פ' לח' — בן הכהנו, ובמקורה "פרח'", ל' יונה ונו' — תחל' ס'ה, יד, טו. לרדרת בטל קדרטונֶן — שם קל'ג' ג.
- ש' 49—51. בטל מרואה ונו' — בטל המטרה את הקיען יתעדן העם הטיחל לנאותו עדן ונו' (טוען מועד מועדים והצין דמי ז, כה). ע' ד' ז — בן הכהנו ובמקורה, טערז'ן.
- ט' עליה טלה — שטואל (ש'א ז, ט). ט' לה טגדן — בן הנגיד במקורה, ואם אין טושובש עליינו לומר שהפתין בנה פעיל מהשס מנדנות, בהשיבו את האותיות הנר' לשရשות והט' מן המשקל, אבל לפי דעת כל בעלי השרשים אותן אותיות השרש הן מנד והט' משקלית, ולפיכך יש לשער שהנקוד נשבחש וא'ל; טלה פג'ן, כליה רך וטתקוק (וואה, טלה חלב') האמור בש'א ז, ט) או טלה של מתנה וקרבן.
- ש' 53—56. לגוז אטונֶן — לאטוני ישראל. נובב' — הטרה. חבו'ש בטטונֶן — איזוב ט', יג. כלוי העם הבנוש בnalות. ט' ל'ותה' ירו'טונֶן — ישע' מ'ט, יא. נבלתי יקוטונֶן — שם ב'ו, יט.
- ש' 57—59. שנשנ' ונו' — אתה אלהים השוכן זבולוי, נדל והצמה את תכואות הספיח והשחים (ישע' ל'ז, ל). ס' ל'ל ונו' — דוד המטשור.
- ש' 62—64. עשה אות ונו' — תחל' פ'ו, ז. ערוב טוב'ב — שם קי'ט, קכ'ב. עט' נדב'ות ונו' — שם ק'ו, ג.
- ש' 65—67. בטל פ'ל'ג ונו' — בטל פלן אלהים הטלא מים ימנור (פעל מן מנה, כלוי יתתקף פרי עץ חרר המאונר בארכעה מינימ'. פ' ר' ש ונו' — שלמה (מ'א ח', נד').
- ש' 70—72. צנומ'ם — ישראל המכושים מצורות הנלוות. ר' ענן כברוש — הושי' יד, ט; נ'א: רעננים'. צ'ב'א עט' ש'ב'ן ונו' — את צנא עט' תשכן כטראש, כמו ביטים קדרטונים, בארץ צבי ארץ דגן ונו' (דרכ' ל'ג' כה).
- ש' 73—75. בטל קצ'וּן ונו' — קשר, כלוי היל, בשפע מל' על קצ'וּן צפון, רבת תעשר — תחל' ס'ה, י. ק'ג' ונו' — אליו שקנאנ' לאלהיו ואת התועים אחורי הבעל הדריך בדרך אמת.
- ש' 78—80. אספ'י קי'ז ובצ'יר — טיכה ז, א. ר'עו'ף ונו' — רעוף טל ולא להעציר את ירידתו. ולב' העצ'יר — בן הכהנו ובמקורה, ולב' להצעיר'; במת' תכה'יט: "ולא להצעיר". בעב ט'ל ונו' — ישע' י'ח, יד.

- שי 81—83. בטל שפע ונוי — כלו' בשפע טל חסוף ותכלת את השרב.
שנים ונוי — אליעש שואן לאסף פי שנים ברוח אלהו (ט'ב, ב', ט).
- שי 85—88. נצב כושאל — העם העומד בחפלת כדל שואל. תשובת רחמתנו — מיכה ז' יט. תביא לציון גואל — עדה'ב ישע' יט, כ. תהיה בטל ונוי — הוועך ייד', ג.
- שי 89—91. לשלאל ויטין — כלו' תתקיים השבועה לקביע הנוצצים בכל רוחות העולם. קע' חיטין — דני יב', ג. מליצים מצר הטמיין — עובדיה שהחביא את נביי האמת פפני אהאב.
- שי 95—96. טפול נתון לשבח — חבר וקרב אליך את ישראל הנתון לשבח ולחרטה. יערף ונוי — דבי' לב', ב.

צ'ה.

מי כטוכה נלבשת וחוזהיהם של פסח), חתימתו, שלמה בר יהודה, נדפס בשח'ש ע' נ'ר, ומתכוונתם של רוב פיווי, מי כטוך' המטולים הוא לספר גבורות ה' ועווזו מזטן ברייתם העולם (ופעמים גם בהכללה קצת עניינים של מעשי בראשות ומעשה מרכבה) עד זפן קריעת ים סוף, שאו שרוא משה ובני ישראל, ט' בטרכ'. כל בית הוא טרוכע צלעות, לשלהם חרואה אחת בסופם והסוגר הוא אחד מפסוקי המקרא שמשמעותם במלחה אחת קבועה לכל סופי הבתים. וכך נוכן בשיר קייב' של הלל) כל סוגר חותם במלחה, קדרש' (רש'ג').

שי 1—4. ארקיים תקע — כלו' יסיד את הארץ על מכוניה. ניצוץ בקע — ברא את הארץ, עדה'ב ישע' נ'ח, ה. והלשונות רקה, תקע, בקע' ביחס אל הבריאה דומה לשונו של רשבע' בכתור מלכותו; וקרא אל האין ונבקע, ואל הייש ונתקע, ואל העולם ונבקע. אלו מלבבי בקדש — תhalb', סיה, כה. לסת רקייע — האחיז' וחוק את הרקיע, התקיע — נעע. ה שתחו ונווי — שם ב'ט, ב. ומוסב על המאורות שזריחתם ושקייתם היא, לפני מליצת רשבע' בכתה משוריין, הודיע'ה והשתחויה לבוראות. ותכלת, השתחוו, כאן באה בעבר להוראת הוה חמדי ולא בצווי כתו' שהוא בכתוב.

שי 6—10. וביום השבי ע' ינוי — שם' ייב, טו. נטרד — כינוי לאדרה'ר על שם תאותו (עדיה'ב, לתאה' יבקש נסרד', מש' י'ח, א); כלו' האדם הוסת עי הנחש. נטרד — נתנרש. ואת אשר חטא ונוי — וקי' ה', טו. בונד — כינוי לקיין, עדה'ב, אח' בנדוד (איוב ז', טו). נזעך — התנפל על אחיו בקהל צעקה. לשום מזעך — עדה'ב תhalb', סיון, יאנ; כלו' לרצוח. וטועקה' ת', מועקה' לשם התרות. ונשמע קולו ונוי — שם' כ'ח, להן; כלו' קול הדם הגע לשטמים.

ש' 11–14. ר' ע. ים – בניו לדoor המבול עשהיכם; כי רבבה רעת הארץ (ברא' י' ח). פ' ש' ח – טלה"ב, ווישחני" (איבת ג' יד). רט' ים ה' ש' ח – בניו לדoor הפלגה, שרטם לבם נגד בוראמ ובניו טנדל גבוחה, והוא עודהיכ ישע' כיה, יב. א' ית' ז – בניו לאברהם לפי דרשת חוליל על הכתוב, איתן האורה". נט' ש' ח – לכחן לה, וטוסד על אנדרת חוליל בכתה מקומות. שם' ז' וגנו' – שט' לא, כה. יט' יג' י' ד' ה – אברהם שלח (ואלו ציל': חדה) והרים את ימינו להקריב את יצחק לעוללה רוח ניחוח לה, כסמי קטרת; ובן נטשל יצחק באגדת חוליל לקטרת. בניו, אישכל הכהר, גלבוניה עי' להלן (כשיד קייז', ש' 25, 43). י' חדו' וגנו' – בניו ייחדו נפדה על ידי היובל (היא האיל שנאחו בסבך), בצח' אתו וגנו' – ויק' ב"א ב'א.

ש' 15–18. הק' ז' ס' ח' ס – כן הוא בנוסחת אחרת, ורשותו נהדק לבריש על "הק' ש"היה טחים עד יעקב והוא היה הראשון שאזכיר לנויתו לבניו, כמו שנאמר: "האספו ואנידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" (ברא' מ"ט, א); אבל רשותם בעצמו מביא נסח שני, הבהיר נסתם, וינה פירוש שדבוניה לבאר רוחנית, נל נעלם ומעין החתום של החכמה העולינה, ודוגמת כל ההרווזה מפש מובא עי' הניל מתוך, ט' כתובה" אחר של רשביג (ויאינו בקובצנוי); "מעין חכמה נסתם, עד כי נולד איש תם, בכיסא כבוד נתחסם; ואין ספק אכןו שההשור רמו העין הזה בטקירותו; וירא והנה באדר בשדתה... ונגל את האבן מעל פ' הבהיר (ברא' כ"ט, ז), והוא קרוב לאמתה. ואולי גם נסח הק' משוכבש מצלת, הגלי, עדרהיכ, נל נעלם מעין חתום" (שה"ש ד', יט). בכם יה' נחתם – עד אנרת חוליל שדרות האדם החוקקה בכיסא הכהיר היא דמות דיווקנו של יעקב. פ' ח' ו' וגנו' – שט' כ"ה, לו. וט' ע' ו' וגנו' – ומעט הוסר ורחק מארציו לדור ולהתנודר בארץ נבריה, נתבשד שיצאו מטנו שנים עשר שבטים. לד' אור – ניא: לגורו. ש' ו' מ' ר' ו' וגנו' – בפט' ג', כת. ויטודו בדרשת חוליל שבדורך במלון בית-ישראל נתבשד שעתיד להעמיד י' יב שבטים.

ש' 19–22. דחווי חנס – בני ישראל שעשו נדהים בהנס (במטקרים). ברחמי י' – ניא: בנים', והוא לנעלם עם הריטמו נס'. ו' קר' א' ו' וגנו' – ישע' ס'יב, יב. ה' גנו' ה' ט' ו' וגנו' – דברו המוני העם, בהציף עליהם מי שאון של ים סוף, דברי השיר, מי כמושה, והכינוי מיב של, התניינ' ו"שאנני" אינן אלא לשם ההרווז, בדרך הփיטן בכתה מקומות, והדבוניה: המוניים וושאוניים; ואולי הוא עד חמונת הרבים העתיקה שבמקרא (כמו, הלווע' וכדורמה). ב' ה' צ' י' פ' ט' י' ש' א' ז' – ניא: בחצלי מוני, כל'ו' כשהחטב ע' בטחולות ים את אובי הטעונים אותו. ורט' יונן טליה זו מביא רשות מתק' שיר רשביג, נשמת חונגי ח' המצוות (למעלה פ'וט' צ'א, ש' 2): חסן יה' הצלת הטעוני והצללת מוני. ט' י' כ' מובח – שט' ט'ז, יא.

מי ב��ן (ליום ז' של פסח), חתמוו, "שלמה" ואחר' א'ב ולבסוף, "אי שלמה", נדרסם בישח'ש ע' לאי ט' – 25 ובישע'ש – 46. הרכה מן היפיטנים שלאחר רישכ'ג העשו "מי ב��ן" כתובותיהם והשגורתי בכתבם מטליותיהם. כל צלעות החירויות בנויות

ש' 1-8. שָׁוֹמֵן—שְׂאַלְמָנָה; פִּזְבָּחָה. יְקֻנְתִּים—בְּנֵי הַקּוֹם. נְוֹצֶר הַאֲדָם—אֲיוֹב ז' כ. לְבוּשׁ בְּעֵזֶן אֲדָקָות — בְּלָלוּ מְשַׁחַט מְתַת הַצְּרָק וְהַחֲמִים לְמִרְתַּת הַעֲנוֹנוֹת. יְדָעָה — תְּרוּמָה צְמָה; יְתָ. פְּנַשְׁלָה וְנוּנוּ — שֵׁם סְמִינָה וְיְוֹצֵר וְנוּנוּ —

וע"י תכל"י, י"ג, נ"ב נבישר אאל' וב' אדם – י"ט ר' נ"ג, כ'.
 ש' 10-12. אלייך אישים ונו – ט"ז, ח', ד. שלשים ושתיים
 נתיבות – דן בפ' סדרת הנקודות שנכתבות כסדר יצירתי. אמרות ארבעות
 קצובות – ג"א: אמרות סדרות קצובות" וכשה"ש: אמרות אטרות כתובות, וכל
 זה מופץ על צורה זו ישרה: "חקון חמוץ צרען" או לשי' נ"א: "חקון חמוץ צרען".

ש' 13-16. נז' ז' — אז שפְּרִיאָה אוֹתַהֲבָתָה, הֵיא תְּהֻרָה, שְׁבִרָה קְדָם
בְּרִיאָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְזֶה אָז כֵּן שְׁבָרָה וְזֶה לְקַשְׁוֹר בָּו אֲרַבְעַ חֽוֹת שְׁבִרְלִיהָן עַוְמָדָה בְּמִשְׁוֹרָה,
כָּלְבָה וְלִבְבָה, עַזְבָה וְלִבְבָה אֲרַבְעַ חֽוֹת-בְּטָחָה; «חִוּת אֲרַבְעָה» נִשְׁר אַרְבָּה —
שְׁטוֹ «חִוּת נִשְׁרָה» וְדִשְׁרָה וְלִבְבָה — שְׁטוֹ שְׁטוֹ, דָק וְצַבָּאִיו וְנוּי — אַחֲרָם בְּרָא אֶת
הַשְּׁטוֹמָם הַמְּבָרָךְ דָּדוֹק (יִשְׁעָה, כ), כְּסָה וְצַבָּאִיהם. נְלָגֵל עַגְלָה וְנוּי-מְסִיאָה, לְאָהָרָן וְצַבָּא —
אוֹת הַמְּבָרָךְ, בְּטָחָה; «צַבָּאִי» וּבְשָׁחָשָׁה; «מְלָאָכָיו», וְהַאֲרָעָה נִתְןָן וְנוּי-תְּהִירָה קְפָתָה, טָן
ש' 17-20. חַצִּיר — כְּה בְּצִיר וְשָׁעַמְשָׁה, וּבְשָׁהָשָׁה חַפְרָה — הַפְּרִיאָה — הַפְּרִיאָה

והצעתו, בבריטם של מלחמות – עוזר איזוב ליטא, וזה עשה פרוי – בראי א, יב.
ועש בנו – חיל – קהן, זה, ותמלא הארץ – בשיחות, "אדיזו", חתום חכנית –
עדחוג יחו, זמ, זט, זט, זאת את האגד שஹוא חותם תבונת של בני העולם, וכן דרישו
חויל את השם היל על הארץ, ויבגד אל חיים וננו – בראי א, כט.

ש' 21-24. גודו - רשות מנהה "בבון" ערך ישע ס"א. גנת יסודו
ן העדר, הרומו דפי שיטות הצלבומיות של רשבג ליסיד, כלו לחומר העלון הראשוני,
וישם שם נט' - נט' ב-ה. חנוך נט' לאקצת מלחה טלה - טר ותך, והפהיר -
הפעיל ה' פעל, ויסודה באגדת חז"ל שקדם תקומה את חוה נברה. ויביא אח ונו -
שם שא' 22.

יש' 25-28. ט חזר ונח' – בית זה, שהוא בעל דאות ט' או נסח שני לו, הפה בשחש', ונכח א נאצר "ח'", כי "טחים" והוא בעל הדאות ח'. כי זה וזה – קהלה ים, ים

טוב טומו הַפָּר — האדם הפיר עצתו ומצותו של אלהים; ואולי טומו מוסף על האדם, שהפיר עצת שכלו ויצרו הטוב. וינגר ש וני — ברא' ג', כה.

ש' 29—32. יהיר — בניו לקין על גנותו וקנאותו. נטאם ערכו — מערכת קרבנו נמאסה בעיני אלהים, ויקם אל וני — עדת' ב' ברא' ד', ח. ויבכו—ת' "ויכחו" (שיב' יא, ז). וכל ב שדר וני — עדת' ב' ברא' ז, יב. ויאטר ה' וני — שם ז, ז. כל ה דור צוחן — האלהים כליה את דור המבול שהבאיש בחטאנו, וצוחן' שה' מון השם "צחנה", ונגה ט צ א וני — שם שם, ח. בעינוי וני — מש' ג', ד.

ש' 33—36. עלייזם — בניו לדוד הפלגה, שהיה עליי גנוה בנגד הקביה. לב צר טעוז — בשעה'ש: "לבנות חותמה". וירד ה' וני — ברא' יא, ה. מנדל עוז — כיה בשעה'ש, ובשה'ש: "מעוז", ובטי'א: "וועס". שפת עם העסיל — שפת דור הפלגה שהעסיל לעלה. עינוי וני — ישע' ב', יא.

ש' 37—40. נגה וני — אברהם כהוא איתן האורייל לפני האגדה ביב ט' ז וזה ונחר אוורו וכדרשת רזיל' שם על החתום, ט' העיר מזוחה). והווא בן שלש — בדרשת חזיל' (נדרכ' לב') שאברהם בן כי שנה כבר הכיר את בוראו ונחר במצוותו. ויחכ' ב' וני — מ'א ה', יא. סטן וני — בשעת עקידת ברין קרבן, ועל זה שבחו אלהים: יספית וני (תחל' טיה, ס' ופסוק זה נדרש באגדה על אברהם (ביד לט').

ש' 41—44. עבר וני — זה יעקב, עדת' ב' ברא' ל', יא. תם וני — שם כ', ה, כא. ובירדו דגליים — כלוי' מהנות השבטים. ובכית' זה כמעט כצורתו השתמש הפיטן ר' לוי אל-תבאן ב'ט' כטוכה' שלה, ושם נאמר, בשנים עשר אצילים' ת', ובירדו דגליים. נגד בני אדם — תחל' ל', יא, כ. פרצו וני — כלוי' פרצו לרוב הארץ מצרום. ובני טופ' וני — המצריים גרוו עליהם גוריות לאבדם. לאבל ענויים וני — מש' ל', יד.

ש' 46—50. צעקו וני — עדת' ב' תחל' ק'יח', ד. הבה לנו וני — שם ס', יג. ר' שע'ים — בט'א: "רשע", אך פדה וני — במי' י'ח, טו; ובכור בניו לישראל עיש', בני בכורי ישראל' (שם' ד', כב). תל אך פניyo — כיה בשעה'ש, עדת' ב' ישע' ס'ג, ט, ובשה'ש: "לפנינו", וזה איש מ' ש ה' וני — במי' י'ב, ג.

ש' 51—58. שדי חזק וני — כ'ה בשעה'ש, ובשה'ש בית זה והבית שלטמה (ש' 61) באים מחולפים. لماذا תשטע וני — شيئا' כ'ה, י. תניין — בניו לפרטעה,夷ש' הכתוב ישע' כ', א. ודברי משה הם. איש'ה חכמי'ך — שם י'ט, יב. וחדר שים וני — שם מ'ה, י. ובדרך וני — ברא' כ', מה. לב שדר וני — ישע' ס'א, א. נורא וני — תחל' סי', ה. ורוכע וני — מותח את אהלו, כלוי' את השטמים, מלכוש אוֹנוֹ, שאול ואברון וני — מש' ט', א.

ש' 59—62. י' קוטו — כיה בכ'י, ובשה"ש ושעה"ש, עדרה"ב ישע' ט'ג, יג.
 בשעה"ש בסופי הצלעות ת' ו' כינוי ז' בא ז' כינוי נ' ומזה מדבר אל פרעה בlien כנהוג
 לפקרים במליצה, החוברים — החרטומים. קד קדר עוזך — ירמ' ב', טג. אשר
 יעשה וגוי — ויק' ייח'ה, שני רשייעים אשברה — עדה"ב תhalb' נ' ח. ויספטוי
 וגוי — עדה"ב ויק' כ'ג' ייח'. אוטם — בשעה"ש: אתחסם, כי לי וגוי — תhalb' ק'ח', ג'.
 ש' 63—68. אל את ר' וגוי — אל תאטר גנאוחן דרךך "לי יאורי ייח' כ'ט', ג'.
 שלח בני בכוורו — עדה"ב שמי ד', כב. ועוד רשות את החרוויים: שלח בני
 בכוורו, אל אמר לי יאורי נראית נכונה, ויעלה יפה הפסוק הסוגר, כי לה' וגוי
 וכ' ט' א), כלו אל תעשה עצמן אלהות באמרך, לי יאורי, כי עני האדם נשואות
 אל ה' לבדו ולא לבוד כטוך. תת פדיום — לישראאל. נבראו — בט"יא; גראוי,
 למ' היום וגוי — דבר' ד', לב. יודו וגוי — תhalb' ק'ז', ח.

צ'ג.

טי בטוכה, חתימתו "שלטה", נדפס בשעה"ש ע' סיג' וגנטשיך — 76.
 ש' 1—2. מודroid וטעל'ה — עדה"ב ישא, ב' ג' חסדייך הפלת — תhalb' יז', ג'
 גורא וגוי — שם' ט'ג, יא.
 ש' 3—6. יידידים — בני ישראל (מנח' נג'). העת — בעת. לודדים
 וצדדים — כינוי למצוירים אצל קצת פיטנים ע"ש הכתובים בראי', יג; שם' ייח', יא.
 ואופני וגוי — עדה"ב שם' י"ה, כה. תhalb' תנו וגוי — תhalb' קמ"ט, א. נושא וגוי —
 עדה"ב שם צ'ג ג' וינחם וגוי — עדה"ב שם קיא, ל. ואת אויביהם וגוי —
 שם ע"ח, נג.
 ש' 7—10. מרכבות וגוי — עדה"ב שם' ט'ג, ד' במקולתו — כן הגיה רשאי'
 והוא זכר מצולחה לשם החרווי, ובכ'': "במצולחו", ואולי הוא הנכון. נוער וגוי —
 נחום א', ד. לchnה וגוי — תhalb' ק'ב, יד. כי ימלך וגוי — שם' ט'ג, ית.

צ'ה.

רשות (לשבועות), חתימתה, שלמה חזק ואטען. נדפסה בשוו"ט ס' קיא.
 שורה 1—4. בטעוני — תי, בטעוניים לשם החרווי, כלו בשמות. בס' א' נכי
 וגוי — כאשר נאם (דבר) "אנכי ה'", (שם' כ' ב). דברו וגוי — בשם עית את הדבר
 נטעץ יצאה נפשי. ב ש' ע' תי — עיד, נטעטו ענק' (ישע' ל', יט).
 ש' 5—10. מנפת צופו — זו התורה המשולת לנפת צוף (תhalb' יט, יא).
 לאשר ישנו וגוי — עדה"ב דבר' כ'ט, יד. יום נם וגוי — ביום אשר דבר לפני מתן

תורה "היו נכוּנִים" (שם, יט, יא). לנוי וגוי – אלו ישראל (ישע' כ"ה, ב). על הראל – בן הכהן, והוא כינוי להר שני עפי' המתוים שם' ג/ א ויה' טיג, טו; ובמקור בטעות "ישראל", שנשתרכב מסוף החזן האחדרן. יקוח לא – זה משה, עפי' דרשת חולל על הכתוב נדהיא ד/ ית.

צט.

אוחרות לשבעות, מוסדות על תרי"ג מצוות לפוי שיטת בעל הלכות גדרות, ובهن שני חלקים: הראשון כולל רט"ח מצוות עשה, התימתו בראשו, שלמה בן יהודא; והשני כולל שס"ה מצוות לא", וחתייתו בראש ד' הבטים הראשונים, "בכין" שהיה "שלמה" בא"ת ב"ש. האזהרות האלה הן הן המפורשות בזאת ונפסטו פעמים אין מספר בנוסחאות שונות ומשונות אלה שלאלה שנוי גדרו, הן בפניהם הלשון ובמשקל, והן בסדור המוקדם והמאחד של הבטים, וביחור של הצלעות הסגורות. וכבר עבד על זה מסדר מה' באhurstו לראש האזהרות ואמר שם: ר' משה קפח ומדקדקים אחרים שכאו אחוריו שמו השיר הזה במנין ודמיון השירים השקולם, היינו שככל דלה מדרתיו, גם הסונר שלו הוא מהבר מיתד ואربع תנוועות. ואולם אני לא יכול דעתך לא מצאתי שקל זה נטשך רק לשני הבטים הראשונים. ואלו באננו למונת שקל זה בכל השיר היינו צריבין להטעות את כל הנוסחאות, או שנאמר שרבים מדרושים הנעים צריך לאמרם בחבלעה, ורקם מהנחים צריך להניע אותן, ולא הנהנו מקום לкриאה המודתקת. ואני הנחתי השיר על מתבנתו, והרוצה להטעות הנוסחאות יטעה".

ביסודות של האזהרות בספר זה הונחו הנוסחאות של מהקר' נח' עתיק, מה' היב ע' קל'א, מה' האיל, אזה' ליוורנו הוץ' מיוחדת שנת תק'ט, זה' לדשב'ץ הוץ' מיוחדת למבוגן שנת תריה'ה. כל הנוסחה אלה אף הן משונות זו מזו ואין אחת דומה לחברתה, באחת מהן (במה'ר) נשمر המשקל בדוק רב, שלא לתר ולחדר אפלו שוו' אחד, והוא כנראה טאותה הנוסחה, שכן אליתן מסדר מה' באhurstו האיל; מה שאין בין האזהרות שאין בהן הקפהה על השנאים, תחת זה סגנון לשונן נוח וקל ביותר. ואני בידינו להזכיר חפסנו מדה בינהית ובקבענו את הנוסח עפ'. כל אותן התקורות יחד לפי אומד הדעת. וקרוב לאמת שההיפטן התכוון אמנים למשקל יתר וריה', אלא שלא הקפיד ביוור על שואים נעים יתרים בתוקן הצלעות, וביחור במקומות שנסמך על לשון הכתוב, אבל עם זה נזהר בשוא של היהוד בראשי הצלעות שלא להחסירו. בפירושנו הלכנו בעקבות פירושו היקר של הרשב'ץ בספרו זה'ר'.

וש להעיר, שלא כל המצוות הנוכחות באזהרות הן הן המניין, כי יש מהן שלא נכתבו אלא לשם תקון השיר בלבד ולפי צרכי הח្បוג, ובכלל לא דקדקו בעלי האזהרות במניין, לפי שטשורורים הם ולא בעלי הוראה.

מלבד אזהרות אלה כתוב הרשבג' בילדותו עוד אזהרות (שנקראו, "אזהרות ראשונות") רק למצוות עשה בלבד, ואנחנו שפטנו להן מקום בסוף הספר. ע"ש ובהערותינו עליהן. שורה 1—4. הפסיק בכוואו למונת את המצוות מקדים וմדבר אל לבנו, שיהיא זהה טад במשמעותו ובבריו פיזיו והוא גענה ונכנע לפני אליהם, שלא יטעה במניין המצוות ולא יוכל לאירוע או להסיפה. וזה א' יס' לח' וג' — הפסיק מחרפלל שם יטעה במניין אלהים לולו אלהים על אשטחון. לה בין' נט' הרבים — עד'ה'כ' יש' ל'ב', ד.

ש' 5—8. תושוות — מצוות התורה. תלפיות — ראשי טנדיים גנובים שעשו לישר מרווח את העוברים ולהוראות להם את הדרך הישראל לעיר; וכן המצוות המנויות בחדריהם שקולים נעימות הן לזכרון, ומתחוק שמנברות נשמרו. לא שר העוברים — ציל, ומילאה בו נמצאת גם כח'א בשיר כ'ג, ש' 122: אשר בו עוברים אֲשֶׁר; ניאו, לישרי; וכמהדר: לאשר העברים. בדת מעוז ומחסה — בדת אליהם שהוא טעו ומחסה. ועל פשעי וג' — הTEMPלה נסתרים יכשה על פשעי, והקבלת ההפסדים לצחות המלצה. ועל פשעי יכשה — עד'ה'כ' מש' י', יב.

ש' 9—16. שטונה וארבעים וג' — רמייה מצוות עשה כמספר אכרי האדם. תקוועים — כ'ה במח'ד; ובשאר נוסח: "גטוועים". כט'ו טסמרות נטוועים — עד'ה'כ' קחל' י'ב, יא. כט'ו מסמרות — כ'ה באזהרות ליוורנו שנת תק'ם, ובשאר הנוסח: "כטסמרות". נטוועים — כ'ה במח'ד; ניאו: חוקיים; עוד נ'א: "כטסמרות נקייעים". בטספֶר — נ'א: "כטספר". ויחדו הטעו וג' — מנין המצוות רמו בעשרה הדברים, שטספֶר אותן עד, אשר לרעך' עללה תרי'ג, ושבע האותיות של "אשר לרעך' הן לדרכי הקידוניות רמו לו' מצוות בני נח; וכבר נמצאו כמה מן החכמים שהוציאו את כל פרוטי תרי'ג מצוות מכלותיהם של עשרת הדברות. בתוֹך' וג' — ניאו: "בעשר" (או, "לעשרה") הדברים. אשר התוֹך' וג' — רמו בקיי האותיות של התיבות, שכן: שונות כמספר המצוות; ואולי, יש לנתק: "קתוו", התוֹך' — תחלה, ע'ת, ט'א; והתווות" היא מקורו. בתבוחת — נ'א: "באותות". נשחותות — עד' מש' כ'א, טו. והטושיעך והטודיעך — כנו לאליהם מושיע ישראל וטודיעו תורה ומצוות. עד'י — נ'א: "עד", אשר לרעך' — במח'ר: של רעך' נחתם — נ'א: בחתם; עוד נ'א: פתרם.

ש' 17—21. והרעים וג' — הכוונה לקולות וברקים כמעמד הר סיני. אל דעות — שא' ב', ג. זענות — במח'ר: זיעות. טק פע וג' — שה'ש ב', ה; והכוונה לדיעת הרים בשעת מתן תורה. על גבעות — במח'ר: בגבעות. ועת קרא... נשות לפגרים — מיסוד על הכתובים (שם' כ', יה. יט) ועל אנדרות הזיל בענין זה. שיצאה נשמתם מפחד בשעת מתן תורה והקב'ה הוריד עליהםTEL של תחיה והחיה אותם. ברטט — נ'א: ברוחת. טל אידי'ו — במח'א: לפידיו).

ש' 23—28. אני הוציאתיך —, א נכי ה', אליהיך אשר הוציאתיך" (שם' כ, ב); ולידך היה מניין המצוות. ב דרכיו מישרים — ב מה' א : ב דרכי הישרים. ל' חד אל איום וגוי — קריית שמע' (דב' ז, ד). שחי פעם ים — ב מה' ב : חסר, שתי' גונך, פֶּעַטִּים, ת', פֶּעַטִּים, לשח'ם. פ' יום — ב מה' ב : כל יום, לה תפלל וגוי — מצוות תפלה סמוכה חזיל על הכתוב; ולבדו בכלל לבבכם (דב' ייא, יט) שנזכר בבית הסטמן. ולא חב ב לב וגוי —, לאחבה את ה' אלהיכם לילכת בכל דרכיו ולדרכה בר' שם שם, ככ). ולתתזך — ב מה' ב : להטנה; פעם ים — טל' פעמי רגלים; ניא: הליוכת).

ש' 29—32. לך ש תעצומו —, ונקרשתי בתוך בני ישראל (ויק' כ, ב, לט); כלו' קדוש השם. ל יראה טזעמו —, את ה' אליהיך תירא' (דב' ו, יט). לה הש בע ב שמו וגוי — שם. לצדך דיננו —, בצדך השפט עמיהך (ויק' יט, טו). ולרדף צדקתו — צדק צדק תרדף (דב' ט"א, כ). ול שטור דתחו וגוי —, לשטור ולעשות את כל מצוותיו (שם כ'ה, א). מאמריהם —مامרי התורה.

ש' 33—36. דבריו וגוי —, והיו הדברים... על לבך... ודברת בם (שם ז, ז). ובתבם וגוי —, וכתבתם על מזוות ביתך ובשעריך (שם שם, ט). וכתבתם — בזה'ך; וכתבתם. ושננתם גוי —, ושננתם לבניך (שם שם, ז). זה ברבות וגוי —, תחבר ותגמור בכל יום טאה ברבות, והיא מצוה דרבנן. ומתאו רמזו זהה בכתוב (שם י, יב); מה (= מה) ה' אליהיך שואל מעטך (מנח' טג), ויש במצוות המצוות, ובניהם גם בעל היג, שמנכיסין למניין תריינ' גם מצווה דרבנן; ובזה'ך: ומברכותת תצמיד קאות הנגמרים. למטה — ב מה' א : ב מה' א).

ש' 37—40. בכור וגוי — שם יג. יג. ולטוטפותה תעדה —, והיה לאות על ירכה ולטוטפות בין עינייך" (שם שם, טו). ובבגוני תרדח —, לעולם בהם תעבורו (ויק' כ'ה, טו). ותטול בبشرיהם — "וביום השטני יטול בשער ערלו" (שם יב, ג); ותטול — נ' א : וחתול. פדה פטר החטור — שם יג, יג; נ' א : ותפדה פטר החטורי. והשבת תשר — דב' ה, יב. והחל לתרנמר וגוי — קריית החל ביטים קבועים היא מדים, ובעל ה' ג' מנה אותה במניין המצוות; ביטים — נ' א : ליטים).

ש' 41—44. ועל כנפי גוי — דב' כ'ב, יב. וחלואה דל — שם כ'ב, כד. ופיס בדרירים — אם אין לך כסף תפיס אותו בדבירים, והוא בכלל "ואהבת לרעך כמוך" ואינה מן המנין; בזה'ך, תפיס בדבירים, ומוסב על, וודך". קבע ברכת גוי —, ואכלת ושבעת וברכתך" (דב' ח, ט). באט ובחפשו נון — בין לך פנאך ובין אין לך, והוא דרך מיליצה להשלם את החזרות. ולא תמצא גוי —, ועניתם את נפשותיכם' (ויק' ט' א; לא); כלו' עי עני יהיב לא ימצאך רוזן.

ש' 45—48. עבות וגו' — דבר כה, יג. והגוזל תשב — ויק' ה', כב; נ' א': והגולה. ענו — נגע להדרו ולכבודו. לשלבו — עפ"י דרשת חז"ל: "זקן — זה שקנה חכמה, ותקום טפנינו וגו' — שם יט, לב; במחירות: "בפנים נהדרים".

ש' 49—52. ותלמד ותלמד הוא כפל המצווה בש' 35. ותורין כבר — שם כה, יב; נ' א': תכבד, ותשיב כל אובד — דבר כב, אי, ג; נ' א': כל אובד, ותקריש פבקרים — "קדש לי כל בכורו" (שם, יג); נ' א': "מבקרים"; ועוד נ' א': הבכורים. ותדלים רחם — מצות הצדקה נכפלה עי הפטין כמה פעמים ואינה אלא מצוה אחת; בזה'ך: "תרחם", ותחולים שיחם וגו' — אלו מצות בדור חולים ונחום אבלים, שנשפטנו על הכתובים בדרשת חז'ל (ב' מ' ל': סוטה יד). שיחם — שהשיטהiosa לחולים; בוהירות, והאבלים תנחים וחולמים תשיחם; ותකבר גנזדים — הרוני מלכות ושאר מותים; כי קבר תקברני" (רב' כיא, כב).

ש' 53—56. ולפתוח וגו' — "פתחה תחתה... נתון תמן לו" (שם ט' א, ח, ט); לחת' — נ' א': ולחת'. יחתה — ע' ש, מתחת דלים רישפ' (טש' י', טז); ובמהדר: מתחת', ואולי יש להגיה: מתחת'. ולשميد וגו' — "תמה את זכר עמלך" (רב' כ' ה, יט); ולשמיד' ח', להשמד' וכן בישע' פיג. לא. לבער מהמצת — "תשביתו שאור מתחיכם" (שם יב, טז). לבלה נחרצת — עדחיב ישע' י', כ' ג; נ' א': בכליה, ולשרוף טفالצ וגו' — דבר יב, ב; ג; ועי' מיא טיה, יג.

ש' 57—60. לungan يوم מנוחה — מדברי קבלה: "וקראת לשבת ענן" (ישע' נ' ה, יג), ואני מן המניין; וכמהיר: يوم נוחה. ולחב ולשתחה — מצות חנינה, הייא הקربת שלטי חנינה: שלש רגילים חган" (שם' כ' ג, יד), ומצות שמחת החנינה, ושמחה בחגך" (רב' ט' א, יד); ולשמחה" הוא טהור, כמו בשופי טיא, לנו, ולא הובב הנגידים — דבר' י', יט. ושמחה — במח'ך: "צדקה דלא", כספי יד וכמסות — מהה'כ, מצה נדכת ייך" (רב' ט' א, ס). ומשאות וגו' — פריקה וטעינה: עזב צעב עמו" (שם' כ' ג, ה); "הקס תקים עמו" (רב' כב, ד).

ש' 61—64. ותלמוד שעשו ים וגו' — הتورה הקדושה, שעשועים (טש' ח, ל) תחדור ותנעימים, כל' כתוב סית נאה או שתלודד אותה בנעימתה; ותלמוד' — נצל' ובפנים בטעות: "תלמוד"; וכמהר מנוקד: "ותלמוד"; ויש קוראין: ותלמיד וגו', כל' יהיו בכוד תלמיד חביב עלך, והוא מכלל אהבת רעים ואני מה המניין; ואולי הכוונה למצוות וחרות פנוי זקן" לפי דרשת חז'ל: זה שקנה חכמה. ותובחת רעים — הוכחה תוכיה את עמיתהך" (ויק' יט, יט); במח'ך: "והוכחה", ובזה'ך: "והוכחה". ואהבת החברים — אהבת לרעך כמוך" (שם שם, יח). ותמה וענוה — תמים תהיה עם ה' אלהיך" (רב' י' ה, יט); "וענוה" היא לדעת הרשכ'ץ מצוה בפני עצמה: לשטוע בענוה לכול הנביא

שם שם, טו). ויין קדוש חודה — לקדש את השבת על היין המשתח לבב; זכר את יום השבת לקדרו' (שם, כ, ח); ובוחר' (וחודה). ויראת מקדש — ויק' יט, ל. וחכמים — מפדיש החתום, את ה' אליהך תידא' (רב' ז, יט) לרבות תלמידי חכמים, ובעל ה' ג' מנאה בכלל המצוות. עם הורדים — ויק' יט, ג.

ש' 65—72. ולטור נאמנה וגנו' — יש פירוש שהכוונה לפטור יציאת מצרים בלבד ראשון של ספה, שנאמר, והגרת לבנך' (שם, יג, ח), יותר נesson שהכוונה למצאות ליטוד התורה ביום טוב (ונאמנה' בנו' לחורה עדח'כ, עדות ה' נאמנה), תhalb' יט, ח) ולשמה בנו, הוא וביתו, ולשמה עמו נס את האומללים, היהום וגנו', והכל עד שאמרו חזיל': חזיו לה' וחציו לכם' (ביצה טו). ליתום ואלטנה-נא: ליתום ולאלטנה, ט עשר עני — מקאה שלש שנים' וגנו' (רב' יה, כח). ט עשר שני — עשר תשע' ונו' (שם שם, כט). וראשון ושבני — של חג הסוכות (ויק' ב'ג, לה, ל). וט עשר ט עשר — בט' יה, כה ודווי מעשר — ואטרת לפני ה' וגנו' (רב' כ'ג, יט). ובכמה מה תעשר — וכל מעשר בקר וצאן' (ויק' ב'ג, לב); ובמה' ד' (נו' יט). ובכמה מה תעשר — ר' ראנש גנו' העדרים — רב' יה, ד; נ' א: "معدריטי עוד נ' א: וראשית נ' עדרים". וקדשי... תאכלם בטעוני — ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם" (רב' יב, ז). ומ עשר השני — נ' א: "ונם מעשר שני". ת' אכלם — ת' חבלם, לשחת, עד איבר כ', כה וזה חלה תריס — בט' טז, כ.

ש' 73—78. וחזק טך נמוש — ויק' כ'ה לה, נמוש — נ' א: "ימוט", ושביעית וגנו' — שם כ'ג, יא ודב' כ'ה, ד, ה. ותשטייט ט שאוחת — דב' ט'ג, כ. ושבחה — שם כ'ג, יט. עם פאות... וועלילות... ולקט... ופרט וגנו' — ויק' יט, ט, ז, באילן' — נ' א: "בשרה". בל תציר וגנו' — שלא תעכב את מתנת הענים האומללים ונמצא אתה מצער להם. בל — במה' ד: "נא בל".

ש' 79—84. ואליימו הבט וגנו' — תבitem אליהם בעין יפה להעניק את העבד (רב' ט'ג, יד) ולהעביך את האבון (שם שם, ח). ותן וגנו' — תשלם את הנדרים והנרבות בונם, שלא תכשל בחתא (רב' ב'ג, כט). ואטור האח — ל' שמחה. בה חיותך האח — וחוי אחיך עטך' (ויק' כ'ה, לו). והנותר ר' וגנו' — הנותר מן הקרבן לאחריו ומנו יושליך על אורים באח (טל', האח לפני טבערת" יומט' ל'ו, כט); כלו' ישרפּ באש (ויק' יט, ז). וסנו' ל' וגנו' — שם; ורשבי'ץ משער לנסה בחרבו הקודם, "והתמא" ת' "וונטור", וכן נ' א: "וונטור", וככך לא יהא המני חסר שרפת קדשים שננטאו, ושרפת נותר ופנול היא בamat מצווה אחת. שרף אותו — במה' א: "להשרף", ופסח בצל' וגנו' — שם' יב, ח.

ש' 85—90. וראשון ושביעי וגנו' — חג הפסח, שהוא חג ישועה ונואלה, קדש ביום הראשון וביום השביעי (ויק' ב'ג, ז, ח); חג' — נ' א: "בחג", ומ קרא

ש בועי ונגו' – זה הג השבאות שטביים בו מנהת בכורים (שם שם, טו, יז). בכבודי קצירים – במח'ר: "ככורים נקצרים". ויום זכרון תרוועה – זה ריה שם שם, כד); במח'ר; "זיכרון התרוועה". ויום כפור – שם שם, כה, כפור תועה – כפור החטאיהם, ותועה מל' "לדבר על ה' תועה" (ישע' ליב, ז). וסוכח – שם שם, לד, וארבעה וגוי ערבים וגוי – נטילת ארבעת הטינים בסוכות ("ולקחם... פרי עץ ההד כפות חמרים וענף עץ עבות וערבי נחל", שם שם, ט); ובמח'ר: "ארבעה".

ש' 91–96. וכחן הוקם על – זה הכהן הנדוול. באלםנה וגוי – שם כיא, יג, יד. וירחו ירים – לברך את העם (שם, ט, כב וכט) ו, כמ), ויד ע העתים וגוי – וידע תורה גניע בגדים ובתים לשעוורי זמוניהם (ויק, יג, מו–נה; שם יד, לד–נו); ובמח'ר: "לטהר הכתים". סוח – כסות, מל' "סוח" (ברא' מ'פ, יא). וסתות הפתים – שם ב', ז והגש מוקטרים – שם שם, ב; במח'א: "וחקטר מוקטרים". ואולי יש לנקד: "מקטרים" עדח'כ, מוקטר קתרתי (שם, ל', א). שלחה – ניא: "גשלוח". לקטר – היה הקתרת האברים (ויק, א, ט). למלה – שם ב', יג; פשעים נעתרים – נלי פשעים טרוביים; ובמח'ר: "גנעריס".

ש' 97–102. וליצוק – ויצק עליה שטן" (שם ב', א). ולבלבל – סלה בלוילה בשטני (שם שם, ח); במח'ר: "ולבלל"; במח'א: "ולhalbיל". ולשחות פר ויובל – פר ואיל (שם א', ח); במח'ר: "יזבל". ולט לוק – ומלך את ראשיו (שם שם, טו). ולקל – קבלת הדם (וילקה הכהן המשיח מדם הפר', שם ד', ח). ולקטוע אזברים – שם ב', ב. עם זה – יש מנקרים: "עם זה, והכוונה להנינים. להניע ולזה – ויק, ז, ל; שם א', ה' וזה שוק וגוי – נעצרים להן למתן חקו (שם ז', לד). והחזה – במח'ר: "עם זהה", וילבש וגוי – הכהן בזמנן שהולך לעבודת ההיכל ילכש בוגדי שוד, אליו בוגדי כתינה, שנאמר בהם משור (שם, כ'ח); וילכש' – באזה' לווורנו; ויכין; ובעת – במח'ר: עותה'.

ש' 103–108. ותבנית המשכן – שם כ'ה, ח, ט. ולחים הנטכן – מערכת לחם הפנים ערוך במספר שש בוגד שש (ויק, כ'ד, ז). ושתן המתוכן – שטן הנעשה במתוכנה קבועה (שם, ל', כג–כח); בז'ר: "המתוקן". לטשחה ולט אודרים – שטן משחת קרש, ושתן למאור (שם כ'ג, כ); במח'ר: "ולמאורים". חנוכה – חנוכה המובח (כט, ז, פר). וטל אבת קתרת נסכת – מל', נסכת מרראש" (טיש' ח, כט); כלוי קתרת מהודרת (שם, ל', ז). וSSH המערבת – כנבר נוכחה ואני מון המניין, שתים בכרים – שתי הלחות של הבוגרים (ויק, כ'ג, יט); במח'ר: "ולחמי בכורים". וגם זו אינה מון המניין, שלטיהם וגוי – הפטין פורת את חלקי העבדות המסורות לכהנים במקדש: הקרתת השלמים והמנות (כלו' המנוחות) והועלות

ושאר הקרבנות (ויק' א-ד); בזהירות: "ושלטים ומנות וועלות וקרבנות". ושל ל' ש' תנות - הכוונה לראיה שטחה וחגינה, שתים מהן כבר נזכרו למטה ("להג ולשםחה" ש' 58), והאחת תבוא עוד למטה ("ולראות ולוועלות" ש' 116).

ש' 109-112. וזה עומר נהיל - להוליך ולהביא את העומר (ויק' כ"ג, ס; ניא: "לנהיל"). ונדר שבת יהל' ל' הדרקת נר בשבתה, והוא מדברי סופרים ואינה מן המנין. וסדר שת הקהיל - להקהיל את העם בחג הסוכות במצואי שמיטה (רבי ל"א, יט). ושותפיהם עם שוטרים - שם ט"ז, יח; ניא: "ופרשת שוטרים". לטע קורת גנו' - לחזור את העדרים הэн בריבות נפשות והן בעסקי טפון ("טערבות", עניינו עסק ומסחר כמו "לערב טערבעך", יחו' כ"א, ט), שנאמר, "ודרשת וקרת גנו'" (רבי יג' ט); בטהיר: "טערבות". ודין ארבע ענו' - שור, בור, מבעה והכער (שם' כ"א, כח-לה, כ"ב, ד, ח) ג' ארבעה" ת', ארבעה" לשח'ם.

ש' 113-116. וקצב ותבונה גנו' - היא מצות קדוש החדש ("החדש הזה לכמ' ראש חדשים", שם' יג, ב); בטהיר: "ותבונה", וمتהנות הכתובה גנו' - חלק הכהנים בכמה מיני קדושים האמורים בתורה במקומות שונים; בזהירות: "ארבעה ועשרים"; וחת קופות מלאות - לחשב תקופות לעבר שנים (ונסמכה על הכתוב, "שמור את חדש האביב", רבי טיא, א); בזהירות: "למלאות". ונדר חנוכה העלות - להעלות נר חנוכה, היא מדברי סופרים ואינה מן המניין; בזהירות: "להעלות". ולראות לעלות - מצות ראה (שם' כ"ג, יז ול"ה, כד); בזהירות: "ולעלות". ובשניהם מעשרים - מעשר שני ומעשר בהמתה, שמצווה לאכלם בירושלים, וכבר נזכרו למטה; בזהירות: בשתני).

ש' 117-122. להנעים חומשיים - להוסיף בעין יפה את החותש בכל מקום שנחביב בו (ויק' ה, טו, כד; שם כ"ב, יד; שם כ"ה, יג, נא לא, ובמ' ה, ס); לשח'ם יש לנדר עד הארמיות: "חטשים". ווגם להיות קדושיםם - והתקדשיהם והיותם קדושים (ויק' י"א, מד); בטהיר: "ולஹות נקדושים". ולטבול גנו' - טבילה כל טמא בזמן הקבוע לו בתורה, בו ביום או ביום השבע; בטהיר: "ונקיים". ושבת בטהם גנו' - שביתת הבהמה גנו' - שביתת הבתורה, בו ביום או ביום השבע; בטהיר: "ונכראה" לטعلاה. ובכורי אדת ה - שם' כ"ג, יט; בטהיר: "ובכור האדתה". ומט קר א בכורים - וענית ואמרת גנו' (רבי כ"ז, ח). וזרוז מתנים - המפרשים נתקשו בפיorsch דבר זה, ובכלל ה'ג מונחים: "מצוות הגוף" ונום בזה הכוונה געלמה, ורישכץ משער שאפשר היא אזהרה לאדם שיש לא זרוי במצוות, ואינה מן המניין; ואולי הכוונה ל"מתנים חנוראים" שכפחה (שם' י"ב, יא). וצדק טازוניים - מאוני צדק (ויק' יט, לו). ומתה פ' שניים גנו' - רבי כ"א, יז; בטהיר: "ולירוש בשניהם בכורים נקרים".

ש' 123—130. אֲפֹתִים . . . מְדוּתִים . . . אָבֵן וְאָבֵן . . אַיִתָה וְאַיִתָה , שתחיה לך אבן שלטה ואיתה שלטה (שם שם, טו; דב' כה, יג, יד); נא: וחק מדותים, ומוצא שפטים —, מוצא שפטיך תשטר (دب' כג, כד); במחיר: ונייב השפטים, וסדריון גט כרדים — גאולה עבד ואמה בתוק זמן שש שנים (והפדה, שם, כיא, ח); אחרי נמכר גאולה תחיה לוי, ויק' כיה, מה). וחס שונו — האמה שנמכרה כשהיא קטנה יוצאה לחפשי לאחר שנמכרה (נסמנה) בסמני גערות, והיא בדורשת הזיל על הכתוב: ויצאה הנם אין כספי (שם, כיא, יא). ודין עריך חותם — שאין גגלוות אלא תוקן שונן (ויק' כיה, כט), ובתי החדרים — גאנלאן לעולם (שם שם, לא). ואדם לא ידוע ונוי — מי שנמכר על זדון (כלוי בונכחו) לא ירדה בו אדרונו לעכבו אצלו אחרי זמנו אלא בזבל ובמותה האדון יצא לחפשי (שם שם, ט), ואני מן המין אלא מדקוקין דין עבד עברי; במחיר: מות אדרון, וצאת ונוו — גם האמה העברית יוצאה בזבל ובשש בעבד עברי; במחיר: צאת ששייה, ועורת — הקדרשים לכחן (שם ז, ח), וכבר נכללה במתנות כהונה, וחמי שית — האוכל תרומה מוסף חמישית על הקרן, וכבר נכללה בלחנעים חומשיים, ש' 117; נא: בעת בוא החמשית). וזה בדיל ונוו—ויק' יט, ב, ט.

ש' 131—138. ודין שפה חרופה —, ואיש כי ישכב את אשא... והיא שפה נחרסת לאיש... והביא את אשמו (שם שם, כ, כא); במחיר: ושפה החרופה, וסוד עגלת ערופה —, כי ימצא חלל ונוי וערפו שם את העגלת (دب' כיא, א-ד); במחיר: עגלת הערופה). ופסח ונוו — דין פסה שני לטמא נפש (כט, ט, י; במחיר: "לא נטהרים", וטהרת הדורות ונוו — ויק' טה, טה—טה). ופר בא על מצות — חחתת הקהיל (שם ד, יד). ופר יום הבפורים — שם טז, ג; נא: ופר הבפורים, וטהרת הטומאה ונוו — הטמאים זב וזבח, يولדה ומצורע אינם נטהרים בטבילה והערב שמש עד שיבאו קרבן בפרתם, כל אחד בראו לו לפני הדיין. וקרבן חטא זה — קרבן שבicia החוטא על חטאתו וטומס פין עשרים — א' לשבעת, א' לשבת, א' ליום, ז' לימי פסח, א' לשבועות, א' ליום, א' ליום; ז' לשבעת ימי התה, א' לשmini עצרת, ויורד עם עולה — קרבן עני וקרבן עשיר. וודאי עם נטהלה — איש וداعי ואשם תלוי, ומנוין באיזה מקומן; נא: גט נתלה. וחרם המוסל לא — חרם המקדש יתמן לכנהים או לנבהו, כא' לפני דינו (ויק' כיא כה ובט' יתא, יד), וחתופלא' מל', איש כי יפליא נדרי (ויק' כיא, ב). וערך הנודרים — כל מני הערכות שם ב—ח).

ש' 139—146. ויד ויתד — דב' פיג', יג, יד; במחיר: ויד יתדר. והעמד למספור — ויק' כג, טו. ואם קן החפוזר ונוו — דב' כט, ז, ז; במחיר: וגט קן החפוזר. וכל טומאה הפלות — להבדיל בין דיני הטומאה (ויק' יא, כד); נא:

„להפלות“. ב ש ר ע – נא: „בשקץ“. ו א ד ס וגו – טומאת אדם וכליים ומשקדים; מצלות; לדעת ושביין כלים כמו, מצלות זהב (נדהיב יד, כא) וגנרים פי נזהלים. ו ה ס ט – טומאת הפט, כשהחטמא מכירע ומnid כלים הוא טטמאם בכך. ו ש ז כ ב ת – ואשה אשר ישכב איש אותה וגו" (ויק' טא, יח), או פירוש, ישוכבת על משכוב הזה; במהדר: „ושותה מישוכבת“, והכוונה, בוגראה, לאשה סוטה, שנטמאה לבعلיה, ולמשכוב הזה, והשකאה הסוטה נאמרת למטה, וטקרה מתח שבת – טומאת טקרה ללה שבא מזוק הרהור עבירה (דב' כג, יא) ויובס נזובת – בלא בנים (שם כח, ח). ואנgraת פורוייס – מקרא מנלה. וחלוץ ורकת ונו – האשה הנטקה מבעלת המה ולא נשאר קשר בינה ובינו עי בנים, חייטת בחליצה וברקיקה (שם שם, ט) ובקת' הוא מקור נסמן מן ריק' כמו רות מן ירד; במח' ר: וחולוץ רוקכת ולעד נתקה". וקוץ כ פ וגו – שם שם, יא, יב. טבו שי הנבראים – נא: „במנושי גברים“.

ש' 147–154. ודיין אשת שביה – שם כא, ייד. וחק סריה רבייה – ברא' א', כח; בזהירות: „ורבייה“. ותלבושת עריה – להלכיש ערומות, והוא פרט ממצוות הצדקה. ונסוך טי קריים – דין נסוך הטים, גטי קרים – טי מעינות. וערלה והלולים – עורלתם ערלו ונו, קרש הלולים לה" (ויק' יט, כג, כד); במח' ר: הלולים. וטשנה לטושלייס – שהמלך יכתב לו טשנה התורה (דב' יג, יח). ביוותם ונו – חן והשלים ביוותם שכר שכיר (שם כב, טו); בזה' ר: ובוותם להשלים. ברכבות וקללות – שנאמרו בהר נזריות והר עיבל (שם כה, יט). וטבם – תרומות טכם במלחמה (גמ' לא, כח). ונהלות – שאר דני ירושה בלבד דין בכורה שנember למעלה. וסיד אבניים נדולות – דב' כיא, ב. ויובל לדודרים – ויק' כיה, י. חזוצרות העדה – בם' י, ב–ז; נא: „וחוצרות עדה“. וטורות מתורה – ויק' ז, יב–יד, והוא מובל מנתנות כהונת. וטבול يولדה גנו – וטהורה טבקור דטה" (שם יב, ז; ואולי שעווו בך: „ומדר הטקורים טבול يولדה“; נא: „מדם“; עוד נא: „ומדרם“). ש' 155–160. ופרקה לשרפָה – הפרה האדומה (במ' יט, ב–ה). וחזזה לחרום – חזזה התנופה, והוא מובל סתנות כהונה שלמעלה. וטער האיפה – עשרה האיפה סלת למנהח" (גמ' כה, ח). והתרומה הרבים – בם' טי, יט. הרים – בן הכהן, ובזהירות: „להרים, ובצחיר: תרומתך הרבים“, ועיר יד גנו – שלאל להשחת את העיר השולחת יד לענות שלום בצעתק למלחתה (דב' כ, י–א). ועיר הנדחת גנו – שם יג, יג–ז; נא: „ועם עיר נדחת“. לחריב – ניא: „להשמיד“, ועיר כי מסגר גנו – העיר שלא פתח לפניך את שעריה תניר את אבניה עדיה' מיכה א', ו, ככל' תחריב אותה (שם כי, יב–יד). נבלת תן לגבר גנו – שם יד, כא; נא: „ותת נבלה לנבר“.

ש' 161—168. דמי כפר תשקל — שם' ל', יב. והטסית תשקל ונוי — כי ישיך אחיך' ונוי (דב' יג, ז—יא); במחירות; לסוקול'. יותר נבן לנקד, פסית' כטו שהוא במרקא. וחולם — נביא שקר או חולם (שם שב, ז). ועוד זוטם — שם יט, יט; במח'ר': עד זוטם. לבלהתי יתרווטם — מושב על החולם; בז'ר': ולבליתי ירוטם להנבא שקרים. ובפרעות הפרען וגוי — תעונש את הטוציא שם רע (שם כיב, יט); וכפרעות — במח'יא: פערונות. לטעציא איז — במח'א: אליז מיציא; ובוהיר: המוציא; ואיש זב ומוצרע וגוי — ויק' טו, יג ושם יד, ז ב חזות — במח'יא: ובחותן. ובזה ירפא — ג'ב בהזאת, אבל לא של דמים, אלא של אפר פרה; ובזה — במח'א: ובחותן; ירפא — במח'ר': יתרפא. טמא מטה או נספה — או חלל הרב (כט' יט, טז—יח). וסדריה תשפה — תחרג (דב' יט).

ש' 169—176. זהובל בחמשה וגוי — החובל בחבורי יענש וחיב לשלט חמישה דברים: נוק, צער, רפואי, ישבת וכובשת (שם' כיא, יט ועוד כתובים אחרים). ודמ וגוי — ויק' ייא, יג. זה שוטה תשקה — בט' ה', יב—כת. ועשית מעקה — דב' כט', ה. להסידר מטודרים — כלוי' מכשול, עיד, ולא תשימים דמים בכיהך' (שם). וחתן בשנותו וגוי — נקי היה לבתו שנה אחת' (שם כה, ה); ניא: וחתן כל שנתו; היה נקי לבתו — במח'ר': ינקה תוק ביתו. ויוחר משאתו — יאחו' (עד' שיכ' כ', ה) ויתעכט מлезאת למלחה (לא יצא בעכ'א, דב' כיה, ה). ולא יעבור דבריהם — ולא יעבר עליו לכל דבר' שם, ולהלן אין מן המניין אלא לצרכי החורוים; במח'ר': ולעbor בדברים. ויניעף יד רטה וגוי — הכהן משוה המלחמה ירים ידו. וישתדר לחוק בדברים את ידי הצבעה הנוראי החרב (שם כ', ב—ד).

ש' 177—182. זאלה וגוי — מכאן ואילך הם דבריו סיום לרוטח מצוות עשה. זה חיינה מהיר וגוי — סס חיים הן לטהיר וזהיר בהן, ולוד היהיר העובר עליהן הן כסם מוות לפסותו ולהטיהה. זה חז'היר וגוי — והמוחיר את העם באזרחותו למדת תורה ומצוות, הוא יהור ויאיר כוחר המאורות (עד'היכ' דט' יט, ז; והזהיר', יהיר') — לנעל. ולנו'היר וגוי — וכמוחיר בן נס הנזהר בהן בוכות שטרו אותן יקרב וינויע לו עקב (שכבר) רב (עד'היכ' תחל' יט, יט). ובאו'ר וגוי — והן, המצוות, יכתרו את הישרים עשרה יו' והדר כאו'ר הנערב והטהוק, הוא זעו השכינה; בז'ר': «באו'ר». במקומות זה בז'ר', כחתימה למניין מעין שני בתים אלו שחתימתם, שלמה»:

שבי' שוכן מעונה   לטעג' בנה קריית חנה.

טראום, תעלוני ברקננה   חשלש פצעים פשנה —

והם, בנדאה, הוספה מאוחרת.

- ש' 183—194. בצל וגנו—כאן החלטת המניין של מצאות לית. אבסה—כמהיר: אַבְקָה, בָּקָל, כמו, כוסה קלוני (טש' יב, טז). בעדרות נאמנה — בניו לתורה תחלה, יט, ח). ובימי ה' ישנה וגנו — שסיה מצאות ל'ה' מספר ימי השנה, יקרים פנינים — טש' ג, טו. עתידיים וגנו — שהיותה התורה עצונה אצל הקב"ה קורם בריאות העולם ומוכנת עדויות וקשרוי כליה לכתה מתנה לכנסת ישראל, היא, בת האיתנים, בת האבות הנקראים, איתנים טופדי עולם. צאי נא וגנו — דברי קריאה וחבה של השכינה לכנסת ישראל בשעת מתן תורה, יסודם בששה. ולקחי טופדים — עדח'כ מלחה, י; ולקחי — צווי, כמו, נא "לקחי נא" (מיא יה, יא). מרחב — מטבחים; נא: מלחה. בטו תורי זהב — כלוי ברובוש נדול. בצתתי וגנו — להר סיני ברכבות אלפי שנאן (תחל' סית' יה); יוקול דודי, וזה הקב"ה, בא וגנו (שה'ש ב', ח).
- ש' 195—200. ואנבי ה' — שם' כ' — נא ואינו מן המניין והביאו כאן בשבל הלאום הקשורים עמו ולא ייה וגנו — שם שם, נ. ולא תעשה פסל — שם שם, ד. ולא תשים כסל — עדח'כ איווב לא, כד; כלוי לא תשיס בהם בטחונך. ונור מלחה — מאש הניהום. להביא חועבה — דב' ז, נא. ולבנות מצבחה — שם ט'ג, נב. ולטעת אשרים — שם שם, כא; בטח'ד, ולטעה האשרים.)
- ש' 201—206. וסוד רם שמע שווא — שם' כינ, א. וטח אמן בשו — בלא א', עדח'כ איווב ט'ז, לא; וכנראה כוונת הפייטן להזהיר על קבלת לה'ה, שנסתכח על אותו הכתוב, לא תsha שמע שווא; ובזה'ר: (והאמן בשו), ורשבע'ץ מפרש כך: כשתורט רם שמע שווא תהיה נתן וחוק בשווי ובאמתות, וזה מתאים לפירושם של כמה מהפרשנים באותו הכתוב, אך לפי נוסח זה תחסר תנוועה, ואולי נקד רשבע'ץ (וטהאמן) שלא כתוב. ולא תsha וגנו — שם' כ', ז; נא: שמותיו. וטח א' לא תנאף וגנו — שם שם, יה, טו יז; חבירם, ת', לחברים, כלוי' לשח'ט, כל אשר לרעך, ובצח'ר: ולחתור בדברים. ונפש לא תנקש — כלוי' לא תרצה (שם שם, יט), והוא עדח'כ, מתנקש בנפשי להתיונני (ש'א כ', ט; בטח'ז: כל נקשי). אשר דמתה אבק ש — עדח'כ יחו' ג', יה, ועי' ברא' ט, ה; במח'ז: רומה יבקש, וכנראה צ'ל שם: יתקבשי. ולא תנתן מוקש וגנו — ויק' יט, יד.
- ש' 207—216. ושקד וגנו — שם' כ', טג. ויתום וגנו — שם כ'ג, כא. וארכץ וגנו — ויק' יט, כט. נקצת נסח' באים החמורים 210 זה מקום זה. והגר וגנו — שם' כ'ג, כ. וגויזית וגנו — שם כ', כה. ועל ריב וגנו — שם כ'ג, ב. אלהים וגנו — שם כ'ב, כ. וזה שם וגנו — ויק' כ'ב, לב. וכבר מך וגנו — שם יט, י; בטח'ר: כל קל... כל חלל... כל עלל. הבציריים — בטח'א: הבצירים. ולא תקל לחרש — שם שם, יד. חטפו ידרש — כמו שנאמר שם: ויראת אלהיך'.

ולא יצטיד נו' — לא תחרוש בשור ובחרו יחרו' (רב' כ'ב, ס). ולא ת אחר
ונו' — כלוי מתווך אהבת בצעך לא ת אחר ונו' (שם' כיב, כח); במת'ו': 'בצעך... רטעך'.
ולא תעשך רעך — ויק' יט, ינ. ולא ת אחר נדרים — רב' כ'ג, כב;
ש' 217—218 באות נזה'ר לפני ש' 215—216.

ש' 217—226. ולא תעשך שכירך — ויק' יט, יג ודב' כ'ה, יד. ולא
ת לקט קצירך — ויק' יט, ט. ולא תחסום שורך ונו' — דבי' כיה, ד; במת'ו':
'שכור... קצוץ... השור', שלא לפי החזו נכל, ומכאן נראה שלשלטה בוגרת האזהרות
שבמהיר יד טעתיק לשנות מלשון המשורר כדי להטע משואיס'נים יתרים. ה עט' ריס —
ニア; 'כעטראיס'. ולא תפאר זיתך — שם כ'ה, כ. ולא תבל פאתך — ויק'
יט, ט. ולא תונגה עמידך ונו' — ויק' כיה, יד; נ'א: 'ודבריהם' ת', וטמכוויס.
ולא תשא ונו' — מי שלבו מלאו לחטוא לא תשא עלינו חטא עיי' תוכחתך; כלוי'
לא תוכחינו ברבים כדי לבישו, והוא עפ' דרשת חזיל על הכתוב 'הוכה תוכחיה'
(ויק' יט, יז): יכול אפילו תוכחו ופנוי משתנות, ת'ל, ולא תשא עליו חטא. ולא
תשוב לשנאו — לא תנסה את אחיך בלבנקן' (שם). כס שטמת ער'ם —
שונאים, מל', ויהי ערך' (שיא כיה, ט). ולא תקס עטך — ויק' יט, יט. ולא
תליין ונו' — שם שם, יג. ולא תטוד איבות — שם שם, יה. ולא תשאל
אבותות — דב' ייח, יא. ולא יומתו ונו' — שם כ'ה, טג.

ש' 227—238. ולא תשמע ונו' — שם יג, ה. ולא תהיה ונו' — שם
שם, ט. ועבד ונו' — שם כ'ג, טג. וסנויים ונו' — שם טיא יט. ועל פה ונו' —
שם, כ'ג, יג. שם אלהים אחריהם — גנד הנטשקל; ובמת'ו': 'אלהי הנכרים'; ואולי'
יש להגיה: 'שומות'. וכספים ונו' — דב' ז, כה. ועל דם ונו' — ויק' יט, טג.
והחדר ללטוד ונו' — שם שם, יב; והחדר' צווי מבני נפעל, ותפסו על המשורר
בזה שעשה בנין שלא נזכר בתנן'; ללטדי' — להרגיל עצמו בשבועות שקר מלחה'נ
ירט' יט, ד (זה'ר); במת'ו': 'ה שקרים — באזה' ליו': 'לשקרים';
על דל — על דל (רלה) שפטים (תחל' קמ'א, ג). ולא תשא פני דל — ויק'
יט, טו; במת'ו': 'ולא תחטול על דל'; ומנשך ונו' — ויק' כ'ה, לו; 'ולרבות
במת'ו': 'עדחיכ תחל' מיה, יט. וט' צוות לא תטה — שם' כיא, ו פן בה תשטה —
שלא תשטה ותסור מטבחה זו. ודיין יתום ונו' — 'לא תטה משפט נר יתום'
(רב' כ'ה, יז); במת'ו': 'ואלמנה נרמס'. ולא תקה שחדר — שם טיא יט. ולא יעד
א חד — שם יט, טו. ולא תאכל ונו' — שם יב, כה.

ש' 239—248. ולא תחמד גזלה — ויק' יט, יג. אשר תקה אפלה —
מלחה'ב איבוב נ/, ז; כלוי' שטופה לאבדון, ע' 'בחבל בא ובחשך ילך' (קחל' ו, ד).

ולא תאכל נבלת — דבר י'ה, כא; במח'ר: שומר לך בנילתך, ולא תקח אכלה נבלת וסוקולתך, זובח השריריהם — שט' ל'ה, טו; ולא תאכל טרפה — שם' כיב, ל; במח'ר: שטור פה בטרפה, ותוועבה הדופת — דבר י'ה, ג; במח'ר: הודפה, ולא תקח תין או פה — דבר כ'ה, ז; והוא עדרה'ב עט' ח'ה, ה. לחקיע שעריהם — נסמרק (כב'ב צ'ג) על הכתוב הנו'ל בעט'; במח'ר: לתקע השעריהם, ולא תעהה וגנו' — זיק' יט, לה. במשורדים — ה' (במשורות), לשם החזרות. ולא תנתנו — שם' כ'ג, פן א כלך — עדיה'ב שם' ליג' ג. עפ' מאמר חזיל: נכסי מלא ברביצה מתומתין שנא', כספו לא נתן בנשך וגנו' לא ימוט לעולם'; במח'ר: 'הטכלך'. ולא תרוץ וגנו' — אתה מלשני (מלשין) במטהרים (עדה'ב חלה' קיא, ה) רגליך לא תרווץ, כלך לא תלק רפיק (זיק' יט, טז); במח'ר: ולא תחת רגליך. ולא תשית וגנו' — שם' כ'ג, א. ולא תגש וגנו' — דבר ט'ו, ג;

שי' 249—262. עוזוב וגנו' — שם כ'ה, יט; במח'ר: תשכח... ליקח אלמנה תקחתי, וליתומות ונדרים — במח'ר: יוחט עם נדרים. שנת שבע תצורה — תשתר שנת השטחה (זיק' כיה, ד). וביבובל העוצר וגנו' — העוצר עצמן מעבודה (שם שם, יא). ולא תזרע וגנו' — שם. ולא תזטור וגנו' — שם שם, ד. ולא יעלה סירדים — ואעפ' לא יעלו בו קויזים. ולא תאכל וגנו' — זיק' כ'ג, יד. וגרש כרמליך — ניא: "ולחם וכרמליך". ולא תאכל ערלים וגנו' — שם יט, כג; במח'ר: אסורים הערלים. בטרם הלוילים — כלוך לפני השנה הרביעית, שנאמר: "ובשנה הרביעית יהיה כל פריון חדש הלוילים לה'" (שם שם, כד). ולא תחרד וגנו' — זיק' ט,טו ושם' כ'ג, ג; "נחרפים" כלוך אטלים, ובא בגעעל שלא בדין; במח'ר: "בדין דל וגודלים שטור מהדורות". ולא תהייה נושה — שם' כיב, כד; ניא: "בנושה". ולא תנת וגנו' — זיק' כ"ב, כב; בוה'ו' "ולא תנתנו".

שי' 263—274. ולא יעלה וגנו' — שם' ב' כו; "טשיהי כני לכהן. ולא תזבח וגנו' — דבר ט'ג, ה. והוא הדין לשאר קדשים; במח'ר: משתח... מזבח... פטה". והכלים וגנו' — מצות בדיקת חמץ ובעור חמץ; ואין מקומה כאן בין מצות לית' ואפשר שהכוונה על הלאו ד"לא יטצא"; במח'ר: "טש... רושש". זה שר פנו ב ששבש שעotta. עדי אחד וגנו' — כלוך עד סוף כ"א ניטן; עדי כיה במח'ר, ושם: חד עם עשרים, ובוה'ו: "עדי. ולא תוציא אגנו' — שם' ייב, טו; "ונחוין אויל עיש שנאנבל הפסה בחפזון", וזדר וגנו' — שם שם, מה; במח'ר: "עם ערל חווין. זובח'ו וגנו' — שם כ'ג, יח; "ותשטעי" פעל מן, שטחה'; במח'ר מנוקד: "תשטעי". ולא בך וגנו' — דבר ט'ו, ג' ח; "ולתתן" כמו "תתת" (מי'ו ו' יט); במח'ר: "בתתך". ונש'יא אגנו' — שם' כיב, גז. ולא ירא השאור — שם יג, ז; ניא: "ולא יראה שאורי כליה'ב.

ולא ילין וננו — שם ייב, ז' וחלב, זנו — שם כ"ג, יח; ויק, ז' טו; באוה, ל"ז;
ונבחין שלטיכם וחלי זבחיכם וחלי חניכם.

ש' 275—286. ובין יגע וננו — ויק, ז' יט. ולא תאל וננו — דבר, יב, ז.
וילינ' וננו — שם; בזהר: "וילינ' יצחרך ובכורות בקרך ותרומת ידך"; נ"א: "ובכורות
בקרכך". ולא תאל וננו — ויק, יט, כו; ומה שאמור המשורר בונה אין לו שורש כלל,
ואולי רמז על אסורה אכילה קודם תפלה הכהן, בדרך כלל על הכתוב הניל' (זהר).
וחה' הלב וננו — שם ג', ז; נ"א: "שניהם נאסרים". ודרוג זהה וננו — שם ייא;
במח'יר: "ודרג זהה כהם ועופות טיניהם". ומוסמ' בו וננו — שם כ"א, יז—כ. וטיר' בן
נבר וננו — שם כ"ג, כה. ומוסמ' על קרבנות בעלי מוטים; נ"א: "לא תקריב". ולא
יעבד וננו — דבר, ט"א, יט, והוא הדין לשדר קדשים; בזהר: "בכורות שורדים". ואולי
צ'ל', ולא יעבד"; ואפשר שהוא ע"ד (ועבדות).

ש' 287—296. לא תעל לה וננו — דבר, יב, יג; נ"א: "ולא יעלה". ולא
תנו זנו — שם ט"א, יט; בזהר: "ובכל גנו לבכור צאן". במתקה העדריים — ביחד
עם העדריים במרעה (ו' משקה) טלי, משקה ישראל' (זהר, טה), שענינו מקום רוח
מים ומרעה צאן), ולפי שנחנן לרוחץ את הגאן לפני הנזוזה ע"ד, בעדר הקצובות שעלו
מן הרחצה" שה"ש ד', ס' תפס רשבג' לשון זו. ולא תמייר וננו — ויק, ב"ז, לב.
ולא יאלז זנו — שם כ"ג, ז. יג. ולא תבייא זנו — דבר, כ"ג, יט. ולא תנתן
וננו — בט' ה, טו; בזהר: "ובכל תחת הלבונהה". ולא תקרב זנו — על נשר אדם לא
ייסך" (שם, ל', לב). ולא תשים זנו — דבר, י"ה, א. ושרש בבראים — ויק,
יט, כה. קתרת זנו — שם, ל', לב. ומיענייך תפקח זנו — כלו' הזהר מאד
שלא תקה כפר זנו (כט' ל"ה, לא); בזהר: "לרצח".

ש' 304. שטורי פן תנשה זנו — בראי, לב, לנ; ובא תנשה בגע

- להוראת הקל בטו "לא תנשני" (ישע' ט"ה, כא); בזהר: "שמורי לך פן תנשה" בכל.
- ומצאות זנו — כלו' לא תהא קללה בעניין מצאות "לא יקשה בעניין" (דבר, ט"א, יח).
- וחק אותו זנו — ויק, כ"ב, כה. הצ' זנו — כ"ה בזהר, ובשאר הנוסחים: "תצענו". ובנ"ז
וננו — שם י"ה, כא. וכל מל' אל בת זנו — כלו' לרצות שבתוות ע"ד "או תרצה הארץ את
שבתוותיה" ויק, כ"ג, לא) ולהקצאות (שלא לעשות) כל מלאכה בשבה (שם, ב', ז) וכן
בפסח (ויק, כ"ג, ז, ח) ושבתוות (שם ישם. כה) ובתבוגה הרן, הוא ומין שמחתנו, כלו' חג
הסוכות (שם שם, לה, לו) ובויה"כ (שם שם, כה). לקצאות — בזהר: "להקצאות".
ומקרא זנו — נ"א: "ומקראי מצאות". ויום הבכורים — נ"א: "ומקרא בכורים".
לצד ק — בזהר: "לחמדתך".

ש' 305—314. וע"מ גנו — שם י"ב טה ב ליל גנו — בלילה פסח זמן צאתך מבור הנולות. ותעד גנו — בם' ו', ח. בראשי הנזירים — נ"א; על ראשי נזירים. ולא י"א מפיו — כלוי אPsiלו אם הוציא טפיו נדר של נורחות על מנת שיהיא סותר לו להטמא בקרובי אPsiיף אסור לו להטמא גנו (שם שם, ז). ולא ישחה גנו — שם שם, ג. בת בת גנו — ווק) י"ט, ח. בגוך לא ת רק ע—לא תחקוק; במתחר: "בגבק", זה תק ל גנו — לא תלן נבלתו גנו רבי ביא, ט. ומ קרה גנו — מקרה לילה הנראה במתחר החאה (טול, אPsiאהס דב' ליב, כו) והרחקתו אל מוחץ למחנה (שם כ"ג, יא). וצורך לא יראה גנו — שם שם, טן במתחר: בעיות הדברים).

ש' 315—322. וזה גנו — לא תשים על העני נשך כסף מתובן (שם כ"ג, כד); במתחר: מנקה; שתבן, להשים — במתחר: להшиб). וחק לא תעשו כן — לא תעשן כן לה אלחיכם (רבי י"ב, ז) גלaddir אדרירים, כני לאלהים. ועינך גנו — שם כ"ב, א-ד; במתחר: "ונפלום". ולא תעשן אליו לילים — לדברי רש"ץ הכוונה כאן לא לנוף הלאו של מעשה פסל, שכבר נבר לטعلا, אלא לאסור עשותם כדי לפנות אליהם, והוא הלאו של "אל חפנו אל האלילים" (ויק) י"ט, ד). שעוניו לדברי הכהנים אזהרה שלא להסתכל בצורות של ע"ז; במתחר: "ובל תור באלילים". ואולי צ"ל: ולא תדרש אלילים, והכוונה אל הכתיב: "וְנִפְנֵן תְּרַשֵּׁשׁ לְאֱלֹהִים לְאֶרְחָה יְעַבְּדוּ" גנו (רבי י"ב, ל.). כהబלי הנכרים — מהוב ירט' ח. יט. וצמר גנו — צמר נהבש (קשרו ומהודק) יחד עם פשתים (רבי ביב, יא). ולא תקثير גנו — ווק) ב' יא. ולא תעלו גנו — שט' ל, ט. בטזובה פניטו גנו — הוא מזבח הזהב שנמצא בהיכל לפני הרכבת שבולטים בשם שני נדי הארץ בשמי דיס, כאמור בפט' יומא, ונסמך על הכתוב (שה"ש ד, ה) "שני שידך שני עפרות"; במתחר: "טובה הפנימית".

ש' 323—338. בצל נוף גנו — נוף הוא מצרים, והוא עדת'כ, ולהסתה בצל מצרים (ישע' ל, ב), והכוונה להלאו של לא תוטיפן לשוב בדרך זה עוד" (רבי י"ג, טה). וכחם לא תעשו — ווק) י"ה ג; ולדעת המפרש שמבייא רש"ץ, הכוונה להלאו ובארצכם לא תעשו (שם כ"ב, כד), שהוא לדברי חז"ל אזהרה על הסירום; במתחר: אין להסתה... אין לעשות. והאל גנו — דב' ו, טז; וגטמת המורים הוא ע"ש סוף הפסוק שם: "כאשר נסיתם במתה", כלו בימי מריבת, שנאמר שם: "שטעו נא המתומים" (במ' כ"ג, טז; במתחר: זה אל כל נסota גטמת המתומים). וחק לא יראו — לא יראו פni דיקם (שם כ"ג, טז). והאל כל גנו — כלוי יראו את דברי החק ולא תעבור עליו ובזוכות זה תמצאו חיים ושלום בנהרים (עדת'כ ישע' מ"ה, י"ה). ובדברך לא ת שקצז גנו — ווק) י"א, טג; במתחר: "אמצז", והנגר גנו — שם ביב, כ. ובדברך לא תכחשו גנו — ווק) י"ט, י"א; ניא: "ודרשו", ובדברך לא תנחשו — שם שם, כו. בנהלים סרים — עדת'כ "הכל סר

יחדו נאלחו' (תחל' ייד', א). ובדבר לא תבשל וגוי — שם, כיג, יט. מהבשל — ניאו; 'מהתרשל'. ולא תאכל וגוי — שם ייב, ט. ובדבר לא תעוגן וגוי — יוק, יט, כה' והעבדים וגוי — מוסף למטה לבית הסטוק. ולא תגרע חקם — ערהייכ' יהו' ט'ז, כה' ולא תשלה וגוי — דבר' טיו, יון; ניאו; 'תשלהם'. ולא תעבר וגוי — יוק' כייה, לט', טב.

ש' 339—350. ולא תקוף כפק — דבר' טיו, ז. ולא תקש הערפץ — שם, ז, טז. ולא תחן וגוי — יוק' כייה, ל. ביהירים — כלו' נידים גאים. ולא ירע לבך וגוי — דבר' טיא, ז. מתחת לתושבך — ביהיר; בחת אל תושברך. ולא ימצע וגוי — דבר' יה, ז. קסמים וחברים — ביה באזה' ליז; ניאו; קסמים נם חוברים'; עוד ניאו; 'קסמים עם חוברים'. ולא תעביר בנהך-שם. ולא תחיית זקנך-שם יט, כה. ולא תחום וגוי — דבר' ז, טז. ולא תכרת וגוי-שם, כג, לב. בארות נשברים — אלילים, עדחיכ' ירט' ייב, יונ; ביהיר; 'ברות'. ולא תלך וגוי — בחקותיהם לא תלכו' יוק' יה, ס. ולא תחיה אותן — דבר' כה, טז. ולא תחנן צרים-שם ז, ב. בארץך לא ישנו — לא ישבו בארץך' (שם' כיב, ל.ם). ובם לא תחתנו — דבר' ז, ג. ומשכית וגוי — יוק' כה, א. כהלי וגוי — כלו' נשותרי הבלתי שוא, עדחיכ' יונה ב', ט; ביהיר; 'נכרים'.

ש' 351—360. ולא תשאיד וגוי — בעיר הונגה עלי, כלו' בעיר הנדחת, לא תשאיד ערד ועונה (טלא', ב', יב), כלו' כל שריד, ולא חקנה עוד (דבר' ייג, יט). וחכם וגוי — חרם העם הנבק, כלו' של העיר ההרבבה והשומטה, לא ידבק בידך וגוי, שם, יה, יה); ניאו; 'גאנק'; ביהיר; 'גאנק' לא נבק בארץך לא תדבק והיתה וגוי, במחפה זרים — יישע' א, ז. ועתוני וגוי — לא יבוא עטוני ומואבי בקהל חי' (דבר' כמ, ד); ביהיר; 'חפוז... חבור', ולא יבוא וגוי — שם שם, ג. ולא תדרש וגוי — שם שם, ז; ניאו; 'וקטמי'. ולא תשימים וגוי — שם כיב, ח. להזכיר מכתורים — כלו' לשימ מכתול בניתך. ולא תחרג וגוי — שם, כיג, ז. ולא תעזוב לוים — דבר' ייב, יט. ולא ינחלו ערדים — שם יה, ב.

ש' 361—370. ולא תדרש וגוי — שם שם, יא. והמכשפת וגוי — 'מכשפת לא חיה' (שם' כיב, יט). ערם יערם — כלו' עושה כשבוי בערמה. ולא תשיג — שם כה, יט. ולא תחיה וגוי — דבר' כ, יט, כ. בעת תבנה — ביהיר; 'בננותך', ולא תחלל וגוי — יוק' יט, בט; ניאו; 'ואלי', פרעהך — ביהיר; 'על דעתך'. ולא תшибב וגוי — דבר' כיד, ז. ולא תשבב וגוי — יוק' יה, יט. ואשה אל וגוי — שם שם, יה. לנגולות המקוריהם — שם כ, יה. ולא תחיה וגוי — דבר' כה, ה; ביהיר; 'ולא תלך אל זרי', בעולת אח נגזר — כלו' אשת האח המת. ולא

יאכל לנו' — איש זר לא יאכל קדושים טופרים טמי (יבל זר לא יאכל קדש)
ויק' כיב, ז; ורשבי' פ', מורה' טל נור, כלו' טוכחים ונברחים, שם חלק הכהנים.
ש' 380—371. ולא תהייה עלי אשחן, ולא ילבשו נוג'—שם; בזה' ר' אנשימים, ולא יהיו
קדושים נוג' — שם כינ' יה. ולא תרדה נוג' — ויק' כה, לנ; בזה' ר' העברי;
ולא תמליך נוג' — דב' יה טו; בזה' ר' כי אם בן חורשים, ולא זרבה
נוג' — שם שם, טו; ופדרים' לאו דוקא, ולא בא אלא לשם החזרה. הפסחים —
כלו' אה בני ישראל שיצאו בארץ מצרים לחושך, לב... והמדת — בזה' ר' —
לכבודנו... והതודות).

ש' 381—382. ולא תember נוג' — ויק' כה, טב. ולא תתעב מצדי —
دب' כג' ח; בזה' ר' וכל תעב מצרי, בבואו למצרים — כלו' בבואו להתנייה,
ולא תתעב אדומי — שם; בזה' ר' ונם בן לאודמי. בבואו להדרותי — בבואו
לחודם רגלי, כלו' להתנייה. ולא יבז א נוג' — שם שם, ב; בזה' ר' ואל בא תוק עמי,
ולא תצא נוג' — שם כיא, זט. אשר תקה בברית — אשר לו יעדה; ואלו יש
לנקה; מתקה); ולא יבנד נוג' — שם ניא; «אם יבנד». ולא יגרע נוג' — שם. בת
זרים — ניא; בת אחרים, ואربع נשים נוג' — אלמנה גורשה וחלה וננה את
אללה לא יקח, ויק' כיא, יד). והאחת שנן נוג' — אלמנה אסורה רק לכהן גדול וכשרה
לכהנים הדתיים (שם שם, ז). ולא יndl פרע — אה דאשו לא יבדע נוג' (שם
שם, ז; בזה' ר' יגדי), ולא יהל נרעד — שם שם, טו; בזה' ר' יהל, ותקד ש
מצבירים — שם שם, יב. ולא יטמא נוג' — שם שם, יא. כת עמו — מה מצוה.
ובדבר לא יאצטן המקדש אחרי טנת הטה (שם שם, יט). לפני ניא; לפניו;
ויגויל נוג' — כלו' בזאת זה יפרק אליהם את אבלו לשון בזאתו מן המקדש חתן
הוזע ממחרתו.

ש' 399—412. ובדבר לא תבב — אש תמיד תוקר על התזונה לא תכבה"
ויק' יז; בזה' ר' בטיעות; הרבה. נдолתו נוג' — בוכות שיחא והיר במצווה זו. ולא
תאבל נוג' — שם כב', יב, ימ. ונם לא יאכל — שם שם, ז; בזה' ר' תושבו); ועל
טה נוג' — שם כא, יא. בא הלי תטרוריהם — כלו' בשעה שהמת מוטל באهل ובוכים
עלי תמרורים. ולא יאכל פנימית — חמאת פנימית (שם ז, כט). ולא יבדיל
נוג' — שם א', יג. ולא יאכל נוג' — שם ז, טו. ולא יזבח נוג' — שם כיב, כה; ניא;
וחזבח'; גם כרים' — בזה' ר' עם כרים'). וזדר לא יתגלו נוג' — שם ד', כ. וטמא ויק'
כב', כ, ג. ולא יעבט נוג' — לא יעת דרכו ולא יעור ריב ומחלוקת על הכהונה ולא
יהיה בקחה נוג' (כיב, יג, ח). יעבט ארוח — עדח' ר' יואל ב', ג.

ש' 413—420. ולוי הוקן גוֹן—כט' ח', כה. ולא תקְהַנוּ גִּבְעָן, ג' במח'ה; צפוריים, ורשבין טביא עוד נ'א: "על פְנֵי הַצְדָּרִים" עדה'ב' ש'א ב'ה, ג' במצות לא תשִׁיך — כלו' בשכר שלא תקח רביה יברך ה' (שם ב'ג' ס). באדר ק לא סדרים — כלו' לאחר המיטה, עדה'ב' איזוב י', כט. ולא תסוט רבת — עדה'ב' תחל' ס'ב, ג' גרבתי ע'ד "רבת שבעה לה נשפי" (שם קפיג' ד). במצוות גבול שבת — תחום שבת אלפיים אמרה, שטכונה חoil על החותם, אל יצא איש מקומו (שם מיא כת'). והק טנחת גוֹן — לא תאטח חמץ (ויק' ו' ז' במח'ה; מצות טהרת). וב' תך לא יסח — עדה'ב' מש' ט'ה כה. במצוות לא יזח — לא יזח החשן מעל האפור (שם' כ'ה, כה). ומצוות פן תשכח גוֹן — שתית המצאות שנאמר בהן פן תשכח, שלא לשכנת את מעמד הר סיני (דב' ד', ט) ושאל לשבנה את אמונה ה' (שם ז' יב'); ויש עוד לא תשכח אצל עמלק (שם כ'ה, יט); בוה'ה; לא תשכח.

ש' 421—422. ומצוות לא תבערו איש בכל מושבותיכם ביום השבת' (שם' ל'ה ז). ומצוות לא תשקרו — יוק' יט, יא. ומצוות לא תמכרו גוֹן — שם כ'ה לד. ומצוות בלאים — שם י'ט, יט. וריבב ורחייב — לא יהול חיים וריבב (דב' ב'ה ז; במח'ה; "דוחס"; ואבנין טאננים גוֹן — לא יהיה לך בכינן אבן ואבן) (שם ב'ה, יט). ומצוות לא תחבל בנך אלטנה (שם כ'ה, יט); בנוסחה, שונות יש הליין בסדר מצאות אלה ואין בין טוקדים ומאותה. עלי' כחף תפבל — כלו' תקבל על עצמן. ועלך לא יבל — עדה'ב' תחל' א', ג' ויזפרה כתפרים — עדה'ב' שם צ'ג' יג' וחק לא תומיספו — דב' ד', ב'. וחק לא תקיפו פאת ראשכמי (ויק' יט, ז). ומצוות לא תנייפ — לא תנייפ עליהם ברול' (דב' כ'א ה). לא תhaniיפ — כלו' לא הבטל. ומצוות פן יוסיף גוֹן — ארבעים יכננו לא יוסיפה (שם כ'ה, ז; בוה'ה; לא יוסיפה; במח'ה; פן תוסיפה). נורדים — חייבי מלוקות. ומצוות לא תגרע — שם ד', ב'. וחק טוציא גוֹן — והנה הוא שם עלילות דבריהם... הוציא שם רע... לא יצל לשלחה" (שם כ'ב, ז' יט); בוה'ה; ש' 433—434.

לפני 431—432.

ש' 442—433. וחק לא תטורו — "ולא תטורו אחריו לבככם גוֹן" (כט' ט'ו, לט'); במח'א: "לא תכירו". וחק לא תגזרו — "לא תנזרו מפני איש כי המשפט גוֹן" (דב' א', יט). וחק לא יסורו — נטבעות הארון יהיו הבדים לא יסרו מטנו" (שם' כ'ה, טט); במח'ה; פן יסורי; וחק שבועת אפרים — לא יהל דברו" (כט' ל', ט). וחק לא אכל ת' גוֹן — בטמער ש'ני: "לא אכלתני באנני טמן ולא בערתי טמן בטמא ולא נתתי טמן למתי" (דב' כ'ה, יט); גנורם, הכר נמצוא בסוף בית לטعلا בש' 52. ובת עודת

ה ע ב ו ט ו גו — באזהרת העכבות תשפט ותנגן במשירים נמצאות התורה: "לֹא תַּכְאֵל בַּיְתָו לְעִבּוֹת עִבּוֹת וְגֹו" (שם כיד, י-יב). ופרשת הדיווט — פרשת כהן הדרית מושוה מלחה: "וְנִנְשֵׁה הַכֹּהן וְדֹכֶר אֶל הָעֵם... אֶל יָדך לְכַכְמֵם וְגֹו" (שם כ' ב-ט). ופרשת שופטים—ויספו השופטים לדבר אל העם... ולא יטס את לבב וגוי (שם שם, ח). וכל פרשיות וגוי — בעל הגי מנה בכל המצאות פרשיות המסורות לציבור, כגון פרשת סנהדרין נדולה וקטנה ודריני ממנוגות (זהירות); כל' המצאות המסורות לציבור ולכ"ד לקיטן. ט פ' ק' י תושיות וגוי — המצאות המפיקות תושיה והכטה לדורות נפשות כנראה בציה. ואחד ושביעי — חווובי מיתה הטנוים למיטה. הרוצחים בטעשי ה' הס — שהעשה אותם נקבע ונגזר משפטו בתורה למתיחה. ואלה ס' קודרי ה'ס — מניינם; בטהיר טנקוד בטעות: "פקודיהם". בטבת נזכריהם — בחזרות שלහלן.

ש' 452—443. א' אשר יתנתן רעו וגוי — כבר נמנה לטעלה שי' 300, ונשנה בכך לשם המניין של חווובי מיתה. והטגדף וגוי — גם זה נמנה לטעלה שי' 213. והטגדף יshawו — כל' אלה ישען. אשר ידו ירים — עיש' הכתוב, תעשה ביד רמה' (במ' טז', ל). וטס' ת-דב' יאג' י-יא. וטמלח ל — את השבת, שם' לא, יד. ובן סובא וזולל — דב' כ'א, כא. זמבה וטקלל — שם' כ'א, יג. ומדיח ערים — טסית — את היחיד ומדייח — את הרבבים, ודינם שווה, זה דובר וגוי — שם שם, ג. ובעל אוב וגוי — ויק' כ', כנ. ונפש רוצחת וגוי — שם' כ'א, יד. נזה'ר: "ולפחת". ועם עיר וגוי — דב' יג', טן.

ש' 451—466. ונבייא מדעת וגוי — שם י'ח, כ. ואשה נרבעת וגוי — ויק' כ', ג. וhab'a על ארוסה — דב' כיב, כג. ועל כל'ה כנוסה — ויק' כ', יב. ועל בהטה אכוסה — שם שם, טז; במח'ר, ובבכמה. וhab'a על זכרים — שם שם, יג. ובא על אשת איש — שם שם, יז. ודודתו טב איש וגוי — שם שם, כנ; כל' החוטא בדורותנו. שניים נארים — מתקללים, כמו שנאמר שם "ערירים ימותו". ובא על יולדתו — שם י'ח, ג. ובתו — נלטחת בגיןה שוה מכיתנתה ובת אשתו — שם שם, יז; במח'ר; בת אשתו. ובת בנו וגוי — שם שם, יז; במח'ר; ובת בן בת, ושם בא זה קודם, ובתו בת אשתו. לפ' שאול נסזרים — עד'ה'כ תחל' קמ'א, גז; במח'ר; "שאללה נגנורים". וhab'a על אחותו — ויק' כ', יג. וhab'a על חמותו — שם שם, יד. ובא על אחות אשתו — שם י'ח, יח. ובא על אחות הוריהם — שם שם, יב, יג; בטה'ר; במחותנו... באחותו... באחות אשתו... באחות הוריהם, ושם, וhab'a במחותנו קודם, וhab'a באחותו... ואל אשה ובת ה — כבר נאמרה לטעלה, ואינה אלא הכלה, ובת בנה וגוי — שם שם, יז; במח'ר; "ובת בן בת בתה". ועל גדה וגוי — שם כ', יח; במח'ר; ונדה עת שכחה. למלאות טטריס — כל'ן, עד מלאות ימי טהרה; במח'ר;

„ספרים“, ואולי הוא הנכון, ועל אשת אביו – שאינה אמו (שם שם, י). ועל אשת אחיו – שם שם, כא. ואם חטתו וחמיות היא בכלל, בת בנה ובת בתה, וכל אלה ארוריהם – אסורי עריות, שנאמר בהם „ארור“ (דב' כיא, כ-כג). נא: „אסורים“. ומשפט לנו – ויק' כיא, ט. וממשפט זומתיהן – עדים זוממן של בת בתן מיתה בחנק בעולה, ולא בשפה בתה, שנאמר „כאשר זומם לעשות לאחיו“, ולא, לאחותו,

ש' 462–482. והבא על ארמית וגוי – מציתין אותו בשעה רעתו, כלו קאנין פונען כי ובן הגונב את הקטנה מבית המקדש, וכל זה מדברי קבלה (סנה' פט, מ, ז) באזה' לוי: „נפשות נבהרים“, וזה גונב אדים וגוי – שמי' כיא, ט. ואוכל וגוי – ויק' ז, כה כה, כי קר בカリ – תחל' לאי, כ; כלו האוכל חלב אחריתו להכרות. ואדור כל נוכל – ויק' ז, ייח; ונכל' כלו המחשב רעה על הזבה לאכלו חזק לזמו ולמקותו שהוא פגול, והוא עדת' מלא' א', יד; פנו" – במח'יא: „חלב“, והוא רק יאל וגוי – שהענול דינו להדרף באש הירוה, ובכוורות" מל' „ככior אש" (וכ' יב, ס. ו שברון וגוי – שמי' כיב, יג; ונקיון וגוי – ויק' ז, ייח, והוא מדה לנדר מדה. ועובד טפלצת – בניו לעובדה זרה (ט"א, טיא, יט). לבלה נחרצת – שמי' כיב, יט. ואוכל וגוי – שם יג, טו ביט' הפשת, שנאמרה בהם שמירה (יל' שמורים), ושמרתם את המצוות, שמר את הדיש האביב); נא: „נספרים“. וסח וגוי – בט' ט, יג וアイש אוכל וגוי – ויק' כיא, כת. וアイש סך וגוי – שמי' ל, לנ; וסך ומפעמ' כלו הקך בשרו בשתן המשחה או זר שמתפטע סטמנ' קתרת ועשה בטחנותם. וアイש איזנו וגוי – הוא זקן מטרא: „לא תסור... והאיש אשר יעשה בזדון לבתתי שטוע... ומת“ (דבי' יג, יא); במח'יא, אוטם). זה שוחט מחוז וגוי – ויק' יג, ג-ה, ח-ט, וכבר נזכר לטعلاה ונשנו כאן לענן מיתה. וזה איננו רחוץ וגוי – שם' ל, כ.

ש' 483–496. ועובד וגוי – ברא' יג, יד. והיא תקווה וגוי – כלו בוכות הטילה נגאלין ישראל, ערדי'ה: גם את ברם ברויתך שלחתני אסידיך" (וכ' יט, יא), ותקוה ואחריתך" עדת' בירט' כיב, יא; במח'יא: „ואין התקוה“. זה טמא יוד ש וגוי – בט' יט, כ. וזה אוכל נקדש וגוי – האוכל דבר נדרש, כלו את הקודש, וטומאתו עלון; עונש ברות על זה נלמד בספרדא" על הכלוב, בכל קדר לא תגע ואל המקדש לא חנא" (ויק' יב, ד) בגיןה שווה. וזה אוכל טבל וגוי – האוכל תבואה שלא הורמה תרומה בידייהם, ונלמד מתרומה בגיןה שווה מן הכתוב שם כב, טו. וזה אוכל וגוי – שם שם, טז. וכחן וגוי – שם שם, ג. בעברו אמרים – עברו מצות אליהם ואוכל תרומה בטומאה. וזה כל וגוי – טובל יום וטבי שטבל לטהרותו ולא העריב שימושו אםعبد חייב מיתה בידי שמים, ונלמד מן הכתוב. קדושים יהיו לאלהיהם ולא יהללו שם

אללהם' (שם כיא, ז); ויש טנקידים: ל-שְׁמַשׁ/, כלו' שטהרתו טסורה ותלויה בהערב שמש, וכן כהן מטהר בגדיו כהונה שמשמש אף הוא היב טיטה, שהוא צור, ונלטר מן הכתוב, והנרת אותו אכנטו... והוא להם כהונה (שפט, ב', ט, ב). זה וזה העוזב וגנו'—זר שמשש היב טיטה (כט, ייח, ז). בטהותו אכבר עיר; ועל פניו העם אכבר' (ויק, י', ז), שנאמר במתות נדב ואכיהו שהקריבו אש זורה לפניו ה'. ומחרר כפורייס—כהן שטבל לטהרותו והעריב שימושו ולא הביא קרבן כפרה, ונמנה בתוספ' זכח' עם אותן שבתייה. ומהות וגנו'—המות רתוי (רוצי וראוי) לכחן שנכנס למקדש פרוע ראש ושתיין (ויק, י', ז; שם שם, ט). וטמא האתו זנו' — כהן טמא הבא לשמש בהריה ביתהmekdash; נ'א: בחרוריהם, וכל אלה שנאנטו באן ונוכרו כבר לטעה לא נשנו אלא לעין חום טיטה, בעזרה צור—בטחה', בדת מעוז, כמו לעיל ש' 7.

ש' 499—514. ואלה התרומות וגנו'—אללה המצוות האמורות בתורה הן שרשיהם ויסודות חזקים, כלו' כלליהם, אבל יש להם עוד ענפים וסעיפים, כלו' פרטיהם ופרטיהם; ובצורות — נ'א: (בבירות), ועטק הנסרים — הוא עטק רפואי בעיר ציון, וקיים את סבו—שלל עם אביו, עדה'כ עט', ט/יא. זיגזגה חשבו—עדה'כ תחל' יתח, טט, ויתן עז וגנו' — עדה'כ שיא ב', י. שתאי מספר — השරידים. וכת קוו ענו' — עדה'כ ישע, י'ח, ג. וממעוננות וגנו' — שח"ד, ד/ה. ואז כל עם שוגג — עם חוטaan; בית זה חסר כזהיר. נה לך בחליל — עדה'כ שם ל', כט. ואז חפש ביל' וגו' — עדה'כ תחל' נ'א, כא. במה'ד בא כאן לטסי שני בתים אלה, שהתייחסם שלמה':

שׁוּבָבָנוּ לְגִבְעֹלֵינוּ   מִקְרָה הַפּוֹעַלֵּנוּ
      בִּשְׁלֵשׁ פָּעָמִי רְגִלְלֵינוּ —
      וַיְשֻׁוּבָבָךְ גַּוְאָלֵנוּ —

ובנראה זו הוספה מאוחרת.

כ.

תקון נשם לשטני עצרת (מנן?). התיחסו בראש החזרות הראשונים, שלמה חזק' ובחרו התשייע "שלמה". נדפס בס' "תפלת ישראל" ח'ב מתנגד ספרדים, ליורנו תק'ס דף קפ'ד ע'ב וכpsi' תבלאל מנג'ת ייטן, ירושלים דף פ'ב ע'. בשני המקורות באים אחריו פיות זה עוד פיות אחרים שנראים כעין הטשן לה. ומאן בידנו להזכיר טזון סגנונים אם הם לרשכינן הכנסנו אותם לחלק המסתוקים בסוף הספר.

שרה 1—3. מזוכליו — מן השטנים. עט אגלו יו — עם אנגלי הטל.
ש' 5—6. ושלח עפר — את מלך הטשייה, וכל החזרו הוא עד שח'ש ב', יא. לPsi' דרשת חזיל. ושלח — כיה בטקורות, ואולי צ'יל: "ישלה", זכר וגו' — כלו' יזכור לי זכות אברהם שנטע אשל להכניס אורחים, כדרשת חזיל.

ש' 7—8. בן נָעַל וְנוּ—כינוי לכונת ישראל וביהם ק', כדרשת חז"ל על הכותבים בשלה'ש ד', יב-יג. קריית וגנו' — ישע' כ'ט, א.
 ש' 9—11. שׁוֹבֵב וְנוּ — כלוי השם לצייר השן (כינוי לביהם ק') את כליליו המלאים הוה. וכל החווים האלה באים עדה'כ' בשחיש, ו', ה ו/or, ה, שנאמרו לפני דרשת חז'ג בדרכ רמו על ביהם ק', ונחרטו וגנו'—ישע' ב'ב. אל פ' ח'מן וגנו'—שחיש ד', ה.

קג

מרקמה למשפטות ליליאן של ריה. חתימתה „אני שלמה“ כפולה. נדפסה בכר"ע דף גג ע'א, אגרות שריל עPsi מ"ה קלבריזי — ע' 503 ובממש'ק — 35. ולדברי צוינז במלחמות הפיזט" יש בפזות זה יא בתים והתייחסו, אני שלטה הקטני".
 שורה 1—3. על רב א' כ' י-על משא חמאתה, א'יך ל' ונו'—בוורי שתקריבני לדין ותניש אותה לריב ולמשפט; ובכר"ע: "תשבע", ואוחת' ונו'—איום י'ד, ג'
 ש' 4—6. נוח'ל ונו' — נוח'ל הרעיון וכלהה העין טפח'ר יום הדין; נוח'ל טלי, נוח'לה אברהה תקותי" (יחי' יט, ח); כיהangan שריל, ובכר"ע: "נואל", וקדבת' ונו' — מל'א' ג', ה'.
 ש' 7—9. יום בא נוּשָׁה וְנוּ—יום אשר יבוא הנושא (כינוי לדין אמרת) ויריעיש את הכריות לדין קשה ואותם יגיש ונו', בא נויש' עדה'כ' ט'ב ד', א; ובכר"ע: "יום בו", לעשות ונו' — תחל' ט'ט, ט.
 ש' 10—12. שׁדִי וְנוּ — שדי המורה למשה יג' טדות ונו', ואל תבא ונו' — שם קמ'ג, ב'.
 ש' 13—15. לבן תחטֵל וְנוּ—שעוורו כף: לבן תחטֵל ותגמל חסר, לטען יצדקן בני האדם המשולים לאבק דק וחותניים משפט; "יצדקן" — כי' האצל שריל ובממש'ק, ובכר"ע: "תצדיק", ואולי הוא הנכון עדה'כ' תחל' ניא, ג' חמת עבאים ט שפט — מיכה ג', ט.
 ש' 16—18. טה אָנוּ שׁ וְנוּ — בטה נחשב האיש הגנטם ונו', עדה'כ', מה אוניש ונו' (תחל' ח', ח); ובכר"ע: מאונשי' וזה שׁי'ג ונו'—עPsi עט' ה', טו (בחלוף צ' בשת) וישע' יט, יד; ובממש'ק: "וחצינן" ומוסכם להקב'ה.
 ש' 19—21. חֲנוּנוּ נָצֶתֶה וְנוּ — נקודה שתחטה לפני חסר. ח'כ'י ונו'—הרוי כבר מהרת והקדמת לחומרינו כי ח'י ונו'. כי ח'י אהב ט שפט — תחל' ל'ג, כה.

קָבָ

הרשota לנשחתת לריה עשויה במתכונת הרשות לנשחתת בחג הפסח (עיין פוט צ"א), חתימתו, שלטה (כפוף) חזק. נדפס בטה איגנינון טיה ע'א (תקנ'ה) שהירות ליום ב' ר'ת, שורה 2—3. יומם ל' משפט י' עדת ו—ב يوم ר'ה הנועד למשפט. ה' ל' משפט ונו—ח'ב, א', יב, ומוסב כאן על היום.

ש' 6. ל' משפט י' ונו — תחל' קי"ט, א'.

ש' 7—9. מוסר שח משבעים — האותה הנבדלה משבעים אמות. נבוח וננו — כל' אם תשקל אותה במזוני צדק תצא נכה וישראל, והיא תליבך, אותו המלך העושה לנו, ישבת לנו — שם ט'ה,

ש' 12. ל' מען תזרק ונו — שם נ'א, ג'

ש' 13—15. חנית' ישורון — פרחיו ישראל, כל' בנו. ובשם חניות להוראה זו השתמש הפייטן גם בפיוט "שופי פלייטי". זרק ומפט ונו — שם פ"ט, טו

קָנָ

סתהנאב, לשחרות יום א' של ר'ה, נדפס בטה' קאטאלוניא, שאלונייקי שנה דפ'ז' ובמטש'ק ע' 41, וחתימתו "שלטה בר יהודת", ואולי חסרים עוד שלשה בתים.

שורה 1—5. ארומט מ' ונו — תחל' קט'ה, א'. עוזה תבל' ונו — עפ' י' ר'ט' נ'א, טה, עוזה תבל... נומה שטבים — כ'ה במטש'ק, וכמ' קאט'י, עזה הכלל... נומה שחקים', לפני תלך מלך — בראי לין, לא.

ש' 6—9. תולה ונו — איוב כיון זה אהודנו ונו — עפ'י תחל' קי'א, א. עד ה' — בן הנחנו עפ'י הכתוב הניל', ובמקורה: "עזה", ה' צבאות ונו — תחל' כ'ה, נ'

ש' 11—13. נערץ ונו — תחל' פיש', ח; ובמטש'ק, בסוד קדושוי, המשורות ונו — אס' א', :

ש' 14—17. מרומות ונו — נחט' ט', ה. והיתה לנו — עוב' א', כא. והיה לנו — כל' י'ה, ט.

ש' 19—21. סטדי הדומים — סטדי הארץ (איוב ליה, ה) שהוא הדום רגליו על נחרות ונו — עפ'י תחל' כ'ר, ב. יצקם ונו — מיא ז', טו.

ש' 23—25. אל ונו — ישע' נ'א, טה. הודה ונו — ח'ב, ג', נ. כשבת ונו — אס' א', ב' ש' 26—29. יסוד ונו — רקע הארץ, שהיא יסוד העולם, והאריך את השמיים הנטויים נדוק. וישראל זו ארוכה ביותר לשם חתימת שם אבי הפייטן יהודת. הרקייע — בן היה בקצת נסחאות. ואולי באמת אין מלת הרקייע אלא הוספה פרשנ', לפרש מלת דוק' (ויש לקרוא "הרקע"), ואם בן יש להשתמלה, אותה זאת הוא זו של "ודוק". ודרוק —

בן הגנהו ובכל הנוטחות חסר ו', ובממשיק חסר "הרקייע" וקלקל את החזרו ע' חברו "זורה" לשורה שלאחריה. כגבור ונגו—תחל' יט, ג' זה הוא יתן וגנו—ברא' מ"ט, כ'. ש' 32—33. אם מצאתי וגו' — שב' יה, כב.

קח.

פיז' ולמוסף ר'ה, טלכיות?) בסדר א'ב בראשי החזרות. ונוטה לטשקל ארבע ארבע תנויות. נדפס במח' מנהג אויגנינו אמשטרדם הקכ'ה, ובעהתק שלפנינו לא נרשמו המקום והזמן של ההרפפה ומספר העמוד, ולא מקומו של הפיות בסדר תפניות היום; וכנראה מתוכו, וכן מן הסיום מלוכה בסופי כל הבתים, מקוטו בפיוטי ר'ה. התנותות היתורות גםשקל אולי מטעות הסופר הzn, ואולי לא דיק הפייטן בתשקל.

שרה 2. תח-בן הגנהו לשחים ומקוד' לחת', ואולי יש לנקר, לחת' שלא בדיין. ש' 4—5. ולען ה ברם — האיכלים לענה ורוש; "הברם" — בן הגנהו, ובעהתקה שלפנינו "חברם", בן — צ'יל', ובעהתקה שלפנינו בטעות, בן. ש' 9. טהר טחטה — כ'ה בהעהתקה, והלשון מנוגנתה; אולי הוא בניו להקב'ה, ואולי צ'יל', מעשה.

ש' 15—16. לעם עטוּף — בן הגנהו, כלו' לעם החלש; ובעהתקה: עם לעטוף. לנער — לעצור וככובש בnalות; ובעהתקה שלפנינו: לנער. ש' 18—19. צפה בעניינו — בך נקרנו לשם הטשקל. וזה קם בטא — בן. הגנהו, ובעהתקה: זהם כחר, שאינו מתישב.

ש' 22—23. תדל'ה—תעללה מבור גלוות. פני כל העמים — כלוי לפני כל העמים.

קח.

תקדמת לזכונות, חתימתה "שלמה" טרובע, נדפסה בספר'ע דף ל', באנו' שד'ל—ע' 506
ובממש'ק — 46.

שרה 1—4. שוחר טוב וגנו — מש' יא, גנו. שם כבודו וגנו — מהאל אשר שם כבודו וגנו. באין תחת וטעל — בטרם נברא טהה ומעליה, כלו' ארץ ושמיים; "באין" — כ'ה באנש'יל, ובממש'ק ובספר'ע: "מאיין", אל יי' — בספר'ע חסר. שחי בחתפיו וגנו — שם כ'ה, יב.

ש' 5—8. רום... שיר — בספר'ע חסר. ונשיה — בניו לארץ עדח'כ תחל' כ'ה, גנו, והיה לבניו וגנו — שם' ל', טן.

ש' 10—12. יהי אור — ברא' א', ג' תחת יי' כ'ה בספר'ע ובממש'ק, ובאנש'יל: חוקייתי. מנהת זכרוּן — בם' ה', טן.

ש' 13—16. הַבּוֹן וְנוּ — עַמְּ דָי, יְבָם הַסִּירוֹ וְנוּ — יִשְׁעָא אֶת יוֹם־
כָּנוּ לְחַקְבָּה, הַזְּבוֹן רְחַצְׂזָן — שֵׁם שֵׁם (כְּסִרְעָב בְּטֻעוֹת: רְחַצְׂזָן הוּכוֹ), וְהַיְהָ הַיּוֹם
הַזָּה וְנוּ—שֵׁם, יְבָם, יְד (כְּסִרְעָב חַסְדָּר, לְכָם).

קָנוּ.

פִוּט (נְכָרוֹנוֹת) לְטוּסָף יוֹם א' של רִיחָה, עַרְוק בְּסִדר אַיִב, נְדִפס בְּמַחַטָּה פְּנַהֲג
אוֹגְנָנוֹן, אַמְשָׁרְדָה תְּקִבָּה.

שורות 2—3. חַד שָׁוֹן — בְּן הַגְּהָנָה, וּכְטָקוֹר, 'חַרְשָׁוֹן', מַעֲוָה — מַעֲוָות; וְאַוְלִי, יְשָׁלֵךְ (מַעֲוָה),
לְנִקְדָּר, 'מַעֲוָה'.

ש' 4—6. בְּרוּם הַדְּרָתָן — בְּן הַגְּהָנָה, וּכְטָקוֹר; 'בְּרוּם', הַטּוֹנוֹן מְרוֹטִים —
מְלָאכִים, גְּזוּע תְּטִימִים — בְּנֵי יַעֲקֹב אִישׁ תָּמֵם, רְחַשִּׁים — תְּפִלּוֹת, הַבּוֹשִׁים —
אָסּוּרִים בְּנָלוֹת, שְׁוֹטָחִי זְכָרוֹן — שְׁוֹטָחִי נְסִים בְּתִפְלָה לְהַכְּרִית לִפְנֵי הָהָר; וְאַוְלִי,
צִיל: 'שְׁוֹתָחִי'.

ש' 7—8. הַחְבָּאוֹ — הַחְבָּאוֹ, וְאַוְלִי צִיל: 'גְּחָבָאוֹ', עַד יָרֵט, מְתָמָר, יְחָדָה, 'חַנּוֹן' חַסְדוֹן
וְנוּ — כָּלְוִי אֶל חַנּוֹן יְעַתָּה חַסְדוֹן כְּטָדוֹן, עַדְהָבָת תְּהֵלָה קְשָׁת, יְחָדָה, 'חַסְדוֹן' — בְּן הַגְּהָנָה,
וּכְטָקוֹר: 'בְּחַסְדוֹן'.

ש' 9—11. מַעֲוָה — הַכְּנוּי מַסְכָּב עַל עַכְדָּו שְׁבָחוֹת הַקּוֹדָם. יְכָפֵר — בְּן הַגְּהָנָה
וּכְמַקוֹּר, 'בְּפָר'. וְתִפְקֵד רְגָנוֹת — הַלְשׁוֹן מְגֻונְמָתָה; וְאַוְלִי צִיל: 'רְגִינּוֹת' או 'חַנִּינּוֹת'.

ש' 12—13. בְּיַלְקָן וְנוּ — שְׁעוּרָיו בְּךָ: תְּעֵנָה: בְּיַלְקָן סְלִיחָה וְנוּ; וְאַוְלִי צִיל:
אתָה, תְּ, לְךָ, וְעַי כְּסָטוֹן. בְּיַעַת הָבָן הַגְּהָנָה, וּכְמַקוֹּר: 'כְּיַאֲתָה'; וְאַוְלִי מְלָת, אַתָּה,
מְקֻומָה בְּחַרְוֹן הַקּוֹדָם תְּ, לְךָ, וְמְלָת, לְךָ, שְׁנַשְׁתַּבְשֵׁה אַוְלִי מְלָת, 'בְּךָ', מְקֻומָה כָּאן.

ש' 15—17. סְגָנוֹל הָעָם סְגָנוֹלָה, בְּבֵל הָבָן הַגְּהָנָה, וּבְהַעֲתקָה שְׁלֹפְנִינוֹת, 'נְגָלָה';
ש' 18. צְפָה — הַכְּבִיטה וּרְאָה. בְּבֵרָת — כָּנוּי לִיְשָׁרָאֵל בְּן הַגְּבִירָה, בְּנָגָר לִישְׁמָעָל
בְּן הַשְּׁפָהָה.

ש' 22. בְּאַשְׁדָּר לְנָה — אַחֲרֵי חַמְבּוֹל.

קָנוּ.

מְצַתְּגָאָבָה, לְשָׁחָרִית יוֹם כִּי שֵׁל רִיחָה, חַתִּימָתוֹ, אַנְיָ שְׁלָמָה (כְּפָול) הַזָּקָן, נְדִפס בְּסִרְעָב
דף כ'ו, ע'ב, שְׁפָר — ס'א, אַנְשָׁדָל — ע' 511 וּבְמַמְשָׁק — 43.

שורות 1—4. תְּקַעַן וְנוּ — תְּחִלָּה, ס'א, הַגּוֹרָא תְּהִלָּת־שְׁמִתָּה, יְהָ, עֹשָׂה
נְדּוּלָות וְנוּ — אַיּוֹב ט', יְהָלָנוֹן — אַזְלָל שְׁדִילָה, 'לְנוֹרָא', לְנוֹטָה וְנוּ — עַדְהָבָת
ישָׁע, מ', כְּבָב. בְּצַקְתָּה וְנוּ — אַיּוֹב לִיהָ, לְתָה.

ש' 5—8. ל' יוסד וגנו' — עדחיב איזוב ל'יה, ד, אה גנשיה' כינוי לארץ; ובש' 9: ל' יוסר אדרני'. עלייה — כינוי לשטמי. ש פרסר — טל' ארמיט נוכב נתה, אילית השחר, עדח'כ' "בשפרהא יקום בנההא" (ד'ן ז, כ). ל' שופר וגנו' — תחל' צ'ה, י. ונוח לתסח ש פרר — עדח'כ' שם ט'ה, ו' אצל שדר'ל: "וועלתם".

ש' 9—12. ל' לבש וגנו' — עדח'כ' ישע' ניט, יג, ל' לוקט וגנו' — מיליצה מצויה אצל רשביגן לגנות ישראל מן האותות או צדיקים מן הרשעים, ויסודו בשחש' ב, ב. זרע וגנו' — חחל' כיב, לא. צחנתה — סרחות וחטא. לטוחה וגנו' — ישע' מיד, נב. ר שעימים... פ' שעימים — נ'א: "רישעם... פשעם", וסדר עונם וגנו' — שם ו', ג.

ש' 13—16. ל' הווסף וגנו' — הופך כתמי החטא ומצחצחים כיהלום; נ'א: "ליהלום", ל' הטות וגנו' — שם סי', ב. ב' מיט' וגנו' — עדח'כ' מ'ב ה', יב; נ'א: כמי. לחקoth וגנו' — כל'י לנחות את האומה הפגורה בגנים לחיים טובים; ובשפרהו: "זרויים"; ובמטש'ק: "זרויו", ובאנדריל: "זרעם בנויים". ות' יט' וגנו' — תחל' ס'ט, לב.

קח.

קדמה לשופרות, התניתה, אני שלמה'; ואולי הח' של הבית האחרון חלהה של חוק, והסדרים שני בתים. נדפסה בספר'ע דף ל'א ע'ב, אנדריל — עי 508 ובמטש'ק 47. שורה 1—5. על ה וגנו' — תחל' מ'ג, ו' וחדrhoה ו' — בספר'ע: "ואדרוהו", הרינו וגנו' — שם ציה, ג.

ש' 8—9. וזה היה ביום וגנו' — ישע' כ'ג, יג.

ש' 10—13. י'ח ד' — ישמתה. בת אמרך — במטש'ק: "כטאמיריך", הטולות הטולות — המוניות הטוניות, וכל העם וגנו' — שם' ב', י'ח.

ש' 14—17. קריאת דל — במטש'ק: "קריאת עם", אולוי וגנו' — עמי ה', טן בקולות וגנו' — שם' יט', טן.

ש' 19—21. עת פדותכם — בספר'ע חסר, עת. על כל — שם: "על הכל", בנסוא וגנו' — ישע' י'ח, ג.

ש' 24—25. זה היה במשוך וגנו' — יהוש' ו', ה.

ש' 28—29. ה'לו ה' כרב וגנו' — תחל' ק'ג, ב'ג.

ש' 30—33. ח'נו'ן וגנו' — עדח'כ' ישע' ל', יט; ובמטש'ק מנוקה: ח'נו'ן. ה' צבאות וגנו' — צ'ה, ט', טן בתרועה וגנו' — שב' ו', טן.

ק.ט.

יוצר ליום א' ר'ה, התימתו, שלמה' כפול. נדפס במת' סדר ר'ה כמנהג אויגניז'

אם שטרודם תקב'ה, דף ל'ז ע'ב.

שורה 1—4. שעורו כך: את שופרו של המبشر (אליהו הנביא), שעתיד להשתמע ישועה לכל נדח ואובד, לעת חבוא שמוות הנאולה שיבואו ישראל אל המנוחה ואל המרעה,—אותו מצחיה אליהם בוכך את השבעה לאבותינו, והעברת הארץ את שופר התרועה של הנאולה. והמליצה, המצח שופר ממשיע ישועה, היא ע'ד מליצה, מצחיה קרבן ישועה. והבתוב והעברת לנו (ויק' כ'ה, ט) השיאו הפסtan בדרך מליצה נאה כלפי הקב'ה ושופר הנאולה.

ש' 6—10. מה רבות תפל לה—בן הנהנו לשח'ט, עדח'כ ישע' א', טו; ובמקורות, בחתלה. אל דמי לכ'ב — עדח'כ שם ס'ב, ג' ה' המתנוסה — בן הוא במת' הנ'ל, וקשה לפירוש, ואולי הוא מל' נסה עליינו אור פnick'ה" (תהל' ד', ס', כלוי המרוטם, בהריןעו ירצה — הרוצה בתרועת יעקב. תקענו וגנו — תהל' פ'א, ד.

ש' 11—16. של פנו פרים וגנו — שלטנו פרים שפטינו, ואתה האל הנאמן שעיה לחפה לנו. ויט נ'וּפְקָה. לחת את פר וגנו — הפר המוכן לחטאתי יה'כ. שעיר ח'את נסט נ'חטוטן לה. יגוי ענו לוזטן וגנו — למן הנאולה שנאמר בו "בשופר יתקע וגנו נב' ט', יד).

ש' 17—19. אני — מלחה זו מiotrah לשח'ט והקפטנות. דט עתי וגנו — עדח'כ תhalb' נ'ו, ט.

ק.י.

רשות לתקיעת שופר (?). נדפסה עי' שמח' בתקופה ספר י', וורשה תרכ'א, ע' 217—218, מתוך כיב' 576, ונבראה גם בראשית הגניזה של נ'ב בתוך שרידי החול. ויפה העיר שמח', כי אולי באמת שיר זה אינו אלא תפלתו הפרטית של המשורר על נפשו במלחלו האנושה, וסיום השיר, ואירוע בשופר" הוא שנרגם לו שכיניסותו בטיעות לתוך פיטוי ר'ה. וכמה תמותה הדבר, שני הבטים האחוריים אין חרוזיהם הקטוניים בסופם (בעקב', בשוקך') מכונים אל חרוי הבטים הקודמיים, שבולם סגולים או צדויים בסופם (ר'ה, י'פ'), מה שאינו מנהgni השיר הנכונים. האין כאן זוג קטומים של שני שירים שונים או הוספה ממק'א על השיר הקטן של רשב'ג, שהותב בעיני הסדרן לקבעו רשות לתקיעת שופר?

שורה 4. עפר ואפר — בראי י'ח, נו.

ש' 10—12. אַתָּנִ בְּעֵפֶר — עֲדַהֵיכְ אַיּוֹב מ', יג. שְׁבַחֲךְ — כִּן יִשְׁלַמְךְ לשה'ם, והוא עד הארמית, ונקודו העברי הנכון, שבחרך, ואריע — בכ' חסר ו'.

קיא.

פיוט למוסף يوم אי ר'ת, ע'ט א'ב. נדרס במח' מנהג אויגנין הנ'ל, דף ל'ג.
שורה 1—2. חַטָּרְמָרְוּ וּנוּן — אַיִכְהּ ב', יא. וּכְפִי וּנוּן — עֲדַהֵיכְ תְּהֵלָה פ'ה, י'.
ש' 4—6. וּבְשְׁרַדוּהוּ מְעוֹנָה — כְּמוֹ, מְמֻעָה, בְּלִי מִן הַשְׁמִים; וְאוֹלֵי הוּא
כְּנַיִלְאָלָהִים. חַנְגַּתְיִיךְ — כְּהַעֲטָק שְׁלַפְנִינוּ כְּתוּב, חַנְכְּתִירָה; וְאוֹלֵי הִיא טֻוָת הַמְּעַתִּיק,
טְחִיִּים — אָמֵן טְלָה זַז טְשׁוֹבֶשֶת, יִשְׁלַפְשָׁה: מְבָנֵי אָדָם חִיִים, וּהְוָא תְּוֹאֵר לְעַטִים.
חַשְׁקַת בְּקָוֶל — כָּלְוִי רְצִית בְּתַפְלָה.

ש' 7—8. וְחוֹסֵם — כִּן הַגְּהָנוֹ, וּבְמַקוּמוֹ; וּחוֹקָן. טְקַשְׁבִּיבִי קָוֶל — כָּלְוִי הַשּׁוּמָעִים
בְּקָוֶלֶר, אוֹ הַשּׁוּמָעִים קָוֶל שְׁוֹפֵר. חַוְקָר עַלְוִימִס — עֲוֹנוֹת גְּנֻלָּמִים.
ש' 9—10. וְלְבָבְ וּנוּן — עֲדַהֵיכְ יְרָטָה ד', יט; "חַוְתִּיהִ" — כ' ת' ז' לִשְׁמַה הַחֲרוֹן,
וְאוֹלֵי צְלָל : וְלוֹכְתָהָה. יְעָרָב וּנוּן — עֲדַהֵיכְ תְּהֵלָה קִידָה, לד. טְוָחָה — מֶל', בְּטֻוחָה חַכְמָה
אַיּוֹב ל'ח, לוֹן ; כָּלְוִי קְרָב וְלְבָב, בְּקָוֶל — כִּן הַגְּהָנוֹ, וּבְמַקוּמוֹ: "לְקָוֶל".

ש' 11. לְעַם אַלְהָ — יִשְׂרָאֵל, שְׁנָאָמֵר עַלְיָהָם: "עַם הָאֱלֹהִים יְהוָה ל'ה, ס".
ש' 13—14. לְנֶרֶפֶח — כָּלְוִי לְרָפָה וְחַלְשָׁה, וּבְמַקוּמוֹ: "לְנֶרֶפֶא". נֶחָל — כִּן הַגְּהָנוֹ
וּבְמַקוּמוֹ: "גְּנָלָה", וְאוֹלֵי זה טֻוָת הַמְּעַתִּיק. וְדָךְ — כִּן הַגְּהָנוֹ, וּבְמַקוּמוֹ: "וּרְךָ".

ש' 15. וְהַעֲרָ — כִּן הַגְּהָנוֹ, וּבְמַקוּמוֹ; וְהַעֲדָה:.
ש' 20—22. רְפָא וּנוּן — עֲדַהֵיכְ תְּהֵלָה ס', ד. תְּחִדְשָׁ עֲדִיךְ — אַיּוֹב י', יט
בְּתְרוּעָה קָוֶל — בְּקָוֶל תְּרוּעָה.

קִיבָ.

פהיה, חתימתו א'ב וא'כ, שלטה בר יהודה נברול', וכל בית מסיים בפטוק
שְׁסּוּפוֹ, קְדָשָׁ. נִמְצָא בְּמַחְקָר כ' וּנְדָרֵס בְּסֶרֶע דָף מ'א, מַחְקָר ב'—י'ח, חַשְׁאָנָ—ע' 17,
סְדַתְחָק סְלִיחָות — קְפָה, סְלִיחָות לְכָל הַשְׁנָה רְדָלָהִים וּבְמַחְאָיִ חַיֵּב דָף קְטָז ע'ב. עֲנִינָו
סְפָרָר מְעַשָּׂה הַעֲקָדָה, עַפְיִ הַכְּתוּבִים וּדְבָרֵי האגדה, שְׁבָזָכָות הַעֲקָדָה יְהִי הַמְּתִים לְעַתִּיד
לְבוֹא, שְׁכַן נֶם יְצָחָק הִיא קָרָוב לְמִתְהָה וּוּחִיוֹה הַקְבָּה, עַב נִסְמָךְ הַפִּוּזָת לְבָרְכָת
מַחְיָה הַמְּתִים'.

ש' 1—4. אָזִי — נָאָזָן, בְּהַר הַמּוֹר — עֲדַהֵיכְ שְׁחַשָּׁ ד', וּוְהַכּוֹנָה לְהַר
הַמּוֹרָה; וּבְתְּשָׁאָבָה, הַר מּוֹר. דַע יְוָנָת אַל-סְמָהָר בְּשְׁמָתָה, גַּוְונָת אַלְמָה (תְּהֵלָה נ'א, א)
כְּנַיִלְאָלָהִים לְנֶעֶד יְצָחָק שְׁפָשָׁת אַת צְאוֹרָו לְשָׁחִיטה כְּיֻונה נָאָלָה; נ'א: רְצָן, בְּקָחָתָו וּנוּן —

כשלקח אותו אברהם המכונה איתן, לקרבן עליה ושלטם. ג' א — כינוי לאלהים, וכן בשיר קב' ה, 7; בטללה'ש: נ' א. תרומת ה' וג' — יהוז' ט' ה, א.

ש' 5—8. דת ה ט' נ' א וגו' — כמושפט הבכורים המוכאים בטנה, שנינחים אותו לפני ה' (דב' כ' א, ד), וכן יצחק שהוא בכור לאמו וראשית פרי בטן, לפני — בסדתה'ק: (לפנוי), הנה — נ' א: ה' בג' נ' א, "הקרב נ' א". לאשבר מפחחיו — קיבלתו והכנסתו למנתת קרבן, בחנתיו — נ' א: בחרתו). ש' ט' נ' וגו' — שם' ל' ב' ה.

ש' 9—12. ז' — כינוי לאברהם. חט ע — נ' א: חזק. צورو — נ' א: יוצרו. ט' פ' לו וגו' — נתחרבו הבן והאב והלכו שנייהם יחדיו. ה' ש' תח'ו וגו' — תחל' צ' ט' נ' א: "והשתחוו לה' בהר הקדש", ישע' כ' א, יט, והכוננה למה שנאמר בפרש העקרה, ונשתחו ונסוכה אליכם (ברא' ב' ב' ה).

ש' 13—16. י' עד וגו' — הבין את העצים ויצא בדרך לשופות ולערוך על האש את קרבן; נ' א: ערך' ת' (דרך), י' היד ורדך — עדה'כ מש' ד', ג' ל ה' ג' אמרה. א' ה' הש' — ברא' ב' ב' ג' להקדישו וגו' — דה' א' ב' ג' ג' ושם לא נאמר, לה' א' וכנראה נשתרכב כאן בטעות; ואחיך מצינו בטהאי' חסר, לה'ג'.

ש' 17—20. ט' רום וגו' — תשוכת אברהם לי יצחק: אלהי טרום יראה לו השה (שם שם, ח) והוא ישב נפש עקרת (שרה) להושבה שמחה, עדה'ב "מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה" (תחל' קי' ג, ט), שדרשו חוליל על שרה. יראה השה וגו' — נ' א: יראה לו השה והוא ישב נפש אם עקרת; עקרת — נ' א: עקרת הבית. ש' מה'ה — נ' א: אם שמחה. ל' הו ש' יב — נ' א: להשיבו. סוקר וגו' — הרואה תעלומות ישמעת הפלתן. ש' י' ח' — נ' א: שועץ; עוד נ' א: שועתק. י' של' ח' וגו' — תחל' כ' ג.

ש' 21—24. ע' מוד נ' א וגו' — דבריו יצחק, שבקש מאכיזו לקשרו ולאסרו יפה שמא יודיעו מפני המأكلת ויפסל הקרבן, וכל זה מדבריו אנדרה. א' ג' ע' — נ' א: אונור. ה' א' ב' — ש' ז' מל', אכחת הרב' (יהוז' כ' א, כ' ב' ה') המأكلת. להבדיל וגו' — שם' ב' ב' כ' ; נ' א: ולהבדיל — ויק' י' ט.

ש' 25—28. כ' פר א' ש' כל — כינוי לי יצחק עפ' מדרש חזית, שנכפת באשכול על גביו המזבח. נ' כל נ' ש' כל — נ' א: כי נשלל שכול. של' ח' תפ' — אחות את המأكلת, ובmethiro: של'ח יטינוי; נ' א: של'ח ידו"; וופת העיר בר' שהוא הגנת מעתק שלא מדעת. לעשות את כל מל' אבת וגו' — שם' ל' י' א.

ש' 29—32. תר' ש' י' ש'ים — המלכים. ב' ש' מ' י' מ' רום — בשמי מרים, והכנים שם החرون; ובסדר'ע: "שמי מרים", והוא גנד החരינה. שח'ות וגו' — מי יכול לראותה בשחיתת יצחק. ט' י' י' זה ט' — נ' א: הינו כל יהוז' פ'. לו' ל' לו' הגנו — המלכים דבשו זה לזה. אל תתנו דעתך — עדה'כ ישע' ס' ב', ג' שאו וגו' — תחל' קל' ז, ב'.

ש' 33—36. טרום וגוו—אלһים ראה את העוקד והנעקר, ובשעה שהכל היה מוכן
לקיבון זכר ופקד את אברם טהר הלב הנקיño בלהן, כל' המנוסה (כנן צריך לנקד לפי פירוש
זה, ועיי' למטה פיווט קביה, 1 והערתנו שם ופoitוט קביה, 2) וקובל הפלתו של אברם עליה
לטרום; ויש לפדרש עוד: העוקד והנעקר הביטו לטרום בשעת נטילת המאכלת, כאמור
בענין זה באגדה (געני יצחק בשמי שמים... ועוני אברם הו טרופפות וצופות לשכינה
והרים קלו גנו), ואלהים הבוחן לבו של טהר הלב, הוא אברם, זכר אותו ושמע קולו
גנו; ובהשתאיובו, (קבטט תי, הבית), ולפי נוסחה זה הוא המשך דבריו הטלאכים שקוראים
לאלהים ואומרים לו: מרום, כל' אלהי מרום, ראה והבטה את העוקד והנעקר הנה השה
ערוכה והאש תוקד ועוד מעט וישתטן; עוד ניאו: "חabitט", ערכובה — נ'א: "ערוך"; עוד
נ'א: "עוקד", ונשמע קלו גנו — ויק' טיאג נג.

ש' 37—40. רחש וגנו — דבר המלך המליצ' בשעה שליח אברם את ידו
לקחת את המאכלת (משלחתי כאן מל' שליח), כתו בקהל, ח, ח לפני קצת מספרים,
ובן השתטטש במלחה, משלהת, להוראה זו נס ר' הלוי במקצת שיריו). פדעהו גנו —
אויב לאג, כה. הנה בתובה וגנו — ישע' ס'ה, זו כלוי זנות העקרה תהא חרוטה לפני
ונורבת לך ולזרעך עד עולם. שתוחי גנו — שמ' כ'ח, לו.

ש' 41—44. חם דרכך — נ'א חסר, חמם. בשר גנו — חלף ותמורה ליצחק שהוא
עפר — בניו ליצחק הנער והרך בעפר האילים. בשר גנו — חלף ותמורה ליצחק שהוא
אשכל הנperf. כפר, הכהפדר-לנע"ל. ותמודתו גנו — ויק' כ'ג.

ש' 45—48. גמול — בניו ליצחק, שעשה ברא' ביא, ה. מאבחן נשחזה — מן
המאכלת השחוותה. דמו לא נפחו — לא מודוע, והוא מל' האגדה; ניאו: לא פחו;
ובסתתא'ק: ולא, ת', דמו לא. יטינו גנו וגנו — אברם לקח חחת יצחק את האיל הנאחו
בספק. בצתתו וגנו — ויק' כ'ג, כא; והכוונה כאן שיצחק יצא והיובל (האיל) נכנס תחתיו;
בסלכלה' בא כאן פסוק אחר: להקיבו לה' קדרש.

ש' 49—52. רחים וגנו — נ'א: רחומי תחן שלום לאחריותו, וזבר וגנו — נ'א:
ועד היום לנgeo תזבר בריתו; עוד נ'א: ועד היום לזרעו תזכור צדקהו; ליתר
הפלטה — נ'א: פלייזו; בטהאייז, פלייטה). תהייה פלייטה וגנו — עוב' א, יג.

קיג.

פיטוט ליל שבת בין ריה ליום, התימטו, אבן נבירול (ה) פטעמים חזק' נדפס
בסרי'ע דף לג עיא, ובמהידר דף (?) ומיסוד על עשרה שמותיו ותאריו של הקביה
האמורים בראש ספר יצירה: יה יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים חיים ומלך

עולם אל שדי רחום ותנוון רם ונשא שוכן עד מרום וקדוש שמו. הבית החמישי
הסר שורה אחת, והבית העשירי – שתי שורות.

ש' 1—5. אָמִיר – מל', וזה האטירך (דב' כ"ג, י"ח). בְּמֶרֶץ – מל', מה
נמרוץ (איוב ז, כה). בְּחֶרֶץ – בחרכיות. עַרְצָן – שמיים. קוֹנָה וגו' – ברא' י"ד, כב,
אוֹדָה וגו' – תחל' נ"ה, ח.

ש' 6—10. בית זה נאמר על השם „יה“, אָבָרֶךְ אָבָא – אוֹלֵץ, אָבָרֶךְ
ת', אָבָרֶךְ, שהרי מלה זו נמצאת בשורה הבאה. לְהַשְׁמָעוֹת וגו' – יהוז, כ"ד, כו.
בְּאַחֲרֵךְ נִקְרָא וגו' – כלוי השם השלם (ה' אחד) מתחלק לשנים ומחלוקת „יה“,
בוֹ וְמֶרֶץ וגו' – דור נעים וטריות ישראל קרא בשם יה הallel („עוֹז וּמָרָת יה“, הללויה).

הַלְלוּיה וגו' – תחל' ק"ה, ג.

ש' 12—15. יְיָ צְבָאות – הוא השם השני. חֹזֶה – הנביא ישעיה. נָאָם
ונוי – ישע' א', כה. מֵהַלְלָנוּ – תחל' ק"ג, ג.

ש' 16—20. בְּאַל – כאללה. אֱלֹהִי – הוא השם השלישי. שֵׁר בְּפָנֵינוּ וגו'
זה שדר עם אל אחד מן המלאכים, הוא יעקב. אֱלֹהִי יְשָׁרָאֵל – ברא' ל"ג, כ.
להניד וגו' – תחל' צ"ב, טו.

ש' 22. חַיִים – הוא השם הרביי „חי“.

ש' 23. שורה זו הסבה, כנראה בדור מספר ההרוגים בשאר כל בתיה הפוטות הזה.
ואולי היה סוף שורה זו „חַי אָנֹכִי לְעוֹלָם“ או דבר אחר של שבועה שנזכר בו התאר
חַי ביהם לאלהים, כטוכה פון החרו שלאחריו.

ש' 24—25. בְּנוֹ נְשָׁבָע – בתאר זה נשבע אלהים ונור מירותינו. מאמר
נְשָׁלָם – גמר נזורה. בְּיִנְשְׁבָעֵתִי וגו' – ברא' צ"ב, טו.

ש' 26—30. פְּעָמִים – מספר זה לא נדע מה נתכוון בו הפייטן. אַל – הוא
השם החמישי. אַל הַכְּבָוד וגו' – תחל' כ"ט, ג. מְחוֹקָק דָת וגו' – משה מחוק דעת
התורה, שנאמר בה (מש' ח', ל): „ואהיה אצלו אמתון... יום יום“, וכדרשת חז"ל, שהתורה
היתה גנואה בידי הקב"ה לפני בראת העולם אלף שנים, שכן יופים של הקב"ה.
יְסָד וגו' – כלוי הוא שאמרת „אין כאל“, גנו' דב' ל"ג, כו. בְּיַאֲלָן וגו' – תחל' פ"ג, י"ג.
ש' 31—35. בְּפֶלֶץ – בפסלצות, ברעדת. שְׁדִי – הוא השם הששי. חַלְעָן –

יחיד מן חלצים. בְּעַלְעָן – בעליות, בשמה. נְגַלָּה לְאִיתָן – נגלה לאברהם באל
שדי. בְּמֶלֶץ – בדברים נטליים. בְּאַל שְׁדִי וגו' – שם' ו', ג; בסר"ע: „ובאל“.

ש' 36—40. הַנְּדָגָל – הדרוג מרובה. רַם – הוא השם השביעי; ובسر"ע בטעות:
רב', עם הנטgel – עם סגולת. מְשֻׂרָה מְפָלָם מְעַבָּל – כלוי המשורר החולך
בדרכו הישר, הוא דוד. רַם עַל כָּל גּוּיִם – תחל' ק"ג, ד.

שי 41—45. אל ה ג'—אדבר דבר של שבת, ובהוראה זו מצוי הפעול, להג' בפיויש רשבין. לאם עטוסה — עם ישראל שנאמר בו יישע' טיה, ו, העומדים מני בטן', נש א — הוא השם השמיינ. אם ענה — אנלה. זרותה... פ' לוסה — שמים ואראן שנאמר בהם (שם ט, יב): "ושמים כורת תכז... וشكل בפלס הרום". כי בה אמר לנו — שם ג', טו, אדר במרום — תחל' ציג, ד.

ש' 46—47, אחסן — אנדייל ואנבייר שבת, לחריטו — לרטמו, חסין — הוא השם התשיעי.

ש' 48, 49 חסרות.

ש' 50. אתה מרום וננו — שם ציב, ט.

ש' 52—55. קדוש — הוא השם העשויי. שרפי יש — בעלי שש ננים.

קדוש קדוש וננו — יישע' ו, ג.

קיד

סליחה, חתימתה, "שלטה הקטן" משולש. נדפסה בטחד' דף י' ע"א. יסודה בסתורתיו ורטויו של שם היה בדרך המחקר של הקבלה עפ"י ס' יצירה, ושני המקרוות הניל' משוניות הרבה בנוסחאותיהם, ובנראה חלו בהם ידי מעתיקים. מקצת מן החזרות לא נתבררה לנו כונתם בהחולט ולא פירשנו אלא בדרך כלל.

שרה 1—3. ט' ים ל וננו — תחל' קי', ב. ש' ג' — בן נקרני, ואולי יש לנקד: שפין או שבן, וכן כלל כנגת חרוץ זה אינה ברורה לנו כל צרכנו. בהיותו — בסרי'ע: בהיות. ה ט' ים וננו — תחל' קטי', טו.

ש' 4—5. ל שבעה שמות וננו — שם י' יצא לשבעה שמותו של הקב'ה, שככל אחד כלולה אחת ממدوותיו, ושם היה נדרש לטמדת הרחמים. לבן בעבור וננו — בשעבר כבודו על טsha ארש (דבר, טל', ארש שפטוי), ויקרא ה' ה"ו וננו (שם' ליד, ו) שהוא ממדת הרחמים. כבודו — בסרי'ע: "כבודו".

ש' 6—7. טחולק וננו — טעין זה אמר הפייטן בפיויש נ"ח ש' 15: "טבח שיש קצחות חתומות בשם" (יע' בפירושנו שם), והם הם "שהה דפנים (ששת הקצחות בעילם) מכונינים" זה טול זה האמורים באן. ט' ג' ננים — בן הנגן, בסרי'ע: מתכוונים, ובתח'ר: מתקונים". ט' רבנו וננו — תחל' קיר, כד.

ש' 8—9. הנפרד — בטחד' הופרש. לחט שח הרים וננו — חמץ כננד חמץ ספירות, וכן אמר בפיויש הניל': לבילד עשרה באן סוף, וחמש בחמש מהפסcum', ועי' בפירושנו שם; בסרי'ע: חזום". דרי' נטוים — שוכני השטחים, שנאמרה בבריותם

בכתה מקומות לשון נטיה (ג'ורא שמים ונטיהם), "נטה שמים כירעה" ועוד); בಥיר: קצימ' (?) וינוּדוֹ שְׁמִים וָנוּ — שם צ'יה, ו'

ש' 10—11. הוּחַק וָנוּ — באربعאותיות הוויה, שכל אחת מהן היא שם נפרד בפני עצמו, וכלן יחד בחברון הן שמו הגדול, בן נראה לנו לפרש בית זה, ואולי נמוסה-באן כונה אחרת, וברוך הירושע, בארכבעה — בಥיר: לארכעה, ברותות ועתותות — כלוּ פעמים נפרדות ופעמים מחברות, ועתותות הוא פעיל מן השם עמיה". רבות עשית ונוּ — שם מ', ו'

ש' 12—13. אותיות שלש — אולי הכוונה לאותיות אפשר השניות בס' קצ'ב שְׁשׁ וָנוּ — החצב את השרטפים שנאמר בהם "שש' נפחים לאחד" והם משלשים קדושה בכל יום. אבל פירוש זה נראה לנו דחוק, והכוונה כנראה לצורפי שמותיו של הקב"ה, בשלש — בטהיר, ובסרע: "בכל יום", אדרושה — אמרה. קדוש ונוּ-ישע'וּ, ג'

ש' 14—15. טְכַס וָנוּ — סדר את חציו שם הויה הראשון (יה) וכן ברא את התפוחים (כינוי לשיטים, על שם: "ימני טפח שיטים" (ישע' מיח, יג). והפעל, טנס' בהוראה טען זו עי' בפיוט ניח ש' 15. שְׁקָל-בְּסֶרֶע בטעות: "שְׁכָל". כי ביה ה' — ישע' כיו', ד'. וכונתו לדרשת הניטים בטקראי זה: "כי ביה ה' צור עולמי" שצורך הקביה בשני שמות אלה שני העולמים, העוזי והועוז'ב.

ש' 16—17. באחד ונוּ — איוב כ'ג, יג. נט צ א ונוּ — מצוי בכל העולם ומקיף אותו אחד. כל עצמותי ונוּ — תחל' ל'ה, י' הבית האחרון חסר בסרע'.

קטו.

סליחה לעשיית, התימתו א'ב כסול (האות א' מרובעת) ובכית האחרון, שלמה), כל התבטים מתחילהם בשם הויה וכל חרוז שני בבית (הסגור) הוא אדרט טפסוקי המקרה בסדר איב ותחלוף שם הויה, נדרפה בಥיר, ויניציאה ד'ס.

שורה 1—2. אל פת ונוּ — למדת את סודותיו ורמזיו של שפט המפורש לירודע נחך. ה' אדוננו ונוּ — תחל' ח', ב'

ש' 4—6. ה' אל ה' ונוּ — שם ק'יה, טו. ה' ב שט'ם ונוּ — שם ק'ג, יט.

ש' 7—8. זה שמי לחת עלת ה — כלוּ וזהשמי לעולם, בדרשת חזיל מל' העלמה, ה' גבורי טלחט ה — שם כ'ה, ח.

ש' 9—10. דגֵל וָנוּ — כלוּ הרים על נס את שבעים שמותיו, ואולי הכוונה לשבעים המשות של שר הפנים מטהIRON שהוא שמו הנדרט של הקב"ה; ואולי צ'ל: (שבעה), כמו שאמר בפיוט הקודם ש' 4. בערך — בשיטים. ה' דבר ונוּ — שם נ', א.

ש' 12. ה' הנוחן ונוּ — ישע' מ'ג, טז.

- ש' 13—14. חסר ביתאות ו' בסדר א'ב, ואולי היא השטחה המעתיק, ואין הטעkor
כידינו לברר. זקוף בלוון וגוי—כלו' בשאתה מסדר ותונגה את השם זקוף וגוי; ורמז
כנראה לאופן בטיוו של השם הנכבד עפ"י המקובל. ה' זכרך וגוי — תחל' קל'ה, יג.
ש' 15—16. חי' השם וגוי — כלו' חוקו ומשפטו של חי' השם (יה') ככל
השם. ה' חפץ וגוי — ישע' ט'ב, כא.
- ש' 17—18. טבש וגוי — סדרת מברואיך עשרה (אולי הכוונה לעשרה גלגולים
או לעשר ספירות) באין עוד "סוד יסוד", הם הצורה והחותם הקדמוניים בלשון הרשכיביג
ובן השימוש בכניות אלה בפרט טלכויות. ובמקור בא, מברואיך' ה', מברואיך', והוא
שבוש בודאי, טוב וסלח וגוי—תחל' סיון, ה.
- ש' 20—22. ה' ימלך וגוי — שם' ט'ו, ית. זרותים — כינוי לשטחים, ע' ש'
ושטחים בורת חנן, יישע' ט'ב, יט. ה' כל מעשיך וגוי — תחל' קמ'ה, יג.
- ש' 23—24. לבשת הוד וגוי — עדחיכ שם קיד', ב. שפריר מדור —
השטחים לمعון. ה' לעולם וגוי — איכה ה', ט.
- ש' 25—26. באربع צורות — של המרכיבה. ה' מלך וגוי —תחל' צ'ג, א.
- ש' 27—28. עמוסיך — כינוי לישראל, העטושים מני בטן. ה' נדחי וגוי —
שם קמ'ג, ב.
- ש' 29—30. שבב וגוי — עדחיכ ישע' ל'ג, טז. ה' סלעי וגוי —תחל' ייח, יג.
- ש' 31—32. עטר וגוי — חרץ ומחר לשים בראש עמו את כתורה של תורה משה
שנאמר בה, ואהוה אצלו אמון, פטש' ה', ל. ה' עושה וגוי — תחל' קט'ו, טז.
- ש' 33—34. אש דת—התורה (רב' ל'ג ב'). מתוקה וגוי — עדחיכ תחל' ייט, יא.
ה' פוקח וגוי — שם קמ'ג, ח.
- ש' 36—40. ה' צדקות וגוי — שם י'א, י. ה' קותה וגוי — שם קל', ה.
ה' רועי וגוי — שם כ'ג, א.
- ש' 41—42. עומדים וגוי — עדחיכ שם קמ'ה, ב. ה' שומר וגוי — שם קמ'ו, ט.
- ש' 44—46. ה' תפלהתי וגוי — שם ו', י. ה' מעון וגוי — שם צ', א.

קמן.

סליחה, חתימתה, אני (כפול) שלמה הקטן בר יהודה, נדפסה במח'ר א' דף ית.
שורה 1—4. מעון — כינוי לאלהים, עדחיכ תחל' צ', א. מראית אישוון —
מראית עין, ה' אל ה' השמים — ברא' כ"ד, ז. [געלם] למצווא — בן החלמנו
והגהנו, ובמח'ר: "גמצא". מאמין וגוי — עדחיכ איוב, כ"ג, ט. שפריר סכ'ך — כינוי
לשטחים. רומח וגוי — תחל' נ'ג, יג.

ש' 5--8. יש ב קְרָם — שם נֵהֶה, כ. נַחֲסָדָת — אם אין המלה משובשת יש לפרשנה בדוחק שהוא נפערן חסר, כל' לבשת מדרת החסד והרחמים ובראת את העולם, עדה'כ "עוֹלָם חִסְד יִבְנָה" (תהל' פ'ט, ז). רַפְסָדָת — פערן מן השם "רפסודות"; כל' קְרִיתָת, עדה'כ, המקרה בזמנים עליותיו (שם קיד, ז), שהעקבים שטים ברקיע רופסודות בזמנים. ל פְנִים הָאָרֶץ וְנוּ — שם ק'ב, כו. שְׁפָרָר גּוּן —, שְׁפָרָר פָעֵל מן, ונטה את שפירו"ו" (ירם' מ'ג, י) ו"זרותי מעלה", כינוי לשיטים עדה'כ, ושיטים בורות חכן" (ישע' ט, יב), והבוניה שנטה את שפирיך אהלי השיטים העליונים, וכינויים בנויים באופן זהה (כמו, זרותים וכדמתה) נמצאים אצל רשבען ופייטנים אחרים. שְׁפָרָר — כן הנגהנו, ובמהדר: "שְׁבָרָר". ו מדך וגנו' — שם. עושה כל וגו' — שם מיה, כד.

ש' 10—12. וְאַרְקִים — כינוי לארץ. וב כל צְבָא הַשְׂמִים — מ'א כיב, יט. לא יְכַלְּבָלוֹך — עדחיב שם ח', ז.

ש' 13—16. מְעוֹן הַנֵּה וְנוּ — שמק נקרא מעון שאחתה מקומו של עולם ומוקף את הכל נאמר למטה. הַלָּא אֶלְוָה וְנוּ — אַיּוֹב כ'ב, יב. וב עת אשר השקפת גנו' — עדה'כ "הַמְבִיט לְאָרֶץ וְתַרְעֵד" (תהל' קיד, זט). אָרֶץ רָעֵשָׁה וְנוּ — שופע'ה, ז.

ש' 17—20. הַכְּלָמְטָך — תhalb' קיד, זט. שְׁר — טומאה. טְפּוּחֵי וְנוּ — טנס וערק את ארבע חיות הקדרש ברקען, וטפוחוי כינוי לשיטים, כמו "זרותי שלמעלה, עדה'כ טפחחה שיטים" (ישע' מיה, יט). ואחת ל' אַחֲת וְנוּ — חבר אותן אל הכסא, ובעת הנשא הכסא הם נראים, מעל השיטים (תhalb' קמ'ח, ד).

ש' 22—28. אִין כָּאֵל וְנוּ — דברי ליג, כו. נַאֲדָרָת — אוֹלֵי צִיל: (נאפרה) שנכון יותר לפניו החരוז. וְאֵל הַיּוֹם בְּשָׁמִים — מ'א, ח, כג, ושם חסר ואין. רַם וְנוּ — רם על הכל ונבדל בתכונותיו מן הכל. סְוִסְדוֹת הַשְׂמִים — ש'ב כ'ב, ה. לו העז נַתְבָּן — כל' לו יתכן ויאח העז, וברב עונוה נסבען — למור ורגיל בעונוה. הוודו גנו' — תhalb' קמ'ח, יג.

ש' 29—32. לֹא נַתְווִית — שאין לך הנבלת והגדרת. לְטוֹשֵׁב אֹוִית — עדחיב שם קל'ב, יג. וְכָסָא וְנוּ — הקבלת וכוננת את הכסא של מטה, הוא קדרש הקדרשים, לעומת כסא של מעלה, כירוע באגדה. הַנוּטָה וְנוּ — ישע' ט, כב. וְעַל כָּל וְנוּ — תhalb' ציון, ט. מְקַצֵּח הַשְׂמִים וְנוּ — דברי ד', זט.

ש' 34—36. תַּחַת כָּל הַשְׂמִים — אַיּוֹב ל'א, ג. וְמְעוֹן הַכְּלָי שְׁבַת — כל' אתה שוכן וממלא את כל העולם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע וְנוּ — שיב' ח', זט.

קין.

טען לערבית ליל יוכ. געתך עי' שמה' מתח' כיב' ונדרס במח' פאם דף כי' ע' ובממשיק ע' 49. ונוסח כי' משונה הרבה מן הנדרס.
 שורה 1—4. וסב ה — כ'ה' במח' פאם, ובכ'יב': ל'טובה'. ל'טה רנו' וגנו' — בכ' הניל': ל'טה ר עמן טען וחוביה' ה אל — בכ' הניל': טלה'. לאין — בכ' הניל': לאין. צד ק תך' וגנו' — תחל' ל'ה' ז.
 ש' 5—9. יצר לב — בכ' הניל': ל'ך אדים'. ה נ בעון — בכ' הניל': ברב עון'. רע מ עבדו — בכ' הניל': רע בעמדו'. אב ק ד' ק — בכ' הניל': אדים'. זה ב' ל' בכ' הניל', ובמח' פאם: א' אשר הכל'. וא' פ' כי' — כי' בכ' הניל', ובמח' פאם: "ואיך". כל יסוד — בכ' הניל' חסר. יסוער וגנו' — הוושע' י'ג, ג' בטנו טוֹז — בכ' הניל': מגורן'.

ש' 12—14. צד קך' — בכ' הניל': "צדקה", ואל באפק' וגנו' — תחל' ו', ב' ואיך יוכל ל עט וד — בכ' הניל': "היעדר".

ש' 15—19. נובל — בכ' הניל': יצא'. ואם תדחק וגנו' — עד המתאר בפרק אבות: חיים קצר וגנו'; בכ' הניל': ואיך תרחך'.

קיח'.

סלויה לליה'ס, חותמתה, שלמה הקטן גבירול חזק'. נדפסה במחיר א' דף טיד.
 שורה 1—4. שנאן ושרף — המלאנים. לנוון וצבא — צבאות השטחים, כוכבים ומולות. מתי הארץ — בני האדם. כל מ שעשית וגנו' — תחל' קמיה' .
 ש' 5—8. היוצר, צורן — לנעלן. בכל רודה — יעד על נдолתו של המושל בכל. טוח — מל', בטחות חכמה' נאיוב ליה, לו, מחשבת הלב. כל הבשר וגנו' — ישע' ט', ז.
 ש' 9—12. ומונף — טורם למעלה, צ נף — צהלה, ונמצא בלשון המשפטה (סוס שצנפ'), קיד' ב'רו'. כל בהמה וגנו' — תחל' קמיה', ז.
 ש' 13—20. יצר — בן הנהנו, כלוי מחשבה; ובמח'ר: יציר'. כל עצותה וגנו' — תחל' ליה, ז. כל תשא וגנו' — הוושע' יה, ג.

קיט'.

רשות ל"גשפת" ליהיב, חותמתה: אני שלמה הקטן ברבי יהודה אבן גבירול (מרובע) חזק' ובסוף כל בית פסוק מכח'ק. נדפסה בשלמותה בסרי' דף מא' עיא, נף נקי' דף (?) ובשעה' ש 41. ומקוטעת במח'ר II — ניה, מה'ק-28, רט'ז-5.

שורה 1—8. אלהים אל י ונו — תחל' ס"ג, ב; במח'ר בכל הบทים הבאים חסר, אליו אתה. אַתָּוֹתְךָ — במח'ר: אַתְּתָךְ, בקראי ענני יומ — תחל' ד, ב. ובמח'ר בכל הบทים: עת, תי, יומ, אַדְנֵי שְׁפָתִי ונו — שם נא, זן, עלומי. — עוננות הנעלמים, ובמח'ר: "עַלְמֵי נָהוּרִי (נעורי?) גָּנְלוּ וְנַחֲשָׁפּוּ, שְׁסָפּוּ—בַּמְחִירִי, רְחָפוּ", והוא עדיהיכ ירמי, כ'ג, ט. נבווכים—בנוי לישראל המתונים בצרה, נדיבוי ונו—שם מין, י. ש' 9—16. יעת ונו — עדיהיכ ישע, ס"א, ג. יראיך הר שוני — דברי הש"ץ שנוטל רשות מן הקהל. יוקשי — יוצר הארץ. ועכבי תחבש — עדיה'כ שם קמ'ז, ג; ובמח'ר: ומכתי". יהילבי ונו — שם קי"ט, ס. שרעפִי — במח'ר: שעפסי, עכבי — במח'ר: עצבוני. שלח אורה ונו — שם מ"ג ג לאטצני ולהזקני — כ'ה בעפִגְנִי, ובשאר הנוסחים: למדני וחזקיי.

ש' 19—28. חובי — אולי יש לנקד: "חַבֵּי", לבתו ונו — שם ניא, יב. השוכני — כמו, שכני סנה (רב' ל'ג, ט). נבוחים — במח'ר:شمוי נבוחים, במח'ם — ישראל המכתחם לאלהים. מי יודע ונו — יונה ג, ט. בא שם י — במח'ר: באתי באשטייר, והמללה, באשטייר, היא טעות דמותה. העוננות ונו — עדיהיכ תחל' קיל, ג. במח'ר: היה אדוני חפר. אל תבא ונו — עדיה'כ שם קמ'ג, ב. הן בעון ונו — שם ניא, ז.

ש' 29—32. מזוזר — רפואה. הבינוות יום לפדר — כיה בסר'ע, וכן אמר רשביג בפיוטו שלטטה כי, ש' 30: "חֻקּוֹתֵי יְמֵי כֶּפֶר", ובשאר הנוסחים: כפורה, ובמח'ר רצון ונו — עדיהיכ שם ה, גג; ובמח'ר: "רצון תשובה לעטוני", וננראה ציל שם: יום תשובה רצון ונו. הר ב כבסי ונו — עדיה'כ שם ניא, ד.

ש' 33—40. קרבתך יחסzion — עדיהיכ ישע, ניח, יב. רעינו ני — במח'ר: "קרבי ה'", שחוטי — במח'ר: "שחח אליך", קראת — במח'ר: קראתי, קחו עטכם ונו — הוועיך, ג. להוקיך — במח'ר: עם להוקיך, כלוי עדת ישראל הנקהלים, מן "להקתי" (ש"א י"ט, ס); ובשאר נוסחים: להקיך" והוא משוכש מן, להקיך" ר' מן להק" (בר). טעם אוכל — כיה במח'ר, וכבריע חפר, אבל, חשבו חשווקיך — לנעליל, ובמח'ר: דבקיך" ובחזרה הבא: החשוך, קבוע עפִי החק; ובמח'ר: טפומות; ובכף נקיי: טפומות, טוב לי ונו — תחל' קי"ט, ע'א.

ש' 42—48. בשהות — כיה בשעה'ש, ובמח'ק ובכף נקיי: "בשעות", ובסר'ע: שחווי. ובמח'ר באו שלשת החרוויים בנוסח זה:

אלהים נורך כל פאותנו לך נשלאני בפום,
 נבחק נאבקנו משתתגים ארי שחוני אפים,
 בקראי ענני עת נולו רגע עפעפים.

נשא ללבנו ונוי—איכה ג', ט'א. להגנות צדקך—עדתך תחל' ל"ה, כה; ובמהר':
„להגיד“. בקרב חלך — בן הגינה בר' עדתך כי חלק ה' עמו נרב' ל"ה, יט); ובפרע
משמעות: „בקרב חיקך“, ובמהר, בקהל השוקין“. ולדעתנו מלת „בקהל“ מקומה בחריו
הבא, אחרי המלים, „בשרתי צדק“, עדתך תחל' ט', י, ומלה „שוקין“ נמצאת גם בסוף
שי' 38. אמן המלה „דקין“, בש' 47 אף היא נמצאת כבר בסוף שי' 39. ואולי צ"ל
במקומה מלה אחרת. ברוך אתה וגוי — שם קי"ט, יב.

שי' 49—56. לכל שואל נדרש — עדתך ישע' סיה, א. רצוני וגוי —
במהר: רצתי בהתחנני ננדך“, רגש דעתנו וגוי — כלוי כשותגנשין ונרגשים דמי והוא
לנעיל. ראותה ה' — תחל' ל"ה, כב. עוני ידחו — במהר: עוני וחטא יודחו,
בשורות ישע' — בן הנחנו עפי מהר, ושם נשتبש „ישע' ל"פשע", ובר' בתקונו
לא כוון יפה. בה' תחל' ל' וגוי — תחל' ליד, ג.

שי' 57—68. מחת מגערתך — כיה בשעהיש; ומעין זה נמצא לרשבג
בענקי (ח'א, קיט, 32): ואגורה בו בחמת מגערת, מליחך דבר' כי'ה, כב; וכפ' נקי':
מחטך ומגערתך; ובאשר הנוטה: מאור מגערתך. אמרתךך — ב'ה במהר, ושם חסנה
הטלה, אמתך, ובஸ"ע בטעות: אדרתך, וכן אצל בר. יט לא פ' וגוי — תחל' ע'א, ח.
יחידי — במהר: ייחודי. יהידיים — בני ישראל נוי אחד; יהודים יחרוזו — ב'כפ'
נקוי: שרים ישבחו. יראיהם — תחל' כ'ב, כה. עמי דבריהם לך חתמי —
עדתך הושי' י"א, ג. הלו יתיךך — במהר: הלתאי. ובפי שתחתי — תחל' פ'ח, י
הشم עני וגוי — שם קמיה, ח.

שי' 69—80. ועדיך וגוי — ועדיך ר' מן "ועדי", כלוי עדת בנין, הם עדים
צדיקים לך ויגדו וגוי, והוא עדתך ישע' מ'ג, ט, י; ובמהר מנוקד: „ועדייך“. ועדיך,
עדיך — לנעל. ועדתך — יעדתך, וטוב על יום כסור; ובמהר בא בונחה אחר. ואקווה
וגוי — תחל' ל'ב, י. דלו עני וגוי — ישע' ל"ה, יד. ומענהך — במהר: וטפעליה.
הן ה' וגוי — תחל' קליט, ד.

שי' 81—92. אליו וצורך ישועתך — תחל' פ'ט, זז. אליך קראתך וגוי —
עדתך איכה ג', נה. כגעתי — שפלותיך, לפי פירוש הקדמנים ברכמי י', ז (כרמי);
ובכפ' נקי': טבעתיך. אל חעלם וגוי — שם ג' נה. בנתה לה לרעך — תחל' קליט, ב.
ברותך חbowת מצפוני — צרכתי לפניך את נפשי החבואה במתחר. בידך וגוי —
תחל' ל'א, ז. נדבותך וגוי — שם קי"ט, קה.

שי' 93—104. גדוריך וגוי — המוני עמד קראו עצרת (עומ) בבית אלהים.
גلمתי וגוי — שם קליט, טז. טרבלו — אולו יש לנקד סקרב. בשרותך וגוי — שם ט' י.
פקודת הלאות — עונש הלאונות; בכפ' נקי': „חוליות“. יראך וגוי — שם ניה, ג.

ש' 105—117. לב עקוב — הוש' יד, ת. עצם עSSH — עדחיכ תחל' ליא, יא.
רחש ונוי — כליו התקבל חפלת מליצי. רצית ונוי — שם פיה, ב. תל Kohchi ונוי —
כליו חפלת שפטית תמורת קטרות. שבחי תחת זבחו — מליצה בעין זו מצויה בסופו
רשבג. ואל תבוא ונוי — שם קמיג, ב. שבטיך, ב. שבטך — לנעל. למען
תץך ונוי — שם ניא, ג.

كب.

טנן לוהיכ, החימתו איב מרובע וכמושי הבתים סטוקים מכחיק על סדר איב
שסיטומם, אללה'. נדפס בסדריע דף מיה עיב וכתחשייב עט' 14.
ש' 1—4. וארץ — כיה לנכון בתשאייב, וכותוב לפני הנוסח שהיה להם בברכה
הראשונה בשע' (ברכת טנק): הגבר והנורא אל עליון קונה שמים וארים', וסוף הברכה
נעוץ בהחולת הפיטוח; ובסדריע: ארץ' ואינו נכון (בר). וארץ אשפיל — אשפיל איע
לארץ. אלד ואשלד — במליצה זו השתמש הפיטן גם בסופות פ"ה, ש' 23: אלך
תולד... ותשקר, אעירה שחר — תחל' ניא, ט. ואזכורה נגינתי — שם עיג, ג.
אודך ונוי — שם פיא, יב.
ש' 5—16. סעיסי נשמלו — ניא: סרעפי שפלו. בשתי וגנו'—עוז' ט', ג.
גם זאת וגנו' — נחט' יג, כב. וזוע — שה"ת מן, גוזע. הביטה וגנו' — תחל' יג, ד.
ש' 18—32. פעם — צעד. הסתום פגנו' — שם פ"ה, יא. ובמי דמעי
ונוי — עדחיכ תחל' ו', ג. ועשה ואל תאהר וגנו' — דן, ט, טמ. זלעסטהי —
רעדתי, פעל מן, זלעפה'. זחלתי — בסדריע בטעות: זכרתי. זאת זכרה וגנו' — סונר
זה נמצא כבר נש' 12, ואולי, זאת מיותר, וייה כאן כתוב אחר: נחט' ה, יט. חוקות
ונוי' — מען זה אמר רשבג בסופות הקודם ש' 30: "חכינות יום כפר וגנו'"; כליו קבעת
יום כפור לטהר את האומה הנאלחת. ותעל משותה וגנו' — יונה ב', ג.
ש' 33—44. טכש ת. וגנו' — ערבתם עם ישראל חוקים ומנהיגים. כדי להבדילו
פעמים אחרים ולהנחיilo טהרוו זחהרו של יום זה. ולא ידום וגנו' — תחל' ל', יג.
יגנו' וגנו' — עדחיכ יורט' מהה' ג. ישוב ירחים וגנו' — מיכה ז, יט. ים אסם
אלהי — הווע ט', יז; בסדריע: כי אלהי. ירטני — מליחיכ אויב ט'א, יא. כל ה
אל תעש — עדחיכ יורט' ה, י. טן חמיעיטני — שם י', כה. שפטני וגנו' —
תחל' ליה, כה.
ש' 45—52. פצני — מל', פצנו' והצילני' (תחל' קמ"ד, יא), להלבין וגנו' —
להלבין את כהן העון אשר יונדי עקב (עדחיכ ברא' מ'ט, יט); ואולי צ'ל': יוסכני'
עדחיכ תחל' מיט, ג. לב טהור וגנו' — תחל' ניא, יב. למדני וגנו' — שם קמיג, י.

סגולות — כינוי לישראל, שנאמר עליהם „והיותם לי סגולות“ (שם יט, ח). מרשפי אש של ניהנו. מי זאת הנשquesה וגנו — ערבה שהישר ו/or, י. משכחה אחריך — ערבה שהישר א/or. מיד מתי אשף — שם מפשט מן האשפים (דנ' א', כ), כלו' מיד המצריים אנשי כשפים. מקדים וגנו — חבק' א/or. יב. ש' 53—54. גדרותי — כיה בפרט', ובתחשא'ב: (גנורתי). מדבר ומלשן — מהדבר ומלשנות של ביהם. באלוי, משן — שם אומה; כלו' בין הגנים. גתת י. נאמתי, אמרתי, כי אש בערך — מיבח ז', ת. גרי וגנו — תחל' י', כט. נושבים ים וגנו — כיה בתחשא'ב, ערבה'ב קהלה' י', יא; ובבריע בעתוות: (ונגשויים). סבורי —حسبו. סورو וגנו — תחל' קיט', קט'ו. עד מה וגנו — ערבה'ב שט צ'ד, ג. הוא שע עברך וגנו — שם פיה, ב.

ש' 67—67. טערת'י פ' י — שם קיט', קל'א, פ' ה' אל הי — במד' כיב, יה צמת וגנו — כרות את הוה, הווא יצה'ר, המתקשר עלי להכשילני. ועקב תישר — ערבה'ב ישע' ט', ד. צבאך — כינוי לישראל. קדר צום — ערבה'ב יואל א', יד. כאשר צונו וגנו — דב' ד', ת. קדרת'י — ערבה'ב קדר שחותי (תחל' ל'ה, ד); נ'א: קדרת'י. קומת'ה י' וגנו — תחל' ג', ת.

ש' 78—78. בצעי — מעשה חמטי. בצעי, בצעי — לנעל. רבות עשות וגנו —תחל' ט', ז. לרוחוק ולקרוב שלום וגנו —ישע' נ', יט, כא. תשא על ימו וגנו — ערבה'ב תחל' ד, ז. תבין לבם וגנו — שם י', יז. חענה וגנו — שם ל'ה, מז.

כבא.

מן (?) לשחרית יוכ. חתיתתו, שלמה בר יהודה נבירול'. נדפס במח' אראנון דף פ' עיב. שורה 1—4. טעווז השלייט — כינוי להקבייה. הטונינו — הטוני עמו ישראל הטעננסים לבית אליהם. דהורי וגנו — כינוי פיטני למקהלוות ישראל הדוחרים ורצים לתפללה. גנוון וגנו — ישע' ל'א, ה.

כבב.

מחיה (?) לשחרית יוכ. חתיתתו, שלמה בר בכיה יהודה). נדפס במח' הניל' דף ס'ח ע'א. שורה 1—4. טזבול הנערב — משמי עקבות. בשר וגנו — בשר את בני ישראל רוחט'ק (אהובך) בישועה קרובה. לט ען עשה וגנו — בראי' נ', כ.

קבג.

سلوك לפני קדושה בשחריות יוכן. התבות הראשונות של ראשיו מctrופות לפסוק תחלים (צ' א-ב): "ה' מעון אתה היה לנו בדור ודורם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל". התבות הראשונות של אחריהם מסודרות עפ"י סדר א' ב', וחלקן השני, שפותח במלת הפסום של הראשון ("וחתופה"), חתימתו, אני שלמה חזק". נדרסט בטמי הניל דף צ'.

שורה 1—5. עוזה ונזוי—עדיה בתקלה, קיה, ב. מעון באחד—כלוי אתה האחד מקומו של עולם. באין תבונה ונזוי — עדיה בישע' מ', כה. עד לא פעללה ונזוי — לפני בריאות העולם. זרוע גברת — כלוי זרוע מושלת.

ש' 6—10. ט אין גנטרת — בלי סוף. זרותים — כינוי לשטמים, ע'ש, "שטמים בורות חכון" (ישע' מ', יב). חסנת—אוצרת ויוצרת בגבורה. שתיה גנדרתת — מוסדי הארץ מוגבלים במקומם. ט פוחי ונזוי — כינוי לשטמים, והוא הרקיע "טבן" ששם חרדי סופה וסערת. וסופה נחרתת —夷ש הנתוכה, מן החדר תבואה סופה (איוב ל'ח, ט); כלוי אוצרות סערה ורוח. שעליים במת דה — הטעים, ע'ש הנಟבים "מי מדר בשעלו מים" (ישע' מ', יב), "ומי במדת חכמי" (איוב כיה, כה).

ש' 11—15. ארץ בהה הופעת — הורחת אור על ארץ חשנה במאמר, יהו א/or, ותתויך ונזוי — נתת בתקון, בין הטעים העליונים לחחותנים, גולה (כפת הרקיע) הבכורה והחזקת,夷ש הנಟבים "חויקם כראוי מצקי" (איוב ל'ה, ח). ותבל ונזוי — לבdet את משברי הטצלות וקשרת אותם למקום אחד, כלוי שמת חק ונובל ליטים ונראתה היבשה; ולכדרת, אולי עשה'כ "ופני תחום יתלכדו" (שם ל'ח, ל), ולפי זה אולי יש לנקר "לכדרת" בפועל. מלאת גיא ונזוי — מלאת את העטקים ציז' (עשביים) ואטרת (עצים, עיד יוז', י'ג, ז) דשנים ורעננים. נטווי זבול — כינוי לשטמים עשה'כ (נותה שטמים). עתרת ונזוי — את חזוקים (כינוי למלאכים שנקרוים עמדים עשה'כ, מלחלים בין העומדים), זכי' ג', ג', שאין להם קפיצין) עטרת בעטרות וכתרים. סמכת ונזוי — סמכת שעדרת את העולם (עדיה ב"ודן ותידוש סמכתיו, ברא' כ'ג, ל'). בזיו שדי ועופף כנף שנבראו מתעלות הרקע (הולין כז).

ש' 16—23. ערבת ונזוי — עד מאמר חז'ל, שהתקין פעודה ואחיכ הכנים א/orחים (סנה' ל'ח). צלום — את האדם העשו בצלם אלהים. במלחה נאמרת — שהכל נראה במאמר. טובן ונזוי — עדיה בישע' מ', יב; אולי צ'ל: "טבן". לך יה' ונזוי — דה'יא כ'ט, יא.

ש' 27—34. מ' כ אל ונו — ארבע מחנות המלכים הפטניים את כסא המכון ואומרום קדוש. הפטלות הפטלה — מחנות הפטלים. אכתריא אל — בניו לה' צבאות בפי ר' ישותיאל כ'ג זקוביס — מלכים נני. הלויה ונו-תחל' כ'ג א'

כבד.

המשך סлок שלמעלה. החלק הראשון בחוב עפי סדר א'ב (נכול) ומיסוד על דברי חזיל שבשעה שישראל מקדשין למחנה המלכים מקדשין לטعلاה, ובהתאם לזה כל התארים שאחריו, לטعلاה, הם ננים למלכים וחיות הקדש, ואחריו, לטעה — לישראל; וחלקי השני חתיתמו, שלמה העזיר (טהותש).

שורה 2—6. ב איל' אורייס — במלכי אש. ב בני בחרוייס — בישראל בני האבות הנבחרים. בגעש גל גליים — ברעש גלגול הרקיע. דגליים — דגלי שבטי ישראל. ב הלוות הבזוקים — בטהורי חיות הקדש שנפטר בהן, במראה הבזק' (יחי' א', יד). ב עוד ותיקים — בעודה חסידי ישראל. זקים — שרפים. ב חום נח שוקים — בדרכו חום ושבה של בני ישראל אהובים. טסיים — שרפים המועסים, ביקרו יחסים — ישראל המתוחדים היקרים.

ש' 7—12. בלקח לבובייס — בלמוד שירה של ישראל הנלבנים. מלכיהם — בני למלכים. בנצח נסיכים — בנצח שירה של ישראל בני מלכים. בעטר עטופים — ישראל העטופים בעתרות. בצח פרופים — בשורת המלכים המכוסים ונלם בשתי כנפים, פרופים" הוא מל' (פרופות) (שנת ס'ה). בצד קרויסים — ישראל העטרים וטוקים נצדקתם. ר אש'ים — ישראל שם האבן הרואה וסגולת העמים. שקויסים — בני למלכים, כמו זקוביס, שלמה העזיר. בתכז תקופים — בדרכו שיר של ישראל החזקים באלהיהם.

ש' 14—22. ישבינו — יהריו. יליצו — מל' שיר וטלאצה. בם ען ונו' — במשמעות לשון וטלאזה וכדברים נמטרים. יהרביצו — הפשיל מלאה בעתר, עד יחשיע'ו; וענינו כתו מרבי תורחה. צ הור'יס — הטהורים, בני לישראל; ואולי צ'ל': צחורים. יציצו — יצטיחו ויזציאו מפיהם. ב עתר ונו' — בעתרת הפלחה ובדברי הערצה ועליצות. ישנים יקיצו — כלוי המתרשלים בעבדותה. והקדישו ונו' — ישע' כ'ט, נגן.

כבד.

מן ולשורת יה'ב, חתיתמו א'ב ואח'ב, שלמה קטן, נדפס בפרט'ע דף מא ע'ב תשא'ב ע' 17, נחלת שדי' — 104 ובמהאי — קט'ו. וענינו מעין ברכת מנן' — זכר זכות אברהם.

שורה 1—4. אֶבֶן וָנוֹ — עֲדַה'כִ' יְשֻׁעָה כ'ה, טו, והוא בנו לאברהם, שהוא אבן פנה ומגדל עז לעם ישראל; ורשבג השתמש בכך, באבן בוחן, בשתי הוראות, האחת כמשמעותה, ל' עופל ובחן, כלו' מגדל עז, והשנייה ל' בחינה וניסוי, עיש שעטד אברהם בנסיונות. איתן ונוי—בנו לאברהם, עדה'כ, טשביל לאיתן האזרחי' (תהל' פ'ט, א); כלו' איתן שהוה טשביל בחכמת התורה ומחקרו סודותיה ועלתה בידו דעת הבריאה, והוא טיפוס על מאמר נב' 'ספר יצירה'; כשבא אברהם אבינו... והקר... ועלתה בידו הבריאה' (שיד'). ל' פ' קרת — מש' ח' ג. ויקרא ונו' — שט' לד' ה'; כלו' שעטד בכל הערים וקרא בשם ה'.

ש' 5—8. בְּמִשְׁוֹכֶת וָנוֹ — כלו' נטשל בצדקו בישושנה בין החוחים. ג' ח' ונו' — הובא להוק כבשן האש על שלא עבר את אליל נמורן בן כוש. ג' א'ה — בנו' להקב'ה, כמו לעיל פסוט קי'ב ש' 3. ח' ל' צ'ה ו—כבר'ע: חלצו', כי באש ה' — ישע' סי' ז; כלו' גם בכווא הצדיק באש ה' אלהו עמו.

ש' 9—12. דָרְשֵׁנוֹ — נתן לבו להורות רשי דרו' הכהנים באלהים והטיף להט דעת עליון. מתי ס'rah וככח ש' — נא': סורר וקחש'. ל' ח'ג — דגרה, טל', ולhog הרבה' וקחל' ייב', יב', ומצו' בפיו' רשבג'ן. ה' טו'ז ונו' — כלו' לחטן הנפשים קרא ודבנה דעו' ונו' — תהל' ק' ג.

ש' 13—16. וְהַבָּל הַוָּא סָבוּל וָנוֹ — מליצות אלו دونתן מצויה בשיריו רשביגן. הוּא סָבוּל — כבר'ע חסר "הוא". תלו'ים — בתשא'ב: "תלו'". תלכו' אחריו הhabל — עדה'כ מ'ב י'א טו. א'ך י'רו' ונו' — שא' י'ב, כד.

ש' 17—20. זונ'ח ונו' — יצא מארץ מולדתו. ז'בד ת'ו ונו' — בהיותו בערי נסרי'ע, (בגנות) עובר בארץ הבטחה לתח לו לנחלת את ארץ כנען (בנה מוסדרת). בנו' לאיז עיש' הגותוב, וכנה אשר נטעה ימ'ניך' תהל' פ', טו'. ח'שת ונו' — מהרת דבר לו את דבר הייעוד וההבטחה, שהארץ הזאת תהיה לנחלת לו ולזרענו.

ש' 21—24. ח'מדת נחלות — הוא א'י ארץ חמדת. ט' פ' ס'ר'י ונו' — שרו המלכים, שנלחם בהם אברהם. ט' ס'ת ב'ג'יו — בנו' הנגדת לשם ולהפארת, והפעל מן השם, ט'קס' מצוי אצל רשביגן בפיו'ו. ו'ב'ל בר'כ'ת — עדה'כ בר'א' כ'ה, א; ובבר'ע; ובנו' בר'כת'. ה'גה ב'י ב'ן ונו' — תהל' ק'כ'ח, ד.

ש' 25—28. י' א'ב ונו' — כלו' בשביל שמקשו יבש לתקיות זרע נתואה לבנים, וחשב מהשנה לדרוש ולחקרו אותן מה', כמו שאמר, במה אדע כי אידשנה' (ברא' ט'ז, ח'). כ'ר'ת ונו' — אתה כרת לו על זאת ברית אמרת בין הבתרים. וזה אמיין בה' — בר'א' ט'ז, ה'. ש' 29—32. כ'א'שר לא תובי'ל ונו' — עדה'כ שם שם, ה. ע' ר'ע — בנו' לשיטים עיש' חזקם, ומצו' אצל הפייטנים. י'ס' פ'ר — נא': ימ'נה', ו'יען ב'מר'ע — עדה'כ

אויב ט", ג, וטרצ' הוא שם בניו מן הפעל, ומכוון אצל הפייטנים. אכן כן וננו – רומי כיה, ג

ש' 33–36. מדורם וננו – אלהים המגיד מראשית אהרת (ישע' מ', י) הנגיד עתירות נס לו כברית בין הבתרים, שהוא משל למה שקרה את בניו באחריות הימים בך' מלכיות, ובתור הבהמות המשולשות והעופות הוא רמז ומשל לנצבי שלושים (שרים ומיללים) של האומות שישעכדו בבניו והעתירדים להכרה, ומקורו בדרשת חז"ל, נציבי – בסדר'ע: "ונציר", וירא כבוד ה' – במת' ט", יט.

ש' 37–40. נ' בו וננו – העקר נתן פריו והולד בז', ס' נס – פעל מן מסננים כלוי' החזיא ענפים ככלות כחו וליחו לעת זקנה; ויש מנקרים: "קנסן", כלוי' העז נתן סנסן וננו, שריג וננו – האורה (חוא אברהム) החזיא שריגים בעז אורה רענן ומטערת. כי פקד ה' – רוח א', ו; והכוונה כי פקד ה' את שרה אשתו.

ש' 41–44. עטם וננו – נשא וסבל עשרה נסיניות ועמד בכלם. פרש יחידו – הפריש את בני יחידו לעוללה. ריח וננו – ויק' א', ט.

ש' 45–48. פלי' ט' נזען – שרירות זרעה, צדק וננו – צדקון של אברהם יליע' בעדם (ילמד עליהם) יושר זוכות. צת וננו – הכרת נאותו של עריך ולין, והוא השטן. לך רוא' וננו – ישע' סיא' ב.

ש' 49–52. הטלוז – הנוטה מן הוושר. הוגאים וננו – אומרים זה לזה, לך וננו – הוושע ו', א.

ש' 53–56. רחם וננו – עדה'ב, ברגנו רחם הזכרי חב' ג', ב' (ו, שצ' פ' מל', בשצ' קצ' פ' ישע' נ', ח). שבי'ך – בטרכ' – שבויין, טמדורת רצף – ממדורת הרצתה (נהלח) של גיהנום. שפטם – בתשאיב בטעות: שופטים. כי צדי'ק ה' – תחל' יא', ז – ש' 57–60. טבור העלת – טבור עלטה ואטלה של הגלוות. חסוב'ב וננו – עדה'ב תחל' ל'ב, ע; ובטרע' – תשוכבי. ואוון אל תשלט – עדה'ב שם קיט', קלג' – כי שומע וננו – שם ס', ט, לד.

ש' 61–64. להלבין וננו – עדה'ב ישע' א', יח; כלוי' לכפר על החטאיהם הנדולים. מעשין'ך וננו – עדה'ב חב' ג', ב. ייחדו וננו – ישע' ס', יז – ש' 66–68. אל תבזה וננו – עדה'ב תחל' ב', כה; נס'ה וננו – שם ד', ז.

קב'.

משלשל (לשחריות יה'כ), התימטו איב ואח'כ, "שלמה ברבי יהודה חזק וחזק", נדפס בתשאיב ע' 23. וענינו להזכיר זכות יעקב, שהוא שלישי לאברהם. ונתחכר לאמריו ביה'כ לפני הקרייה בפרש'ת "בזאת יבא אהרן אל הקדרש".

שרה 1—4. איש תם וגוי — זה יעקב עדרה' ברא' ביה, כו; וכמדרשון, ישיב באהלי תורה, בחרן וגוי — כינוי לכל אחד מן האבות, שעיליהם נאמר לפני האנדה, וחאותנים מוסדי ארץ". ועי' בפיוט הקודם, שי' 1 ובחערה שם, נש' יה-ארץ נשיה, התבל. גש — גיש, ונמצאה בתמונה זו אצל רישבג' גם בפיוטים אחרים. ועי' פג' ע וגוי — עדיחיב ברא' ביה, יא, וכמדרשון מל' תפלה. באב' חשתיה ה — הוא מקום בית אל, שלפי האנדה היה שם אבן השתיה, והוא האבן שהציב יעקב מצבה ושם אותה בית אליהם. את כל התפלה וגוי — פיא ח, נד.

שי' 5—8. דפק — מל' "קול דודו דפק" (שה"ש ח, ב), בדרך הארורה שנכא בלילה לטלון ודפק בדלת. בט' קומס נפרוז — מל' פרוזות תשב' טבי' ב, ח; כלוי במקום פרוז ופתח בשדה. לבנות לו רוז — בחלוום הסולס. עד זבול נגזר — שסומו לטעה נחתק וננמר בשמות. זבול — ניאו; נגזר. לא נהייתה וגוי — שופט' ייט, ל.

שי' 9—12. זטם וגוי — אליהם החליט לבשרו עז מלאכי מרום, ותראוו בחוזן את האחים צירוי אמונין, הם משה ואהרן; והוא מיסור בדרכיו אנדה בכיר על הלוות הפלאכיס והסולס, שהם רמו למשה ואהרן וטעיד הר סיני. ט עוני, אט עוני — דורך הפייטנים לשימוש בכינוי מיב' ח' רבים סתם לשם החזרו, והוא דוגמת תמונה עתיקה של רבים בכח'ך (שדי), חלני. ט עמי סולם וגוי — רמזי הסולס וענינו מתפרשים ומתגלים עיי' מעמד הר סיני בנויל. טאת ח' וגוי — תחל' קי'יה, כה.

שי' 13—16. יוז וגוי — בפעם החשיבות הבטיחה ליעקב (ארבע פעמים לאברהם ואחת ליצחק) להנחילו את א"י הקדוהה "בנה" (תחל' פ, טו; ועי' בפיוט הקודם, שי' 18), היא ארץ חמדה של עם ישראל הנקרה "ראשית תבואה" (ירט' ב, ס). לחוט המשולש וגוי — לע יעקב שהוא שלishi לאבות יעד עוד פעם מה שהבטיחה כבר לשנים קודם לכן. לזרעך וגוי — ברא' יט, ג.

שי' 17—20. ט צעדיך וגוי — הכוונה לדבריו ההבטחות שאמר אלהים ליעקב בבית אל: "והנה אנכי עטך וגוי" (ברא' ב"ה, טו; שם ל"ה, יא). בכל פלך — כלוי בכל מקום שתבונא לשם. ניניך וגוי — נזרעך ייבו בעיר הבחוירה של הארץ הנבחרת, רמו לירושלים. וזה שיבותיך וגוי — שם כ"ה, טו.

שי' 21—24. עטר וגוי — יעקב שם עטרה על ראש אבן פנת יקרת הנחרטה, היא אבן השתיה והמצבה הניל, שיצק שמן על ראשה, ועי' כך מתערת האבן ונתחולתה למדרנת אבן קדושה ובית אליהם. וידר נדר — שם שם, כ. אף אני וגוי — ויקי' כי, טו.

שי' 25—28. קפ' ע וגוי — מהר בקיעצת הדרן ובא לבן ועבד אותו בתם לבנו ונקיון בטין, ובזכות זה פיע' רכשו וגוי (ברא' ל', מ). טר' ע וגוי — שמר את צאן לבן

וכשהתרכטו בני לבן על עשרו אמר בקינוי נפיו „הלא אלהים“ וגו' (תהל' ט' ה, ככ). רמו למה שאמר: „את עני ואת ייע כמי ראה אלהים וווכח אמש“ (ברא' ל' א, מט). ש' 29—32. ת א ב וגו' — לבן הארטי רצה להציג רוכשו ורדף אחריו. ש פ ט וגו' — רמו למה שאמר אלהים אל לבן בחלומו: „השמר לך“ וגו' (שם שם, כד). ות פ צר — תתחזק ותתאמץ, ורעה ה וגו' — ש"ב י' ט, ח.

ש' 33—36. מ א י ש וגו' — מאיש דמים, זה העשא אשר רץ לקראותו (עדחיכ ברא' ל' ג, ד) הרעד (בஹוראת הקל: רעה, כמו בדנ' י, י) וקרא לאלהים בתפללה נמטרת: בחסד משכתי וגו' היא תפלת „קטנותי טכל החסדים“ (שם ל'ב, יא). זנק לותה וגו'—ש' ב' ח, כב.

ש' 37—40. ו קרני נדע — עדחיכ תחל' עיה, יא. ו פודע — מל' „פדרחו“ (איוב ל'ג כד); ובפועל זה משתטש רשביג בכתה מקומות. יגרתי חט א-רמו לדרשת הול, שהוה יעקב יורא, שמא יגרים החטא ולא תתקיים הבטחת אלהים. במתה הייתה וגו' — ש' א' יד, לה.

ש' 41—44. י לדיו חצה — עדחיכ ברא' ל'ג, א. ש ו ט מ — האובי, זה עשו. ות יק — חסיה, בניו ליעקב. ול א ש ת וגו' — שם ז, כג.

ש' 45—48. ע בורו — כלו בוכחות; נ' א: „בעבורו“. ע מ נ ל א ה — אלו ישראל, עדחיכ תחל' ס' ח, י. תחונן — נ' א: „תחונן“. חסין — בניו לאלהים עשהיכ „חסין יה“ (תחל' פ' ט). ו פ קד וגו' — שם פ' טו.

ש' 49—52. ע ל א ב — על יעקב. ע ל ב נ — על עם ישראל. ז ע קו — שיין, מן „עקה“, ק שרי כת מ' יו — רשות הנחות הטהורות בנופו ונפשו לעיני וגו' — שם י' ב, יא.

ש' 53—56. מ נ ק ד מ וגו' — מה שיצא ראשון, הוא „וז אדורם“ עשו הרשות נ' א: „חנקדם“ והוא בניו ליעקב. ל מ י ז א ת — לישראל, שנאמר בהם: „מי זאת עליה וגו' (שה' ש' ח, ה). ב ק ר א א ב ז א ת — פרשת בזאת יבא אהרן אל הקדש“ (ויק' ט' א, ט).

קבץ.

פיוט למוסף יו'ם, מיסוד על קריית התורה בפרשת עיריות, تحتימתו „צום העשור (כפול), שלמה (שליל כפול) הקטן חזק“. נדפס במח' אראנון דף קי'ז.

שרה 1—4. א י צ ת ח ב צ ל ת — בניו לישראל עדחיכ בשחש' (ב' א) „אני הבעל, א פ צ פה וגו' — עיד מבועד ליליה עומדת בתפללה ולא דמתה (החרישה) מזועק להה, ות שק ל וגו' — טומאות שיריים שקהלם וכחוניהם כאלו נשקלו בטאנני טוחניים, שדרוכם לדركך ולהקפיד על טיב מקומם. כה מות י מה — עדחיכ ישע' יי' ב, והה'א נוספת לשם החرون.

ש' 5—9. פ' ח' ע' — אولي יש לנקד: מתחז, ומוסכ לחרוז הקורם, כלו' תחתה מחצי לשונם של מצטתיהם הטענים טען (ח', טענה' לשם החרו) להריעתה: «הנה נגנזה, וגנו, ומתחז דברי שנייה אלה שבאים ליישן אותה (את כניסה ישראל) טן הגאולה נפשה נדמתה נחרות 6 הוא בצען מאטר המוסגר). הוטר—כלו' חלף ו עבר. לען—לענה ורוש.

ש' 11—14. שטחות לא ידו — קריאה כלפי האומות. קולו' שט ען — ברא' ד', כג. שברוי וגנו' — אם גם אריך שברוי (ה' שטמה" (רב' כ"ה, לד), כלו' עדין עמי הוא בצרה. ועד ד' — בן הנחנו לשם השלמת החתימתה, ובתקור: «עד». ט ען — מענה. ולט ה' וגנו' — עדחיב תחל' פ' לד', כה.

ש' 15—17. נפ' ח' סע' ח' וגנו' — בניו לישראל עדחיב שם פ' ט. רב ז' ה' וגנו' — די לה בשוטטותה כמה שנים וכבר הנייה השעה שתעורר אהבת «אהל בל יצען' (ישע' ליג', כ), הוא ביהט'ק שיקנה ולא ייחב עוז.

ש' 18—20. ש' קוד וגנו' — שקווד להעלות ולຮוטט את עטרת הצדך שהועס זהה בשאול הנגליות. וחט אה' הוזמ'ה — חטאות זדון ומותה.

ש' 21—25. ולט ען הביגת וגנו' — בוכות צפוצחה של «יונת אלפס' (יצחק) אשר הורטה (הועלה) לעולה בהר טור (מוריה). ובמליצות אלה «יונת אלפס' וגהר מורה' לכוננה זו השתחטש הפיטן גם למצלחה בחרו הראשון הראשון של פיטוט קי'ב. העת קר א' וגנו' — בשעה שקרה לאביו: המכני ואל תעדרני, כי לא נשמה ולא נבלה נפשי; כלו' שהליך בשמה לעשות רצון קונו, בדברי האנדה. ובט ע' ש' ה' וגנו' — ויק' י'ח, ג, והוא טקירות היום.

קבח.

טן למוטף י'כ, חתימתו, «שלמה ברבי יהודה». נדפס במת' אראנאנ', מוסף י'כ, דף ק'יה עיב. שורה 2—4. במוועיל ידי — עדח'ב נחט' ח', ג. הידי — תודתי, והוא יחיד זכר מן, «הידות» (שם י'כ, ח). יערב השיח — עדחיב תחל' ק'ה, לד. ואתה טגן בעדי — שם ג', ד.

קבט.

מחיה למוטף י'כ, חתימתו בnal. נדפס במת' הניל דף ק'יז ע'א. שורה 1—4. שתח'פ' ע' — ראשו של פיטוט זה געזי, כנראה, בסופו של הקורם לה, והכוונה: יהי רצון שתחטצ' וגנו'; ואולי יש לנקד: «שתחטצ'ן» בנטקה של מלחה זו בשח'ש. ברודדים וגנו' — בניו לישראל הבודדים והודודים, פועל מל', הרוד עטימ

חתתי" (תהל' קמ"ה, ב); כל' הכהנים והנכנאים. בזוריים וגו'—פעול מל' יבורי (דני יא, כד), כל' פזורים, וירויים—טל' ירה, כל' מושלים, או נהגים. להה לה ל' וגו' — מהל' נ"ג, יד.

כל.

סילוק לקודשת כתר במוסף יויכ, מחולק לג' חלקים, שפטו של זה נעוץ בחלתו של הבא אחורי: חלקו הראשון מוסיד על סדר א'ב (מחותש), השני חתימתו, אני שלמה רביבי יהודהaben נבירול', והשלישי עס א'ב (כפול) וכוספו חתימתו, שלמה (כפול) חזק'; נדפס במת' הגיל דף קי"ח-קי"ט. סילוקים כאלה הסטוכים לקדושה, יסודם עפי"ד בדברי טרשי הקבלה הראשונים, האמורים בעניין מרכבה, כגון, ספר היכלות' וכיו'ב, ונכתבו בשפה מלאצה וכפערת עז של לשון נלהכת ולוחתת כאש, שבאה בהכפות וגהונן חרוזים שטופים ורדופים נגילים סוערים זה אחר זה.

שרה 1—5. א פודת וגו' — לבוש אורן. ב ה' ק' ת וגו' — הברקה והבחקה, כל' זוהר, של, בהיותך (טל', בתה'). והכוונה לאור אלהים שהבהיר מתוך הבחו; ואולי ציל': בהירותך. גל' ת — טל', גלהי (זב' ד, ב) כל' כתר ועטרה. א ד' ל וגו' — ארונות בט' ואדרוש את דבר מרוצת האופנים וחיות הקרש (הגיגליום) במעון הרקיע. ה ל' ת וגו' — אוד זוהר ההטולה של ראשיה החיות הסובבים הורך.

ש' 6—9. ו עד ו ת' ק' ו ת' ר — כל' רבי צדקתו. א ה' י' ש וגו' — אמהר לסטר את חסנה ותקפה של מחולות הבורה טלאניך הסובנים אותו בחתולת ערפלך. ט כ' ס' ת וגו' — סדרי צכאות חטלאכים בטהרתך ובחייבך המהו.

ש' 12—14. א ל' הנ' וגו' — אלמד את עדת ישראל העומדים בתפלה להגנות צדקה אטרחך. ט ס' כ' ת וגו' — טל', מסכתך' (יח' כיה, יט). א נ' ב' ב וגו' — טל', יוכב' (זב' ט, זז), כל' אדריך ואדרומם. נ הרותיך' — טל', נהרה' (איוב נ', ד).

ש' 15—22. א ס' בר — אבאך. א ע' נ' ד וגו' — אענד וקשר את עתרתי (תפלתי) עטורה לעתרתך שלך, כל' לשפעת טובך; אענד' — בן הגהנו, ובמקורה: אענד', ק ר' בת ק' ש' ר' ת' ר — קרבתך והתרכזותך עם הרבקים בך. ש' פ' ת' ו' י' ר — בן הגהנו, ובמקורה: ש' ש' פ' ת' ו' י' ר — שפטתך. ת' ק' ר' ת' ר — בניו לשיטים עדחה'כ, "הטקרה נמים עליותיו" (תהל' קיד, ס).

ש' 27—29. ט' ר' כ' ב' ת — רכב אליהם, הוא נסא הכבודה. ט' ס' ס' ד — אדון עולם. י' ש' ב' ב' ש' ב' ת — שיב' ב'ג', ח.

ש' 31—35. א פ' ד' ח' ש' ב' י' ע' — של הרקיע או הגלגל השביעי. כמ' צ' בת ש' ב' ע' וגו' — שבעה רקיעים מהורי הפרנור. נ' ש' ק' פ' ה' י' ו' ב' ב' ת — עדחה'כ, "נש��ה ותיכב'" (שופט' ה', כח). ה' ג' ש' ל' ב' ת — טל', "משולבות" (שם' ב' י'); ובמקורה: הנצלבת'.

ואנו הגנו עפ' התחלה החתו הסטוק. ברוח וען זכרבת – עדח' א', ד; זכרבת, מל' "כאש צרבת" (מש' ט'ז, כט).

שי' 39—36. קרח-יהו', א', כב. מאין דואבת – לא נדע לפרש. דואבת וגנו – עלית השמים, או המרכבה, הנחצתה ביד אלחים, דואבת ורופפת, כל' מודעתה לכול הטולה בתרום.

שי' 47—40. נובבת וגנו – מדברת רגשת שיר של ארבע החות. גובבת – מל', נגב רבריב', כל' צוברת וטרבת. שלשים ושבש – מנין זה לא נדע מהו מרטין, אם לששים ושבש כתות של מלאכים הנסכבים את כסא חכבוד או לשירות ותשבות. בת קצבח – בקצב. עז יוהבת – עשה'ב, התנו עז' (תחל' ס'ה, לה). באפסי רבעות רוכבת – עדח'ב, רכב אלחים רבעותם' (שם ס'ה, יה). מי כה' וגנו – שם ק'ג, ה.

שי' 58—48. אילך – נחן. גדורני גלליים – מלאכים, וכן כל התארים בחרויזים הבאים, כגון "זוקפי זורותם", שנחפריש כבר ענינם למללה, "קרוני קרוניים" (הראשון מל', קרוון – רכב והשני מל', קרין אור), שבובי שחקיים', חילוי זוקופיס – כלם ננים לנחות היטלאנים. תלולך – כל' צלך וחסותך. נהולך – הנחנתך והשנתך. נשור וגנו – נתור ונבייט ללכת בדרכך. הלולך – אויל' צ'ל' – פה'לך' או תיבה אחרת שתחלתה תי', כדי להכפיל את התיאו', כמו שהוכפלו יתר האותיות בפיוט זה.

כלא.

קיילר, חתימתו "שלטה" בשורה הראשונה ואח'ב כפול (חסר ל', ואולי הלו' של, להו', עליה בחשכונו) ואח'ב, שלטה'. וכל צלעות הבתים שלוש שלוש מלוחה, ושתי מלוחות קטנות לענן זה דין אחת. נדפס בספר'ע דף ס'ה ובתשא'ב ע' 84. ועיננו סדר עבדה יהה'ב עפי פרשת אהרי מות'.

שרה 1—2. שע וגו' – כל' הי רצון שיהא זברון הדינים של עבודה יהה'ב שורה 1—2. שע וגו' – כל' הי רצון שיהא זברון הדינים של עבודה יהה'ב מקובל לפניך כמעשה העבודה, עיד, ונשלמה פרים שפתחינו' (חוושע יד', נ). ועל כל פשעי תכסה – עדח'ב מש' י', יב.

שי' 3—4. אלהים שוכן מרים למד את שליחו משה אהרי מות וגנו' שלא יבא אהרן בכל עת אל הקדרש, שלא יבלה ויטות. אהרי טות וגנו' – ויק' ט'ז, א. אל יבו' וגנו' – שם שם, ב. דבר אל אהרן – שם ו', יה.

שי' 5—6. נמר וגנו' – כל' מתחלה ישלים במשמעותם את קרבן הפר והאל, ובזאת יבא אהרן' (שם ט'ז, ב). דלן וגנו' – המכובד, הוא אהרן, קפץ בזריזות ורוחץ את בשרו ודרש בגדי הבד ללבושים (שם שם, ד). והייו וגנו' – שם' כ'ה, טג.

- ש' 7—8. שעיריים ואיל — שני שעריו עזם לחטאota ואיל לעולתה. פרו — לחטאota. זה קרייב אהרן — ויק' ט'ז, ג. בעדו וגנו — שם, וחסר ו' שנה של הא'ב משומש לשון הכתוב. וכספר אהרן — שם, ל', ג.
- ש' 9—10. זמן וגנו — עפי הכתוב ויק' ט'ז, ג. ח. יצמיך — יחבר, יזונו זה אצל זה. ונתן אהרן — ויק' ט'ז, ח. ספר — עשה יפה במשפט (שם שם, ט). חזיר וגנו — שם שם, יא. אשר לא אהרן — שם, ב', ג.
- ש' 11—12. טפל וגנו — הוסיף להתוודות פעמי שניתן על שבתו, כלו על בית אהרן (ויק' ט'ז, יא). טען (על) פר ושהתו — כלו נטה את הפר ושהטו (שם). מטנו... ושהתו — בן הגהנו לשעת, ובכרא' ותsha'ב: «מתהו... וייחתחו; ומלת, על, יתרה לפיד לפי העין והמשקל. ויפן אהרן — בם' י'ב, י. מתחה גברת — המועלות והתשובה שבעתות, היינו של זהב, לפי שנשאדר ימי השנה היו מקטריות בשל כסף.
- ימל א וגנו — ויק' ט'ז, יב. ובא אהרן — שם שם, כג.
- ש' 13—14. כטס וגנו — הכניס הכל לפנים מבית לפרכיה, ושפק מהרה את הקטרות על האש (שם שם, יב). כס ה וגנו — ענן הקטרות כסה את הכפרה ואהרן יצא להוציא. ויקרא אהרן — שם, ל'ב, ה. מזה שבע — מדם הפר (ויק' ט'ז, יד), להעיר. רחמים על עם ישראל, שעיר הרצוי בהזאת הדם. מהר לשבחות שעיר — שם שם, ט. ויעש בן אהרן — בם' ח', ג.
- ש' 15—16. לתר אריאל — לטהר את הטובח (ויק' ט'ז, יט), הנקרא אריאל (יחוז, ט'ג, טה). לטהר — בן מביא המפרש בתsha'ב, ונפניהם תשאיב וכן בסרייע: «להרי... להזות כאל — כאלה, כלו, עוד הפעם במספר שלמעלה, שבע פעמים. וכל האהרן — בם' ד', טה. לה קרייב שעיר — את השער לעוזיאל. סטים וגנו — כלו, נתן עליו את כל החטאota בני ישראל (ויק' ט'ז, כא); סטמיי — תhalb' קיא, ג. וסמן אהרן — ויק' ט'ז, כא).
- ש' 17—18. עון נסלח וגנו — שם שם, כב. ונמלח — בלה וכלה, מל. בעשן גמלוחוי (ישע' נ'א, ז). על פי אהרן — בם' ד', ג. בנדים לבש — את הבגדים אשר לבש (ויק' ט'ז, ב'). את בנדי אהרן — שם, כ'ה, ג.
- ש' 19—20. צ הובי וגנו — התעטר והתקשט בבגדי זהב והלק לחתיר את חלב החטאota (ויק' ט'ז, כה, כה). ויקרא אהרן — שם ט', ח. קדם וגנו — בית זה חסר בסרייע ובפניהם תשא'ב, ומובא אצל מפרש תשא'ב ובဟורה עפ' כת'י, והבית מקוטע בלי הפטוק המטפים. לה קרייב עולה — עולת החטאota. רצף וגנו — כלו, תיכף לזה קרייב מנהת החביתין, וכלוליה' בני למנהה. ויש לפרש עוד, רצף סעל מל', רצפה' ישע' ו', ט, כלו, הקטיר כליל.

ש' 21—23. תח' ש' — אולי לש"ט יש לנקד: "ת חשב |", והוא קל נוכח בבקשתם לאלהים, כמו תץין שלמטה. ספור — מני. על כסא אהרן — שם, כ"ט, כד. כמ' א' תץין — תשקייף מטרום בקדם. צפירתה הצעין — עתרת הציען שהיה על מצח אהרן" (שם, כ"ה, לח). תט' ש' ח' — אולי צ"ל לפה'ם: משיח; לגן רטב — בניו לישראל. כשם הטוב וגנו — תחל' קל'ג, ב.

клב.

סדר העבודה לי"כ, מוסדר על סדר א'ב (יד פעמים, חז' מן ההכלה האחרונה), ובוטפו, שלטה (נטול) חזק'. כל אותן מאותיות א'ב כוללות שבעה בתים בני ארבעה ארבעה צלעות, נהרוות א'ג, ב'ה, והצלע האחרון של כל בית הוא פסוק טה'ק', שהתחבה האחורונה שלו הואראשונה לבא אחריו, והתבה השניה שבראש כל בית (חזק' מן הראשון) הוא גם האחורונה באותו הבית. לפי צורתו בניו סדר עבודה זה במתכונתו של סדר העבודה לר' יוסף בן אביהור, ותוכנו, כוה של כל סדר עבודה, הוא הרצאת דברים מימי מעשה בראשית ואילך עד שמניע לפרשנה כהנים ולסדר עבודה הום. סדר עבודה זה מפרטם ראשונה (בלי נקוד) ע' אלבונן עפ' כי שונים, תקופה רובה בנספהות ל'שודיען צור געשיכטו דער יוד. נאטטעדיענסטעס ברלין 1907 ע' 143—153, ואח' במלואו, כמה שנמצא בעין, בהזופה לחכמת ישראל" תרביב חז' א' ע' 62. קטע אחד ממנה, הוא האחרון, שחתימתו, שלטה חזק' (מן, שלום לעמו" עד הסוף) נשתרכב ובא גם לתוך סדר העבודה של הראב' ע, שנדרס בטה' מנהג אויגניז'ונ' תקכ' דף נ'ח ע'א, והרש' בעינו החורה כבר עמד על זה מודיעו ושער שהוא שיר מסדר עבודה של רשבג', וזה שכתב עליו אלחריזו: וחבר (רשבג') סדר ליום הקפורים, כל עניינו נדים עם כספים, טעולים ספירים, ג'חכמוני' שער ו); ומציאת סדר העבודה בכ' אמתה בהחלה את השערתו. סדר עבודה זה לכה בחסר בכמה מקומות, ויש שחסרים גם בתים שלמים. מקצת החווים הלקויים הושלו על ידי אלבונן ועל ידני, אם עפי המוכרע מתוך עצם בניית החווים ואם עפ' שקויל הדעת, — וההשלמות הוקפו בארכיהם.

שורה 2—4. ברא ש' ית וגנו — ברא' א', א. א' בן וגנו — שם כ'ח, טז.
ש' 5—10. ט'נו נקד ש — הלשון מנומנת, ואולי תי, ממנו" צ'יל: 'מאדר' או, שם', יודה — מוסף כנראה על הלב. נתנו — קה' ייב, יא. נ'ת ה וגנו — המוקף הושפנו עד'כ' ירט' פיג', י; ובתקור הטלה מטויששת. ט'עוני — השטמים. כל א' שר וגנו — תחל' קל'ה, ו' כל א' שר — בן הגהנה, ובמקור: לאשרי, י'ר' ע וגנו — כל'ו' הוא גודע ומוגלה לכל דורשו. ואל מ' וגנו — ישע' ט', י.

ש' 12—14. י. הִיא אֹור וָנוּ—בָּרָא' א/, ג. בְּמֶרֶץ—כֵּן הַגָּהָנוּ, וּבְטֻקּוּן בְּמַעֲוֹתָה; בָּאָרֶץ'; וְאֹלִי צִילּוּ, בְּעִירִים. אֲשֶׁר בִּידָוּ וָנוּ—תַּחַלְלָ צִיהָהּ.

ש' 15—20. וְקַלְקַל חֹג—מֶלֶל, לֹא פְנִים קְלָקְלָי (קְהַלְלִי), י', ס, והכוונה: תַּקְנֵן וּשְׁכַלֵּל אֶת זָהָר חֹונֵן הַשְׁמִים, כָּלֹוּ נְגַלֵּל הַרְקִיעַ הַחֹולֶךְ וּסְבוּבָה עַל, אַגְנּוּרָהּ, הַיָּאָרָךְ עַדְהָבָב, וְאַגְנּוּרָתוּ עַל אָרְצִי—עַמְּטִיכָה, ו. בְּעַשְׂוֹתָהוּ לְרוֹחָה וָנוּ—אוֹבָב בֵּיתָהּ כְּהָה, תַּוְכֵּן שְׁחָקְיוּ—עַדְהָבָב, וּשְׁמִים בְּזָרָה חַכְּנָן (עַמְּטִיכָה, יִשְׁעָיָה, יְכָסִים; קְוֹרָא... יְעַמְּדוּ יְחִידָה—שֵׁם מְתָהָיָגָן בְּחַטְבִּיאָה וָנוּ—הַטְּבִיעָה אֶת אַבְנֵן הַשְׁתִּיהָ בְּתוֹךְ קָנוּ הַחַהָנוּ. צְפּוֹן וָנוּ—תַּחַלְלִיףָה וָנוּ—בְּלִימָה וָנוּ—כָּלֹוּ שְׁהָהָה הַקְּבִיה בְּנוֹהָה עַולְמוֹת וּמְחוּרִים. תַּחַלְלִיףָה וָנוּ—עַרְחָבָב שֵׁם קְמָה כָּה, בְּנִמְטוֹת וָנוּ—אוֹבָב כָּה, ג.

ש' 21—24. בְּלִימָה וָנוּ—כָּלֹוּ בְּכָחוֹ שַׁת מְטָרִים (הַם שְׁשָׁת הַקְּצָוֹת) לְכָלִימָה (עַדְהָבָב אוֹבָב לְחָהָה, ה). בְּהַקְּצָוֹת וָנוּ—בְּעַשְׂוֹתָהוּ קְצָוֹת לְחוֹטָרָה. נְאֹזֶר בְּגַבְוָרָה—תַּחַלְלִיףָה, ס'ה, ג. הַרְיִים וָנוּ—הַבְּדִיל אֶת הַזּוּרִים (הַטִּים) מִתְחַתּוֹת וּחְלָקָם לְשִׁנִּים. בְּפֶלֶם וָנוּ—יִשְׁעָיָה, יְכָסִים, יְבָמָה.

ש' 25—28. בְּצָנוֹר וָנוּ—הִיּוּ שְׁהָיוּ גָּלִי מִיטָּיוּ גְּנָדרִים זֶה עֲגָן זֶה בְּרוּם עַולְםָם, הַגְּנִילָל אֲלָהִים לְעַשְׂוֹת בָּו, לְחַלְקוּ בְּמַאוֹנִים לְשִׁנִּים וּלְהַבְּדִיל בְּרוּעָבָן בֵּין הַמִּים הַתְּחִתּוֹנִים לְעַלְיוֹנִים; וְאֹלִי צִילּוּ, הַגְּנֶרֶשׁ" כְּנָוי לִים עַדְהָבָב, כִּים גְּנֶרֶשׁ" (יִשְׁעָיָה, כ). מְכִינָן וָנוּ—תַּחַלְלִיףָה, ס'ה, ג. קְרָהָה עַלְיוֹת—עַדְהָבָב שֵׁם קְדָה, ג. מְפָלָג וָנוּ—עַדְהָב אֹבָב לְחָהָה, כָּה, יִרְמִיָּה, יְמָה יְוָרָה וָנוּ—דְּבָרִים, יְהָדָה.

ש' 29—34. בְּעַתּוֹ... מְזֻרִיוּ וָנוּ—עַדְהָבָב אֹבָב לְיָזָה, ה, ו, ט; כָּלֹוּ בְּזַמְנָנוּ תִּכְנַן וּשְׁהָאָת הַמְזִדּוֹרִים, וְאַת הַמְצִילּוֹת טַמֵּן בְּשַׁלְגָה, עַדְהָבָב „עַלְעִימָוּ יִתְעַלֶּם שְׁלָגָה“ (שם ו, ט); וְאֹלִי צִילּוּ: „גַּמְסָה“, גַּפְיִ רְשָׁף וָנוּ—כָּלֹוּ בָּרָא אֶת גַּפְיִ הרְשָׁף, הַבּוֹנָה לְמַדְרוֹת הַאֲשָׁה, וְהַעֲמִיקִי הוּא עַדְהָבָב, הַעֲמִיקִ הרְחָבִיב מַדוּרָתָה (יִשְׁעָיָה, ל), לְפָנָי. עַוְשָׁה וָנוּ—אֹבָב הָהָרָה, אָבָנִי אַלְגָּבִישׁ... קְפָאָוָן—כָּלֹוּ בְּרָד וּקְרָה, יִקְרָוֹת... קְפָאָוָן—עַדְהָבָב וּמִיְּהָדָה, וְלֹעֲתָ צָרָה—כָּלֹוּ להַעֲנִישׁ כָּהָם אֶת הַרְשָׁעִים, עַדְהָבָב, אֲשֶׁר חַשְׁכָת לְעַת צָרָה נְאֹזֶר לְחָהָה, כָּה. וְדַבָּר גַּבּוֹרָת—שֵׁם מִיאָה, ד. בְּהַבְּדִיל וָנוּ—בְּהַבְּדִילוּ אֶת הַמִּים הַתְּחִתּוֹנִים מִן הַעַלְיוֹנִים וּבְצֹוֹתָה אֶת הַתְּהוֹתָה לְהַקּוֹת (עַדְהָבָב בָּרָא' א/, ז, ט). זֶה הַיָּם נְדוּל — תַּחַלְלִיףָה, קְדָה, כָּה.

ש' 35—40. הַגִּיר — הַזְּוִיל, וַיְשַׁבֵּר וָנוּ—עַדְהָבָב אֹבָב לְחָהָה, י; נְאָה, וַיִּשְׁמַמָּה. שְׁאוֹן יִמְיָם — תַּחַלְלִיףָה, ס'ה, ח. וַיְזַקֵּק וָנוּ — כָּלֹוּ הַזְּזִיא אֶת הַבְּשָׂה מִטְצָולָה יִם וְאַת גָּלִי הַמִּים גַּרְעָף לְטַקּוּם אֶחָד עַל מַנְתָּה שִׁתְבְּקָעָוּ לְפָנֵי הַמְּחֻזָּק (טַשְׁחָה) בְּפֶלֶם דָּרָךְ לְעַכּוֹר גָּאֹולִים (יִשְׁעָיָה, נְאָה, ז). נְזַזְזָם — עַדְהָבָב תַּחַלְלִיףָה, קְלִינוּ, יִמְרָגָע וָנוּ—יִשְׁעָיָה, נְאָה, ט.

ש' 41—44. להראות שניית – בימי יציאת מצרים. ורעם גבירותיו – איבר כה' יד. לעבדה נקsha – להוות פירה למאלל לנקשה ורעם, להברות – למוונות אדם. ותו צא וגוי – ברא' א', יב.

ש' 45—48. לא לפ' וגוי – כלוי דשן והצמיח אלף ומאותים ותשעים מני דשאים (כמנין, ארכץ), לפי דרשת חז'ל. דע ע' – תקע ונטע, והוא טל' ארמית. שלשים שנויים – לא נדע כונתו בזה, יותר נראה לנו: "שנויים", כלוי שלשים כפולים, שהם שישים, ואולי רמז כזה לאיזה מספר אנדי מכון למן טני עצים וצמחים שנעלם לפי שעה מתנו; "שנויים" – נא: (טנויים). וטען ליך וגוי – תחלה' ס'ה, יב. דשן דרכיו וגוי – אליהם יום וחשב לפאר ולדשן את חלוקם של הולכים בדרכיו והחוכמים לו התואר (פעלמן, תאר) והתקין להם את היכל גן העדן. חן אל ה גוי – איבר ב', יד.

ש' 50—54. רצים בגבורה – ערחה' תחלה' ייט, ג' לשטוע וגוי – שם קמ' ב'. דברו דבר וגוי – כלוי נגזר על השמש לרווח תמיד, עד שיבוא יהושע בן נון ויעמיד את קפיצה מוצחה בדבר אלהים. כי פ' וגוי – ישע' א', ב'. דבר דגלו וגוי – נגזר להצמיד ולקבוע שבעה דגליים (כינוי לכוכבים), וכינוי זה נמצא גם במקצת שירים אחרים לרשב'ן בשבעה גלגלי רקייע. איש על דגלו – במת' ב', ב'.

ש' 55—60. דגלו וגוי – התחום שרצתה דנים, ועופות נבראו מרקך נחלים, לדבריו חזיל באגדה נומלת, דגלו שהיא הכפלת סוף הפסוק הקודם אין פירושה מהו. דגלו וגוי – שפעת ילדי תנינים פרצה לרוב מן המים, ודגנים שנאחזים בצלצל (איבר ב', לא); ודגן הוא ש'ע טל', ובקעה ודגרה בצללה' (ישע' ל'ה, ט). דגנים וגוי – את מאכל הדנים תחריר לבני אדם לחוטים בנו. ל תכל' – לאחריות היטים, לימות המשיח, ותכל' הוא ש'ז' מן תחיליה (תחלה' קי'ט, צו). עליו יכרז עמוסיו – עלייו יעשו ברה (איבר מ', ל) בני העוטסים מני בطن (ישע' מ'ג, ג' לעת האוכל רוח ב', יד) בסעודת לוויתן. ערך וגוי – כלוי שהתקין הקפה' סעודה תקופה ואח' הכנים את האורת, כלוי ברא את האדם. לעשות וגוי – ש'ב' ייב', ד'.

ש' 61—65. הב'A ה בית ה וגוי – כלוי האדם שבא אל הבית (העולם) בשעה שקראו (כלוי שבראו; ואולי ציל': בראו) אלהים, שם נפש עמותה (מחוברת, פועל טן "עמית") והזמן את תחלה' וגוי, ויבא ה בית ה – ברא' ל'ט, א. הודה וגוי – הכוונה לרוח אליהם מטעל, בהכתיה רovo וגוי – בשעתו יפעת כבוד והדר (ערחה' תחלה' ח', ו), והוא מאור השכל והבינה. ה פיקו וגוי – אל נאור הוציאו לו את נות הבית (תחלה' ס'ה, יט) הוא הנשטה. בסה וגוי – חבי' ב', ג'; ורמז דרך אגב על הכתוב, "תנה הוודך על השטמים", שנאמר שם בתחלת' בענין בריאות האדם וגורלו. לעשות לו וגוי – ערחה' ישע' כ'ח, טו; כלוי לחת לו שארית עולם, שאין הנשמה כליה בשאול.

ש' 66—70. ה שית ונו'—עדח'כ, כל שתה תחת רגלו"ו" מטה' ח', ס. א ת כל
הכבד הזה — ברא' ל'א, א. ונחת ונו'—עדח'כ, ונחת שלחן ונו"ו" (איוב ל'ו, טו);
ו, טוונ' מקובל אל "הפקיד בידו", טל', אשר מנן" ברא' ייח, ס, כל'ו נמסר ביר האדם
כל פרי הארץ לאכול ממנו. מעורדו — בוראו ומחוקו מבל עז הגן — שם ב', טז;
טן עז — עז הרעת. כי מצות ונו' — מ'ב' ייח, לה, והטלה בינוי לחבקה.

ש' 71—74. היא והוא — חוה ואדם. ערום נוכל — הנחש. ותאל
היא והוא — מ'א ייח, טז. ונסתר — ת' המקור, ובקטר, עד' נחבה לא יוכל"
דרט' מ'ט, ס; בלו' חשב להטורה מלאחים הטלה צפנות. בסכו — נלי בנן. ראה
נו' — מש' כ'ב, ג.

ש' 75—80. לא תומיסו ונו' — ישע' כ'ג יב. על מסכם דבריו —
עדח'כ שם ל'א, יב. ותבטחו ונו' — שם. וחלף חק לעמל — לעשות עמל ואונן
עד' הכתובים ישע' כ'ה, ה ותהל' צ'ה, כ. היוטו ונו' — מהמתה שהוא מעוטף בגוש עשרה
כל' בבית חומר עכורה, ונotta לרעה, ועל כך נקנסה עליו מיתה. כחציר ונו' — תהל'
קב'ט, ז. ובבר ונו' — שם צ', ז. וחלף ונו' — בלו' שיבש ויכל נצץ. וב' ל'ין
ונו' — שם מ'ט, יג; וכתוב זה נדרש באגדה על אריה'ר שנענש ביום הראשון ולא
LEN בקר. חובש — בניי לאדם הרודה בכל הכריות, עד' לא אהיה חוביי ישע' ג', ז.
ומעדן ונו' — שנמנרש מעדן, ולרבנן ונו' — תהל' צ', ג.

ש' 81—84. למד לך — לחיים עכורים של יסורים. של' ח. ונו' — יומ' ט'ו, א;
וրמו על הכתבוב, "משנה פניו ותשלהו", איוב ייח, ס, שנאמר לפני דרשת חז'ל על נירוש
אדם מג'ע. עץ ב'ם — עמל ויסורים, ורמו על שתי לשונות עצב האמורות בקהלת אדם
וחוה: "בעצבן האכלנה", ובעצב תלדי בניים". כחצ'ר יארוב ו — מוסף על עצבים, שאורבים
לאדם בכל דרכיו כחף (עדח'כ מש' כ'ג, כח). ישם עז'ו ז א ונו' — ישטעו את העונש
על החטא וילמדו דרכיו חשובה. יזכרנו ונו' — תהל' כ'ג, כה.

ש' 85—88. זעם ונו' — לבנות ולהסfir מעלייהם בתשוכתם את זעם אפו של
הקב'ה. יציר שב ונו' — אדם שחזר בתשובה והיטיב דרכו ונתפרק לו. זמר ונו' —
עיר דרשת חז'ל, שפגע אריה'ר בקין ונודע לו מפיו כחה של תשובה ושיר אף הוא
להקב'ה, מוטור שר ליום השבת. עד' יעבר זעם — ישע' כ'ג. זעם זה ונו' —
כל'ו אותו הזעם שהנסוגים אחריו מה' מלאים אותו עד שובם לחות מישרים ולהיטיב דרכם.
ובדים ונו' — נתן אליהם לאדם וחוה בנים קין והבל. זה לעתה זה — קה'ל ז, יד.
ש' 89—94. זה זכרם ונו' — בלו' ההורים (אדם וחוה) שלחו את זכרם (את
בנייהם) לעסוק קניינם, שייתעדנו בפרי עסוקם, את האחד לזרע יכול (לעבורה אדרטה) ואת
האחד לטרעה צאן, טארץ זכרם — תהל' יה, ז. לך ונו' — לקחו מוצרת קניינם,

כלו' מן המובהר, פרי אדרתנו ובכורות צאן להקריב תשורה (קרבן). זט' ט' וגנו'—זה שהביא קרבן נעים (הוא הבל) הוכן לו תורה וקול זמרה (ישע' נ'א, ט); כלו' קרבנו נתקבל ברצון. זט' רה זט' ט' וגנו'—כלו' קין חשב שעת רצון היא זומרתו (קרבנו) תתקבל אף היא, אבל רב ניביו נבזה (עדhic מלא', א), יב האמור בקרבות פסולים) ונשפטם, כלו' שהקרבן שהביא מתנות אדרתו לא נתקבל לרצון. זר לעשות וגנו'—כלו' הוא חמד לעזון לעשות זו מעשהו ונעשה לו כאשר זט' (דב' ט, יט), עד' אם לצלים הוא יליין' (מש' נ', לד). זר — נ'א: (וד).

ש' 95—98. זט' זועה וגנו'—קין החורש על אחיו הבל רעה וטם מחשבתו זועה להפוך ידו בו והתקצף עד כדי לשופך דם נקי. זה היה וגנו' — ישע' כ'ח, יט. זועה זר וגנו'—הזר, הוא קין, רחש וחרש את מחשבתו הזועה מראש להרוג את אחיו ואח' כסה פשוו ונזר, כלו' העלים חטאו; אבל הזר, הוא הקב'ה, אמר לו: מה תהחש ויעני ראו וגנו' — איוב ל'ג, כא.

ש' 99—104. זר הר רב וגנו' — קין שלף את החרב נגע לפניו אליהם, והיודע מחשבות שם לו אותן (ברא' ד, טו). חלץ וגנו' — עי' האות נחלץ במלחתה טידי הרב (איוב ה, ב), כלו' מפות בידיו כל מוצאו בעת לכתו נע וננד. הרב חיל וגנו'—הכוונה לדור המבול, שחתאו וכחשו באלו טרוב טובה ושללה, שלא קרביה אליהם הרב מלחתה וכל יתיהם חלפו עליהם בטוכה ותענוגים ועתקו וגנו' (איוב כ'א, ז), ולפיקך רבו בינויהם חברוי עצבים עובי ר' ע'ג, וכל הפסוקים שבפרשת איוב הנ'ל נדרשו עי' חזיל לבוניה זו בדור המבול, חיל חנף וגנו'—החיל החנף, הוא דור המבול, היה תקפו רב. חבליים וגנו'—איוב כ'א, יז, כי כלו' חנף — ישע' ט, טג.

ש' 105—108. חנף ח' וגנו' — כלו' הרור החנף, דור המבול, נאץ את אליהם חיים ואמר לאל סור (איוב כ'א, ד), או גמר החוקר סתרים, הקב'ה, להכותות וגנו' (ברא' ח, כא). ח' ח' ש' גנו'—אליהם חיים מנע ממתיהם און את היכולת להוציא את מחשבות הרעה לטעולה ונמק עליהם מסכה (עד' ישע' כ'ה, ז). בטייט יונן — של מי המבול, ואת עברו ח' ש' — ש' א כיה, לט'; והכוונה כאן לנה הצדק.

ש' 109—112. ח' ש' ח' ק' וגנו'—כלו' שנה את סדרי בראשית, להביא זעם כבור, הוא המבול, וקוטטו וגנו' (איוב כ'ב, טו), שנדרש בגאנדה על המבול. כי עברו וגנו'—ישע' כ'ד, ה. ח' ק' ח' ס' י' וגנו' — לא הכריות את ח' ק' ח' נח החסיד במחותו את היקום המפסיד, כלו' שהשחית את דרכו. כי ה' ס' לה' וגנו' — תח' ד', ה.

ש' 113—116. טרף ט' כל' — כלו' לך מכל. ובע' ג' נ' פר' וגנו'—כלו' בתבה עצי גפר ישב קיע וחסרת, שנה שלמה. ט' ל' ט' ל' שלחה. והנה על' ח' וגנו'—ברא' ח', יא.

טרף טוב ונוי – כלו גמל טוב והצל את נח משאול וכליון, מ שאול קטב – כן
השלטנו עדה'ב הושע יג, יד. טרף נתן וגוי – תחל' לד, יא.

ש' 117–120. לא נער – לא מען ולא הרחיק. ו שם איתן מושב ס – גם'
כיה, כא. טחו תפל וגוי – יושבי שנעד בני דור הפלנה חטאו בטעות הפלל, כלו' בכנין
שוא של המנDEL כדי לטרור באלהים. ה' לא וגוי – איוב כא, טז; כלו' שלא השיבו חפצם.
טו'ם טיט וגוי – טובם ועמלם הושליך בשאט נפש אל החיטט על שאמרו לאלו: לא
יביט'. טאט – מקוצר מן, וטאThetaה' ישע' יד, כד), כלו' הטיל את מנדל המעוז שליהם
והשליכו לארי, ולא אט – בראה אין הכוונה כאן ללשון הכתוב באיוב (כ'ג, יא),
אלא פירושו: לא בלאת, אלא בnaloi וברעש. ובטו יוצר וגוי – ישע' מ'א, כה.

ש' 121–126. טית טבור וגוי – רמס וכלה את הטיט של טבור הדים (כלו'
של המנDEL הגביה), כי שלא חקם מומחה; רטס – בן הגביה, ובכ'ו: כטס; ואולי ציל;
נטס". יושבי על טבור – יהו' ליה, יב; כלו' אלה שהתרוממו על ראש המנDEL.
טבור מהו – כינוי לאברהם, שהיה נתון באמצע הדרות, ורמזו לאנדה בבר' יד וליט.
ו טאליו וגוי – שהגיע להכיר את בוראו מלאיו ורב לא למדו, כדיו טן האנדה.
טו'ם וגוי – כל הדרות עד אברהם היו כסינים והוא נמצא "זהב מהו" (שם' כ'ה, יא);
סיג' – בן הגביה, ובמקורה: סע. כבן רטו – בן הגביה עיד איוב ח', טז; ובמקורה:
גען. טעם וגוי – הסביר ולמד לנוגדים מתחדי אלהים. טעמו וגוי – תחל' ליה, ט.
ש' 127–130. טוב וגוי – טוב זה הקביה יען לעיר איתן, הוא אברהם, ברמזו
לדרשת חוויל על הכתוב, מי העיר מפוזה" וגוי (ישע' ט'א, ב'); איתן – בן הגביה, ובמקורה:
איותן. וטאמ' ש וגוי – אברהם לא חת מצח הכבשן של גבור הציג, הוא נמרוד, ונדריב
וגוי – ישע' לב, ח; ורמזו כנראה לדרשת חוויל על הכתוב, עמך נדבות בימים חילך'
(תחל' ק'ג, ג); עמך היוחי בשעה שנדרת לשמי לירד לככשון האש (בר' ליט). מגנוריו –
שהכיר את בוראו בילדותו. לא חוץ וגוי – עדיהיך איוב כ'ג, יא. יה יראה – בן
השלטנו עדה'ב תחל' צ'ה, ג' לה גיד וגוי – איוב ל'ג, כה.

ש' 131–134. לשחות יחיד – את יצחק בן ייחירה. עד יקר וגוי – כלו'
לא נתכוון הקביה אלא לבחון ישירה, לפי שדתו היה יקר בעינו (עדה'ב תחל' עיב, יד)
ויחננהו. יראת שדי – בן השלטנו עדה'ב, ויראת שדי יעוז" (איוב ו', יד) ועם
שדי לא אכחדר" (שם' כ'ג, יא), ורמזו כזה למה שנאמר לאברהם: עתה ידעת כי ירא
אליהם אתה" (ברא' כ'ב, יב). ה' צדיק יבחן – תחל' יא, ח. יבחן ויראה וגוי –
כלו' כל הנסوان לא בא אלא כדי שכשעה שיראה חbosת עם עני יזכור ברית איתן,
ויתעוררנו רחמו עליהם בזכות העקידה. ה' יראה – ברא' כ'א, ב'; ובמקורה נסוף כאן:
"כתבו ויקראו אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר הום בחר ה' יראה".

ש' 135—139. נזע אטוני—אטוני ישראל, וכן בא כינוי זה בפסוט קכט', ש' 35.
יש א וגו' — תhalb' פיד, ה' בן הנבחר — יעקב, המכחר מבני יצחק. כ ארץ וגו' —
תhalb' צ'ב, ים. ובתורתו יהגה — שם א', ב'. יסраח בבית מגוריו — כלוי
שרה ורבה ונתעשר בבית לבן שהתגורר שם (עדח'ב, עם לבן גרתי, בראש' ח). שם
נעוז וגו' — יעקב איש שם התעוור וברחה (עדח'ב, ויקם... וברחה), שם ל'א, ז', כא);
נעור וברחה — בן נקדנו וכן השליטנו את המוקף לפני הענין והחרות, ואלבונן שלשים;
ווך' (ומכאן נראה שנקד בעור), ולדעתנו לא כוון יפה. בדי אטידי וגו' — שנים

עשור שבתייה צדיק וגו' — תhalb' צ'ב, יג.

ש' 141—146. נזע ידידות—בני יעקב, בני חס—המצרים. הפרו דת —
בן השלטנו; ובמקור נשאו רק שתי האותיות, הי'...; ואלב. מציע: "אולי" המרו או
הפכו, אדוניהם — לפה קללה נח, בני חם צריכים להיות עבדים לבני שם.
אשר לא בדת — אס' ד', טז, גן גנעל — בן שלטנו ערחה'ב שה'ש ד', יב.
חץיך — צע ועצם במצרים. חילו — בן שלטנו ערחה'ב איבט טיו, כת. ברם וגו' —
ערחה'ב, שעליים קטנים מחלבים קרמים" (שה'ש ב', טו), לפי דרשת האנדה. והנה
ונו' — מש' כיה, לא; והבוננה כאן שהכרם עליה והצלחה. מנון — ממשלה מצרים.
ויך וגו' — הווע, יד', ו.

ש' 147—150. כל בנון כבוד—ערחה'ב ישע' ליה, ב. ונגנד וגו' — שם כ'ה, בג.
חדר בחרר — מוקפים ענני כבוד. כסום במדבר — שם ס'ג, יג. וינהם
בעדר — תhalb' ע'ה, בג.

ש' 151—154. מסך פרוש — הוא עמוד הענן, ערחה'ב שם קיה, לט. מ'י
שמע וגו' — ישע' ס'ג, ה. אתה תהיו וגו' — שם יט', ג.
ש' 155—160. לסבול וגו' — יעדם לשאת את הקדש. יבול — ימות. ויט
ונו' — בראש' מ'ט, טו; כלוי לשאת בכתף. פנת יקרת-ישע' ב'ח, טז; והבוננה לארון
הקדש. אביר יעק ב-הקביה (בראי' מ'ט, כד). אתה בhn לעולם — תhalb' ק'י, ד.
לפנוי — בקדש הקדשים. יכתב — ישע' מיה, ה.

ש' 162—164. כ אשר וגו'—ויק' ח', לה; ובמקור בין חרוץ זה לשלא אחריו:
ככתוב כאשר עשה ביום זהה צוה ה' לעשות לכפר עליכם. יפנה שאר וגו' — קשה
לנון פרוש שני מלים אלה, וגם מלה "יפנה" נראית כחשודה, מאחר שבאה גם בסוף הדלת
של החרוץ הסטוק, ואין זה מדרך הפיטן לחוץ בהכפלת מלה אחת. על כל פנים, לפני הענין
הגוע הפיטן כאן בהרצאתו בראשות סדר העבודה, וכונתו לרמז על האמור ביום א' משנה
ראשונה: "שבעת ימים קודם יהוח'ב טפוריין כי'ג מכיתו ללשכת פלהדרון ומתקינין לו
כהן אחר תחתיו"; וכי אם כן פירוש הדברים, שכדי לעשותDat העבורה לשולחיו כהלה

בפניהם וכן אולו לנקה, ואולי צריך להגינה "ימעה", כלו' יתקין ויכין לנו, הגדול מארחיו, הוא הכהן הגדול (ויק' כ"א, ס, את שארו הקרוב אליו שם שם, ס) מבן משפחתו, היהת כהן תחתיו, ללשכת פל dredzin — יומא א, א. ציר וגוי — מש' כ"ה, ג'ג; מכאן ואילך חסרים כ"ה חרוזים, ד' שלאות ל', כלאות מ' ניד חרוזים) ועשרה שלאות נ'.

ש' 193—196. נח פزو וגוי — הכוונה למה שנאמר ביוםא (א, ז): "קורין לפניו בסדר הימ... ואומרם לפניו שמא שכחת"; "ונס", בראה מלשון נסזון, כלו' מנין אותו אם לא שכח סדר העבודה מהמת אונס, כגון חילוי וכדומה; "באונס" — כן השלטני. ג'גה וגוי — כלו' כשהאריו פני המזרחה (שם ג', ב). נתת וגוי — תחל' ס, ג' ג'ס נאמנים ג'ים וגוי — אולו הכוונה למה שנאמר במשנה (יומא א, ח) שטטרוחו לזכני בית דין זוקני כהונה והשביעותו שלא ישנה הרבה; ואפשר שהכוונה למה שנאמר במשנה שלאחריה: היו קורין לפניו וגוי, לצת חוץ וגוי — חוץ מן העוזה לירד למקות. מימייו נאמנים — ישע' לג', ט. ש' 197—200. נאמנים ס — כהנים. לשער הרם — לבית הטבילה (יומא ג', ב). סות וגוי — כלו' פרישו סדין של בוץ (שם ג', ד). אשר ס בבו הוו — ט'א, הא, י. לטבול ולחות פג' — שם, שם. כלו' פז — בגין זהב (שם, שם). חלייפות שטבות — ברא' מ'ה, כב; כלו' תחת בגין הלבן.

ש' 201—210. שטבות ס בה וגוי — בגין בא להורות טעמיום של בגין כהונה על מה הם באים לכפר, והוא על פי מה שאמרו חז' פ'ח' (ט), מה קרבנות מכפרין אף בגין כהונה מכפרין: כתנת מכפרת על שפיכות דמים, שנא', וייחתו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם (ברא' לי, לא); מכנסים מכפרות על גלו' עריות, שנא', ועשוי להם מכנסי בר' לנשות בשר ערוה' (שמ' כ'ה, טב); מצנפת מכפרת על נסי הרוח... אבנטן מכפר על הרהור הלבך; חזון מכפר על הדינין... אפוד טכפר על עז'... מעיל מכפר בגין רעה על הרהור רעה... יבוא דבר שבקו' ויכפר על קול הרעם, וצץ מכפר על עות פנים', סבה הם על לה'ר... יבוא גורמים לדוחות ולכפר על עון "שמץ ורבה וחופת שטם", וכלם לשונן לדוחות וגוי — הם גורמים לדוחות ולכפר על עון "שמץ ורבה וחופת שטם", ומכלם לשונן חטא של גלו' עריות הם: "שמץ מל' למשיצה בקמיהם" (שמ' לי, כה), ורמזו למתה שאמרו בגיןה (תנ"ה פ' תשא): לא עגל בלבד עשו אלא ניע וש'ד; (דכה' מל' ויבא יוסף את דברת רעה" (ברא' לי, ב), שאמר עליהם, לפי בגיןה, שהם השודדים על העירות; "חרפת שטם" (בן יש לךך: "שטם"), ולא כמו שנדרס בטעות בפניהם: "שטיים") כלו' עון בעל פוער, שהוא ישראל בשיטים אל בנות מואב. וכן אמר בסדר עכודה שני שלמתה, קליג' ש' 11: "ונם עון שטם", עיש. כי היהת סבה — ט'א ייב, ט. סוד פס'ים — כתנת פס'ים של יוסף, רמזו לשפיכות דמים. דרכ' וגוי — יומא י'ה, ט. עד קרבינו וגוי — כלו' חנור עד הלב לנכות ולכפר על סתרبشرים, כלו' על הרהור עבריה ישנלב; "סתרبشرים" — בין השלטנו והגנו, ובתקור תבת "סתר" חסנה ואחריה תבת

„נשדים“, שאין לה כאן שם מוכן, על כל סבירינו – תחל' פ"ט, ח. ת עביר פרע – כלו, עון גנות הרוח. וatzדיק אותן חביך – לא נדע בונתא ואולי הבונתאות החפלין, סכלות וגוי – בקהל הטענים על שלו, המעל יגביר ויבניע את סכלות לשון, כלו להר, כאמור בדבר חזיל למעלה, על שוליו, וגוי – שמי כיה, לד. סבלו וגוי – הסכל הערב (הטsha הנעים) של האפור והחשן הוא כדי לשאת ולכפר על עון הסכל (העגל) שנעשה בחורב. ביום ההוא – ישע' י', כה.

ש' 211–214. בץ ע' יצטיד וג' – כלו את הציע יחבר על מצחו כדי לנפדר על טעל הדם והנסך בשעת הקרבת הקרבן, על מצחו וגוי – שמי כה, לה. בירח וגוי – תחל' פ"ט, לה, ציר יקדש – מהג' יקרש ידו והגליה עשרה וגוי – עשרה קידושין יחדש בעזם העשור (יומא ג', ג). ב' ה' וגוי – ישע' כ' א. ד.

ש' 215–220. בקדץ התפיד – בישחטו הtmpid (שם ד', ד). ולחייטיב – את הנרות (שם שמ), זה עמו – ש"א, ט"א, יה. בערכו וגוי – שם שם, ונחתים – כן הגהנו; ובמקורה: „ונסכים“, לעתרת – לקרבן, סולת וננסכו – החביבין והיין (שם). תשית וגוי – תחל' כ' א. ד. עתרת עמו – כינוי לכ'ג. עד פרוה – שם ג', ג. עם נדיבי עמו – תחל' קיג'ג, ח.

ש' 221–224. ס' ק – סכך ופרשו סדין בינו ובין העם, וקידש וגוי (שם שם, ג). עטה بد – בנדי לבן (יומא ג', ז). הווד וגוי – תחל' ב' א. ג. ועת קדוש חד ש – כלו, שוב קדש ידיו ורגלו, קדשי – בן יש להנינה ולא כמו שנდפס במקורה ונום אצלנו בפנים בטיעות; קדש, וכן אמרו למعلה ש' 215: עשרה (קדושים) י חדש, עת בין וגוי – יומא ג', ח. הבחן וגוי – זמי' ג', א. אחד חרונו זה בא במקורה: „ונך היה אומר אתה אנא השם“. יומא ג', א. סגן וגוי – זמי' ג', ט. זבסטכו – על הפר (יומא שם).

ש' 225–230. לחמות ולגנות – להחותות (יומא ג', ח). ופאט טרב וגוי – שם שם. אל עבר פניו – יהו' א', ט. זבסטכו – על הפר (יומא שם).

אשרי וגוי – תחל' ל'ב, א. סגן וגוי – יומא ג', ט. עד בואו פה – ש"א ט'ז, יא. ש' 231–234. שנייהם – הסנן וראש בית אב. לצפון אריאל – לצפון

המוצח (יומא שם שם). מגמת שנייהם – ח'ב' א', ט. שעירים וגוי – יומא ג', ט. ו/or, א. פורט בארא – נורול המברר בין שני השערדים. פורי פז וגוי – שם ג', ט

(ועשאים בן גמלא של זהב); ושם ד', א. בחתן וגוי – ישע' ס' א. ז.

ש' 235–238. פאר וגוי – יומא ד', א (אם של שם עלה בימינו וגוי); כלו אם היה השעה שעת רען עליה הגורל (לה) בימינו, שהותן הוא בהינה חסד. פע סגן – אמר הסנן (שם שם). פעלת פחד וגוי – שם שם; כלו כشنטל בקומץ ידו את הגורל לה, בשטאל, שהוא גהנות גבורה, נחשב הדבר לסייע של גבירות הדין, וראש בית אב היה מחזק את הלבבות שלא יפחדו. לא היה פחד – תחל' נ'ג, ג.

ש' 239—244. ציר — כה'ג. צור — הקב'ה. ח' חפץ וגנו' — ישע' מ'ב, כה.
צמד וגנו' — העלה את שני הנורולות, כל אחד בשלו. לעתרת צבי — שם, כ'ה, ח'.
צבי צבאות — נמי לבנשת ישראל הנאספים שם. ב' ש א ו וגנו' — באטרו בקהל רם:
לה' חטאת. ב שם ה' צבאות — ש"א י'ג, מה; כל' שהיו עונים אחריו: ברוך שם
כבוד מלכותו (יומא ד', א).

ש' 245—252. על יוזן הגנהו, ובמקורה: "צבאות", ומלה זו נשתרבעה, כנראה,
מן החזן הקודם. ורננו וגנו' — ירמ' לא', יט. ציון צדקה וגנו' — כדי שלא להברית
צדקת ציון, כל' כדי לטהרת מכל אטהטה, יש לעשות לשער העוזל כדת וכחוק.
צמד בו וגנו' — קשר בו תקווה חות השני (יומא ד', ב). עד יצא וגנו' — יש' ס'ב, יא;
כל' שהיה מלפני לבסוף, לאות שהזון הקב'ה לשועת המליען לסתaltaה בה'ג. עד
גנו' — כל' בא שנית אצל פרו (יומא ד', ב). בדרשו וגנו' — כל' בתהנותו ובתפלתו.
על עונות שבתו (בני אהרון) וביתו. ברכשו — בתפלתו והכוונה לוודוי על הפה.
ענני וגנו' — תחלה' ד', ב. אחריו חזרו זה כא במקורה: סופך שתוי ידיו עליו ונתרה, וכן
חיה אומר: אנא השם כפר נא לבני אהרן וגנו' והכהנים והעם העומדים בעורה וגנו'.

ש' 254—258. גואל ישראל קדושו — יש' מ'ט, ז. בקביל דם וגנו' —
יומא ד', ג. יערב וגנו' — יגעם להקב'ה. את הוד קולו — יש' ל', ל. במתחת
פ' וגנו' — יומא ד', ג

ש' 259—263. עתרת — רצין מה'. מחתה בימין — המלחה הראשונה חסרה,
ואולי יש להשלים: ק' או קב' (יומא ה', א); נטלאת המתה ביטנו'). להקטיר
קתרת — בט' י'ז, ה. מזבח פנימית וגנו' — יומא ה', א. קצח צפון וגנו' — שם שם.
לרכוב וגנו' — תחלה' ס'ח, לד.

ש' 264—266. בין שני עפרורים — כל' בין שני בדי הארון (יומא ה', א)
שהיו בולטים מחת הפרוכת ונראים בשני דרים (עדה'ב שני שידך בשני עפרורים, שה'ש
ד', ח). הנושאים קרן — זב' ב', ד. מסתה ענינה וגנו' — נטלא כל הבית
עשן (יומא ה', א). קצץ וגנו' — קצץ את הרננה (תפלת) בהיכל הקדש ומחר לצאת
ישם שם); ובמקורה אחריו, קצץ כהוב, צא', שנשתרבכ' כנראה מן המלה "צאתו". ב היכל
קדשו — חמ' ב', ב.

ש' 272. קדרשו רבות וגנו' — כה'ג רץ כמה פעמים במחירות ובוריות אל
הקריש לקחת דם ולהזותו פעמים רבות (יומא ה', ט). פעמים רבות — קhalb' ז, כב; אחריו
חزو' וזה בא במקורה: "ונך היה מונה אחת ואחת. יצא והניחו על כן השני". ערבו —
ערך תפלו וקורבנותיו. לכפר על עון הכהן המשות. והחציף
גנו' — והוא על זה שמכבנים ומבחוץ (יומא ה', ד). רצף השער החתי — כל' לך

ברציפות ובתכיפות את השער הטשתלה (שם ז, ב). שוחר וגוי – מש' י"א, כו;
אחרי חרוּ זה בא במקורו: וכן היה מונה אחת ואחת. יצא והניחו על בן השני.
ש' 273–276. י' ח בר – יסמען יומא ו, ב. רח ש וגוי – יהודה על עיונות העם.
יחולו וגוי – שיב ג, בט; כלו' על ראש השער; אהרי חרוּ זה בא במקורו: סוטן
שתי ידיו עליו ומתחודה ובן היה אומרוֹ אנא השם התאוֹ פישעוֹ עוֹ לפניך וגוי. ראש
ראש וגוי – השער עם העיונות על הראש, ישולח אל ראש מדבר צוק. ביד עת ה'
נסרוֹ ש – ביד איש עתי המזונן לבן יומא ו, ג–ט. טכף וגוי – ישע' א, ג
ש' 277–280. ראש – הכהן הראש. ל צור וגוי – עדת'כ "ותובן לבות ה"
(מש' כ"א, ב); "לצור" – ניא: (לצון), ואולי חסיה שם אותן ר' וציל: (לרצון). רחץ
וקדש וגוי – יומא ז, ג. וכחנה רבות – איוב כ"א, י. רבות רע וגוי – כלו'
שיצא בשלום מן המקדש. רגלו – כלו' בדק ולקה. ואין פגע רע – מיא ה, י.ה.
ש' 282–286. כי למועד שמור – ש"א ט, כד. כבורה – בערכו קרבן
ותפלת. ועד וגוי – בשעת הקטרת והטבת הנרות תפצתו ותצלחו (מל', פצני ותצלני)
תחל' קפ"ד, ט. ל' ש א ת' וגוי – הכוונה לנשיאות כסים וברכת כהנים ישחריר העכודה.
ופעל ידיו תרצה – דב' ל"א, י. ב' צ א ת' וגוי – בצעתו מקדשי קדושים באין
פגע לבлом (לעכט). שמר תם וגוי – תחל' ל"א, י.ה.

ש' 287–296. שלום – החורים שמכאן ואילך נשתרבו במח' אויניגין לסוף סדר
העבדה של הרabiיע. שלום לעמו וגוי – הכהן הנדרול נתן בצעתו ברכת שלום לעם.
ילוּחוֹ – נ"א: (ילוּ). דורש טוב לעמו – אט', י. ג. לעמו טופת וגוי – הגם
מתבשר בטופת טוב עי' השליח השופת את השער לעפר מות (מלחיכ' תחל' כיב, טז),
ובזה יודע כי סר העון. באמרת ציר – במח' אויניגן, באתרם לציר. כי עוזן – שם
חסר "כ". תנוי לכם טופת – שם', ז, ט. אז – נ"א: עת. וזה לך האות –
שם נ, יב. האות לבן וגוי – כלו' כשהלכין חות הוחורייה היה להם אותה שנשלה להם
(יומא ו, ח). טאר – נ"א: (טאר). כלו' הפק לבן – יוק' ימ', י. פ' שע – נ"א:
הפשע'. דבר ה – במח' אויניגן, "דברה". קול יש ע – נ"א: (בקול ישע'). כי רוץ ה
וגוי – תחל' קט'ט, ד; אחריו חרוּ זה בא במקורו: "ככתוב כי רוצה י' בעמו יסאר עניות
בישועה אשורי העם וגוי ובן היהת הפלטו וגוי מה נהדר וגוי אישרי עין וגוי".

כלג.

שירויים של סדר אחר לעוניות יוכב; ראשיתו חספה ומאכע שורה ד' ואילך
כתב ע'פ סדר א'ב מרובע (מלבד א', שהוא כפולת שטונת), שלקה בחסר מאות צ' עד
סוף אייב, ואחריו בא בראשי החורים חתימה כפולת של הפיטן; שלמה חסר שי

גבירול חזק (כפול). נתפרסם בלי נקוד מתחוק כ"י ע' ד' אלבונן בקובץ 'סטודנטין' הניל. לפि צורתו וסגנוןיו עשוי פיתח זה בדרך סדרי העבודה של הקדמונים. ולפי שכבר בכללו רוב עניינו בסדר העבודה הקודם לא הארכנו בבאורנו עליו.

שרה 1—6. ב ב כי ג ש ו גו — יומא א', ה בסוף. ג ה ז — בן הננהו, כלו' בירר; ובמקורה: נחצ'י; ב שיח וגנו — שם שם, ז ט פיג'י וגנו — שם שם, ז תורתי ד ש נ וגנו — שם שם, ח פקידו — בן הננהו; כלו' הטמונה (שם ג, א), ובמקורה: פקידו'. א צ ו וגנו — אלה שוכנה באחד פארבעת הפיסות (שם ב, ב—ד). שלishi מחתה — שם שם, ד.

ש' 7—11. א ברים וגנו — שם, ב ע ק ב — באחרונה, הפיס האחרון. א שנב וגנו — זורה אוור המורה (שם ג, א). אתה א וגנו — שם שם, ב. סגן הגיש וגנו — לא נרע לבון פירושו, כי מה עניין סנן ונתחים בטבילה כה"ג. אשוריו קד ש — הכוונה לקדוש ידיים ורגלים (שם שם, ב—ד). ק ר ע וגנו — שם שם, ד. ע ט — עטה. בה י ב פר וגנו — בכתנת הבר יכפר על החטא אליו יוסף שהפשיטו את בתנתו, ועין כסיות הקודם קל"ב שי 204. נדר וגנו — כלו' לכוסות בשר העורוה, גש לידיו — הניתש ידיו בתפללה. וכט וגנו — נסה וכפר על עזון פעור (גניע) בישטים, אטורו בסדר הקודם ש' 202, ע"ש.

ש' 12—15. חנוך כמו מוזח — עדחיב תחל' קט, יט. גביתה וגנו — קשר וחבש את המצנפת לנperf על עזון גאותה ונסתות רוח. לכפר בקהלו — עי' בפיוט הקודם. ב עד ש ס — אולי הכוונה לרבה והוצאה שם רע. דותה וגנו — עי' בפיוט הניל שהאפוד מנperf על עזון עי' א, ואין בידינו לישב את החרוז לכוונה זו. דותה שמיר וגנו — אבני החשין נחקרו עי' השטיה. העט הוא — הוועטה בחושן, שהוא רבוע כפול (שם כיה, טז). הורכס וגנו — שם שם, כה.

ש' 16—28. הר קים וגנו — כאן מנה שמות ייב השכנים ויב המזלות המכוונים להם, ההקוקים באבני החושן. הור צה תלה — שמלו מול תלה; תלה' — במקורה: תלא'. בכור שור — יוסף (רב' ליג, יז). תאומים — מול תאומים. זהר — הבהיר. זר — כה' במקורה, ואולי ציל: זורה. בארי — מול אריה. כבתולה בעדי — רמו/mol בתולה. נזיר בתן — שמשון, שהוא משפט דן, לפעתו — שופט יג, כה. בת איזנים — במל מאיזנים. טבם — סדר ותקן, טו — טה וארגן; ואולי חסר ח' ים ודרום — דב' ליג, גג. טבע — מל' אטיבא, כלו' חקק ואזרה. טורף זרוע — שם שם, כ. אשר לمعدניyo משטנה — ברא' מ"ט, כ. שטשות שם — ישע' ניד, יב. ירבע תהום — ברא' מיט, כה. כדרלי — רמו למול דלי. כתפיו

חן – עדה"כ דב' ליג', יב. תם – יעקב. שם שות בצי' – שם הויה הכתוב בצי'.
חברוד נזר – על ראש הכהן, עדה"כ במי ו', ג.
ש' 29–42. לבש שמונה ונוי – יומא ג', ד. לשבן – אולי הכהנה למקומות
שכנו של אלחים, אולי ציל: "למשכן", עם נתחים – עם דאכרים, שם. לפרות –
שם שם, ה. מול פר ונוי – שם שם, ח. שער איתון ונוי – שם שם, ט. חלש –
בן הגנה ופירושו נורל, ובמקרה נטעות: "לחש". נתאמ בתוכך ונוי – כלוי עיתד בתוך
בין ראש בית אב וחסן, שם ד', א. טרם נתן פור קול – כלוי לפני הוצאה הנורל.
הריסים דשן – מעל המבנה. שם אל בעלותו ונוי – שם. אל פר שבתו –
שם שם, ב. עץ – עץ, והוא פעלמן "עוץ". זה פריסם ונוי – שם. עשן רקה –
הקטיר קתרת (עדה"כ שם' ל', כה) ב"שתית אבן", בקח'ק, והבל מפורש בזומא ה',
א–ב. פלל פה הקץ' ר–התפלל תפלת קדרה, שם. פנה להצלף – שם שם, ד.
תבן הזיות – מספר החזיות.

ש' 42–53. מאות צ' ואילך. הפoit חסר, ובן בחרוזים הכאים הסרה חתימת המחבר
בתחלתה שני כפוליה ולטיד אחת. גלומים – בגדי בה, טל', מגלומי תבלת ייחזקאל
כ'ג, כד); "גלומים" – בן הגנה, ובמקרה: גלומי. בדים – בגדי הכהן. רגילה – בגדי לבנה.
עשירות יקד ש–זומא ג', ג. ב' בפיו – נשיאת כסים, אולי ציל, בפיו. חסין –
כינוי לכיה'ג שטלוין אותן עתי יחוּה ונוי – איש העת יبشر את הבשרה עד השער.
זורק ונוי – זה שטשליך את השער טרם נפלג ונתפרק מן חזוק מיד, נהר הזירות
כשלמי, כלו' חוט החני הלבין כשלג, או קרא הקורא: פשעים ימהו ונוי. עת' ...
ש ע' ר – בן הגנה, ובמקרה: מת... שעיה".

כלד.

פיטוט למוסף יהה'כ אחורי סדר העבודה, חתימתו, אני שלמה קטן כפול. נדפס
במח' ארנון דף קיל ע'ב. עניינו ייב בני חתונין על שמות שבטי ישראל (שם' כ'ה, ז–כ').
שורה 2–11. ב א פוד ונוי – מוסף על, בצתתו, כלוי בעצת כה'ג באפורה חוץן
מקובעת (אקבועין בו) ארבעת אבני טורדים. בנועם אדם – בנועם מראה האודם. לטעון –
לשאת, ע"ש, ונשא אהרן ונוי" (שם שם, כט). ל חזב'יך – ע"ש, "לזכרון ונוי" – שם.
ב שפר ס פיר – לנעל. ב ש' פ – במרהה, והוא שם מן הפעל, שיזופתני" (שה'ש א', ו).
ב לקט – כלוי באבן מהירות. ב לקט – טל' לקחה; או כונתו שהאבן שבו מלמדת
ומרמות על אשר להזכיר לפני ח'.
ש' 12–21. יאהילוּ – טל', עד ירח ולאiahil" (איום כ'ה, ח); כלוי יארון
טומין – קובע ומכוון, ב ה'ת – בונת, ב קרן ונוי – כונתו לאורדים וותומים שבוחשן

ואסוד שמאירים את דבריהם, כאשרה חזיל, ומשיכים תשובה ברורה ומעילה לכל השואלים בדבר ה', ב' ציון החונט – כלובן ציון ופרח בשעת הנטה, ב טב ס – בתיקון החנורא, ב ניצוץ ה' ל ח' – כלו נקי וטהור כניצוץ הלהב.

קלדה.

פומין (לזה"כ אחורי סדר העיבור), התימתו, שלמה קטן משולש. נדפס בספר"ע דף כיה ע"ב, תשאיב-ע' 68, מה' אראנן-קיל, מה'ק-פיט וכמהאי-קנ'ב. שורה 2–5. שוונת הרוֹן – בניו לישראַל עישׂ, אני חצלת השרון שושנת העמקים" (שהיש ב', א). והכבוד – כבוד אל, כ שזר – שם טן, משורי (שם' ב', א). ע נק וגנו – עדה'כ טשי א', ט. ש בז ע גנו – משובץ באבני זכרון של החושן; נ'א: "שבוס" מל' שביס. א ח בגדי גנו – שט' ל'ט, א.

ש' 6–11. נזהרנו – זהירות במצאות היום. כל בות – ניא: *כלפתא*, יוזהרנו – יזהירנו לוֹהָג – מדבר (מל', ולטם הרבה), קחל, יב, יב, ופעל זה מצוי בפיוט רשבינו אל העם הנוראים ובאים אליו בחמון; וטה הוא אומר: מכל חמאתיכם גנו" – ווק' טיא, ל. ב תוך – ניא: *תוך*.

ש' 15–17. כהלה אורה-כונגה, בтирתו – נ'א: *בחופתי*, כ צאת גנו – שופט' ה', לא.

ש' 18–21. אולם – ניא: *היכל*, יול כרביב – עדה'כ רב' ל'ב, ב. ו שביב... כ רביב – אוֹלֵי יש לנקד: ושביב... בקביב; נ'א: *שביבי* חסר וא"ו. כ שתי ליל, גנו – תחלה, קפ"ח, ג.

ש' 22–25. טירת יקרת פלך – מקדש עיר ירושלים; *"פלך"* – כ'ה לנכון במא' אראנן, ובשאר הנוסחים בטעות: מלך. ב טב ס – כלוי עטרה; נ'א: *בעטרה*. טוֹפְּג גנוו – טל', הילוך וטפְּג (ישע' ג', טו). כה ז כה-נא'ו; *ונכה ונכה*, והסננים – גרוֹלִי הכהנים. בר ב עם גנו – מש' ייד, כת.

ש' 26–28. נוגה חוט – הוא חוט של זהירות שהיה מלכין לסתמן סליהת. צט'ים וצח'ים – טל', *צחח צמא'* בה' ת', אותן ה', ובן הוא בארמית בה', וכבר מצאנו לרשב'ג שתחליף ה' בה' לשם החזירה או חתימת השם; והבוננה: לעם הצמים וצמאים מתניתם היום, ובתח'ק: *"וְצַחֲוּם"*, וטרא האו גנו – שופט' י'ג, ו.

קלוד.

סיטוט למוקף יוֹכֶן לאחר סדר העיבור. טיסוד על סדר א"ב, ובסיומו חתום, שלמה', נדפס במח' אראנן דף ק'ל.

שורה 1—8. אָרְטּוֹן... בִּירָה — בֵּיתֶךָ. גַּזְיָת — אֲכַנִּי גִּוִּית. וּוּיִם — וּויִם
המשכן. כּוֹפֵר וּנוֹי — קָרְבָּן וּוֹדוֹן. צָלְפִּים — טָלִי. (כְּמַצְלִיףִין); כָּלְוִי הוֹוִות. רְצָפִים —
טָלִי, עֲגַת רְצָפִים (מְאָיַט, וּ); כָּלְוִי נְחָלִי אַשְׁטָמְרָכה. שְׂפִיכָה — שְׂפִיכָת הַדְּשָׁן.
תְּמֻוּרָת — תְּחִימָה עַמּוֹדִי עַשְׁן הַמְּעָרָכה. שְׁמַנָּה... לְתָס אַרְתָּה — שְׁמוֹנוֹת בְּגַדִּי הַכְּהוֹנה,
שְׁנָאָמֵר עַלְיָהָם, לְכָבוֹד וְלִתְפָּאָרָה, (שְׁמָ' כָּתָה, ס). מְדִבָּר... הַאוֹזָל — אָרָץ גִּוָּרָה
שְׁשָׁולְחָן לְשֵׁם אֶת הַשְׁעִיר וְאִישׁ עַתִּי הַאוֹל (הַהוֹלֵךְ) עַלְמָו לְשָׁלְחוֹן.

כלן.

מן לְיוֹהָב קָרוֹם מְנָהָה. סְמָנוּ בַּרְאָשִׁי הַחֲרוֹזִים; שְׁבַת שְׁבַתְוִן הַוָּא' כְּפֹול, וְחַתּוּם
בְּסָפוֹ, שְׁלָמָה הַקְּטָן". מְשַׁקְּלוֹן בְּרוּב הַחֲרוֹזִים ט' תְּנוּעוֹת. נְדָפָם בְּסָרְעָדָף נְגָם, טָחָק'
קָח וּבְתָשָׁאָב — 74.

שורה 1—2. שְׁוָלָמִית — בַּת יְרוּשָׁלַיִם, כָּנוּ לְכַנְּסָת יִשְׂרָאֵל, לְפִי הַדְּרָשָׁה עַל
הַשְׁוֹלָמִית שְׁבַשָּׁהָשׁ. וְתִי שְׁהָ... עַפְעָפָ — עַרְהָבָב מְשָׁ' ד', כָּה.
ש' 5. דָם הַחְשָׁר — דָם הַנוּול מִן הַקְרָבָנוֹת, מָלִי, הַשִּׁירָת מִיס' (שְׁבָבָב, יְבָ),
נִיאָה, הַחְוִשָּׁר, פָּעֵל בִּינְנוּ מִשְׁרָשׁ זֶה, עַד לְשׁוֹן חֹזֵל: "חַוְשָׁרִין מִיס'".
ש' 7—8. שְׁכָה לְמַעַצְבָּה — עַרְהָבָב יִשְׁעָיָה, נְגָם, וְהַמְלָה "לְמַעַצְבָּה" מִוּתָה
בְּמְשָׁקֵל, וּבְלָדִיהָ תַּחֲסֵר תְּנוּעה אַחַת; וְאָוְלִי לֹא דְקַדֵּק הַמִּשְׁוּרָה בְּפִוּזָה זֶה בְּמְשָׁקֵל, כְּדָרְכוֹ
גַם בְּנָמָה מִשְׁאָר פִּוּזָה וּוּכָן לְהַלֵּן בְּש' 9). בֵּין קַוְשָׁר וּמַתְקָשָׁר — כָּלְוִי בֵּין הַמְּטוּחָה
אוֹיבָחָה הַקּוֹשָׁרים עַלְיהָ תִּמְדִיד לְהַעַת לָהּ, שְׁוֹטְרָה — ח'.

ש' 9—12. רְשׁוֹת עַשְׁר — כָּלְוִי כָּל נְקָלָה שְׁעָלָה לְנְדוּלה. תְּפִשְׁׁשׁ וּנוֹי — כָּלְוִי
לְקָח טְרָה אֶת מְטַשְׁלָחָה (וְהַשָּׁר) — יְחִידָה מִן, וְהַשְׁרָותָה יִשְׁעָיָה, יְמָם, וְנִמְצָא בְּמִשְׁנָה),
וְלֹכֶן לֹא יוּכֶל להַשִּׁיבָה עוֹד לְנְדוּלה.

ש' 13—16. וְתוּסָף וּנוֹי — כַּנְסָת יִשְׂרָאֵל הַסּוּפָה בְּכָלָז אָוֹמֵן בְּדָתָה הַיְשָׁרָה
וּמַתְפָּלָת וּמְקוֹה, וּמַחְשָׁבָת קָצִין וּמִיחָלָת בְּכָל יּוֹם, בְּקָרָב וּעֲרָב, לְגַאֲוָלה.
ש' 17—18. וְחַד שְׁגַעַורְהָ כְּנָשָׁר — תְּהִלָּה קָמָה. הַרְמָם וּנוֹי — קָרָם אֶת
הַשּׁוֹשָׁנָה, הַוָּא בְּנָמָת יִשְׂרָאֵל, מִן הַחֹוחִים, כָּלְוִי הַגּוֹיִם, הַסּוּבָנִים אֶתְהָה; וּמְלִיצָה זוּ נִמְצָאת
בְּהַרְבָּה מִפּוּזָה רְשָׁבָבָגָן.

ש' 19—20. דְּבָרִי לְגָם יְטָה; מְבָבָטָה, כְּט.

ש' 21—26. אָמְונָת וּנוֹי — אַמְּנוֹת אָוֹרָה (הַוָּא אָבוֹהָם, לְפִי דְרָשָׁת חֹזֵל) שְׁקָצִין אֶת
הַאֲשָׁרָה, כָּלְוִי תְּרָחָ אָבִיו, וּנְבָדֵל מִן הַבְּשָׁדים וּנְצַל מִכְבָּשָׁן הַאֲשָׁר, וְגַם עַקְדָּת בְּנוּ יְהִוָּה
וְזָקָן בְּדֵי עַצְמוֹ אֶת הַקָּשָׁר, לְתַחַתוֹ עַגְמָה כְּשֵׁה לְעֹוטָת הַמְּשִׁכְבָּה אֶתְהָה — צְדָקָת מִנּוֹתָה)

אמונה זו חזק ותחזק, אתה אלהי מרים, היום לערתך כל'ו לזרען להיות לפתחון פה ולחצדרות על סלונה וסרכה (יחי' ב', ז), כל'ו על מעשה הרעים המשולים לקוצים. ש' 27-28. ורכס ח תישר — עדת'כ ישע' מ', ד. קץ עבorth חטא — עדחיב תהלי, קב'ט, ד ישב' ה', יה. יגוז עקבה — כל'ו החטא הכרוך בעקבה נגדה, והוא עדת'כ ברא' מ', ט.

כלח.

פיוט למנחת יוכ, חתימתו, שלמה הקטן חזק, כפול. נדפס בטח' אראנונ דף ק'ג'. שורה 1-4. שלishi ת — בני לישראל, עפ' אגדת חזיל, "עמא תליתאי" (שבת פ'ח). ט שלשת צוחה — כל'ו מתפללה את התפללה השלישית, היא תפלה מנוחה. טאטש — מליל אטמול. לבה ובשרה וגנו — עדת'כ תחל' קיט, קב. ש' 7-10. הלכו שנותיה וגנו — עדחיב תהלי ליא, יא. הנח טר וגנו — עדחיב ישע' ליח, יא. השכח וגנו — תהלי עין, ט'.

ש' 12-16. קרן וגנו — השה תשוב לרעות קרן בן שמן ובנה תתעדן ותתפנק כימי קרם; מרעה — כן הנחנה, ובמקורה, תראה"; וכמלת, תתיימרי השהמש רשביג להוראות עדון כמי ענייה במרקא (ישע' סי' א): "ובכבודם תתיימרו", שאה שם בהקבלה למלת תאכלי, יוכן ת'ו: (תהפנקין); ובהוראה זו השתמש רשביג בשיריו, כימי יקוטיאל': יוכנו רעביה על' שלחן אישר יתעדנו גנדו ויתימרו" (ח'א, שיר בג' ש' 174-173). כפלים לkah-שם ט', ב. ותרעלה החט — עדחיב גנון תרעלה (תחל' ס', ח). בסוף הא- גפן כסותה, עדחיב שם פ', ג. ותפרח כתמר — עדחיב שם ציב, ג.

ש' 17-23. אורה — אברהם. ט פענחים — פנולח; ולא מהו לנו לאיזו חותמת אבריהם נתכוון הפטין, ועיין בפיוט הקודם ש' 21 הדבר "אמונת אורה". חרותו וגנו — שנסיתו בעשרה נסימות ועמד בכלם. וריהו וגנו — יומ' מ'ח, יא. תכון כק טורת — עדחיב תהלי, קמ'א, ב. זו עקת וגנו — צעקת ישראל המצחצף מנבלתו בצדור וגנו. קבל כתשבי — קיבל את תפלה ישראל בשעת מנוחה כמו שקבלת בשעתה את תפלה אליו התחבוי קבלה שלמה גמורה, שאין אחריה תמורה. ויהי בעלות וגנו — טא יה, ל'.

קלט.

כرون למנן מנוח יוכ, חתימתו, שלמה בר יהודה. נדפס בטח' אראנונ דף ק'ג' ע'ג. ש' 3-4. הבטחת אצי ל — החבטחה לאברהם. אל תירא וגנו — ברא' ט'ו, א.

קמ.

פתחה (ליוהכיס), התיתתו, שבת שבחון הוא שלמה' (כפול), וסوفي כל צלעות הבתים בינוים מטלות שאות השרש האחורה שלhn היא טיה בצירוף כינוי גוף ראשון (ט). נדפס בספריע רף ניב ע"ב ובתשאי' בע' 118.

שורה 1—4. הפיטן פונה לבנות ישראל וקורא לה בלשנות של חנה אלו: שזופי פלייטי וגנו' — פליטה ישראל הקורדים מלץ אויב בשופי שמש, ומוקפים הם מן העיט, העופות הדורסים, כינוי לאומות צורדי ישראל, שוקדי וגנו' — השוקדים ועוטים (מל' "וחעת אל השלל" שי' א טו, יט). כל' מבהרים על סוף בתיה נסיות ומדרשות, כדרשת חזיל על "רהיינו ברותים" (שה' ש א', יט) שזה מוסך על ביהם. בחורי הניטי וגנו'—כל', נצני ופרחי הצעריים (מל' חננה פניה שם ב', יט), והנבחרים, אעפ' שהם מעטים (עדhic דב' ז, ז), بعدת נאמני (קשוטי) פעיל מן "קשטו" הם כלם בכללים ופרטיהם; ואין לומר שמלה' קשוטי' היא מלשון קשות וחכשיט, שהרי בהוראה זו בא הפעל קשת בחורי הסטוק, ואין מרך רשביג' להכלי שרש אחד ובן משמעות אחת בשיר אחד. בחורי' — בתשאי'ם, בהורי', מל' בהיר.

שי' 5—8. מ ק ש טי — כינוי לבנים שם תפארת לישראל; ואולי יש לנקד: "מקשטי' אלו הבנים המកושטים בכנרי כהונה, תופש טוט שי' הלויים נושאי הארון, ומ נצח' ופרט י-הלויים המשוררים. שלמו שליטי וגנו' — אפסו המושלים ונושאי שלטי הנברים במלחתה. ש פכו בהטי' — מל' בחת ושות' (אס' א', ז), והוא עדhic תשחפננה אبني קרש' (איכה ד', א). חריטי' — כס, כל', אוצרות.

שי' 9—14. בלע וגנו' — בלע והשתת את הטלעים אותו ראש ולענה ומחיצים את עולמי בעלטה; וכבר'ע נסח משובש. בזר וגנו' — פזר (תחל' ס'ה, לא) את שנאי השומטם אותו (מל' גשטו ביד' טעל'), שם קמיא, ז, והמכיס ומעגעים אותו. תטאטה וגנו' — עדhic ישע' יד, כד. וחוותי' — בס'ע' זהומטי'. ו שועט'י' — הרוטם אותו ברוגלים, והוא פעיל מן "שעת פרשות אבירו" (ירט' ט'ג, ג). ו שוחט'י' — מל', ואשחת אותן' (ברא' ט, יא). ויורט'י' — רט הרכז' (כמ' כיב, לט); כלו' המעוותים אותו. וחורת'י' וחולטי' — כלו' החוקים עליו חקקי און ומחליים עלי גרות רעות (מל' ייחלו', מא' כ', לט), ושולטי' — המושלים כי.

שי' 15—20. נחר וגנו' — מל' ונחרת' (ישע' ס', ח); כל' האר את ארץ מקלט, הוא א', והבא מהר את גואלי; ואולי יש לנקד: מפלטי'. נח ת וגנו' — כל' תן מנוח ללקותם וטקבצים מבני האויבים השורטם ומענים אותם; ובתשאי'ם: לocket... שוקטי', והוא כינוי לאומות השוקטים על שמריהם. ה ע ז וגנו' — אסוף את ישראל המשומטם והטפוזרים בין פול (ישע' ס'ו, יט) ופט (ברא' י', ז), כינוי לאומות. ותומכי' רביביט' —

עדה'ב עט' א', ה', כל'ו תומכי שרבית הטלוכה, ואלו ה', שרביטי צ'ל': "שבטי", ומיד וגנו' — מיד הפטים לנפול מוכבד משאם הקל את עכטיהם (עדה'ב ב', ו', ומושך את משוטי אניתי שטבעו בטיט הון, ט ט' י' — בן הונגו, ובס' ע' ותשא'ב: 'מוטי').

ש' 21—26. א' ש ר' וגנו' — אישר ותקן את מבטי; כל'ו אמץ וכובן את חוקתי, והשב לדין הישרה את הפטים אורחותם (ויאל ב', ז'; אמץ' וגנו' — אמץ' את הקולטים ומצילם אותו מודון חטאותיו; כל'ו את מליצי הפטים; "אמץ" — כ"ה בטר'ע, ובתשא'ב: "אמץ", ש ב ר' וגנו' — שבר את השאותם ומכבים אותו ייח' כ'ג' ננו' ושפר ותקן את עותת הפטאי הנעים בלט ובכתה, כדי להלבין את הוות ההוורות (של השער לעוזול) למומרים נירט' י'ג' וגנו' וחושאים. מפצ' צ'ל' וגנו' — כל'ו את הפטים עט' ברול את טקלות הרהיטים, אתה תלין ותבלין לטונה על השפטים הקוראים את משפטו וגנו' (ויק' י'ח' ד), והיא פרשת הקראיה ליז'ן; ובר' מנקר פלצ' ת' חלץ' בחלווף ח' באות ה' לשם החתימה.

קמא.

פומון (לי' בחתמו), חתמו, שלמה', ומשקלו ג' תנוועת, נומה ליתד וש'ת. נמצא במקדר כי ונדרפס במחair ע' קנ'ב, ס' ארבע תעניות ווינציה נ'ה, סד'ת אמשדרם, סל' לכה'ש, ס' ב' ובס' רוח'ה — 26.

שורה 1—4. ש עיר — הוא מלכות אדום, יה' מה — נ'א: "חומה", לבן צייר — בתיינוק רך. ליטולך צור וגנו' — חרונו זה חסר בס' כ'ב ורוח'ה, לב ב עזרו — לב דחוק וטענה. يوم נבר — אלו צ'ל': ביום גבר, להיהם. ותבקע העיר — מ'ב כ'ה, ד; ביום ייז' בחתמו נבעעה חותמת ירושלים.

ש' 5—9. א' ב' פ' — אשח. ב' יומ' וגנו' — ביום ייז' בחתמו שקרוני חמש צרות, המפורשות בסמוך: שנשכרכו הלווחות לרגל (כגלא) העגל והצער לכד המכצר, כל'ו בקע את העיר, בכיתת שני, ובטל החמיד בכיתת ראשון, ואפостטומים העמיד צלים בהיכל ושרף את התורה. ח' מ' ק' ר' א' ג' י' — נ'א: "חפש פורוני". על — ב' כ'ה בטה'ר, ובשאר הנוסחאות: "ועל", והוא מושבש, שהרי מן עלי רג'ל" וайлך הוא פרט אחרי הכלל, חמיש קראוני". עיר מ' ב' צ'ר — כ'ה בטה'ר; נ'א: "הטבצער". ובסוגר — כ'ה בסל' לכ'ש; נ'א: "ובטנער", ובית זה בא בס' ר'ו'ה מישבש ומסורם. וזהו ש'ת — כ'ה בטה'ר, נ'א: "והושם", כל'ו — כליל יופי. ודרתך — את ספרי התורה, ויש בחרונו זה נוסחאות אחרות משובשות, בגראה, מפני דרכי שלום.

ש' 10—14. את ח'ל-טל' "והתחל" (ש'ב י'ג, ה), ח' ש' ס' נ' — מל' "חשף החפה" ויאל א', ז', כל'ו הפטיט את בכורי מעלה; ובס' הנ'ל': דחפניי. והשפיפון מצפוזן — בניו לטלק' נבל. כדור צנפ' נ'י — עדה'ב ישע' ב'ב, י'ה. ויוזם ח' ש' גנו' — נשקעה

שםשה של שחק (הוא בכל, ירט' כ"ה, כו) דחפני אל פרם. ויו"ס—כנן הגנו להטשך העין; ובכל הנוסחה: "יום". איש ציד—כינוי לעשו, עפי הכתוב בהא' כ"ח, כא כל'ו מלכות אדום; נ"א: "ונג ציד שלח יד". זה צפיר זה שעיר — דנ' ח', כא, כינוי לטלנות יונן.

ש' 15—20. הור לב י-כ"ה ברוב הנוסחות, ובמהר': הא משוש לבוי, ובמקרים: "הטוש לבוי"; ובמי' א'ת וינציה: הלווע בעי משגבוי, הלווע אפק יען; ואולי החרוו—הטוק המתחל במלת, הלא קודם לחרוו זה ותחלתו של זה הוא, משוש לבוי ביל הי"א—והכל עולה יפה. הלווע אפק יען — עדה'ב תחל' ע"ה, א. יויש להעיר, כי החרוו הבא (הלא תראה וגנו) חסר בכל הנוסחות הנל' ונמצאו רק בס' רוח'ה, וזה שהבאים לשבע מלח, משושי, ולהמציא נוסח שיש'ה"א בראשו להשלמת שם החתימה, "שלמה". בבן פרץ — כינוי למשיח בן דור מנע פרץ בן יהוד. פרץ... פרץ... נ"א: פרץ... פרץ... פרץ... וטחוּ גנו — לקוט את השושנה אלו ישראל, מתוך החוחים, אלו שנואו ישראל (עדה'ב, כשותנה בין החוחים), שה'ש ב', ב'; וטליצה זו של, לקט שושן מהוֹ מצויה לרוב בפיוטי רשב'ג. וטחוּ גנו (נ"א: ומחדק). הכרמל ל— נ"א: והכרמל. בית צבול — המקדש. זה שב — בס' הניל'ו, להסביר, טא צר ודוי ישן — בני שער (כרא' לא', כא), שפט אלם — כינוי לישראל הנקראים "יונת אלם", כל'ו שפט וריב ריבס; ויש מנקרים: "אלם". הטעעה זה מב עיר — לשון הטענה הראשונה בב'ק, והכוונה לצורי ישראל.

קמב.

קינה, חתימתה, "שלמה". נדפסה במחדר ב' ע' כס'ו, ס' אר'ת-צ'ח וקינות לט'ב. וטסקלה נועטה ליתד ורדת יתר לא שלא דקדק הפיטן כאן בידות. וענינה דבר שיחה בין אהלה ואهلיביה (שומרון וירושלים—יחוז' כ'ג, ד), כל'ו אפרים ויהוד, שמהותם זה עם זה, צratio של טי גדולה ביותר.

שרה' 2—4. לא רץ אחרת גנו—זו גלות עשרה השבעות. יצ אוני בני — ירט' י', ב. נשרפו ארמוני — מקדשי, שם בירושלים. ות אמר ציון גנו — ישע' מיט', יה.

ש' 6—14. שברך — נ"א: חלק'. בנדתי—במחדר', סגرتה, ואולי ציל שם: "סורתה". וקם עלי גנו — איוב טין, ח. ולט קצת ימים — דנ' א', יה; כל'ו במחרה נרע מני אליהם ולא ארכו ימי שלותי, ותגלה גנו — ט'ב ט'ז, כת. ולחלח גנו — שם יה' וויה', יא. געתה — נדרת; נ"א: "נדתיה", והנה זאת דויי — נ"א: גני לי דויי.

ש' 19—27. נדרת את אחת — עשרה השבטים לא גלו אלא פעם אחת; במח'ר', אהותי. גם זאת — נ'א: וגם זאת. עד לקחני — אולץ ציל: "עדיך לקחני", הארצות — נ'א: קצוות.

ש' 28—34. על דל-נ'א: על כל'. דלוותם — נ'א: שפלוותם. שלוותם — נ'א: שפלוותם. ורומות קלותם וגנו — בם' אר'ת: "ואל תקצף עד מאי לאאריך דלוותם, ואל לעד חוכר עונם וסכלותם"; ובמח'ר': ואל תקצף עד מאי לאאריך שפלוותם, ואל לעד חוכר עונם וסכלותם. כבור חרפת עברים והבט קלוותם, אשר הם זה כמה נושאים סכלותם. בך—נ'א: "אתה", ימיה חדש וגנו — עד'ך איכה ה' / כא; נ'א: ויטיהם חדש, ואל תאמיר וגנו — עד'ך ישע' מ'ט, יד.

קמן.

אופן (לחנוכה), החימתו, שלמה, כסול ומשקלו נוטה ליתר ושית. נדפס במח'ר' ב' דף ל'ח, סדר תפלה אטשדרם שנה תמי'א, "שער בת רבים" וכס' רוויה ע' נ'א.

שורה 1—5. שנ' זיתים וגנו — שני הזיתים בני הייחר שנברתו יפרחו ויתנו שוב את יזהר ועתמנם בגין גועל, כלוי בתוך הכנסת ישראל, ומענפיהם יעשו עטרות להכתר את ראש הנינים ומלאכים ומשמנם יארו נרות טול המנורה הטהורה, כלוי ישראל, ומלצת זו מיסודה על מראה הנביא זכריה (ד', ב, ג, יב ויד), שראתה מנורת זהב ושנים זיתים עליה, ברטו לבן המלכים זרבבל והכהן הגדול יהושע בן יהוץדק. בגין גועל — שה'יש ד', יב. קה תי ואפרתי — כהן ומלך, כניל; נ'א: קהתים ואפרתים. הן במשאת כל הנרות יעורו איש את רעהו במשאות (מל', שאו משאת' ירמ' ז', א, כלוי וגנו) — כל הנרות יעורו איש את רעהו במשאות (מל', שאו משאת' ירמ' ז', א, כלוי שלחתת, או שתנה כמו "ויתן משאת' אט' ב', יח) וכולם יארו במשנה אחד אל טול וגנו. ובס' רוויה החרוו, הן במשאות' חסר. יוזהירו — במח'ר בטיעות: יארו. איש את רעהו יערו — ישע' מ'א, ו אל טול וגנו — בם' ח', ב'.

ש' 6—12. לבן פורת וגנו — נמשך לשורה 8 שלאהריה, כלוי לבן פורת... ולנטשה... כבור וגנו, לבן פורת — בניו לזרע הפלוכה בישראל, וכס' רוויה: לבן אפרת... וציז' יקרת — במח'ר: פנת' יקרת, ובמח'ר רוויה: ציז' נכרת, ואנו הנהנו טזון שתי הנוסחות לפיק הענין והטשקל. ולנו משבח — בניו לבן, ובם' רוויה: לבן המשיח, במו אניתה — כיה בס' רוויה, ובמח'ר: "כאניה". אשר ראה זכריה — בפרק ד' כניל. להושיעם — במח'ר: "והושיעם". בעת — בם' רוויה: וגם, שתה יובך — שנות הנאולה, איש ציד — בניו לעשא הוא אדורם כניל פיא, ש' 14. טבעתם יסידרו — כלוי הטעעת, חותם הפלכות שלהם, שעבירה ליד אדום, תשומן עוד הפעם לידם. בית זה חסר, נראאה, הרווח אחד.

ש' 13—20. מ **קָשֵׁב** ה וגו' — כלו' תשיב את המטולכה לציון שתהיה ממושכת לארך ימים; ואולי "מושכבה" פירושו המטולכה הממושכבה ומטרתה עכשו, מל' **בְּיַשְׁעָ'** י"ח, ב. ובת כבודה — את בת ישראל הבוגרת (**עדת' ב תחל'**, מ"ה, יד) תביא לבית אמה (**עדת' ב שְׁחִישׁ ח'**, ב), כלו' לציון, בעבדה רבה (**עדת' ב ברא'**, כי"ז, יד). תביאנה — כה בם' רוחה, ובמחair בטיעות: **(תשיבנה)**; והגבירה ה וגו' — כלו' תקים את הגבירה אצל דודה והצפירה (כלו' העטרה) לראשו ואת המצענת תשים להוות חכושה בראש אהרן, והצפירה — כה בם' רוחה ובמחair: **(וחצערה)**. לרש דוד... לרש אהרן, והצפירה — כה בם' רוחה: **(בראש דוד... בראש אהרן)**. תקיינה... תשיינה — כבם' רוחה מחולף. תעתיד — כה בם' רוחה, ובמחair: **(עמידה)**. והטראך — מוקחת הסמים לקטורת. והקטורת וגו' — חרוז זה חסר בם' רוחה. במנורות — כה בם' רוחה, ובמחair בטיעות: **(ממאורת)**.

ש' 21—27. הנכאה והצמתה — כינוי לישראל. בן דוד ה וגו' — במשיח בן דוד, שנקרוא חבליל ("אדוטני עם יפה עינים", שא' טין, יט); ובמחair: **"לְבָנֵן דָודָה"**, לנן ב שם — במחair: **"לְהַר בּוֹשֶׁם"**, תליל — הפעיל מן, כלו' יפיק" (יח' כ"א, ד), כלו' תקשוט ותשכלה. בהר ציון — במחair: **"לְעִיר צִיּוֹן"**. וחק ישר וגו' — חרוז זה ושלabhängig חסרים רבב הנוסח' ונשמרו כנראה מפני דרכיו שלום. חוק יושר — עבודת אלהים בשיר שתקן דוד (**דרהי' א כ"ה**). ז עס—כט' רוחה: **"וְאָמָן"**. פרובאים — השבורים בעבודת פרך. יהיו ברובים וגו' — עדת' **בְּיַשְׁעָ'** ס"א, ט.

קמד.

נאולה לשבעת שקליםים, חתימה, **שלמה** כפול. נדפסה בחויניס דף כ', ובאה לידיינו בשני העתקים שנעשו לשם מהדרה זו מטוון הספר הנ"ל, אחד ביד הפרופ' י. ד"ג, ואחד עי' ד"ד ט. וילנסק, קצת מקומות לקויים נמקור, לפי עדותם של המתיקים, בטעות וקשה לעמוד עליהם.

שורה 1—8. שתרתי וגו' — מצפה אני בננות ליום גאולה. ה אלך — כנראה, לשון קריאה ללעג; ואולי צל מלחה אחרית תחת **"הָא"**, בנונ, הווי או **"הָה"**, ודולקים שביבם — בחמת לעם. ניבם וריבם — בן הגאנן, ובמקורה: **"רִיבֶם וְנִינֶם"**, ואולם כבר באה מלת, **וְנִינֶם** למעלה בסוף ש' 3; ואולי יש להגיה שם, **וְרִיבֶם**. נחותות וגו' — הנחות שכתב אלחים בכה'ק. טרם יקרה וגו' — **יִשְׁעָ'** ס"ה, כט.

ש' 9—15. חנזרק־ביר האובי, וטראה וגו' — כלו' בברוק חרבי שנונה האדומה טרם עדתיכ נחום ב', ד. ונגע וגו' — כלו' בגל ספר החריות (**יישע'**, נ, א) גניע רע וקשה, עדת' **בְּשָׂרָה** **"וְהִיא הַגָּעֵר רִירָק וְגָעֵר דָוִק'** י"ג, מט. וandi כנש מה וגו' — שורה זו

מטושטשת במקור ולא נדע לפירושה. ש' ת' ונו'—עדה'כ שה'ש א', ג. ו'גניד ונו'—תמונה גניד ומושל בישראל מטטה יפונה, כלו' יהודת, על שם יפונה אבי כלב נשיא יהודת; ש' 17–22. ל' מדרע' – מל', חנוך ומרע' (ישע' ט', טו), כלו' העושה לי רעה; ואולי יש לפרשו יהוד מל' טרען בישין, כלו' לחלי. ט' ת' ע' ונו' – אובי שנאנס בעצלי (עדה'כ תחל' ל'ה, טו). ובלב ל' צו ע' – כלו' חלל כבוד בנות ישראל, בראשות חול' על הכתוב "או חלה יוציא עליה" (ברא' מ'ט, ד); ואולי הכוונה לצייר הטסיות השוכן בעצלעו של אדם ומבלבלו על מתחו בהחרורים רעים. ולא ח' – לא חם. וח'ס – מל' זו הינהנה בל' נקוד לפי שאגה ברורה בהעתק אם בנו' – ותקם, או בנו' – ותקם, וכל החרוו סתום לנו' בשבייל בר' ; ואולי צ'יל': ותקם.

ש' 23–29. בר' ק' מ'ות – כלו' בגדוי רקמה לכבוד ולתפארות. ועד ר' – פעל מן "נעדר", לשון חסרונו, כלו' העדר והחסה. והס פ' – כן הגהנו, ובמקורה: "והאסף" מלא א', ובנאה נחכון הפיטן לצוינו מן אסף אסיפט' (ירט' ח, יט) ואמ' אסף אספּי (צפ' א', ב); ואנחנו השמאננו את הא' כמו שבאה בצהורה זו בכתבוב. ק'ץ הק' צוון – עין למעלה פיש' כ'ב, ש' 3. ט' ש' ברוי על צוון – המזדים לשטחה ועליצות. אטרת הפ' צוון – דבר החפש המאווה של הנביא, ועי' למעלה פ'ו ו', ש' 11. עוד ת' עברנה ונו' – רם' ל'ג, יב.

קמה.

פוזמן לשכנת ר'ה, חתימתו, שלמה'. נדפס במה' לר'ה כמן' אונינין אמשטרדם תקב'ה דף כה.

שרה 1–3. שני ימים ונו' – שני ימים מסויימים, כלו' מצוינים, נועד ונקבעו לישראל "העטושים מנ' בתן" (ישע' ט'ג, ט), ומה הפ' חק שבת שלא יתדל ביום ר'ה שהוא יום זכרון ונו'; מס'ים – נא: מקומות', וזה ימים ונו' – אס' ט', כה.

ש' 4–7. נש' פט ונו' – עדה'כ ירט' כ'ה, לא. וצ'ור ונו' – ח'ב' א', יב. יב' א' יש' יחתמא, בענין "סורה" בלשון חכמים. א' יש' א' יש' ונו' – שם' ל'ז, ד.

ש' 8–11. ט' ר' אש' י'ת ונו' – בראשית ימי הברואה נועד יום זה לכפרה עון לעגילי השובנה,ומי שלא שב נשמע דינו ביום זה. ט' ח'ס – תקנה ומדפה ע' תשובנה.

ל' ע'ו יש' ה'ט' לא'ב' ונו' – מ'ב' יב', טו; כלו' לעושי מלאתה ה' ועובדתו. ש' 12–16. כט'וראך – כן הינהנה ובתקור: "בטמוריך". על שברם בכואך – עדה'כ ברא' ל', לג; כלו' בכואך تحت לאיש את שכני. בנ'יכ'ך – כלו' בדמי הנטחן לשלם לאיש כמעשהתו צפנת ונו' – תחל' ל'א, ב.

קמו.

אופן ונם אהבה לשבת נחמו, שקוראין בה בתורה פרשת ק'ש הראשונה, חתימתו שלמה (מרובע) בר יהודה" (משולש). נדפס בסדר תפלות, אמצעותם שנת תמ'א, קונה'ס ע' 61, מה' רוח'ה ובט' עכ' רוחחים תרכ'ה—776. פירוש זה הוא מפונ האזהרות המתייחסות לפרטיה הלכה של אחת מהמצוות, וענינו של זה מצות קריאת-שtnע והלבותיה. יש שמאפקים (ובתוכם הח' בר') בפיות זה, וכן בבא אחריו נשני אלה טבועים בחותם אחד ובכל'ם הם בני אב אחד,—אם לרשבע'ם הם או לשלמה בר יהודה אחר, ואולם כבר הובא הרוז אחד מן הפירוש הבא בתוספות (מנחה' מ'א), ושם נתיחס בפיוש לוי שלמה הספרדי, שהוא הרישבע'ן, ש' 1—5.athy פ עט'ים וגוי — מצוה מקיימת ועומדת על עדת ישראל ליחד את השם פעמים בכל יום בכונת הלב ובדקוק הלשון, לאחד — ניא: ליה". שטעה ישראל — דב' ז', ה.

ש' 6—15. א קוּבָּן גוּנוּ — אפרשות דיני יהוד השם שהוא יסוד דת אל. לכה ניא: "לְךָ בְּנֵי אִיתְן — בְּנֵי אַבְרָהָם. לְנוֹחַ לְיִגְוּנוּ — רְמֹז לְמָה שָׁאָמַרְתָּ חֲזִילָה: הַדָּר בא'י וגוי וקוראו שמע מוכחה לו שהוא בן עוהבי הגות: נ'א: "הַגָּהָה, בְּמַשְׁנַת נֶזֶן — בְּרָכָה אָמָר, כְּהַנִּי נִסְמָכָה בַּיְתָמָקָן. לְקָרָא הַנְּאָמָר, שְׁחָרָכָמָן — עֲדָה בְּתַהֲלָי יִמְלָא, גַּרְבָּעָה וְחַק בְּדִיתָה וְגּוּנוּ — דָּרָךְ מִצְוָתָה לְאַחֲרָיה; נ'א: "מְרוּבָּעָה, וְחַק בְּדִיתָה וְגּוּנוּ — בְּרִיתָה" — כִּי נָסָף כי בעזרות לקונה'ס, והוא לדעתנו הנכון, ובשאר הנוסח: "ברותה", טר חזק — מיטי קדם. טל גנוּ — כל'ו' בשעת שכיבת; נ'א: לשוננו.

ש' 18—28. כברית ה — נ'א: בבריתה; סטוז' גוּנוּ — סטיכת נאולה לתפללה. מסכתה — גדרה וקביעת זמנה. ט אוד הילל — בן שחר, כל'ו' עם הנץ החמה. ה לא נס ערד וגוי — כל'ו' אפשר להשען נס על ט' שאטר ר' יהושע, שמותר לקרוא עד שלוש שנות (שם שם, ב). וננס יעד-קבוע זמן; נ'א: לקוראי עיד. לה התחולל — טל, "טם לה" והתחולל לו" (תהל' לי' א). בעת ה לך וגוי — כל'ו' הקורא מכאנן ואילך לא הפסיד ולא בירך לבטלה. רוח ש'יס וגוי — כל'ו' כל אדם קורא כדרכו נ'א, כי יד יפסק וגוי — הפעול העוסק במלאה ינוח ידו מטלאותו עד שיקרא ראש פרקי ק'ש, כלומר הפסוק הראשון: "שטעי. לחתתולל — נ'א: להחטולל", היה ר' ע וגוי — היה ר'ץ בדרך לא יתרע אלא ימחר, טלי, או תחרץ' שיב'ה, כד', אבל יעד במקומו עד על לבך', לחתתולל — נ'א: מסתולל'. דין וגוי — כל'ו' דין קיש לקרוא בכל לשון, קרי את שטע — נ'א: חורת שטעי. גודעה — נ'א: "נוסדה", בא ר' ע — פרשת סוטה, קריית שטעי, ברכת המזון ושבועת העדות נאמרות בכל לשון, כמו שניתנו בטע' סוטה ז', א, ושם נמננו שבעה דברים, אלא שלשה נלמדות מדרשה ואין כן בחשוב.

ש' 29–40. אחד – תיבת אחורית, בשמע ישראלי, באות יותיות – ניאו: "תיבותיות". זה ארץ דל – הארץ בדלה. מארכיבו וגנו – מארכיבין באות ד' של אחד, כדי לנבוע להטлик את ה' בארכע רוחות השיטים. המפה ד' וגנו – מפנוי הרואה שואלים בשלום באמצעות (שם ב', א). אל – ניאו; לא – ברית יקיעם וגנו – אבל בין הסדרים טשיים שלום לכל ארם. רוח יקיעם וגנו – יסידר בין התיבות הדבקות וידקדק באותיות, כר' יוסי – שלא יצא ידי חוכת קריאה אאי' השמי' לאונו (שם שם, ג). ב ארבעה – בארכע טויות צריך לחזור לראש (ברכות ט). ל ר א ש ית י – לתחלה המוקם שטענה (שם). וד ד ס פ ק וגנו – אם הוא מסופק ואינו יודע באיה מקום טעה דינו להתפרק ולהזoor לראש. ויחזר לראש וגנו – בנוסחותן אחרות הסוגרים של השורות 37–38 מחולפים. ה ל ר א נ גנו – מי שבא למקום ומצא שקרים את שמע יקרה גם הוא עמהם פ██וק ראשון. ש ה נ – ניאו; י הי – ניאו; הוה;

קמן.

אהבה לסדרה עקב, חתימה, שלמה חזק, מרובע, נדרשה בסדר תפלה אפשררדים הניל, קונה'ם ע' 62 וכט' עב' – 170. עניינה מצות ציצית והלכותיה. שורה 1–5. ש ש מאות וגנו – ציצית נימטריא שיש מאות, בטניין המצוות שיסודין בדת האל (בתורה). וביחד עם שמונה חותמים וחמשה קשרים – תריגם, על שם, וראיהם אותו זכרתם את כל מצוות ה' (עי' תנח' סוף פ' קרח). ל ב ח מ י ז א ת – לישראלי שנאמר בו, מי זאת הנשפקה? (שה'ש ה', ט). ג ר מ ז א ת וגנו – שיש המאות גנותם במספר ציצית של נספי דידיהם, כלו' תלויותיהם. ט חזק קוחת וגנו – מוסף על שיש מאות המצוות. ב מו צ י צ י ת וגנו – פקודיהם (מנין של המצוות) בטניין אותן ציצית.

ועשו להם ציצית – במת' מין, לה.

ש' 6–11. ש מ ו ר וגנו – שמרו את חוט הלבן שכיציותו לקבעו כדרבן, כל' בקביעות, במקום חוט צבוע חבלת (נדול ענסו של לבן יותר מעיניו של חבלת) – מנה' טג'; ותפס לשון דרבנן, שהציציות ממשותם כתו דברון ותלמד לאדם, לעורו ולזרו על זכירות המצוות ושתירחן, לך נס ת ר וגנו – בזה יסתור לך סוד ארבעה חותמי הציצית, שרונים להיות כפולים בחוק שלוש אצבעות סטוק לקרן, והמשולשל מן החותמים היא נשף כרי ארבע אצבעות. א צ ב ע – כיה לנכון; ניאו; ארבע; וחרו זה טובא בתוספ' מנה' טיא בשם הפטמן. ה ל א – ניאו; לא. כ ר ב ק ט י נ א – מלכא אשכחיה לרבי קטינא רטיכסא סדינא, א"ל: קטינא, קטינא, סדינא בקייא וסרבלא בסיתוא, ציצית של חכלת מה תהא עליה? (מנה' מאן). ז קו פ ע ר ז וגנו – כלוי החוט שכורכים בו את שאר החותמים (הشمיש) עליה למניין ד' החותמים.

ש' 12—17. ש' קוד ענף וגנו—שקוד והזהר שהענף של הציצית על הכנף
ונבדל ומרוחק מן הקרון. לא ידחיק וגנו—לא ידחיק את הכנף שטכנייםין לשם הציצית.
סנת טל'ית וגנו—טלית כטולה פטרורה מן הציצית, בדעת ר' שמעון במנח' שם. הן הפה
ונגו—אם הפהיר ותפר את הבטולה אינה פטרורה מציצית; הפהר וחדרה—כיה בקונהיס;
ניא: "כפלת ותפר לה", ועי' במנחות שם: וושון שאם כפלת ותפרה שחביבת. תחדר—
ניא: "וחדר". חוט בגד וגנו—אם הטלית היא של בגד והכנתות של עור, תנדל (תעשה
גדילים) לפיה החוק, אבל להיפך, אם הטלית גנטה עשויה עור, זנה ונער ידיך מהציצית
אפילו אם הכננות של בגד.

ש' 18—24. כדת איום—כדת אלהים. כסות שאולה וגנו—השואל טלית
מחברו ומעכב מלעשות בו ציצית עד ל' יום פטור. לעת הל' וגנו—משלשים יום
ויאלך חיב בציצית. מכורת שוק וגנו—טלית שנמכרה בשוק לעם חזק (ליישראלי)
טהтонן תנור וגנו (מנוי סוחר) כשרה. המונז—ניא: גנו, ואני לסתהש. מתרןר—כמו
טנהרה, כלו' נקרי שונים ישראלי. מחותבתת—טל' חטיבה, כלו' רצואה. חוק נספר ע
ונגו—כלו' אם נסרצה הקרן או נפסק החותם פטולה. זבור וגנו—כלו' שים לב ודוק
בדבר הכתוב, וראיתם, פרט לכוסות לילה שאן רואים אותה ופטורה היא מן הציצית.
קץ נקבע וגנו—נקבע בדין לחיב ציצית רק בגד ארבע כננות, אבל לא של שלש.
ליליה—ניא: *לليلיה*.

נוספות ל„הערות ובאוריהם“, שניוי נוסחאות ותקוני טעויות*).

ע' 6—7, ה' ש' 1: בדלות ובקלות—ב, תכללי; בקלות ודלות. ש' 3: בנו...
ואנחנו—שם: כי... ואני. ש' 7: לנחלת אחזקה—שם: מנהלת אחזקה, והכוונה:
לקחוני מנהלת אחזקה, ואולי הוא הנכון. ש' 9: לבזה—שם: שטה. ש' 10: לפני
גוזזה—שם: בקתה לנקה, והוא כנראה הנכון, שהרי בכל סופי החרוויים ההבראה, גה' בלי'
טפי. ש' 13: בשלבי — שם: משלני. ש' 16. הרם ונרגס — שם: הרם והרס.
ש' 19: הז — שם: הנהה. ש' 23: שכחוני ישועות צרות הבאות — שם: צרות
שכחוני ישועות הבאות. ש' 27: מכל עין — שם: מהכל.

ע' 8, ו' ש' 11: חפצון — ע"י בהערות, ואם נכונה היא הgentilico, אולי יותר נכון
לעקר „חפץון“ מן „חפץ“, כמו שנקדנו טלה זו בסופות קט' ד ש' 28.
ע' 9—10, ז' אחרי ש' 10 נסף ב, תכללי, עוד תרווי, תמן לייאך נס להתנווט.
ש' 14: לאבד תוחלת — שם: להשתדר תקות. ש' 15: יריבני... תוחיל — שם: יקראנן...
תיחיל. ש' 21: ורטושה — שם: גטוישה. — אחרי הבית האחרון נסף כאן במח' אויגנינז
עוד בית:

חיק רפין עם שחוני אפיקים.
זכרים לטופה, בזון שערעפינים;
בקבם לחיטים, פיזבי פשטים,
(ו) קרוב אליו עת ישע ופְּרוֹם —
אפקה תקום פרחים ציון.

ע' 18—19, יג' ש' 12: עליו — ב, תכללי; עלי. ש' 33: עד מה — שם: מתי'.
ע' 35, ל' ש' 6: המלה עצי, שהשרה בכל הנוסחאות, נמצאת בס' תפולות
אליה מודיע ה" לירוננו תק"מ.

ע' 60, ס' א ש' 18: ירך — בסר'ע, ייד.
ע' 90, ס' ח' ש' 1: מה אמר — במחאויג תקכג לעשיית: מה נאמר כלhic ברاء'
ט' 9, ט' 10: ונתה — ב'ה במת' הניל, ובכל הנוסח: „ונטם“. ש' 15: משוגת —
שם: משוכחה. חזקח — שם: חשבתי. ומלבך אלה יש שם בסופות זה עוד שינוי קלמי.
ע' 95—96, ע' ב ש' 10: ונתכפר — שם: וונכפר. ש' 16: בלבד אשפיך —
שם: ואשפיך.

* בוה תנאים קצת שניוי נוסחאות וכן תקוני טעויות, שעמדו עליהם בגמר התודפסה.

ע' 99—100, ע' פיו. פיו זה נמצא גם בספריע—שלא היה לנגד עינינו בשעת כתיבת ההוראות, ושם כמו נופחות אחרות, והננו להביא בזה כמה מהן, שי' 1: זכרתיך—שם: דרישתך, שי' 14: יספר — שם: "ישבר", והוא הנכון, חוטא — שם: "נכוה", שי' 15: לי — שם: "בי", שי' 20: זה פך — טעות הדפוס, וצ"ל: "נקפק", וכ"ח בספריע ובלי ו', שי' 23: תרימתו—שם: תנהמהו, והוא הנכון, שי' 24: עוננו חכש, כאבו חכש, שם: שברו חכש, עוננו חכש; ותנהמתהו—שם: תרחתמו, והוא הנכון, שי' 27: עד — שם: אשרי, שי' 28: מאיין יבוא — שם: מתין יבוא, והוא הנכון.

ע' 101, ע' זה אחרי שי' ראשונה נשמטה שורה אחת:

גָּבָר עֹזֵן מִפְצָא פְּרוּם.

ובן הובא אצל צוינץ.

ע' 125, צ"ה. שי' 19: בנס — טעות הדפוס, וצ"ל: "בנס".

ע' 137, צ"ט שי' 61: תלמוד — טעות הדפוס, וצ"ל: "ותלמוד".

ע' 145, לפניו שי' ראשונה נחסר המספר 225, ושאר המספרים עד הסוף אינם שלא במקומם בהקדם שתי שורות.

ע' 208, שי' 202: שטפים — טעות הדפוס, וצ"ל: "שטפים".

ע' 226—227, שי' 4: לך... פינחל — אחורי ההדפסה בדקנו שוב את המקור ומצאנו כתוב שם: לך... פינחל, שי' 5: ניכם וריבכם — ע' בחערותינו. ובמקורו: ריבכם ניכם. וא"כ אולי יש לתקן: ניכם בריבכם, שי' 22: וחנים (?)... יבנה — ע' בחערתנו לש' זו. במקורו הנ"ל: כתוב מפורש: וחקם... יבנה; ועדין כונת החזרה אינה מחוורת כל צרכיה.

בחערות ובאורים: ע' 6, בחערה לש' 16—17 של פיו. נ"ז: כנ — צ"ל: הן.

נ"ט, ס"א.

ע' 33, בחערה לש' 16—17 של פיו. ס"ז: שיחת — צ"ל: שיחתי.

ע' 47, בחערה לש' 22—26 של פיו. ס"ז: אל בית: צ"ל: עד בית.

רשימת המקורות לשירי קדרש.

א. עבריים:

I. כתבי יד.

כתוב יד אוצר הספרים של המטלה בפרטבורג (כעת לינגראד) מעובן אבן רשות'ה העתק י. צינברט,

ביבליון 410 (העתק ד' ינ' שטחוני).

ביבליון 42 (העתק הניל).

ביבליון 808, מנהג תלטסאן (העתק הניל).

מחוזור קורפוג, קניין ה' משה ארנס בברלין.

באודיסת, סדר תפלה ופיוטים לכל מועד השנה.

II. ספרי דפוס: קובצי פיוטים, סדרי תפלה וטהוריים.

מוסעדי ה', מנהג ספרדים, ליוורנו, שנה ד'ט.

מחזoor רומי, וויניציאת, ריס.

מחזoor קאטאלוני, שאלוניק, רפי.

סדר תפלוות הקראים, וויניציאת, רפי.

(חסר השער), ת'א (?)�.

סדר תפלוות השנה למנהג קהילות רומניה, ב'ח, קושטאנדיניא, של'ז.

חצוניים, כמנהג המערבים שנתנו רورو בסיזיליא, קושטאנדינה שם'ה.

סדר תפלוות, אמשטרדם, תמי.

מחזoor של כל השנה כפי מנהג אוטליה, ב'ח, וויניציאת, תע'א.

שפתי רגניות כולל תפלוות, בקשות, סליחות ותחנונים, וויניציאת, תע'א.

ליבורנו, תרכ'ה.

סליחות לאשורות הבקר, מנהג ספרדים, תכח'ה.

תחנונים וסליחות, מנהג איטאליאני, וויניציאת, תק'ב.

מחזoor כמנהג אויגנינו, אמשטרדם, תקב'ב-תקב'ג.

חכמת המסען, קרובץ כמנהג קיק ארניל, ליבורנו, תקל'ב.

בתר מלכות, שקלאו, תקמ'ה.

סדר ארבע חנויות, כמנהג ספרדים, וויניציא, תקנ'ה.

תפלת ישראלים, מנהג ספרדים, ח'ב, ליבורנו, תק'ט.

סדר תפלוות אלה מועד ה', ליבורנו, תק'ט.

ספר זה רה רקיע על האזהרות לרשבי. חברו ר' שמעון בר' צמח דוראן, לטברג, תרי"ח,
וילנא, תרל"ט.

סדר רב עמרם גאון, ח'א וח'ב, ואראשא, תרכיה.
עבודת ישראל עיי יצחק בן אריה יוסף דוב, רעדעלהיים, תרכ"ה.
מחוזר מנהג אראנון, סאלונקי, תרכ"ט.
סלייחות לכל השנה, הוצאה פירשנמאלא, (?)
שבחי אל חיים, והראן, תר"ט.

סלייחות מנהג תימן, ירושלים, תרט"ז.
אהבת הקדושים, סידור תפלה מנהג קיק פאס, תרט"ט.
מחוזר ליום הכפורים, מנהג ספרד, ק"ק קושטאנטינה (מדינות מורה וטירוף
ואיטליה), וויאן, תרין.

كونטרם הפוטטים, הוצאה חברה, מקיצי גרדטס, ברלין, תרנ"ה.
תשLOW אבודרהם, " ", " ", " ", תר"ט.
תכלאל, סידור כולל כל תפלה השנתה, מנהג קהילות הקדש תימן, ירושלים, תרט"ד.
ספר השירים לכל זמני השנה, בנדאר, תרט"ז.
מחוזר אהלי יעקב מאה ר' יעקב בהררייך יצחקי, בייח, ירושלים, תרט"ה.
מחוזר ר' וואלף היידענהיים.

סידור " ", " ",
שער בת רבים (מקום ושם?)
כף נקי ( )
קינותות לת שעה באב, מנהג אשכנז.
סלייחות לכל השנה, רעדעלהיים.
מחוזרים במנהג אשכנז.
סידור בית רחל כל בו, ואראשא, תרט"ה.

III. שאר ספרים, קובציים וכתבי-עתים.

שירים וצמירות ותשבות ופוטטים... מאכורי משורי ספרד נדפסו בכתה צער
המחוקקים אליעזר שניציגו, קושטאנטינה, ש"ה.
גנזי אוקספורד. ספר כולל פוטטים ושירים יקרים ממשורי ספרד הקדושים
מאח צבי הירש עדמן ומאת יהודת המכונה ליב דוקס, מהברת ואשונה,
לונדון, תרי"ג.
התchia מוצאת לאור עיי שניאור זקס, חוברת ראשונה, ברלין, תרי"ג; חוברת שנייה—תרי"ג.

לקט שושנים. כולל שירי שפת עבר מיטות ההלמוד עד דור עמנואל הרומי. צבי נרא. ברסלו, תרכ'ב.

שירי השרים אשר לשולמה בן גבירול על פי כתבי יד ישנים ורפסיטים יקרים. עיי שניאור זקש. פרג, 1868.

רבי שלמה בן גבירול וקצת בניו דרכוaat הניל (לא נגזר). שם, שנה הניל, נחלח שדי'ל (כ' אוצר טוב'), ברלין, תרכ'ג.

טל אורות. שירים קדומים מאות שדי'ל עם הערות שוחיה. פרזעטישל, 1881.

אגרות שדי'ל. פרזעטישל, תרכ'ב – תרנדה.

חדשים גם ישנים. (בחוספה להטליך, ארבעה מאמרין) מאת א. הרכבי, 1893.

שער השיר. מאת ד"ר ח. ברודי וד"ר ק. אלברעט. לייפציג, 1905.

הקובזה, שנה עשרית. ואראשא, תרכ'א (מאדר הריד יג' שמחוני).

הצופה לחכמת ישראל. בודאפעשטי, תרכ'ב, הוברת א' (מאדר הטרופו יט' אלבונן).

טבחר השירה העברית לטמיות חתום כתבי הקרש עד גלות ישראל מעלה אדרת טפרא. ערוך ומתקון עיי ח. ברודי, בהשתתפות טairo ויינער, ליפסיאה, תרכ'ב.

חברת טשירי קדש אשר לשולמה בן יהודה אבן גבירול. לוקטו, נערכו והוננו עיי ישראל דוידזון, רופסיטור לבית מדרש הרכנים בניו יורק, עם תרגום אנגלי.

מאדר ישראל ואננויל. פילדאלפיה, תרכ'ג.

אלבד שאדר ספרים וכתבי עתים (המניד, הלבנון, הנמל, המליך ועוד).

ב. לועזים:

- Ehrensäulen u. Denksteine ect. von Leopold Dukes. Wien, 1837.
- Zur Kenntniss der neuhebr. relig. Poesie von Leopold Dukes. Frankfurt a/m, 1842.
- Die relig. Poesie d. Juden in Spanien von Dr. Michael Sachs. Berlin, 1855.
- Die synagogale Poesie d. Mittelalters von Dr. L. Zunz. Berlin, 1855.
- Die Ritus d. synag. Gottesdienstes von Dr. L. Zunz. Berlin, 1859.
- Literaturgeschichte d. synag. Poesie von Dr. L. Zunz. Berlin, 1865.
- Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums. Juli 1899.
(מאדרו של ד"ר ח. ברואי.)
- Jews College Jubilee Volum. London. 1906 (מאדרו של האדריכל מ. לאגארו).
- Studien zur Geschichte der Jüdischen Gottesdienstes Prof. Dr. Elbogen. Berlin, 1907.